

5009 укр

TARAS SHEVCHENKO ТАРАС ШЕВЧЕНКО

ПРОПАМ'ЯТНА
КНИГА

LIBRO
CONMEMORATIVO

BUENOS AIRES
5-XII-1971

5009 укр

*W. Didiuk
30 Allanhurst Dr.
15 000*

W. DIDIUK
30 Allanhurst Dr. #402
Islington, Ont. M9A 4J8
CANADA

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ :

Загальне планування та оформлення —

Іван Ч. Чарнецький

Мовна редакція та коректа —

Богдан Литвинович

**КОМІТЕТ
БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ
В БУЕНОС-АЙРЕСІ, Закон ч. 17.380
АРГЕНТИНА**

1814

1861

**ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА
БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ
В БУЕНОС-АЙРЕСІ**

5. ГРУДНЯ 1971 Р.

Ш5 (44кР)5-4, 6
Тарас Шевченко

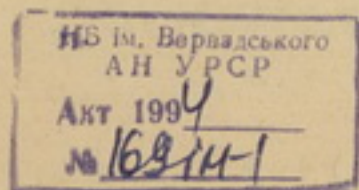
Ш133 (7А=Ук)-3

2)
с

ESTE MONUMENTO A TARAS SHEVCHENKO,
POETA MAXIMO DE UCRANIA, INCANSABLE
DEFENSOR DE LA LIBERTAD DE SU PATRIA Y
DE TODOS LOS PUEBLOS OPRIMIDOS, FUE
INAUGURADO EL 5 DE DICIEMBRE DE 1971. SE
LO ERIGIO, DE ACUERDO CON LA LEY
NACIONAL N° 17.380, EN ESTE ESPACIO
GENEROSAMENTE CEDIDO POR LA
MUNICIPALIDAD DE LA CIUDAD DE BUENOS
AIRES, SEGUN EL DECRETO N° 1.040/68. LOS
UCRANIOS RADICADOS EN LA REPUBLICA
ARGENTINA Y EN EL MUNDO LIBRE Y SUS
HIJOS AQUI NACIDOS, APORTARON LOS
FONDOS.

EN VISPERAS DEL 75° ANIVERSARIO DE LA
INMIGRACION UCRANIA A LA HOSPITALARIA
PATRIA DEL GENERAL DON JOSE DE SAN MARTIN,
LOS NOMBRADOS DEDICAN ESTE MONUMENTO
A LA NOBLE NACION ARGENTINA. LO HACEN
EN PRUEBA DE SU UNANIME Y PROFUNDA
GRATITUD POR EL CORDIAL ACOGIMIENTO QUE
LES HA SIDO Y LES ES BRINDADO EN ESTA
TIERRA. EN ELLA LOS UCRANIOS Y SUS
DESCENDIENTES HAN ENCONTRADO Y
ENCUESTRAN NO SOLO PAZ, TRABAJO Y
BIENESTAR, SINO TAMBIEN LAS PRECIOSAS
LIBERTADES DEMOCRATICAS POR LAS CUALES
TANTO LUCHO EL HEROICO BARDO DE
UCRANIA.

ПРИСВЯТА ПАМ'ЯТНИКА ВИРІЗЬБЛЕНА НА ЙОГО П'ЄДЕСТАЛІ.

“PATER PATRIAE”

LIBERTADOR

GENERAL DON JOSE DE SAN MARTIN

Desenvainó su espada para la libertad de las naciones y la dignidad de los hombres.

“Acordaos que vuestro gran deber es consolar a la América, y que no venís a hacer conquistas sino a libertar pueblos”.

(De la proclama a sus soldados en la gesta libertadora en Perú — 1820)

*El Poder Ejecutivo
Nacional*

Buenos Aires, -4. AGO. 1967

En uso de las atribuciones conferidas por el artículo 5° del Estatuto de la Revolución Argentina,

EL PRESIDENTE DE LA NACION ARGENTINA
SANCIÓN Y PROMULGA CON FUERZA DE LEY:

Artículo 1°. - Autorízase la erección en la ciudad de Buenos Aires de un monumento a Taras Shevchenko, eminente escritor, poeta y pintor ucraniano, en el lugar que determine la Municipalidad de la ciudad de Buenos Aires.

Artículo 2°. - La erección del monumento queda a cargo de la comisión que con ese fin en un plazo no mayor de noventa días deberá organizar la Representación Central de la Colectividad Ucraniana en la República Argentina.

Artículo 3°. - La comisión a cuyo cargo quede la instalación del monumento, deberá dejarlo inaugurado en un término que no exceda de cinco años a partir de la publicación de esta ley.

Artículo 4°. - El monumento será costeadado con los fondos que la comisión en forma privada recaude de las entidades ucranianas y de particulares.

Artículo 5°. - Comuníquese, publíquese, dese a la Dirección Nacional del Registro Oficial y archívese.

LEY Nº 17380

A

Organiz

J. M. ...

ФОТОЗНІМКА АРГЕНТИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ЗАКОНУ ч. 17.380, ЯКИМ УРЯД АРГЕНТИНИ ДАЄ ДОЗВІЛ НА БУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ В БУЕНОС-АЙРЕСІ.

Переклад на українську мову
закону ч. 17.380 на дозвіл
будови пам'ятника.

Закон Ч.: 17.380

Буенос-Айрес, 4 серпня 1967 р.

Виконуючи прерогативи наділені артикулом 5 Статуту Аргентинської Революції

Президент Аргентинської Держави
затверджує та оголошує як закон:

АРТИКУЛ ч. 1: Дозволяється на будову в місті Буенос-Айресі пам'ятника Тарасові Шевченкові, визначному українському письменникові, поетові і маляреві на місці, яке призначить Управа міста Буенос-Айресу.

АРТИКУЛ ч. 2: Будовою пам'ятника займеться Комітет зорганізований найдалше до дев'яноста днів Центральною Репрезентацією Української Спільноти в Аргентині.

АРТИКУЛ ч. 3: Комітет, який займеться будовою Пам'ятника повинен інавгурувати його в часі, що не переступить п'ять літ від проголошення цього закону.

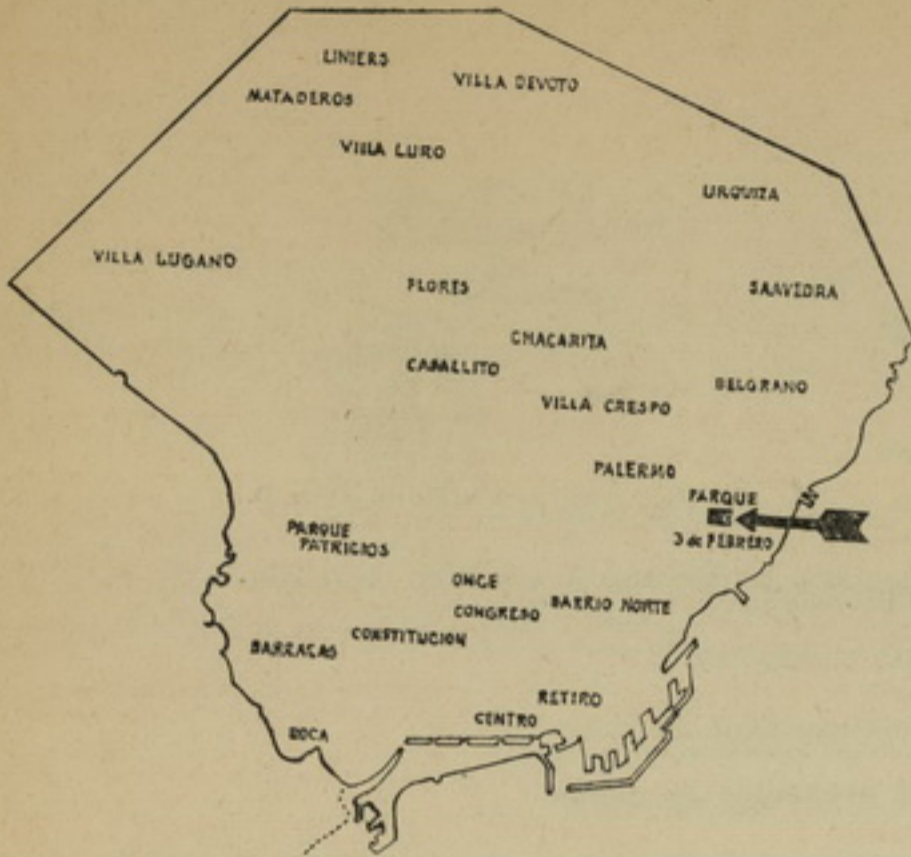
АРТИКУЛ ч. 4: Кошти будови пам'ятника покриться із фондів, які збере Комітет, в приватній формі поміж українськими товариствами і поодинокими особами.

АРТИКУЛ ч. 5: Повідомити, опублікувати, дати до Державної Дирекції Офіційного Реєстру і заархівувати.

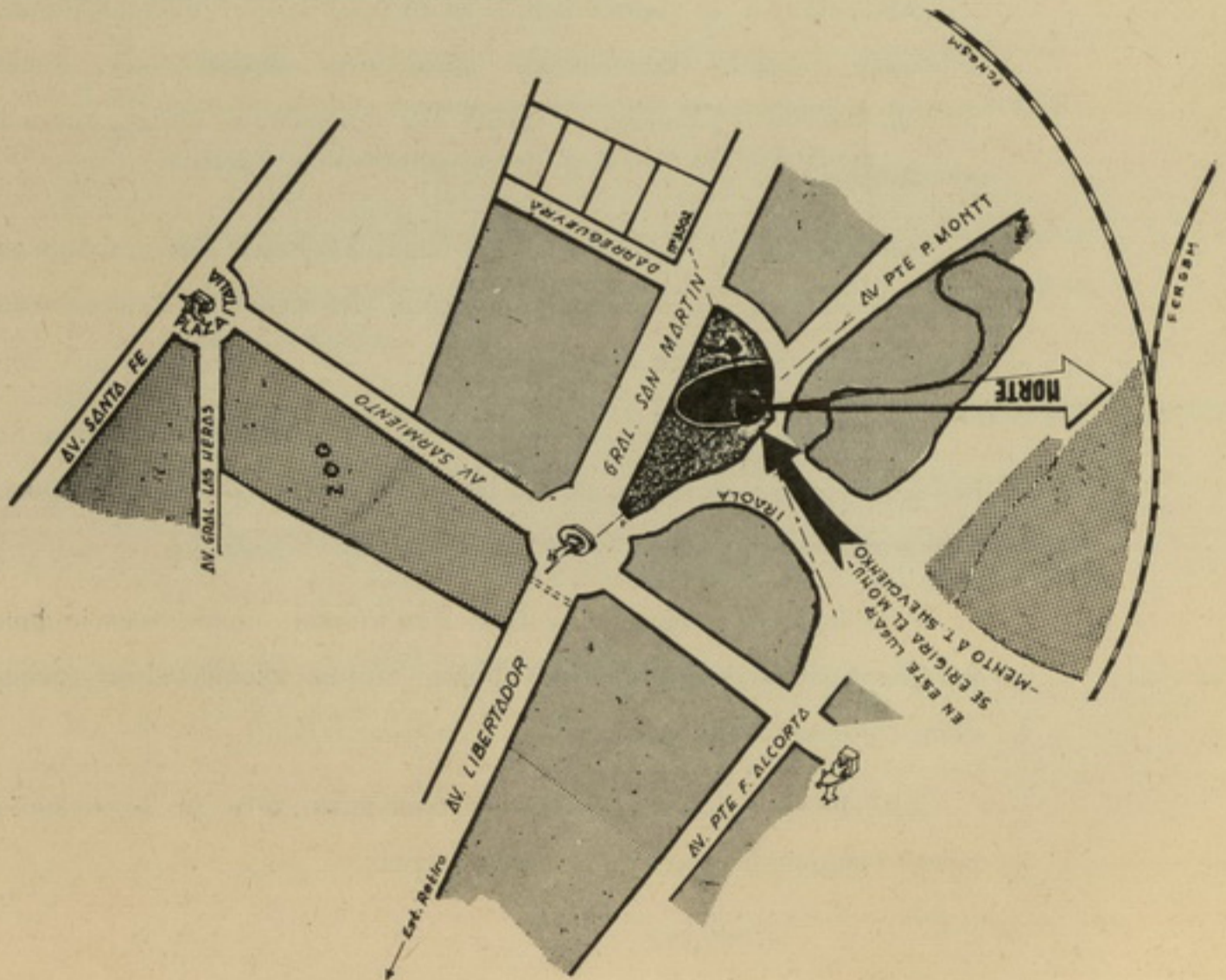
(Підписи)

О н г а н і я

Гіллермо А. Борда

ОРІЕНТАЦІЙНИЙ ПЛАН ПЛОЩІ, ЯКУ ПРИ-
ЗНАЧЕНО І НА ЯКІЙ ЗДВИГНЕНО ПАМ'ЯТ-
НИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ.

ТЕКСТ ДЕКРЕТУ МУНІЦИПАЛЬНОГО УРЯДУ ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ ПЛОЩІ
ПІД ПАМ'ЯТНИК ТА ЙОГО ЗМІСТ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ :

Buenos Aires, 2 de febrero de 1968.

Visto que por ley 17.380, cuya copia autenticada luce a fojas 2 de las presentes actuaciones, el Poder Ejecutivo Nacional autoriza la erección del monumento a Taras Shevchenko; y

CONSIDERANDO :

Que por el artículo 1º de la citada ley le faculta a la Municipalidad de la ciudad de Buenos Aires a establecer el lugar para el emplazamiento de la referida obra escultórica, dedicada a honrar la personalidad del eminente escritor, poeta y pintor ucraniano, cuya ejecución estará a cargo de la Comisión que designe la Representación Central de la Colectividad Ucraniana en la República Argentina, y atento a lo informado por las direcciones de Paseos y de Arquitectura y Urbanismo;

El Intendente Municipal

DECRETA :

Art. 1º — Determinase que el monumento al poeta ucraniano Taras Shevchenko, cuya erección en la ciudad de Buenos Aires autoriza la ley 17.380, será emplazado en el sector del Parque Tres de Febrero, frente a la avenida Montt, indicado por la Dirección de Paseos en el plano adjunto, a las fojas 5.

Art. 2º — El presente decreto será refrendado por los Secretarios de Obras Públicas y Urbanismo y de Cultura y Acción Social.

Art. 3º — Dése al Registro Municipal, pùbliques en el Boletín Municipal y pase, para su conocimiento y demás efectos, a la Dirección de Paseos; cumplido, vuelva a la Secretaría de Cultura y Acción Social que reservará estas actuaciones en espera de que se realice el monumento y se concrete el ofrecimiento respectivo.

IRICIBAR

Roberto J. Vernengo — Jorge Carlos Oneto
DECRETO Nº 1040

Управа міста Буенос-Айресу декретом з дня 2-го лютого 1968 р. на підставі попереднього рішення (закон ч. 17.380) Державного Уряду, про дозвіл на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці Аргентини, постановляє:

Точка 1-ша: Остаточно рішається, що пам'ятник українському поетові Тарасові Шевченкові, якого будову в м. Буенос-Айресі дозволяє закон 17.380, буде поставлений у відтинку Парку Трес-де-Фебреро (Палермо), напроти авеніди Монтт, на площі призначеній Дирекцією Парків, в доданому плані, на стор. 5.

Точка 2-га: Цей декрет буде авторизований Секретарем Публічних Праць й Урбаністики та Секретарем Культури і Соціальної Акції.

Точка 3-тя: Дати до Муніципального Реєстру, опублікувати в Муніципальному Бюлетені подати до відома та дальшого виконання до Дирекції Парків та повернути до Секретаріату Культури і Соціальної Акції, аж буде виконано пам'ятник та здійснено його належне передання.

IRICIBAR

Роберто Х. Верненго

Хорхе Карльос Онето

ДЕКРЕТ ч. 1040

PROLOGO

En el mes de diciembre de 1971 la colectividad ucraniana en la República Argentina ha vivido, sin duda alguna, los días más queridos y valiosos, que jamás se olvidarán debido a la inauguración del monumento a Taras Shevchenko, que tuvo lugar el día 5 de aquel mes. Este fausto acontecimiento colocó a Buenos Aires en el centro de la atención de los ucranios del mundo entero y sirvió para demostrar la inquebrantable decisión de la diáspora ucraniana de servir a su Patria en cada instante y en cualquier circunstancia.

En el mes de agosto de 1967, después de largas gestiones, la Representación Central de la colectividad Ucraniana en la República Argentina obtuvo del Superior Gobierno de la Nación la promulgación de la ley N° 17.380 que autorizó la erección del monumento a Taras Shevchenko en la ciudad de Buenos Aires y a continuación, en febrero del año siguiente, la Municipalidad de la Capital otorgaba solar para su emplazamiento.

De este modo se han cumplido los sueños de la colectividad ucraniana en este hospitalario país y se coronaron con éxito numerosísimas tramitaciones. Se nos otorgó el derecho a honrar a nuestro máximo poeta, artista, apóstol y profeta de nuestro renacimiento nacional, levantándole un monumento en la Capital de nuestra segunda Patria.

Parciera que nadie entre los ucranios ha conquistado tanta popularidad entre sus compatriotas y extranjeros como Taras Shevchenko. El libro de sus poesías, "Kobzar", ha sido traducido a docenas de idiomas, mientras entre los ucranios es como si fuesen las Sagradas Escrituras, hallándose en cada hogar ucranio.

La palabra inspirada del Gran Taras ya hace más de cien años que habla a sus "vivos, muertos y aún no nacidos compatriotas en Ucrania y fuera de ella". Su precioso ejemplo de luchador incansable por la verdad, por la justicia y por la libertad, — de luchador que "castigado sufrió mas no se arrepintió", hasta hoy día es para nosotros la brújula en nuestro espinoso camino en búsqueda de paz y libertad. Y lo es no solo para los ucranios. Quienquiera que sea que conozca su vida, sus desvelos y su palabra, sentirá respeto y admiración por éste — el más grande hijo de Ucrania.

Por ella no es nada extraño que sus obras se lean traducidas a muchos idiomas en el mundo entero y lo honren en muchos países erigiendo monu-

mentos a su memoria. En el continente americano ya se levantaron para perpetuarlo magníficos monumentos en Canadá, en EE. UU. de América, en Brasil y el 5 de diciembre de 1971 se inauguró aquí, en la ciudad de Buenos Aires, también este monumento en su honor. En el loable acontecimiento tomaron parte los ucranios y sus descendientes, no solamente de todas las provincias de la República, sino de todos los países del mundo libre.

Hace ciento diez años el ataúd de nuestro Gran Poeta fué traído del lejano norte para darle definitiva sepultura en tierra ucraniana, cerca de Kaniv, sobre el río Dnieper, tan cantado por él. Millares de personas, campesinos, obreros, empleados, estudiantes, pobres y pudientes, sin distinción de clases ni rangos, se reunieron para darle la última despedida. Millares de manos luego, según la tradición, levantaron un altísimo túmulo que fue completamente cubierto con coronas de flores. SHEVCHENKO HA REUNIDO A TODOS LOS UCRANIOS E HIZO UNA GRAN FAMILIA.

Así, en Buenos Aires se levantó el monumento a Taras Shevchenko con el esfuerzo de todos los ucranios radicados en ésta, nuestra Patria de adopción y la generosa ayuda de nuestros hermanos allende sus fronteras como símbolo de nuestra unión y, nuestra decisión de seguir el camino trazado por nuestro Profeta Nacional. Podría decirse, que no hubo entre nosotros persona alguna que no haya contribuido, dentro de sus posibilidades, para llevar a cabo la construcción del monumento.

La realización de este homenaje y la suma responsabilidad de su ejecución cupo a la especialmente creada "Comisión del Monumento a Taras Shevchenko en Buenos Aires — Ley N° 17.380". Hoy hacemos llegar a nuestros connacionales y amigos este Libro Recordatorio, en el cual hemos tratado de informar sobre la realización e inauguración de esta grandiosa obra, haciendo constar los nombres de todos aquellos que con su labor y donaciones han contribuido para coronar con éxito esta magnífica empresa, que fuera compromiso de honor para todos nosotros.

Honrando así a todos aquellos que han ayudado a nuestra Comisión a cumplir exitosamente con la tarea que le fue confiada, la Comisión hace saber y ruega tomar en consideración, que la largamente postergada aparición de este Libro se debía a causas que no fue posible prever o evitar.

La Comisión Redactora

П Е Р Е Д М О В А

В місяці грудні 1971 року українська спільнота в Аргентині пережила, без жодного сумніву, найбільше цінні, найбільше вартісні та ніколи не забувні дні, пов'язані з відкриттям пам'ятника Тарасові Шевченкові дня 5-го того місяця. Подія ця поставила Буенос-Айрес в центрі уваги українців усього світу і була також доказом нестримного, нічим непогамованого бажання українців в Аргентині служити своєму народові кожної хвилини, в яких би це не було обставинах.

В серпні 1967 року по довгих стараннях Українська Центральна Репрезентація в Аргентині одержала дозвіл на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос-Айресі на підставі закону ч. 17.380 виданим Аргентинським Державним Урядом, а в лютому наступного 1968 року Управа міста Буенос-Айресу признала площу для його побудови.

В цей спосіб сповнилися сподівання нашого громадянства в Аргентині та увінчалися успіхом довгі заходи і ми мали змогу вшанувати нашого найбільшого поета, мистця-малювача, Апостола і Пророка нашого національного відродження — відповідним пам'ятником в столиці Аргентини.

Здається, ніхто з українців не набув серед наших земляків і серед чужих такої популярності, як Тарас Шевченко. Його «Кобзар» перекладено на десятки чужих мов, а в нас він наче Святе Письмо, можна знайти в кожній українській хаті.

Полум'яне слово Тараса вже понад сто років промовляє до «живих, мертвих і ненароджених» земляків в Україні і поза її межами. Його примір, як невинного борця за правду, справедливість і волю, борця, який «карався, мучився, але не каявся», це й тепер є для нас дороговказом у нашій великій мандрівці. І не тільки для нас. Кожна людина, яка пізнала його життя і слово, відчуває пошану і ладив до цього великого Сина України.

Отож не диво, що Його твори читаються в перекладах на різні мови світу, а Його особу вшанують пам'ятниками.

На цьому континенті збудовано величаві пам'ятники в Канаді, ЗСА, Бразилії, а 5-го грудня 1971 року відбулося відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові і в Буенос-Айресі, столиці Аргентини, на яке прибули наші земляки не тільки з усіх її провінцій, але також з усіх країн вільного світу.

Сто десять років тому перевезено з далекої квіночі домовину Великого Тараса, щоб погоріти його в Україні, в Каневі над Дніпром. Тисячі людей — селяни, робітників, міщани, студентів зійшлося тоді його прощати. Тисячами рук висипано над його домовиною високу могилу та вкрито її сотнями вінків. ШЕВЧЕНКО ОБ'ЄДНАВ УСІХ В ОДНУ ВЕЛИКУ РОДИНУ.

Так і в Буенос-Айресі постав пам'ятник Тарасові Шевченкові зусиллями нас усіх, усієї нашої спільноти в Аргентині і поза її межами, як символ нашої єдності, нашої готовості йти шляхом вказаним нашим національним Пророком. Здається, не було між нами нікого, хто б не причинився по своїй спроможності до завершення будови пам'ятника.

Виконання цього відповідального і почесного завдання здійснила, окрема в цій цілі, створена організація — КОМІТЕТ БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ В БУЕНОС-АЙРЕСІ. Сьогодні передаємо до рук нашої спільноти цю ПРОПАМ'ЯТНУ КНИГУ, в якій ми старалися подати, як дійшло до побудови та подаємо імена тих, які своїм трудом і пожертвами спричинилися до завершення цього всеукраїнського діла.

Вшановуючи в цей спосіб усіх, хто допоміг нашому Комітетові успішно завершити припоручене йому завдання, Комітет просить прийняти до відома, що надто довге зволікання з виданням цієї книги, було спричинене перешкодами, які не можна було передбачити чи оминути.

Редакційна Колегія

F O R E W O R D

In December 1971, the Ukrainian Community in the Argentine Republic has spent, undoubtedly, unforgettable and most valuable days, because on 5th. December, the monument to Taras Shevchenko was inaugurated. This fortunate event centered the attention of Ukrainians from all over the world in Buenos Aires, and served to demonstrate the irrevocable decision of the Ukrainian diaspora to serve its Fatherland at any moment and under all circumstances.

In August 1967, after long exertions, the Central Representation of the Ukrainian Community in the Argentine Republic got from the Honorable Argentine Government the promulgation of the Law N° 17.380 that authorized the erection of the monument to Taras Shevchenko in the city of Buenos Aires, and in February of the following year, the Municipal Government donated the ground to build it.

In this way, the dreams of the Ukrainian Community were completely fulfilled in this hospitable country and many actions were crowned with success. We got the right to honour our maximum poet, artist, apostle and prophet of our national renaissance, erecting his monument in Buenos Aires, the capital city of our second Fatherland.

It seems that no other Ukrainian has acquired so much popularity among his countrymen and foreigners as Taras Shevchenko. His book of poems "Kobzar", has been translated into dozens of languages, while among Ukrainians it is considered as their Sacred Scripture, and can be found in every Ukrainian home.

It is already more than a hundred years that the inspired word of the Great Taras speaks to his "alive, dead and still unborn countrymen in and out of Ukraine".

His illustrious example of indefatigable fighter for truth, justice and freedom, a fighter that "suffered when punished but never repented", until today is for us the compass in our thorny road in search of peace and freedom. And this is not only for Ukrainians. Whoever knows his life, his worries and his word, will feel respect and admiration for him, the greatest son of Ukraine.

It is not strange then, that his books have been

translated into many languages in the whole world and he is so much honoured in many countries, erecting monuments to his memory. In the American continent there are magnificent Shevchenko's Memorials in Canada, the United States of America, Brazil and on 5th. December 1971 in the city of Buenos Aires. In this praiseworthy event, Ukrainians and their descendants participated, not only from all the provinces of the Argentine Republic, but from all the countries of the free world.

The coffin our Great Poet was brought one hundred and ten years ago from the far away North, to give him a final burial in the Ukrainian land, near Kaniv on the Dnieper river, he sang so many times. Thousands of people, countrymen, workmen, employees, students, poor and wealthy, without distinction of any kind, joined to give him their last goodbye. Then, upon the tradition, thousand of hands built a high tumulus, completely covered with flowers. SHEVCHENKO HAS GATHERED EVERYBODY AND MADE A GREAT FAMILY.

The monument to Taras Shevchenko was erected in Buenos Aires with the cooperation of all the Ukrainians resident in this, our adopted Fatherland and with the generous help of our brothers beyond these frontiers, as a symbol of our union and decision to go on the way marked by our National Prophet. There was no one among us, who did not contribute, within his possibilities, to carry out the construction of the monument.

The great responsibility that means to materialize this homage fell on the specially appointed "Commission for the Monument to Taras Shevchenko in Buenos Aires —Law N° 17.380".

Now we deliver this Recordatorial Book to our compatriots and friends. We wrote in it about this outstanding masterpiece and its unveiling, giving credit to all those persons that through their efforts and donations have contributed to this magnificent endeavour, a compromise of honour for us all.

The Redaction

ЙОГО СВЯТІСТЬ Й О С И Ф
ПАТРІАРХ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ,
КАРДИНАЛ

«Трудящим людям. Всеблагий.
На їх окраденій землі
Свою Ти силу низпошиля!»

СЛОВО ЙОГО СВЯТОСТИ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

надіслане на відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос - Айресі.

На славній, безкрай Аргентинській землі, ми нині вносимо ось тут, наші гарячі молитви «за упокій душі усопшого раба Божого Тараса, і щоб проститися йому всякому прогрішенні вольному і невольному», та закінчуємо оці наші заупокійні молитви — благанням: «У блаженнім успенії вічний упокій подай, Господи, приснопам'ятному рабові Тарасові, йому же поминаніє нині творим, і сотвори йому вічну пам'ять». І як вияв нашої вічної пам'яті Тарасові Шевченкові ми відслонюємо і посвячуємо цей величавий пам'ятник. Є він виявом нашої всеукраїнської єдності, де б не билося українське серце, і вдячності йому від аргентинських українців за те, що він вчинив для українського народу. Бо він один з найбільших синів і творчих духів України, неперевищений співець його долі і недолі, неустрашимий борець за його краще і світле майбутнє, — геній українського народу.

Його життя — то онтогенетичне повторення історії Русі — України. І перші щасливі дитячі літа, і гіркі хлоп'ячі, і служба в чужих, і звільнення з кріпацтва, і розквіт творчості, і заслання, і поворот — **все те символи історичних етапів українського минулого.** А при цьому, як усе життя українського народу і його історії в будні і свята, в горю і щастю, в славі і поневірі, так також і Тарасові дні і літа пронизані релігійним духом. І молитва батьків за дітей, яким і «помолитись не давали», і мати його, що «і вночі на свічку заробляла, поклони тяжкої б'ючи, Пречистій ставила — молилась», за щастя свого сина. І мрії знайти стовпи, що підпирають небо, і Минеї четті, і Псалтиря, і малювання хрестів і візерунків, і тиха молитва бідного сироти, — це основа і дороговказ в пізнішому житті, серед найтяжчих умовин для Тараса:

«Мені тринадцятий минало
Я пас ягнята за селом . . .
Уже покликали до паю,
А я собі у бур'яні
Молюся Богу . . .».

А друга ідея, яка зродилася в хлоп'яти й окрилювала його всі пізніші змагання — це бажання навчитися чомусь доброму:

«Ходив я та плакав
Та людей прохав,
Щоб добру навчили».

Яка висока, серйозна ідейність вже в малого хлопчини.

Поетична творчість 1830-тих років закінчується виданням «Кобзаря» 1840 року. В ньому засяяв відразу його геніяльний талант, яким **обняв він усю Україну і розбудив пригнічену свідомість.** І що замітне для успіхів цієї праці, він **молить Божого благословення:**

«Мій Боже милий,
Даруй словам святую силу
Людське серце пробивать,
Людській сльози проливать,
Щоб милость душу осінила . . .
Благослови мої, Боже,
Нетвердії руки».

Людина із справді піднебесними задумами, а при цьому його постійне бажання, не тільки зворушити серця своїх земляків, але й самому своїми очима глянути на Україну:

«О, Господи!
Дай мені, хоч глянуть
На народ отой убогий,
На тую Україну».

І як дуже він боліє опісля над тим, що кругом неправда, скрізь Господа лають. Але подорожі з Петербурга в Україну в 1841 і в 1843 роках, оплаканий її стан з усіма моральними упадками та матеріальною нуждою, — ще більше розбуджують в ньому любов до Батьківщини і **формують його державницькі переконання, що тільки у своїй хаті, своя правда і сила і воля.** А ці його вже зрілі, готові на жертву, тверді переконання зосереджуються, конкретизуються та дозрівають у Кирило — Методіївському Братстві.

На жаль, цей період широких дум, кінчається арештом і засланням за Урал. Горе і пекло для високоідейної людини, а кругом

найбрутальніша дійсність. З грудей виривається розпач:

«О, Господи милосердний,
За що мене розпинають?
Чи мати Богу не молилась?»

І так йому від чорних днів не обігнатись: «Мій Боже милий — знову лихо . . .» Тоді то поринав Поет у споминах і молитвах: яке зворушливе його звернення до Божої Матері:

«Благословенная в женах,
Святая, праведная Мати —
Святого Сина на землі
Не дай в неволі пропадати».

А з молитвою за волю зливається і вияв любови до України. Щоб не бачити її мук, він хотів би сховатись за хмари, а все таки злітав би на розмову до неї:

«А ти моя Україно,
Безталанна вдово,
Я до тебе літатиму
Зза хмар на розмову».

Колись, як студент, я говорив на Шевченківських святах про могутність слова в його творах: «І на сторожі коло них поставлю слово» — а нині треба б видвинути **Шевченкову жажду правди і любов до України, нав'язну вірою в Бога.** Бо вони становлять суть і зміст його геніальних поем, зокрема «Послання», «Сон», «Неофіти» й інші. «О, святая, свята Батьківщино моя». — Туга за правдою і любов до України, пробиваються з кожної його стрічки і підносять душу читача до піднебесних висот:

«Жива душа поетова святая
Живе в святих своїх речах.
І ми читая оживаєм
І чуєм Бога в небесах».

Тому то з поетом кличемо:

«Ми віримо Твоїй силі
І Слову живому.
Встане правда, встане воля,
І Тобі одному
Поклоняться всі язика
Во віки і віки».

Та й samozрозумілі його погляди на терпіння, бо читав він залюбки «Наслідування Христа» і жив християнською, католицькою аскезою. Віра у всемогучість Божу піддержувала його, хоч часом серед болю і горя, мимоволі виривався крик одчаю, — «немов би Бога вже не знав». Але це минало і віра в Бога брала верх у житті і творчості:

«Молюся Господи, молюся,
Хвалить Тебе не перестану.
О, Боже сильний і правдивий,
Тобі можливі всі чуда».

А те, що не виспівав Шевченко в піснях, доповнював картинами в мистецьких малюнках. І так перо і кисть зливалися в повноту ідеї і чину.

Шукав Шевченко правди ціле життя, шукав її в свободі і волі, шукав її в надії на — **воскресіння України**, яку так щиро і ніжно любив:

«Недавно я поза Уралом
Блукав і Господа благав,
Щоб наша правда не пропала».

За правду став, за правду згинув.

Як у кожного, так і в Шевченка приходить час, що смерть зачинає заглядати в очі:

«Минули літа молодії
Холодним вітром од надії
Уже повіяло. Зима».

Він передчуває, що треба вже риштувати:

«Вози в далеку дорогу,
На той світ, друже мій, до Бога».

З тим то виявляє своє бажання:

«Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого
На Вкраїні милій. . .»

Якщо б так коротко з'ясувати сказане, то Шевченко став народнім велетнем, тому то своїм генієм він вникнув, як ніхто інший, в **глибінь долі і недолі народу, обняв минуле і сучасне та бистрим оком глянув у майбутнє.** У своїх поезіях він звеличав правду і любов в усіх їх відмінах і відтінях, в дійсності й вижиданні. Тому то вони архитвір його духа й то уняті в неперевищене слово і мову. «Кобзар» — то філософія в стихах, і книга життєвої мудрости.

За свою гігантну працю, **безкорисну любов і бездонні страждання**, Шевченко, у своїй скромності прохав тільки, щоб пом'янути його незлим тихим словом. Бо припускав, що може й ніхто хреста не поставить на його могилі і не пом'яне. Та оце, приснопам'ятний Тарасе, не лише Україна, але великовольна нова сім'я на поселеннях, з вдячності і любови, і хрести Тобі здвигнула і поставила пам'ятники в Канаді у Вінніпегу, в Америці у Вашингтоні, в Бразилії у Куритибі, у Франції в Тулюзі, в Італії у Римі, і оце нині в Аргентині в Буенос-Айресі:

«Поки сонце з неба сяє

Тебе не забудуть»,

де тільки б'ється в грудях українське серце і живе українська свідомість. Отож нехай цей пам'ятник нагадує тут кожному чужинцеві про славу України і її співця.

А тобі, наш Брате і Сестро, де б ви не жили, нехай Він буде видимим знаком єдності того Українського Народу і спонукою твоєї національної свідомості. Пам'ятай завжди на

його святі слова:

«Сміріться — моліться Богу

І згадуйте один — другого

(і тут і на Україні!)

Свою Україну любіть . . .

Во время люте . . .

В останню тяжкую минуту

За неї Господа моліть».

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ !

АМІНЬ.

TARAS SHEVCHENKO

Nació el 9 de marzo de 1814, en la aldea de Moryntsi (distrito de Kiev). Su padre, a pesar de ser siervo en los dominios de Vasily Engelhart, sabía leer y escribir, y su madre era también una mujer superior a su clase. Tarás honró su memoria y la admiró toda su vida, no obstante haberla perdido a la temprana edad de nueve años. El segundo matrimonio de su padre le dio al niño una áspera madrastra y al morir su progenitor en 1826, Tarás, a los doce años, se halló huérfano y solo en medio de las duras condiciones del siervo.

Ya por entonces había sentido la atracción por la pintura y procuró adquirir conocimientos en este arte, acudiendo a los pintores de los contornos vecinos, pero su experiencia en este aspecto fue muy poco grata y no tardó en regresar a su aldea, para dedicarse a apacientarse el ganado.

Trató de obtener permiso para estudiar, pero la respuesta del mayordomo de la estancia a su solicitud, fue trasladarlo al trabajo de panadería. Ante la evidencia de lo poco adecuado que resultaba el muchacho para la nueva labor, se lo destinó a la propia casa del amo, para que se desempeñara allí como paje. En este nuevo trabajo pudo al menos deleitarse admirando las bellas obras de arte que adornaban la mansión y pronto se sintió irresistiblemente tentado a copiar los magníficos cuadros cosa que hizo en secreto aunque no tanto que no fuera descubierto por su amo, lo que le valió un fuerte castigo. Sin embargo, Engelhart, viendo el talento innato de su joven siervo y deseando contar en un próximo futuro con un artista para su uso exclusivo, lo manda a estudiar pintura a San Petersburgo. Allí, Tarás trabó conocimiento con el artista ucranio Iván Soshenko, quien le presenta a Karl Briulov, el pintor más en boga en aquella época.

Briulov se interesó vivamente por el joven siervo, poniendo empeño en que fuera su discípulo, pero las reglamentaciones no permitían el in-

greso de siervos a la Academia de Bellas Artes.

Engelhart rechazó la idea de liberar a Tarás, pero finalmente se mostró dispuesto a otorgarle la libertad, a cambio de la suma de 2.500 rublos.

Con el objeto de poder reunir esa suma, Briulov pintó el retrato del poeta ruso Zhukovski, que fue vendido por el sistema de rifa entre los palacios. De ese modo, el 22 de abril de 1838, Shevchenko a los 24 años de edad, se convirtió en un hombre libre.

Probablemente ya, en el año 1837, había comenzado a escribir poesías, pero hasta no haber obtenido su libertad, nadie se fijó en esa faceta artística de Tarás. En el año 1840 publicó un pequeño volumen, la primera edición del "Kobzar", a expensas de un terrateniente ucranio Martos, de quien esaba pintando un retrato. Algo nuevo y arsembroso trascendía de ésta su primera obra; un gran énfasis respecto a la decadencia de la vieja Ucrania y tremendos cuadros de dolor inspirados en el sufrimiento del pueblo.

Una vez terminados los cursos en la Academia de Bellas Artes, Shevchenko retornó a Ucrania, donde pasó el verano de 1845. Sus poesías eran ya conocidas por un gran sector de la población, que lo recibió considerándolo como el poeta ucranio por excelencia. Finalmente fijó su residencia en Kiev. Al poco tiempo se relacionó con un grupo de jóvenes, principalmente artistas y hombres de letras, quienes henchidos de un gran entusiasmo y fe en los verdaderos valores humanos, fundaron la Sociedad de los Santos Cirilo y Metodio, con el objeto de crear una gran unión libre entre todos los pueblos eslavos, bajo una forma de gobierno republicana.

Poco tiempo pasó hasta llegar a oídos de las autoridades la existencia del movimiento; la reacción fue rápida y brutal, encaminada a eliminarlo totalmente. El 5 de abril de 1847, Shevchenko y sus amigos fueron detenidos. El fue sentenciado

a diez años de destierro, debiendo cumplirlos en el ejército como soldado raso, en alejadas regiones de Rusia oriental, lindantes con el Asia. El propio zar añadió de puño y letra: "bajo la más estricta vigilancia, prohibiéndosele que escriba o pinte".

La libertad le había durado a Shevchenko solamente nueve años. De nuevo quedaba sometido a la esclavitud y esta vez el yugo era más pesado aún que antes.

Al morir el zar Nicolás I, con el advenimiento al trono de su sucesor Alejandro II fué amnistiado y vuelve a San Petersburgo, donde reanuda su amistad con antiguos compañeros de la Academia. En 1859 obtiene permiso para trasladarse a Ucrania, tras doce años de ausencia. Allí pasa un verano feliz, pero su quebrantada salud por las penurias sufridas durante los largos años del destierro precipitan su muerte que ocurrió el 10 de marzo de 1861, justamente en vísperas de la abolición de la servidumbre.

Triste fue la vida que le tocó vivir a Shevchenko. De sus 47 años fue siervo durante 24; diez los pasó en el ejército, tres y medio estuvo bajo la vigilancia policial, de modo que sólo por espacio de nueve años pudo sentirse libre, dueño de moverse a voluntad. Apenas si hallamos otro poeta de la talla de Shevchenko, en quien la mala suerte se hubiera cebado tan ceñudamente. Sin embargo, a pesar de los sufrimientos, no obstante los obstáculos con que tuvo que enfrentarse, logró elevar la literatura ucraniana al nivel de una literatura reconocida por el mundo entero.

A comienzos de su carrera de poeta, Shevchenko estuvo bajo la influencia de la literatura romántica. Sin duda alguna comenzó imitando a los poetas románticos que conocía pero esa imitación era sólo epidérmica, pues Shevchenko poseía sus propios medios de expresión y trató sus temas románticos según su propia modalidad. La riqueza del folklore ucraniano representó para él una fuente inagotable de temas.

Aparte del mundo de hadas del folklore popular, tomó Shevchenko su inspiración — en los comienzos de su etapa de escritor —, en la gloriosa y trágica historia ucraniana. Hallamos aquí un intenso sentimiento patriótico. El pasado de Ucrania era para él no sólo una fuente de tristes recuerdos y melancólica meditación, sino, que era una herida abierta que no cesaba de manar sangre.

La poderosa fantasía del poeta creó una imagen del pasado, bajo una especie de poema heroico: la figura de un pueblo orgulloso e independiente que hubo de luchar por su libertad, primeramente con-

tra los turcos y los polacos, y luego contra el absolutismo y la tiranía moscovita. La nación ucraniana sucumbió exhausta en estas guerras y los descendientes de los cosacos libres se vieron obligados a arrastrar las pesadas cadenas de la esclavitud. Las sombras de los héroes nacionales que lucharon por la libertad de Ucrania, reviven en su imaginación. En sus oídos resuenan el clamor y los ecos de las batallas. Se convierte en el bardo de los cosacos y resucita su pasado glorioso.

Shevchenko siguió el curso de los métodos históricos contemporáneos. Su comprensión del proceso histórico se basó en las últimas realizaciones del pensamiento filosófico. De entre los motivos bíblicos a los cuales se sintieron tan atraídos los románticos, Shevchenko eligió solamente aquellos que pudieran servirle de vehículo para expresar sus propios sentimientos y su visión del futuro, en armonía con su utopía y sus profecías políticas y nacionales.

La utopía social cautiva la visión de Shevchenko. Partiendo de la universal concepción de que "tanto los hijos de reyes como de los mendigos, son todos hijos de Adán", el poeta pinta una visión de futuro. En su versión, Shevchenko subraya el elemento social.

Ninguna otra literatura europea posee una protesta contra la servitud, que pueda ser comparada con la de Shevchenko y no hay otro poeta de origen eslavo, que haya sido capaz de arrojar luz sobre lo que de abominable tiene la condición de siervo, con la intensidad con que él supo hacerlo. Y en esto residen los elementos realistas de la poesía de Shevchenko, que se evidencian con indiscutible nitidez.

Pero el rasgo más esencial del romanticismo de Shevchenko, es su nacionalismo. Este es el rasgo que impregna toda su obra. La pasión nacional que lo devora, es como una llama que todo lo consume y en esta pasión repercuten con frecuencia los ardientes "motivos" de la completa abnegación, del auto-sacrificio por amor al suelo patrio, de la voluntad de aceptar los mayores sufrimientos por él.

¿Con quién podrá ser comparado Shevchenko en este aspecto? El profesor O. Kólessa halla analogías en las "Irish Melodies" de Thomas Moore, el poeta de la lucha en pro de la liberación nacional de Irlanda y compara el "Testamento" de Shevchenko con el "All Italia" de Leopardi.

Desde sus primeros escritos, Taras Shevchenko se mostró como un ardiente patriota ucraniano. Las hazañas de los cosacos y las desventuras de su desgra-

ciado pueblo, no se apartaron de su pensamiento y en sus primeros trabajos, de acuerdo con las corrientes románticas de la época, idealizó la vida que habían vivido, las duras y amargas luchas por la independencia a que habían estado obligados y glorificó a los "kobzars", a los bardos populares, los únicos que conservaron para la posteridad los recuerdos de los hechos heroicos del pasado ucranio.

Su colección de poemas y versos "Kobzar", marca una época en la historia de la moderna literatura ucraniana. Por primera vez un poeta se levanta para verter en su propia lengua los sentimientos de su corazón y para expresar los sufrimientos de su pueblo y de su pasado.

El poema "Haidamaky" es el más grandioso de todos los de Taras Shevchenko, siendo también la obra maestra de la poesía ucraniana; relata las últimas luchas de Ucrania del siglo XVIII. Su abuelo le había referido episodios de las mismas, que en el año 1768 llevaron la espada y el fuego a través de una parte de Ucrania.

La interpretación poética de la historia de Ucrania por Shevchenko, guarda proporción con el concepto histórico de su tiempo. Mas habiendo idealizado en tal forma en sus poemas el pasado de Ucrania, era inevitable que Shevchenko sintiera el contraste existente entre esos tiempos heroicos y la triste condición en que se encontraba el pueblo de su patria. Tras su visita a Ucrania en el año 1845, observamos un acentuado cambio en el trabajo poético de Shevchenko. La impresión que le causaron las condiciones sociales allí reinantes, fue muy desagradable. Los nobles ucranios comprados por el gobierno ruso al precio de derechos y privilegios sobre sus propios compatriotas, habían relegado al olvido sus propias tradiciones; habían hecho caso omiso del glorioso pasado de su país y vivían ennegrecidos por un craso materialismo.

Desde entonces Shevchenko no volvió a enfocar el pasado histórico de Ucrania en la forma idealizada anterior y los sueños en torno a la época de los cosacos cedieron su lugar a un punto de vista mucho más crítico, reconociendo que las causas de la presente desgracia se debían a los errores y pecados de los propios heroes nacionales.

Mientras que en sus obras anteriores Shevchenko dirigió sus dardos principalmente contra Polonia, su principal contrineante pasó a ser luego el enemigo que había engullido tanto a Polonia como a Ucrania: Rusia. Acaeció entonces a los zares rusos todas las desgracias que le sobrevinieron a Ucrania.

Catalina II fue la que introdujo la servitud en Ucrania, libre hasta fines del siglo XVIII.

Los zares rusos destruyeron las antiguas libertades del pueblo ucranio.

Toda su cólera, toda su indignación se concentraron sobre dos figuras del zarismo ruso: Pedro I y Catalina II. Una serie de poemas muy fuertes y violentos, apostrofan a estos dos monarcas, que a los ojos del poeta, son la imagen viva del despotismo y de la tiranía rusas.

Las obras más perfectas del poeta desde el punto de vista literario, pertenecen a este período anterior a su encarcelamiento en 1847.

Entre estos poemas, posiblemente los titulados "Un sueño" y "El Cáucaso", son los que mejor expresan sus opiniones políticas.

"Un sueño" es una sátira fantástica, inspirada tal vez en el Dante, pero completamente original en su contenido. El autor se ve transportado durante un sueño desde Ucrania a San Petersburgo y nos refiere el panorama que se abre ante sus ojos; la capital de Rusia construída en medio de pantanos sobre los huesos de miles y miles de trabajadores, que perecieron a consecuencia del trabajo insalubre ejecutado en esas tierras infectadas. La escena siguiente es una audiencia con el zar y está trazada con expresiones del más amargo sarcasmo. Nos muestra también las sombras de los cosacos ucranios que fueron trasladados en masa desde su patria para la construcción de San Petersburgo, hallando la muerte en los fétidos pantanos. Todas estas trágicas sombras acusan al zar de crueldad y engaño. El monumento de Pedro I erigido por Catalina II con la inscripción "Al Primero la Segunda", glorificado por el poeta ruso Pushkin en su poema "El jinete de bronce" como un símbolo de la grandeza del imperio ruso, victorioso e invencible, despierta en el corazón del poeta ucranio reflexiones bien distintas.

"Fue éste el "primero" en crucificar a Ucrania.
Y la "segunda" asestó el golpe de gracia a la
víctima".

En el poema "El Cáucaso", Shevchenko no se detiene a contemplar las bellezas del paisaje que tanto cautivaron a los "byronistas" rusos Pushkin y Lermontov. Tampoco describe batallas y episodios románticos de la guerra contra los aborígenes, que tantos temas felices ofreciera a estos dos poetas. Para Shevchenko, lo mismo que para Shelley, las montañas caucásicas son el lugar donde:

"Desde el amanecer del mundo
tortura el águila a Prometeo

día a día horada su pecho
y le arranca sus entrañas. . .

el símbolo de los sufrimientos de la raza humana y sus ansias del fuego divino de la libertad, por la cual tantos héroes sacrificaron sus vidas.

La indignación del poeta se vuelca contra los zares rusos, particularmente contra Nicolás I y contra su sistema de expansión imperialista, que extingue toda chispa de libertad. El poeta fustiga este cruel sistema político que no acierta más que a "construir prisiones y forjar cadenas". La forma en que echa en cara al régimen zarista su cruel ansia de apoderarse de los bienes pertenecientes a otros pueblos, su hipocresía criminal oculta por la máscara del cristianismo y su ambición de poder a cualquier precio, queda escrita para todos los tiempos, pero muy especialmente para nuestra dolorosa actualidad.

Pero el poeta no es pesimista, no pierde la esperanza, sino que está seguro de que: "El espíritu es inmortal y libre, a pesar de todos los tiranos y la palabra humana no puede ser sofocada". Está seguro de que: "La libertad volverá a levantarse de entre los muertos, a pesar de que mientras tanto corran ríos de sangre".

El poema "El Cáucaso" pasó a ser para el propio Shevchenko en verdad memorable, pues junto con "Un sueño" fue la principal causa de su deportación que durara diez años y resultara tan desastrosa para su salud.

Pese a Taras Shevchenko una fe inquebrantable, democrática y revolucionaria al mismo tiempo, en las gentes sencillas, a las que consideraba como la espina dorsal de Ucrania, a pesar de haber mantenido durante toda su vida relaciones de amistad, entre los hombres más instruidos de la nobleza ucraniana.

Siervo por nacimiento y más tarde soldado obligado en el ejército ruso, realizó con las pocas ocasiones de instruirse que tuvo, logros extraordinarios. Tomó el idioma ucraniano tal como lo había desarrollado Kotlarevsky y sus seguidores y gracias a su propia genialidad, hizo de él una lengua capaz de expresar las emociones más refinadas y totalmente adecuadas a las exigencias de la moderna literatura. En este idioma y en ningún otro, proclamó los pensamientos y las aspiraciones de su pueblo. Separó, completamente el ucraniano del ruso y lo llevó por un curso totalmente independiente, convirtiéndose en el principal de todos los maestros de la literatura ucraniana.

Pese a cuantos obstáculos se le opusieron, Taras Shevchenko, hijo de siervos con una fe inquebrantable y fanática en la victoria de los ideales democráticos, se convirtió asimismo en uno de los más prominentes poetas del mundo eslavo y su fama perdurará tanto como la de cualquiera de sus contemporáneos, en las demás literaturas mundiales. Ninguno de éstos creyó con mayor firmeza o proclamó con mayor claridad sin desfallecimiento ni claudicaciones, que la democracia, la verdad y la libertad serían quienes conquistarán finalmente la victoria y nadie trabajó con mayor ardor ni sufrió más que él, para que estos ideales se realizaran algún día.

POESIAS ESCOGIDAS de T. SHEVCHENKO
traducidas al castellano

T E S T A M E N T O

*Cuando muera, enterradme
en una tumba alta,
en medio de la estepa
de mi adorada Ucrania.
¡Así yo podré ver los campos anchurosos,
el Dnipró, sus represas agitadas,
y podré oír también
cómo braman sus aguas!*

*Y cuando el río arrastre atravesando Ucrania
hasta el mar azul
tanta sangre adversaria,
entonces dejaré los campos y los montes
y volaré hacia Dios
a alzarle mi plegaria,
pero hasta que ello llegue
de Dios no sabré nada. . .*

*¡A mí enterradme, mas de pie vosotros,
las cadenas que os atan quebrantad,
Y con la impura sangre derramada
la Libertad sagrada salpicad!*

*¡Y ya en familia inmensa,
familia libre y nueva,
no olvidéis recordarme
con una palabra buena!*

Versión castellana
de ANGEL J. BATTISTESSA

*¡Albricias tierra sedienta;
alégrate, tierra hambrienta!
Sin las semillas sembradas
florece en crines rosadas;
como en Jordania los santos
cúbrete de verdes mantos.
Por Carmelo, en su honor,
por Lábano, en su gloria;
que el oro germinador
teja y cosa, con primor,
tu omóforo, en su memoria.
Su voluntad cubra el agro
con la bondad del trigal,
que el ciego vea el milagro
de su poder celestial.*

*Y las manos esposadas
como esclavas amarillas,
descansarán liberadas
del trabajo, en las rodillas.
¡Se alegre, no desanime
quien vea el milagro santo,
que Dios sentencia y redime
a los que sufrieron tanto
como vosotros, cansados,
y castiga a los malvados!*

*Señor, sólo cuando en vuelo
la Verdad descienda al suelo
y descanse un momento,
verán los ciegos sin ojos,
darán saltos de contento
como gacelas, los cojos.
Los mudos, con labios trémulos,
darán suelta al torrencial
de las palabras, igual
que la lluvia de los cúmulos.
Con el agua curativa
los desiertos, como muertos,
despertarán a la vida.*

*Y los ríos correrán;
los lagos se llenarán;
se poblarán las orillas
de los bosques deavecillas,
y los siervos campesinos
respirarán libremente,
sin que el amo, en los caminos
les haga bajar la frente.
Los hombres, como hermanados,
sin gritos de desconcierto,
verán alegres poblados
floreciendo en el desierto.*

Versión castellana de JULIO MATEU

(Fragmentos)

*Montañas infinitas, por las nubes veladas,
sembrados de dolores y con sangre regadas.*

*Desde inmemoriales tiempos,
el águila, porfiada,
tortura allí a Prometeo.
El corazón le desgarrar
a picotazos certeros,
pero no puede beberse
toda su sangre caliente,
y el corazón a la vida
otra vez vuelve riente.
Nunca muere nuestra alma
ni muere la libertad;
el hombre mas insaciable
no conseguirá jamás
convertir en fértil campo
el fondo yermo del mar,
ni la palabra y el alma,
si viven, encadenar,
como no habrá quien empañe
la gran gloria del Dios grande.*

*¡No podemos tus acciones juzgar!
¡No tenemos derecho a discutirte!
Nuestro sino es llorar, sólo llorar,
y con lágrimas, con sudor de sangre,
el pan de cada día amasar
mientras nos escarnecen los verdugos
y, borracha duerme nuestra verdad.
¿Cuándo despertará de su sopor?
¿Y cuándo tú, oh Señor,
fatigado, te echarás a dormir?
¿Cuándo nos dejarás vivir?
Tenemos fe en tu poderío
y en tu espíritu vivo.
¡Se alzaré la verdad! ¡Y la libertad!
Y en todas las lenguas,
por los siglos de los siglos
han de ensalzarte;
pero, entre tanto, fluyen ríos,
¡ríos de sangre!*

*Mi terrible dolor, mis pensamientos
yo sembraré entre tanto,
que crezcan y hablen con el viento.
El viento de Ucrania, dulce, suave
ha de llevarte, amigo,
junto con el rocío,
mi lágrima fraterna,
los pensamientos míos...*

Versión castellana de ANGEL HERRAIZ

Ucrania y los ucranios en la Argentina

Los ucranios habitan el oriente de Europa, principalmente la planicie que cruzan los ríos Dnipró (Dnieper), Dniester y Boh, situada entre los montes Cárpatos y el Cáucaso, llegando hasta los mares Negro y Caspio.

El total del territorio etnográfico ucranio tiene alrededor de 850.000 km² y 45.000.000 de habitantes. Políticamente es una nación satélite de la Rusia Soviética bajo la denominación de *República Socialista Soviética Ucrania*, que fue constituida en el año 1921 con la intervención de los ejércitos bolcheviques rusos, tras el aniquilamiento de la *República Nacional Ucrania*, surgida como Estado Independiente del pueblo ucranio, después del derrumbe del imperio moscovita del zar, el 22 de enero de 1918.

La República Argentina, bajo la presidencia de Hipólito Yrigoyen, por decreto del 5 de febrero de 1921, reconoció a la *República Nacional Ucrania*, cuando ya su gobierno se encontraba en el exilio, denominándolo "la máxima expresión democrática del pueblo ucranio". Hasta la fecha, dicho decreto no ha sido revocado.

A causa de las situaciones de opresión política, cultural y económica en Ucrania, en varias etapas, individual y colectivamente, los ucranios emigraban al exterior, en un principio al Canadá y los EE.UU., y después al Brasil y la República Argentina.

Actualmente residen en los referidos países alrededor de 2.000.000 de ucranios e hijos de ucranios, repartidos de la siguiente manera: en el Canadá alrededor de 350.000, en los EE. UU. 1.200.000, en el Brasil 200.000, y en la Argentina 250.000. Además viven varios miles de ucranios en los países de la Europa Occidental y Australia.

Los ucranios en el exterior, retienen las tradiciones culturales de sus antepasados, viven reunidos en comunidades con sus organizaciones de carácter cultural, social, religioso, deportivo, económico, etc. Disponen de sus propias iglesias, administradas por los Arzobispos y Obispos Católicos Orientales y Ortodoxos, escuelas, etc. Los ciudadanos de origen ucranio, principalmente en el Canadá y los EE. UU., cubren elevados puestos en la vida pública de

aquellas naciones como ministros, alcaldes, diputados etc.

La emigración ucraniana en la república Argentina aunque se remonta a más de medio siglo atrás, en sus raíces es más joven que en los demás países de América. La mayor afluencia colectiva se produjo alrededor del año 1930 y después de la segunda guerra mundial. Actualmente está culminando el proceso de su organización bajo todos los aspectos, religioso, cultural y económico.

Los argentinos de origen ucranio, forman la mayor parte de la población de Chaco y Misiones, de donde provienen productos de riqueza nacional tales como el té, yerba mate, arroz, algodón y madera. Existen además cientos de grandes empresas y miles de talleres y pequeñas empresas de toda índole que son propiedad de los ucranios o hijos de ucranios. También existen varias cooperativas.

En la Capital Federal, Gran Buenos Aires, Misiones y Chaco existen iglesias católicas de rito oriental y autocéfalas ortodoxas ucranianas.

Monseñor Andrés Sapelak es en la actualidad el Exarca para los católicos ucranios y Monseñor Boris Arijezuk, el administrador de la Iglesia Ortodoxa Autocéfala Ucrania en la República Argentina.

En el campo cultural actúan varias asociaciones, de las cuales las más grandes son "Prosvita" y "Renacimiento", con sus respectivas filiales en todo el país. También existen escuelas idiomáticas ucranianas, colonias de vacaciones, organizaciones juveniles, etcétera.

Todos los ucranios, los centros, sociedades y agrupaciones de la comunidad ucraniana, están adheridos al Ente representativo denominado *Representación Central de la Colectividad Ucrania*, que por una parte centraliza todas las actividades ucranianas en el país y por otra, representa los intereses de la comunidad ucraniana ante las autoridades nacionales. No teniendo Ucrania su propia representación diplomática, dicha Central intercede en todo momento, cuando se trata ya sea de defender el buen nombre de Ucrania y de su pueblo, o ser útil como informante sobre los problemas, la cultura y la historia de la nación de donde vinieron ellos mismos o sus mayores.

ПЕРЕКЛАДИ «ЗАПОВІТУ» НА ЧУЖІ МОВИ
(УРИВКИ)

Переклад англійською мовою

MY LEGACY

When I shall die, pray let my bones
High on a mound remain
Amid the steppeland's vast expanse
In my belov'd Ukraine:
That I may gaze on mighty fields,
On Dnieper and his shore,
And echoed by his craggy banks
May hear the Great One roar!..

C. H. Andrusyehen and
Watson Kirkeconnell

Переклад шведською мовою

MITT TESTAMENTE

När en gång jag dött, så bären
mig dit upp på kullen,
att jag måtte bliva jordad
i ukrainska mullen,
över stepp och ängar vida,
där min Dnjeper flyter,
där det ses och hörs och kännes
huru floden ryter...

Alfred Jensen

Переклад французькою мовою

QUAND JE MOURRAI...

Quand je mourrai, enterrez-moi
Dans une tombe
Au coeur de la steppe immense
De ma chère Ukraine,
D'où l'on voit, l'étendue des champs,
Le Dniépr et ses gorges;
D'où l'on entend son grondement puissant.

Michael L. Kay

Переклад німецькою мовою

VERMACHTNIS

In des Grabes Gruft versenkt mich,
Wenn ich sterben werde,
Mitten in der weiten Steppe
Meiner Heimateerde:
Dass ich rings des Dnjipros Fluren,
Seine Stromschnellen
Immer sehe, — immer höre
Brüllen den Rebellien!..

Gustav Specht

Переклад словацькою мовою

ZAVET

Ked' ja umrem, pochovajte
ma ta pod mohylu
v prosrtred stepi širo-širej,
v Ukrainu milú,
Aby lány šire-dialne,
Dniepra točku krivu
bo'o vidno, — bolo počut'
jeho pieseň divú..

Neresnický

Переклад лотиською мовою

VELESANAS

Kad es nemiršu, man' roziet
Stepé plašá, brívá,
Manas milás dzimtenes
Bezgal'gá lauká
Lai man apkárt zilá tale
Viz un stepe vilno
Lai vél dzirdu, ká gar klintim
Sirmá Dnepra čalo...

Ed. Rudzits

Переклад єврейською мовою

TSAVOE

Noch main tojt begrebt nich, brider,
n'brejtn step in mitn,
in majn liber Ukraine,
vu ch'ob fil gelitn:
ich zol zen di brejte lances
un dem Dnjeprs veln,
zen un hern vi zej rojšn
baj-di vaseršveln...

Sz. Melzer

Переклад російською мовою

КАК УМРУ — ПОХОРОНИТЕ...

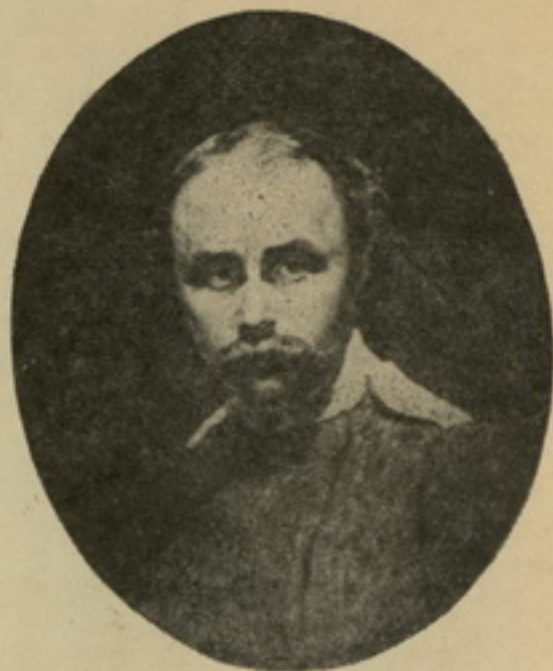
Как умру — похороните
Вы меня в могиле
На кургане, над простором
Украины милой,
Чтоб поля необозримы,
Чтобы Днепр и кручи
Было видно, было слышно,
Как ревет ревучий...

Н. Тихонов

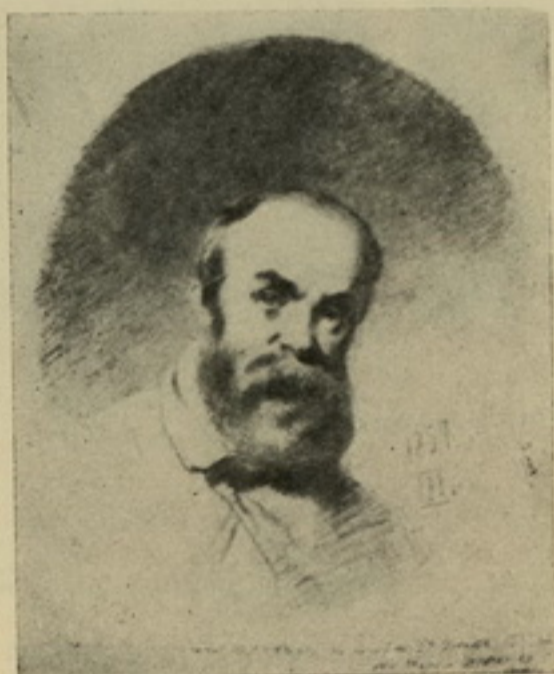
ІКОНОГРАФІЯ ШЕВЧЕНКА

Автопортрет Шевченка
по закінченні Академії,
Олівець 1845 р.

Автопортрет Шевченка
на засланні.
Сепія 1849 р.

Автопортрет Шевченка
по звільненні в Нижньому
Новгороді, 1857 р.

Автопортрет Шевченка
«з свічкою».
Офорт виконаний в 1860 р.

Передсмертний автопортрет Шевченка.
Олія, 1861 р.

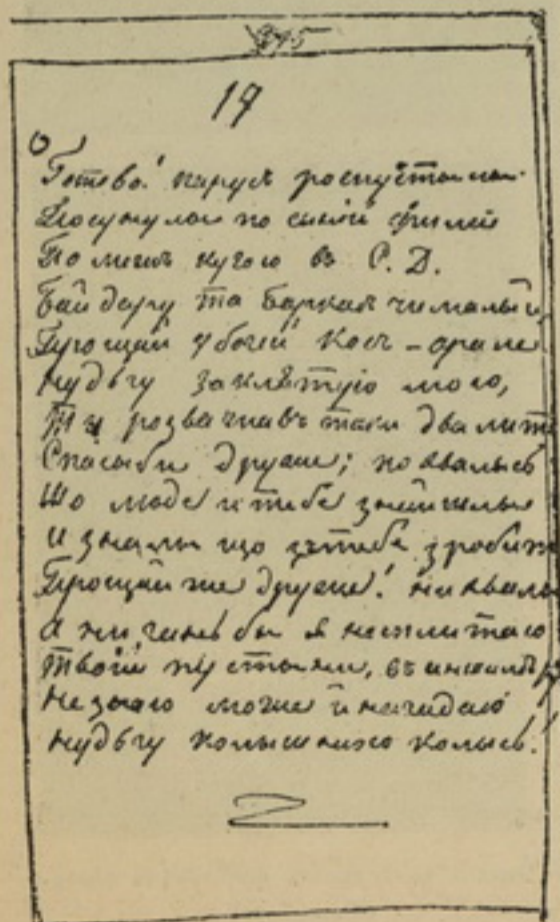

Одна з нечисленних фотографій поета,
(Петербург).

Т. Шевченко — «Катерина», олія. 1842 р.

В цьому образі мистець відтворює всю трагедію нещасного кохання бідної дівчини-кріпачки.

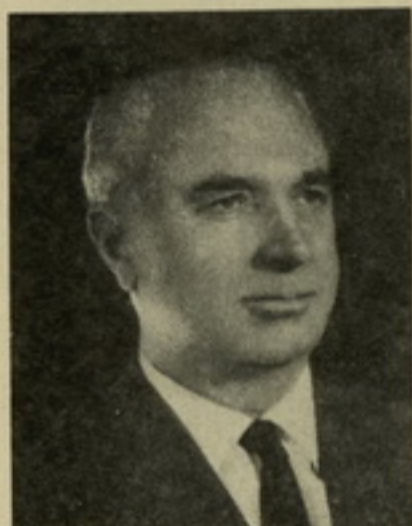
«Готово! Парус розпустили
 Посунули по синій хвилі
 Поміж кугою, в С(ир) - Д(ар'ю)
 Байдару та баркас чималий.
 Прощай, убогий Кос-Арале!
 Нудьгу заклятую мою
 Ти розважав таки два літа.
 Спасибі, друже! Похвались,
 Що люди і тебе знайшли
 І знали, що з тебе зробити.
 Прощай же, друже! Ні хвали,
 Ані ганьби я не сплітаю
 Твоїй пустині; в іншій краю,
 Не знаю, може й нагадаю
 Нудьгу колишнюю колись!»

ІСТОРІЯ ПОВТОРЮЄТЬСЯ!

Знімка автографа оригінальної величини «захальвної» книжечки, до якої Шевченко вписував свої вірші на заслання та його зміст.

У П Р А В А
КОМІТЕТУ БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ В БУЕНОС-АЙРЕСІ

Ч Л Е Н И П Р Е З И Д І І

Теодор Хомишин
1-ий Заст. Голови і Голова
Фінансової Комісії

Д-р Василь Іваницький
Голова
(тодішній голова Української
Центральної Репрезентації)

Іван Ч. Чарнецький
3-ій Заст. Голови і Голова
Преснт.-Будівельної Комісії

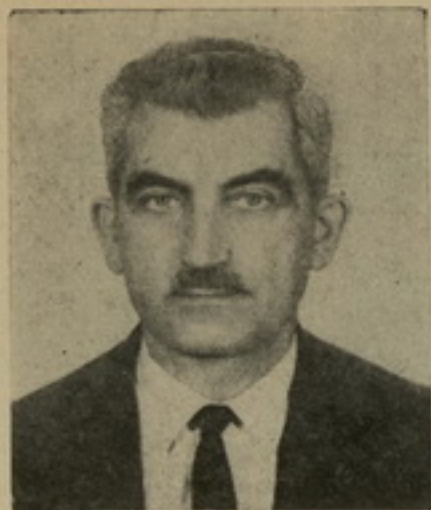
Осип Кузьмич
Секретар і голова Організаційно
- Пропагандивної Комісії

Михайло Гнатишин
Скарбник і Діловод
Фінансової Комісії

Михайло Загребельний
Заст. Секретаря і Секретар
Орган. - Пропаганд. Комісії

Богдан Литвинovich
Заст. Секретаря
(Фінан. і Орган. Пропаг. Комісії)

сл. п. д-р Лідія Манаруха-Іваничнa
(Проект-Будівельна та
Орган.-Пропаг. Комісії)

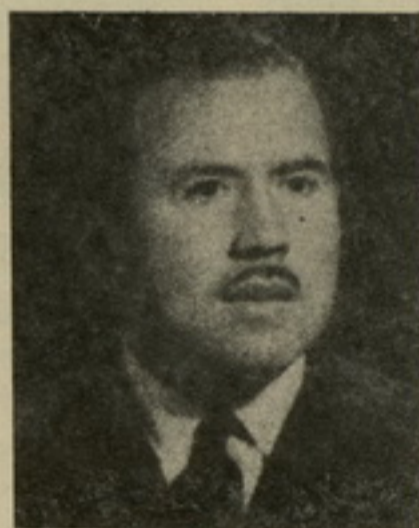
Інж. Ростислав Ільницький
(Проект-Будівельна Комісія)

Члени Президії, яких знімки не одержано:
Осип Галатьо — 2-ий Заст. Голови і д-р Богдан Стернюк, секретар Проект-Буд. Комісії.

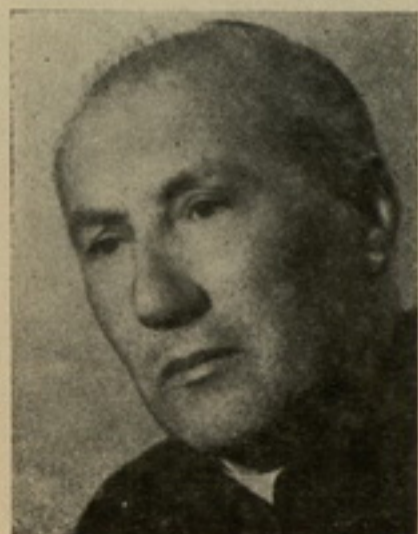
ЧЛЕНИ УПРАВИ:

Леонід Філь
(Проект. - Будівельна Комісія)

Мирослав Паславський
(Фінансова Комісія)

сл. п. о. радник Іван Балук
(Фінансова Комісія)

Тетя Мосора
(Орг.- Пропаг. Комісія)

Юліан Мосора

Инж. Віктор Гриненко

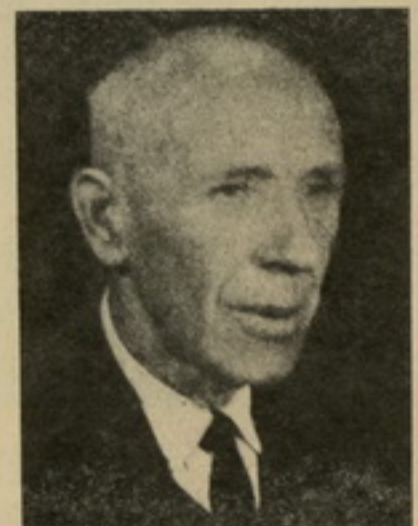
Василь Косюк

о. Степан Сергійчук

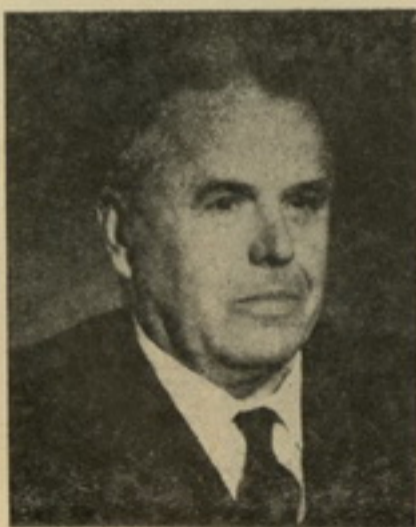
Арсеній Созоник

сл. п. проф. Степан Липинський

Члени Управи, яких знімки не одержано: ред. Юліян Середян, Пилип Карвацький, Осип Ткачук, Іван Грегоращук і мгр. Володимир Білинський.

РЕВІЗИЙНА КОМІСІЯ

Олекса Воловина

Богдан Яхно, голова

Володимир Котульський

Крім названих до Управи належали ще: інж. Микола Сліпченко, агр. Дмитро Безручко, Теодосій Данилюк та Микола Лівша (син), які виступили з Управи, згідно з заявою на сторінках місцевої української преси з дня 17-го травня 1970 року.

"COMISION AUSPISIADORA DE AMIGOS ARGENTINOS
PRO MONUMENTO A TARAS SHEVCHENKO"

«КОМІСІЯ СПРИЯННЯ БУДОВІ ПАМ'ЯТНИКА ПРИЯТЕЛІВ-АРГЕНТИНЦІВ»

сл. п. Ернесто Б. Гажо
Генерал Аргентинських
Військ (у відст.)

Проф. д-р Анхель Х.
Баттістесса
визначний науковець,
Президент Державної Академії
Письменства

д-р Едуардо А. Гарсія
колишній Президент «ОЕА»
(Організація Держав
Америки)

Лісандро М. Сеґура Лєваже
Полковник Аргентинських
Військ

та член Домінго Вайдат Еррера.

"I am pleased to add my voice to those honoring the great Ukrainian poet Taras Shevchenko."

We honor him for his rich contribution to the culture not only of Ukraine, which he loved so well and described so eloquently, but of the world. His work is a noble part of our historical heritage".

John Fitzgerald Kennedy

«...він (Шевченко) походив з простого люду і оспівував свій народ, поділяючи сам його почування, але поза почуванням, поза всією тою ніжною поетичною красою, ця мужня душа крила не лише надію, але й сильну волю, що домагалася світла і свободи для катованого народу».

«Ілюстрована Світова Література»
Ю. Клявсена — (Копенгаген, 1901)

Рідна хата Шевченка. Його власноручний рисунок.

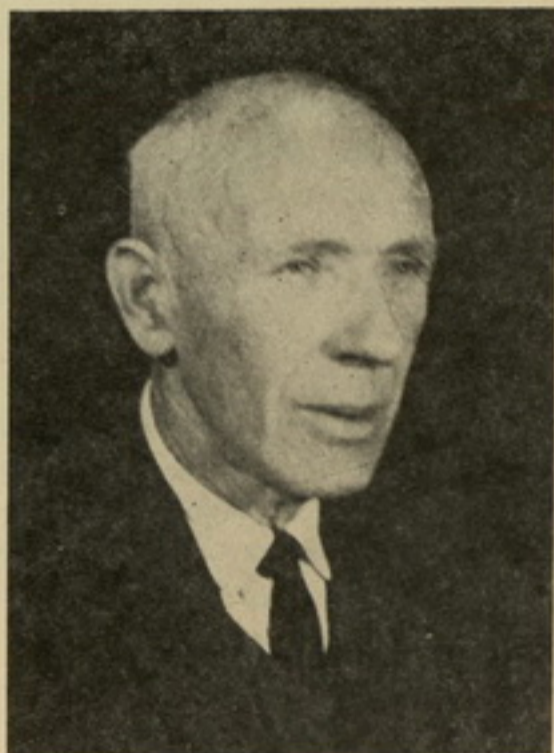
IN MEMORIAM

сл. п. д-р Лідія Макаруха-Іваницька
† 25. IV. 1972

сл. п. генерал Ернесто Б. Гажо
† 8. XI. 1971

сл. п. проф. Степан Липинський
† 25. VII. 1973

сл. п. о-ради. Іван Балук
† 6. II. 1973

ГЕН. ЕРНЕСТО Б. ГАЖО

Сл. п. Генерал Аргентинських Військ (у відставці) Ернесто Бартоломе Гажо, великий приятель українців, помер на удар серця дня 8-го листопада 1971 року. Бракувало менше місяця до відкриття пам'ятника Т. Шевченкові і покійний вже був виготовив промову на цю урочистість, як голова «Комісії Сприяння Будові Пам'ятника Приятелів-Аргентинців». Генерал Гажо гідно закінчив свою військову кар'єру, виконуючи відповідальні і визначні пости. Успішно закінчив спеціальні курси для старшин Кавалерії й Артилерії, Вищу Технічну Школу та Вищу Військову Школу, якої згодом був професором. Викладав у різних старшинських Високих Школах і нераз був директором різних учбових військових інституцій, та керівником практичних праць у геодезії й топографії. Студював у Французькій Школі Артилерії та також був головою Військового Суду Чести. Як старшина Генерального Штабу відбув трьохлітню подорож

заграницю та був Віце-Директором Академії Генерального Штабу і членом Державної Комісії для збереження Музеїв, Пам'ятників та Історичних Місць. По виході у відставку був Віце-Президентом Інституту Історичних Студій Півночі Аргентини ім. Мартіна М. де Г'юмеса та головою Інституції «Голоси Історії Вільних Народів». Головною характеристикою його багатогранної діяльності, завжди позначеною глибоким патріотизмом і гуманністю, був спротив до комунізму. Тому власне покійний був постійним дорадником та щирим приятелем усіх народів поневолених червоною Москвою. З його смертю українці в Аргентині втратили не лише дорадника й опікуна, але також і щирого співробітника, який своїми знаннями, досвідом та заслуженим авторитетом в державних колах багато зробив для нашої спільноти. Робив все від щирого серця в ім'я тих Ідеалів, яким служив сам для своєї Батьківщини.

Д-Р ЛІДІЯ МАКАРУХА - ІВАНИЦЬКА

Сл. п. д-р Лідія Макаруха - Іваницька, визначна українська діячка, широко знана в Аргентині і поза її межами, по тяжкій і довгій хворобі, відійшла у вічність 25-го квітня 1972 року. Людина праці, обов'язку і беззастереженої відданості своїй далекій, любій Україні, яку майже не знала, все своє коротке і так багатонадійне життя присвятила своїй Батьківщині і своєму Народові. Прибула до Аргентини однорічним немовлям. Тут закінчила середню і вищу освіту та здобула диплом Доктора Медицини. Ціле своє життя присвятила розвитку громадського і патріотичного життя нашої спільноти. Скрізь, де було треба, брала на себе тягар праці й успішно вив'язувалася на всіх ділянках. Від дуже молодих літ (4 роки) вже чарувала всіх своїми милими, патріотичними деклямаціями. Багато обдарована природою великими здібностями, здобуваючи освіту, цікавилася всім, що діялося в мистецьких та наукових колах. Успішно закінчила Консерваторію. Не було ділянки в нашому громадському

житті, якій би покійна не могла посвятитися, не було заєдання, з якого б успішно не вив'язалася. Зокрема такі наші установи, як "Прогрес", "Український Інформативно - Видавничий Інститут", «Українська Центральна Репрезентація», Радіо-передачі «Вільна Україна», Радіо-передачі «Музика і Культура України» з Державної Радіо-виступні в Буенос-Айресі, «Союз Українок Аргентини», щедро були обдаровані покійною її співпрацею та посвятою. Праця в Комітеті будови пам'ятника Т. Шевченкові в Аргентині була її «лебединою піснею». Цій справі найбільше присвятилася, не дивлячись на своє вже підірване здоров'я. Одружена з д-ром Василем Іваницьким, головою Комітету, була найкращою й найбільше діяльною його співробітницею. Ніхто з присутніх на відкритті пам'ятника не передбачав так скорого й сумного закінчення її земного шляху. Була примірною донькою, дружиною та патріоткою-мамою. З її смертю наша спільнота в Аргентині потерпіла велику втрату.

О. РАДНИК ІВАН БАЛУК

Сл. п. о радник Іван Балук трагічно помер в наслідок автомобілевого випадку дня 6. лютого 1973 року. Закінчив теологічні студії 1935 року в греко-католицькій Богословській Академії, ректором якої був тоді о. Йосиф Коберницький - Сліпий. В 1944 році по советському поліційному арешті був засуджений на кару смерти та врятувався, лише, дякуючи блискавичній німецькій офензиві. По війні, вже на еміграції, оселився спочатку в Австрії, звідкіля в 1949 році переїхав до Аргентини. Де лише перебував залишив по собі глибокі сліди вірного служіння і опіки над своєю паствою. Початки життя покійного душпастиря в Аргентині були дуже тяжкі. Щойно в 1957 р., побудувавши Церкву Святої Ольги, в місцевості Віжа Аделіна, доля його починає кращати. Завдяки не-

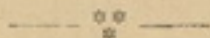
спушній праці покійного незабаром при церкві постає Манастир «Найсвятішого Серця Ісуса Христа», а згодом і Дитячий Садок. Ними покійний опікувався аж до смерти. Завдяки його старанням побудовано також церкву в місцевості Віжа Караса. Приймав активну участь в будові Катедрального Храму У.К.Ц., при вул. Рамон Фалькон та в будові Дому «Просвіти» на Віжа Аделіна. Керував Кооперативою «Фортуна» та розпочав заходи для створення Українського Притулку для Старших в Аргентині. Нагла і трагічна смерть перервала задуми покійного. В Комітеті Будови Пам'ятника Шевченкові належав до його Управи та був солідним і ширим реалізатором плянів Комітету.

ПРОФ. СТЕПАН ЛИПІНСЬКИЙ

Сл. п. Степан Липинський, колишній старшина австрійської армії, по закінченні Першої Світової Війни, зголошується до Української Галицької Армії, в якій, в ранзі хорунжого, приймає участь в боротьбі за свій Рідний Край. По програні наших Визвольних Змаганнях, попадає інтернований до Тухолі (Помор'я, Польща). Ставши вільним продовжує свої студії і в 1927 році закінчує Філософічний Факультет Краківського Університету. Від 1929 по 1944 рр., викладає фізику і математику в українській гімназії ім. Івана Франка у Дрогобичі. В 1948 р. переїздить до Аргентини, де в дуже

несприятливих умовах еміграційного життя, не перестає цікавитися громадським життям нашої спільноти, приймаючи активну участь в СУВА (Союз Українських Ветеранів в Аргентині) та в Педагогічній Громаді, з рамени якої входить у склад Української Центральної Репрезентації. Працював також, як адміністратор Т-ва «Просвіти» та в Кооперативі «Відродження». З оснований Комітету Будови пам'ятника Т. Шевченкові, входить в його Управу. Помер 25-го липня 1973 року, залишаючи добру пам'ять у всіх, хто з ним співпрацював, чи має нагоду його пізнати.

«Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Неесльничі діти!».

«І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечірній,
Новий засіяє...»

НЕЗАБУТНІЙ БАТЬКО ТАРАС

Глуха, безпросвітня ніч стояла над українською землею. Щораз то рідше пробивалися голоси, що нагадували колишню волю та славне минуле. Провідні веретви нації зрадили нарід і більшість пішла на службу Польщі та Росії. Збайдужілі «внуки сіяли жито панам», не тямлячи «чиєю кров'ю зрошена земля, чиїми кістьми засіяна». Щораз то рідше проходив ясний промінь крізь темряву безнадії. . .

Та знечев'я серед тої глуші пролунав голос звучний як брязкіт криці, як заклик бойової сурми:

**«Борітеся — поборете,
Вам Бог помагає;
За вас сила, за вас воля
І правда святая!
Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля,
І неситий не виоре
На дні моря поля,
Не скує душі живої
І слова живого. . .»**

Ці слова понеслися всіма землями України, дійшли до свідомости усіх верств народу та сколихнули сумлінням.

Виростав велетень, якого до цього часу не знала українська земля. Титан, що збудив своїх земляків, пригадав славне минуле, ким, за що закуті та став дороговказом для сучасних і майбутніх поколінь — Тарас Шевченко.

З усієї плеяди наших національних героїв, державних мужів, культурних, політичних та громадських діячів, постать Шевченка найглибше вкорінена в серця усього українського народу та користується найбільшою пошаною й любов'ю всіх українців без різниці. Він своїм ширим «без золота, без каменю, без хитрої мси», простим, народнім словом постійно вивчав, хто ми. Напоминав:

**«. . .Прочитайте знову,
Ту ю славу, та читайте,
Од слова до слова;
Не минайте а-ні титли,
Ніже тії коми,
Все розберіть, та й спитайте
Тоді себе: що ми?
Чиї діти? Яких батьків?
Ким, за що закуті?»**

Постійно нагадував:

**«Учітєся, брати мої!
Думайте, читайте,
І чужому научайтєся, —
Свого не цурайтєся:
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає. . .»**

Його найбільша заслуга перед нашим народом полягає, власне, в тому, що у своїх незрівняній красі поезіях, Він відродив наші національно - державницькі традиції та поставив перед сучасниками та прийдешніми поколіннями один точно окреслений ідеал — Вільну Україну. Ідею державної незалежності України ставить Шевченко «живим і ненародженим землякам своїм» в такій ясній і зрозумілій для української душі формі, що вона глибоко проникає в кожне українське серце і то назавжди. Його твори стали настільною книгою в кожній українській хаті й з неї черпають поради, знання та силу всі свідомі українські родини від найбіднішої до найзаможнішої. Тому не диво, що знавці всесвітньої літератури твердять, що такого скарбу, як «Кобзар» не має ні один народ крім українського. Недаром бо другий по Шевченкові великий патріот, письменник і поет, Іван Франко сказав: «Воістину Ти цар над царями, князь над князями, бо Ти ось цією невеличкою книжкою зробиш те, чого не мали б сили зробити десять модерно озброєних армій. Ти нею створив Націю».

Шевченко був поетом любови і правди. Тому ненастанно виступав проти несправедливости та насильства. А найбільше боліло його, що не тільки чужі, а й свої перевертні, «недолюдки юродиві» «правдою торгують і Господа зневажають, — людей запрягають в тяжкі ярма. . .» Коли ці перевертні, нехтуючи національною традицією, забуваючи колишню славу України, помагають «москалеві господарювати, та з матері полатану сорочку здійсмати. . .» Шевченко напоминав їх бути людьми:

**«Схаменітєся! Будьте люде,
Бо лихо вам буде:
Розкуютєся незабаром
Заковані люде;
Настане суд! Заговорить
І Дніпро, і гори,
І потече сто ріками**

**Кров у синє море
Дітей ваших...»**

Закликав:

**«Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата, —
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати!»**

Шевченко мужньо виступав проти насильств заподіяних також і іншим народам. Це пояснює, чому чужинці, познайомившись із творами Шевченка, вважають Його за оборонця людських прав в міжнародньому масштабі. Не дивлячись, що вже пройшло більше ста літ з дня смерті великого нашого Поета, Його твори не втрачають для нікого своєї вартості та, завдяки своїй великій гуманності, з'єднують Йому все більше прихильників.

Тарас Шевченко був також визначним малярем. Викуплений заходами приятелів з кріпацтва в 24 році життя, діставши можливість відвідувати малярські класи Академії Мистецтв, пішов за своїм покликанням. Під час студій доповнює свою загальну освіту, отримує звання «некласного художника», а пізніше Рада Академії Мистецтв признає йому титул академіка ритівництва. Основоположник новітньої української гравюри, зокрема офорту, піонер гальваногравії та новітньої акватинти, дав оригінальні побутові та історичні сюжети «Живописна Україна», портрети, краєвиди. Його творчість різноманітна: олійні та акварельні портрети, краєвиди, побутові та історичні малюнки, архітектурні рисунки, гравюри.

Коли переглянути творчість Шевченка літературну та мистецьку, то треба дивуватися, як і коли міг усе те виконати. Від звільнення 22. квітня 1838 року до кінця Його життя пройшло 23 роки — з того тільки 12 і пів року жив на волі. Крім великої кількості поезії, прози, листів, залишив сотні викінчених праць олійними фарбами, акварелею та рисунків; всього збереглося до сьогодні приблизно 1300 примірників. Позатим жив повним життям — скрізь бував, усім цікавився — музикою, театром, політикою; читав, писав і в той же час встиг зробити понад 30 офортів.

Розсилав свої «Кобзарі», щоб їх продавали на користь недільних шкіл, які поставали тоді (1859 р.) масово в Україні. Тарас Шевченко розумів, що запорукою національного визволення є народня освіта — національна і формою і змістом. Відповідно до цього уло-

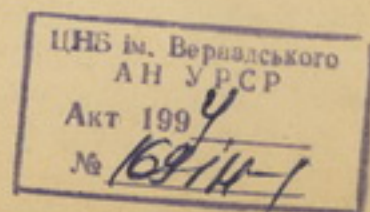
жив «Буквар», видав власним коштом і розсилав його по всій Україні. Ширенню національної свідомості мали сприяти виготовлені Ним альбоми - зошити «Живописна Україна», які мали ілюструвати політичну історію України, починаючи від княжих часів, дати образ мистецької культури, представляти українські звичаї.

Тарас Шевченко сам незвичайно активний, картав земляків за їхню оспалість і байдужість, а любов до України Він розумів тільки активну:

**«Не дай спати ходячому,
Серцем замирати,
І гнилою колодою
По світу валятись,
А дай жити, серцем жити
І людей любити,
А коли ні, то проклинать
І світ запалити!
Страшно впасти у кайдани,
Умирать в неволі,
А ще гірше — спати, спати,
І спати на волі,
І заснути на вік-віки,
І сліду не кинуть
Ніякого: однаково —
Чи жив, чи загинув.»**

Ідеї кинуті Тарасом Шевченком широко розійшлися у відносно короткому часі. Про це свідчить зміст одної проклямації, яку російська поліція зняла з муру одного дому в Києві, коли поширилася вістка про арешт Шевченка та інших членів Кирило - Методіївського Братства: «Браття! Настає велика пора, пора, коли маємо нагоду змити ганьбу нанесену попелові наших батьків, нашій рідній Україні підлою рукою вічних ворогів наших. Хто з нас не підійме руки за велику справу? За нами Бог і добрі люди, вірні сини України, вороги кацапів». Польський революціонер і письменник Єж-Мілковський писав, що студентів - українців «сором огорнув з приводу їхньої несвідомості», і вони постановили закласти конспіративну організацію. Постала «змова справжня, ґрунтовна з усіми прикметами найбільшого протидержавного злочину...» Один ентузіяст (який застрілювався, не давши жандармам себе арештувати) мґр. Головка оповідав, що по арешті Шевченка в 1847 році знайшлося в Харкові «аж до тисячі» людей, готових боротися за Його ідеї.

Вже тоді 1847 року західноєвропейська

преса відповідно оцінила значення Шевченка, подаючи коментарі зв'язані з арештуванням Шевченка та членів Кирило - Методіївського Братства. Писали, що Шевченко «...був покликаний на професора Київського Університету; тут у святім городі Руси розпочав свою діяльність, звідси розійшлися його повні палких закликів до українців вірші, писані живою народньою мовою. Вільна незалежна Україна була гаслом Шевченка...», що «...викриття намірів Шевченка і Куліша відірвати Україну від Московщини пройняло жахом царя...» що «... з повстанням в Україні розворушився б і Дін, поляки також скористали б з нагоди, та поступово ввесь південь і захід Росії вхопилися б за зброю...»

Але в той час, коли про Шевченка у зв'язку з його арештуванням ширилися правдиві чутки й легенди, Він закинутий до маленької фортеці в азійській пустелі, мучився безмістовністю солдатського життя, та щоденним понижуванням своєї людської гідності. Однак вірний своєму генієві, Він далі творив скарби української поезії, готовий до ще більших мук: «караюсь, мучусь, але не каюсь!» — писав.

**

ТИСЯЧА ВІСІМСОТ ЧОТИРНАДЦЯТОГО РОКУ народився з українського чорнозему ГЕНІЙ: Людина, Поет, Маляр, Володар

Душ, Національний Пророк — ТАРАС ШЕВЧЕНКО.

ЛЮДИНА, що виростав і жив у неволі — як кріпак і на засланні, але залишився вільний духом! Доказав, що ніщо, ніякі обставини не можуть скувати душі живої і слова живого Людини й Нації.

МАЛЯР, якого мистецтво високо оцінили його сучасники та нові покоління.

МАЙСТЕР СЛОВА, який дав пізнати красу рідної мови, що без золота, без каменю, а голосна й правдива, як Господа Слово. Що підніс рабів, зробив їх вільними до нового життя, а на сторожі коло них поставив своє СЛОВО.

ВОЛОДАР ДУШ мільйонів, що добув собі право промовляти до живих, мертвих і ненароджених земляків в Україні і на Чужині, який своїм Словом і Ділом створив Націю здібну стати в колі вільних народів.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРОРОК, що не молився чужим богам, а благав нашого Господа поміччю і довіряв Йому:

«Ми віруєм Твоїй силі і Слову живому;
Встане правда, встане воля, і Тобі одному
Помоляться всі язики во віки і віки.
А поки-що — печуть ріки, криваві! ріки!..»

Незабутній БАТЬКО ТАРАС! Як же без Нього йти, і бути нам на Чужині?

ПОСВЯЧЕННЯ НАРІЖНОГО КАМЕНЯ

дня 27-го квітня 1969 р.

Промова представника Міського Правління п. Рікарда Т. Фрейкса.

Discurso del Señor Director de Cultura de la Municipalidad de Buenos Aires D. Ricardo T. Freixa, en el Acto de la Bendición de la Piedra Fundamental del Monumento a Taras Shevchenko en Parque Tres de Febrero, Capital, realizado el día 27 de Abril de 1969.

S. E. el Exarca Apostólico para los Fieles Ucrainos Católicos en la República Argentina Monseñor Doctor Andrés Sapelak;

S. E. Señor Obispo Ortodoxo para los Fieles de la Iglesia Autocéfala Ortodoxa Ucrainia en la América del Sur, Monseñor Iov Skakalski;

Señor Presidente de la Representación Central de la Colectividad Ucrainia en la República Argentina Dr. Basilio Ivanytzkyj;

Señor General B. E. Gallo,

Señoras, Señores:

La larga vida de la fama bien ganada, permite decir que todo homenaje a un hombre desaparecido, cualquiera sea el tiempo transecurrido, llega siempre puntualmente cuando ha constituido un ejemplar de rara calidad humana.

En el caso que hoy nos reúne es de un rigor incontestable.

Ciento ochenta años después de su muerte, todos Uds. y la Municipalidad de la Ciudad de Bs. Aires, que es lo mismo que decir, el pueblo de Bs. Aires, dando cumplimiento a una voluntad del Poder Ejecutivo Nacional, hemos elegido uno de los más bellos paisajes urbanos para tornar perpetua la memoria de Taras Shevchenko, por lo que identificamos en él de héroe civil, de artista, de poeta y de ucranio.

Poco tiempo más y su figura adoptará la cálida dimensión de los símbolos familiares, de las imágenes que embellecen la ciudad y enriquecen el espíritu de sus habitantes.

Ello no es más que un privilegio natural de esas egregias naturalezas, que consumen su vida en la modificación de las circunstancias adversas a la expresión de la libertad humana.

Cuando al hombre de acción se agrega el artista, y en grado sumo, el poeta, el reconocimiento más allá del escenario propio de su biografía, tarda lo que su conocimiento. Lo que sigue después, no es

nada más que la consecuencia de la necesidad innata a la condición humana, de alimentar, con la máxima energía las sagradas virtudes de la especie.

Por ello es que cuando la posterioridad se busca en heroes como Shevchenko realiza un acto de afirmación fecunda y redimente. De ahí que sea esta una ocasión en que precisamos pedir a la comunidad ucraniana, nos ceda parte de su legítimo orgullo, para apropiarnoslo acrecentado en sus valores universales.

Así, nuestra presencia es, en su más clara esencia y antes que toda otra cosa, un acto de gratitud. Nada más.

Почесна трибуна, стоять зліва: сл. п. о. радник Іван Балук, Владика Андрій Сапеляк, Владика Іов Скакальський, о. протопресвітер Борис Арійчук, п. Рікардо Т. Фрейкса — Директор Культури Міського Правління Буенос-Айресу (читає привітання), п. Іриней Липинський (секретар УЦР) і д-р Василь Іваницький (голова Шевченківського Комітету та Української Центральної Репрезентації).

Всеч. о. Антін Мельник, о. протопресвітер Борис Арійчук, Його Преосвященство Владика Іов Скакальський та о. Петро Ященко перед Богослуженням з нагоди посвячення Наріжного Каменя.

ПОЧЕСНІ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

іменсвані за їх взірцеву, примірогідну та високопатріотичну співпрацю з Комітетом.

Ніна ОНАЦЬКА

Проф. Свген ОНАЦЬКИЙ

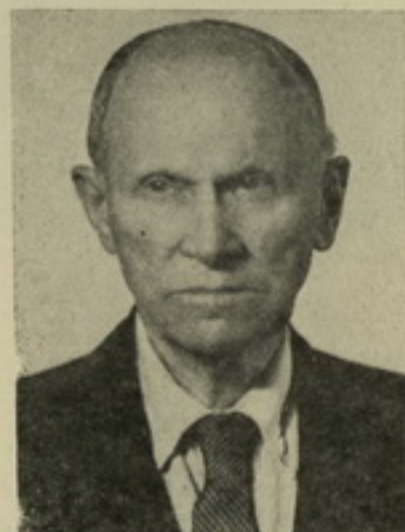
Гнат ШИЯН

Юліян МОСОРА

Текля МОСОРА

Осип ЦАРУК

Єфросінія ГАВРИЛЮК

Проф. Михайло ГАВРИЛЮК

Оксана ОНИПКО

До Почесних Членів, крім названих належить також п-і Дарія ПАНЬКОВЕЦЬКА, знімку якої, на жаль, не одержано.

К О Н К У Р С

на проєкт Пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос-Айресі

ЛЕГАЛЬНІ БАЗИ ПАМ'ЯТНИКА

Дня 4. серпня 1967 року президент Аргентини генерал Хуан Карльос Онганія і міністер внутрішніх справ др. Гіллермо А. Борда підписали закон ч. 17.380, яким дозволяється українській спільноті в цій країні вибудувати власним коштом пам'ятник найбільшому українському поетові, пророкові і генієві ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ у столиці Аргентини, Буенос-Айресі. Цим самим законом довірено мистецьке виконання ПАМ'ЯТНИКА Українській Центральній Репрезентації в Аргентині, згідно КОМІТЕТОВІ, що його для цієї цілі вона призначить.

Дня 2-го лютого 1968 року інтендент міста Буенос-Айресу, ген. Мануель Іріцібар, секретар Публічних Праць і Урбаністики інж. Хорхе Карльос Онето і секретар Культури і Соціальної Акції др. Роберто Х. Верненго підписали декрет міського Правління Буенос-Айресу, ч. 1040, яким назначено площу під пам'ятник ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ в найкращому парку Буенос Айресу, Палермо, в дільниці Трес-де-Фебреро.

Виконуючи диспозиції вищеназваного закону на СЕСІЇ ГОЛОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ в Буенос-Айресі, дня 17. вересня 1967 року оформлено КОМІТЕТ БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ В БУЕНОС-АЙРЕСІ та вибрано його керівні органи під головуванням д-ра Василя Іваницького.

КОМІТЕТ на своєму звичайному засіданні 16. березня 1968 року на пропозицію ПРОЄКЦІЙНО - БУДІВЕЛЬНОЇ КОМІСІЇ ухвалив проголосити вільний КОНКУРС на проєкт пам'ятника Т. ШЕВЧЕНКОВІ в Буенос-Айресі та запросити в першу чергу українських скульпторів у вільному світі, щоб надіслали свої проєкти на пам'ятник (не більше, як два проєкти на одного мистця).

УМОВИ КОНКУРСУ:

1. **Площа під пам'ятник:** для орієнтації мистців-скульпторів підчеркується, що площа під пам'ятник знаходиться в найкращому парку сто-

лиці Аргентини, Буенос-Айресу — Палермо, в дільниці Трес де Фебреро; в найближчому сусідстві будучого пам'ятника Т. ШЕВЧЕНКА знаходиться між іншими один з найкращих пам'ятників Буенос-Айресу «Льос Еспаньолес» (подарований Іспанією в день 100-ліття незалежності Аргентини), пам'ятник визначному аргентинському політикові, педагогові і президентові Аргентини, Д. Ф. Сармієнто, пам'ятник президентові ЗСА Дж. Вашингтонові та інші не менш важливі. Окремо додається докладний план площі під пам'ятник з відповідними поясненнями та фотознімками, щоб мистці при композиції проєктів мали на увазі теж факт, що будучий пам'ятник Т. ШЕВЧЕНКОВІ буде бачений з всіх сторін.

2. **Величина пам'ятника:** величина цілоти пам'ятника не повинна перевищати десять метрів. На окремо зробленій підставі, проміру около 20-ти метрів на залізо-бетонних основах має бути споряджений мармуровий або гранітний постамент, а на ньому в бронзі постать ПОЕТА.

Мистець повинен додати інші алегоричні фігури, тривимірні, або в плоскорізьбі на базі творчості ПОЕТА, маючи однак на увазі, щоб кошторис цілоти самої будови пам'ятника не переходив суми 20.000.000 — двадцять мільйонів аргентинських пезів (60.000 амер. дол.).

3. **Вигляд ПОЕТА:** залишаючи вільну руку проєктодавцям в їхній мистецькій роботі, підчеркається бажання КОМІТЕТУ про реалістичне виконання постаті ПОЕТА, радше в стоячій позі з часу до 1847 року, сповненої динамізму, з якої чітко впадали б в очі питомі щихи Т. ШЕВЧЕНКА, як **поета, борця, пророка та батька українського національного відродження**, відповідаючи вимогам сьогочасної доби.

Окремо додається текст вірша Ольги Мару-няк якого зміст найкраще відзеркалює бажання КОМІТЕТУ, відносно постаті будучого пам'ятника Т. ШЕВЧЕНКОВІ в Буенос-Айресі.

4. **Величина проєктів:** скульптурні проєкти

з тривкого матеріалу (гіпс, дерево, пластик і т. п.) мають бути виконані в скалі не менше 1:10, а постать ПОЕТА в кольорі оригіналу (бронзи). Крім цього бажається від мистців надіслання голови ПОЕТА в половині оригінальної величини будучого пам'ятника (1:2).

Проекти мають бути подані під гаслом, а прізвища й адреси авторів у закритій коверті, позначеній тим самим гаслом.

5. Додаткові проекти: крім скульптурного проекту, автори повинні прислати також шкiци, які показували б, як вони собі уявляють оточення пам'ятника та докладний спис передбачених матеріалів. Для цієї мети мають бути долучені шкiци поземого пляну пам'ятника з ВИМІРАМИ і перспективний рисунок з довкіллям. Скаля рисунків 1:10.

6. Нагороди: за найкращі проекти є назначені три грошеві нагороди:

Одна перша нагорода в сумі — 1.500 доларів,

Одна друга нагорода в сумі — 1.000 доларів,

Одна третя нагорода в сумі — 750 доларів.

Окрім цього є передбачені теж три почесні відзначення.

7. Пересилка проектів: КОМІТЕТ, щоб облегшити мистцям клопотання з пересилкою проектів та перебираючи на себе всі реальні кошти з нею, встановляє відбірні пункти в Нью-Йорку (ЗСА), Гамбурзі (Німеччина), Лондоні (Англія) та Генуї (Італія). Проекти, добре упаковані до пересилки кораблем (в дерев'яній скрині), проситься доставити до диспозиції КОМІТЕТУ найдалі до дня 30. жовтня 1968 року на одну із наступних адрес:

MAX GRUENHUT
Ballindamm 9
HAMBURG 1

PHOENIX SHIPPING CO. INC.
50 Broad Street
NEW YORK 10004
Te. Bowling Green 9-0540
Attn. Mr. Feyerabend

A. H. & L. GHIGLIOTTI
Via Ponte Reale 2
Casella Postale 101
16100 GENOVA (Italia)

MOXON SALT & CO. LTD.
1 & 2 Rangoon Street
LONDON EC3

8. Жюрі: КОМІТЕТ в порозумінні з ПРОЕКЦІЙНО - БУДІВЕЛЬНОЮ КОМІСІЄЮ покличе Жюрі для оцінки надісланих проектів і приділення відповідних нагород, як також для вибрання на будову в Буенос-Айресі пам'ятника. Склад Жюрі буде своєчасно оголошений. Жюрі видасть оцінку не пізніше, як за два тижні від часу передання йому всіх проектів.

9. Уповноваження Жюрі: Жюрі матиме право не признати якоїсь із вищенаведених нагород, якщо для цього не буде відповідних творів. Теж і признання першої нагороди не зобов'язує КОМІТЕТ до спорудження пам'ятника, якраз за цим проектом, бо для цього мусять бути узгляднені ще й специфічні умови, як кшти цілоти будови, місце і одержання відповідного узгіднення від мистецької Комісії міського правління Буенос-Айресу.

10. Доля проектів: нагороджені проекти залишаються власністю КОМІТЕТУ, всі інші віддається до диспозиції їх власників до відбирання в Буенос-Айресі.

11. Виконання пам'ятника: КОМІТЕТ підпише окремий договір з автором вибраного до будови проекту пам'ятника на базі обопільного порозуміння, включаючи до нього місце спорудження, співпрацю з архітектором та всі інші непередбачені конечності.

12. Зголошення до КОНКУРСУ означає автоматично прийняття учасниками всіх його баз і умов.

13. По всякі вияснення, звертатися листовно до голови Проекційно - Будівельної Комісії КОМІТЕТУ на таку адресу:

Señor
Juan Czarnecki
Comisión del Monumento a Taras
Shevchenko en Buencs Aires
Maza 144, Buenos Aires
Rep. Argentina

ЗА КОМІТЕТ БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА
Т. ШЕВЧЕНКОВІ В БУЕНОС-АЙРЕСІ

Осип Кузьмич
секретар

Др. В. Іваницький
голова

За Проекційно - Будівельну Комісію:

Д-р Богдан Стернюк
секретар

Іван Ч. Чарнецький
голова

СКЛАД ЖЮРІ

проф. д-р Анхель Х. БАТТИСТЕССА
Президент Аргентинської Академії
Письменства

Голова
д-р Ігнасіо ПІРОВАНО
відомий мистецтвознавець,
представник Міського Уряду

шевченкознавець
дійсний член НТШ і УВАН,
проф. Свєген ОНАЦЬКИЙ

арх. Віктор ГРИНЕНКО

проф. Ольга ГУРСЬКА-КРЮКОВА
артист-маляр

Маркіян ФЕСОЛОВИЧ
журналіст

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ МОДЕЛІВ НА ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ, В ЗОЛОТІЙ ЗАЛІ ПАЛАЦУ МІСЬКОГО УРЯДУ БУЕНОС-АЙРЕСУ, 28. ВЕРЕСНЯ 1969 РОКУ.

ПРОМОВА п-і М. Л. де САНТОЯНІ
(в імені Міського Правління).

DISCURSO

de la Señora Marianna Lavalle de Santoiani, delegada de la Secretaría de Cultura y Acción Social pronunciado en la apertura de la Exposición de los Proyectos del Monumento a Taras Shevchenko, en el Palacio del Consejo Deliberante en Buenos Aires, el 28 de septiembre de 1969.

“En nombre de la Secretaría de Cultura de la Municipalidad de la ciudad de Buenos Aires, me es muy grato saludar a todos Ustedes. Nuestra preocupación ha sido siempre fomentar en la comunidad,

el amor a todo lo bello, facilitándole los medios a nuestro alcance para que tome contacto con todo aquello que hace el acervo cultural y artístico de nuestro pueblo.

Por eso las puertas de nuestra casa han sido abiertas en numerosas ocasiones, para dar a conocer las diversas expresiones del arte, como así también por intermedio de ellas, a aquellos artistas que a nuestro entender tenían algo que comunicar a los demás, un mensaje que dejar a través de sus obras.

Hoy, abrimos puerta de esta casa, en ocasión de inaugurarse la Exposición de los Proyectos para el futuro monumento al poeta ucranio Tarás Shevchenko.

Sabemos que la figura de este poeta es para los uc.

ranios una de las más queridas, expresión de un espíritu libre, totalmente entregado a su pueblo. Sabemos también, que parte de los hijos de este pueblo han llegado hasta las riberas del Plata, para ayudar a labrar nuestras tierras, para trabajar bajo este cielo que les ha dado anparo, paz y libertad y donde sus hijos crecen estudiando y trabajando para engrandecer esta patria común, que es una sola para todos. Ella no hace distinciones entre extranjeros o argentinos, solo quiere saber de hijos que sepan labrar conjuntamente y hermanados, un destino común.

Por ello nos complace sobremanera, que el Superior Gobierno de la Nación por la Ley N° 17.380, haya autorizado la erección de un monumento al máximo poeta ucranio Taras Shevchen-

ko, lo cual lleva implícito un reconocimiento a toda la colectividad ucraniana, que se ha caracterizado por su laboriosidad y honradez hacia la tierra que le dió albergue y es hoy la patria de sus hijos.

Dentro de muy poco tiempo, al quedar inaugurada la Exposición, podremos ver la obra y el esfuerzo de los artistas ucranios, quienes desearon que su trabajo, a través del monumento que se construirá, quede por siempre como un fraternal lazo de unión entre los ucranios y sus descendientes, con nuestro pueblo, para hoy y las generaciones futuras.

La Municipalidad de la ciudad de Buenos Aires por mi intermedio, congratula a toda la colectividad ucraniana por este noble esfuerzo y les desea que en muy breve tiempo, el monumento a Taras Shevchenko sea una hermosa realidad".

Пані Мар'янна Л. де Сантоянї промовляє в Палаті Міського Правління перед відкриттям виставки моделей.

Проф. д-р Анхель Х. Баттістесса виголошує свою доповідь на тему «Шевченко та його значення в світовій літературі», на відкритті виставки.

ПЕРША НАГОРОДА

Гасло: «ГОМОНІЛА УКРАЇНА, ДОВГО
ГОМОНІЛА».

КАНАДА

Автор: Леонід Молодожанин — Лео Мол.

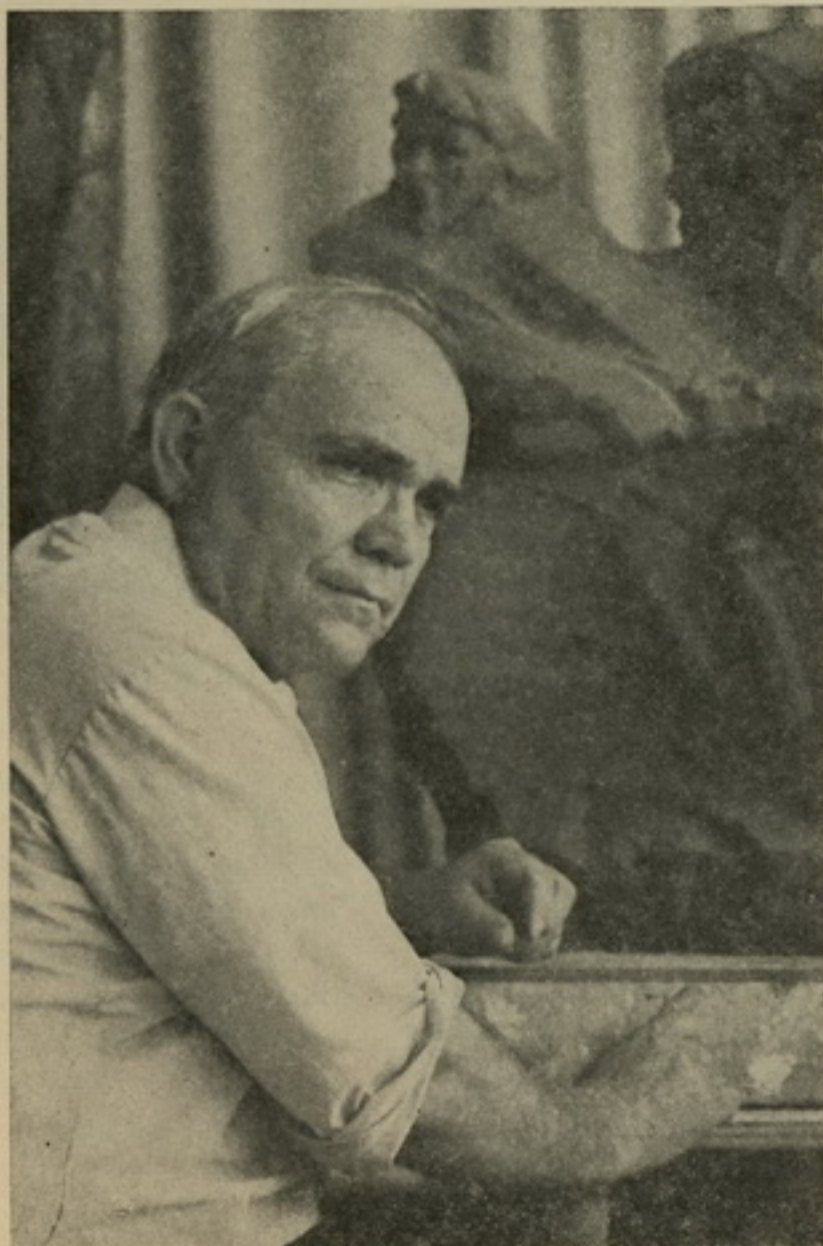

Пояснення:

- 1) — Маючи на увазі, що майбутній пам'ятник стоятиме в парку, архітектурну його частину задумано так, щоб якнайменше було кам'яних сходів, підвищень, тощо. Все це обмежено до мінімум: залишено природний травник парку і його підвищення (а воно обов'язкове), зроблено з насипаного маленького, плоского горбка, покритого зеленою муравою. Матеріали на будову пам'ятника: фігура пседа — бронза, а інші частини — камінь чи граніт.
- 2) — Проблема розмірів може бути вирішена після огляду площі і її оточення, автором проекту.
- 3) — Для орієнтації пропорційности додано картонну фігурку людини.

ПЕРЕМОЖЕЦЬ НА КОНКУРСІ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ В БУЕНОС - АЙРЕСІ ЛЕОНІД МОЛОДОЖАНИН

Маестро, більше відомий в чужинецьких колах, як ЛЕО МОЛ (його псевдонім), народився в родині гончарів в 1915 році на Волині. Середню освіту здобув на Рідних Землях, а вищу, мистецьку на чужині. Розпочав її у Відні та закінчив у Берлінській Мистецькій Академії. Для більшого удосконалення, переїхав до Голляндії, студіює в Гаазській Академії Мистецтв та стає Членом Академічної Спільноти Мистців Голляндії. По закінченні Другої Світової Війни, переїжджає до Канади в 1949 році і там з найбільшим запалом віддається своїй творчій праці. Незадовго ім'я його стає широко відоме серед українських кіл і серед місцевого оточення. Лише за один рік перебування на канадській землі виставляє свої праці у Вінніпегській Мистецькій Галерії, а

Лео Мол викінчує робочий модель «Гайдамаки» для пам'ятника Т. Шевченкові у Буенос-Айресі.

вже від 1950 року бере сталу участь у мистецьких виставках усю Канаду. Товариство Мистців у Манітобі радо приймає його в свої члени і він згодом це товариство очолює.

Індивідуальна виставка нашого мистця в 1952 р. приносить йому велике зацікавлення та признання англомовної преси, а всім українцям право гордитися своїм талановитим земляком. Успіхи не минаються. Пожинає їх на виставках у Королівській Академії Мистецтв, у Музеї Красного Мистецтва в Монреалі, в Гамільтоні, в Торонті. Належить до тих вибранців, що лише чотири були допущені взяти участь у виставці найкращих мистців Канади.

Розмальовання англійських церков у Босезурі, Вінніпегу та інших місцевостях, приносить мистцеві широку славу і сьогодні його вітражі, що прикрашують церкви Вінніпегу і Вікторії, переходять понад сотню. Деякі з них величезних розмірів, доходять до 30 стіп висоти.

Найбільше ж улюблена діяльність маестра, це скульптура. В цій галузі отримує численні відзначення й нагороди. Так, наприклад, одержує Першу Премію за проект пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні, Другу Премію у Вінніпегу, та крім цього винагороду на всеканадських виставках у Гамільтоні 1957, 1959 рр. В 1959 р. дістає почесне відзначення від Музею Мистецтва у Монреалі. В 1961 році здобуває найвище відзначення Споріднених Канадських Мистців (скульптура, вітражі, фрески тощо) від Королівського Інституту Архітектів Канади.

До його визначних праць належать: погруддя папи Івана ХХІІІ, папи Павла VI, митрополита Іларіона, президента З. С. А. Айзенгауера, патріярха Йосифа Сліпого та інших особистостей. В конкурсі на пам'ятник королеві Єлизаветі II у Вінніпегу, перемагає всіх мистців Канади.

В грудні 1973 року, нашого мистця іменовано Дійсним Членом Канадської Королівської Академії Мистецтв.

Лео Мол — Леонід Молодожанін — є творцем нашого пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос-Айресі.

ДРУГА НАГОРОДА

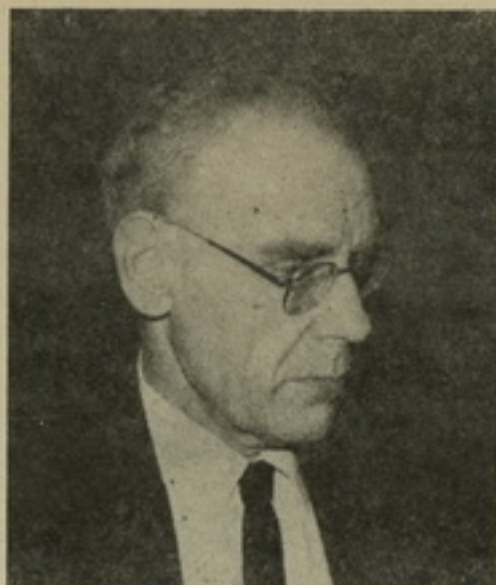
Гасло: «ТРИЗУБ» (рисунок без щиту)
Автор: Андрій Дараган

З. С. А.

Пояснення:

- 1) Висота всього пам'ятника 9 метрів.
Ширина цокаля 10 метрів.
- 2) Матеріал — граніт (в проекті полірований)
або вапняк.

АНДРІЙ ДРАГУН

Народився 1902 р. у Харківщині. Вчився в Харківському Художньому Інституті. В Україні працював у галузі монументальної скульптури.

В 1933 році, разом зі сл. п. Константином Бульд'юном, одержав ПЕРШУ ПРЕМІЮ на всесоюзному конкурсі пам'ятника Тарасові Шевченкові в Каневі.

В 1937 році, через зміну уряду, цей проєкт відкинено, — в кулюарах його знайдено націоналістичним. Будову пам'ятника віддано Манізерові.

Разом з відомими різьбарами — Вольнензон, Бульдін і Ражба — працював над 25 метровим барельєфом для Луганська.

Оформлював Сільсько - Господарську Виставку в Москві. (Монументальна плоскорізьба).

Плоскорізьба для Опери у Дніпропетровську. Станкова скульптура на виставки.

Німеччина — В роках 1942/51 займається портретами та станковою скульптурою в дереві та в камені. Твори в приватних збірках Німеччини та Франції.

З. С. А. — Пам'ятник Т. Шевченкові у Вінніпегу (Канада, 1951 р.).

Бере участь в конкурсі на пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні — здобув ДРУГУ ПРЕМІЮ (1962 р.).

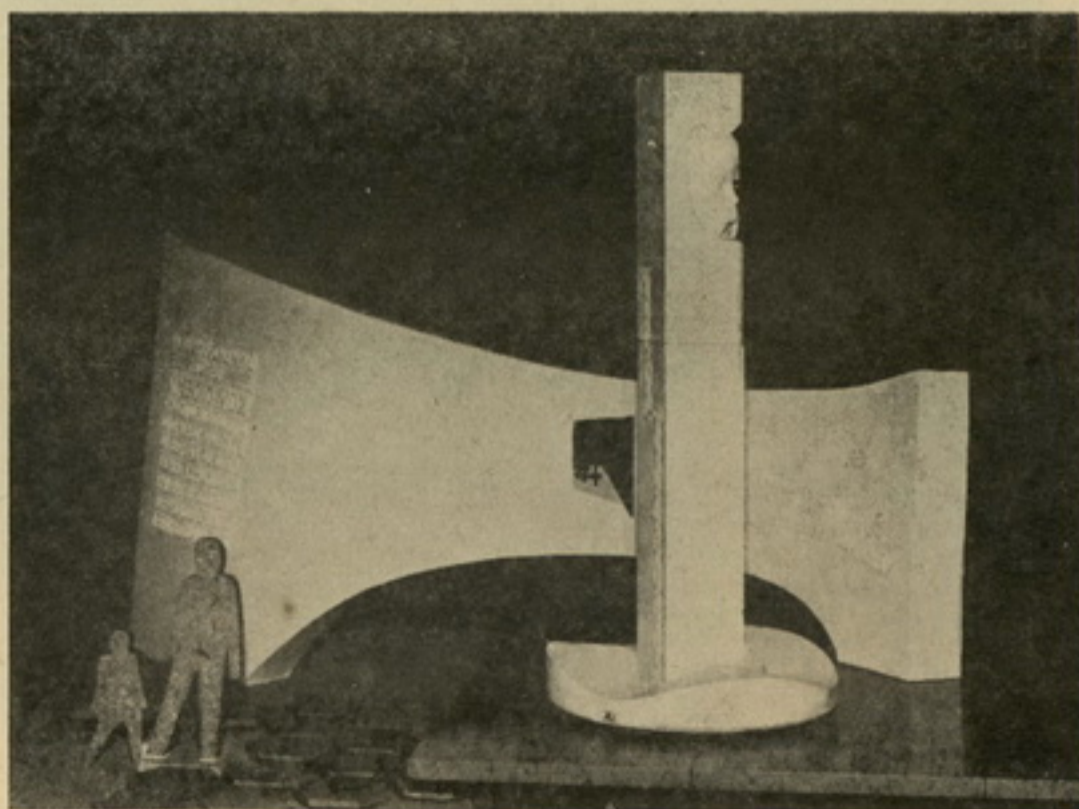
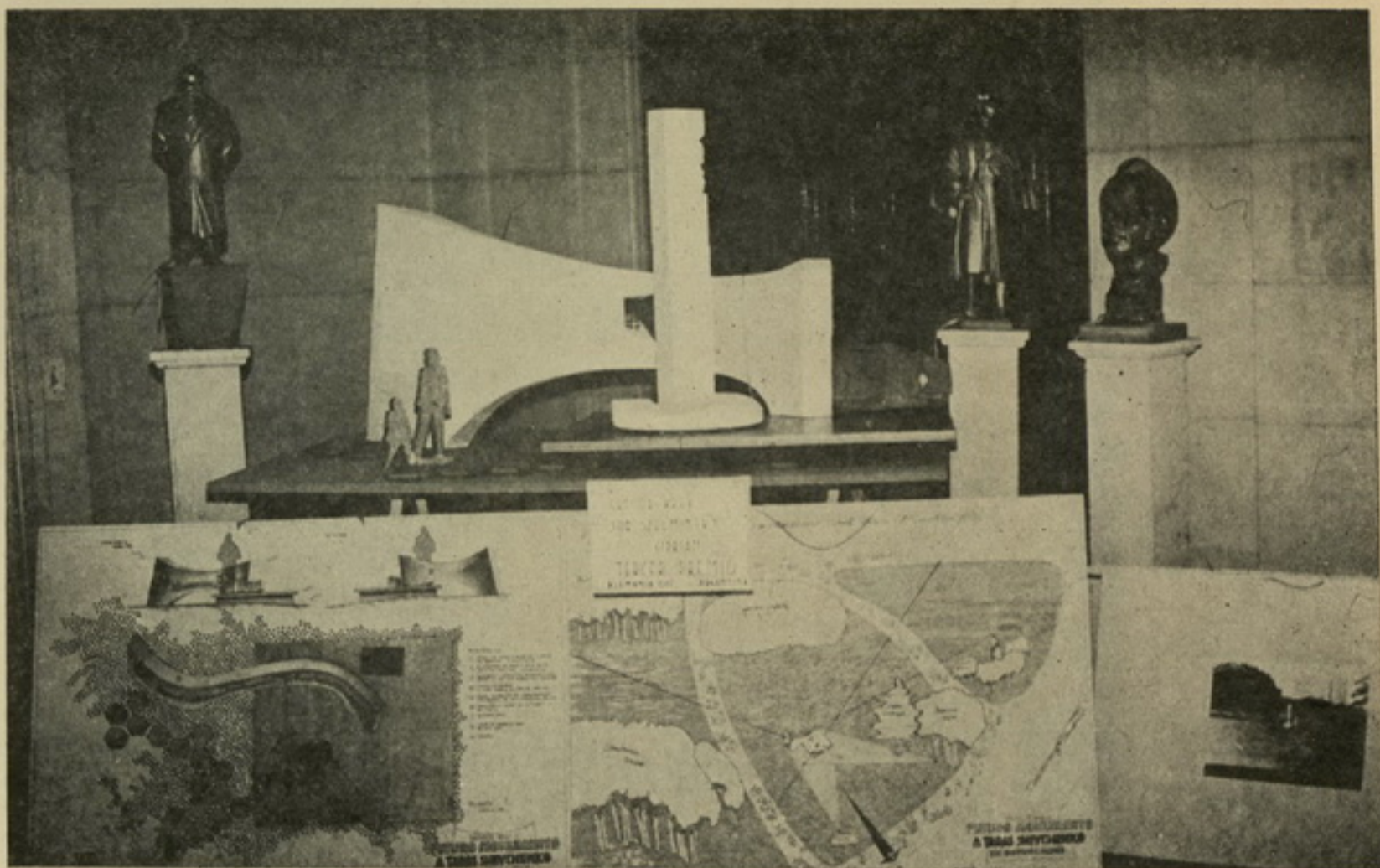
ТРЕТЯ НАГОРОДА

Гасло. «SENDA».

Автор: Григорій Крук

НІМЕЧЧИНА

(При співучасті арх. Юра Шульмінського та проєктиста Адольфа Ціпріані, обох в Аргентині).

Модель представлено у двох варіантах, з різними змінами, деталі яких були подані на окремих рисунках і плянах.

ГРИГОРІЙ КРУК

Народився в Братишеві, коло Львова, в 1911 році. По науці у Львівській Мистецькій Школі, вступає в 1931 році до Академії Мистецтв у Кракові, яку закінчує з найбільшою похвалою. В 1936 році отримує стипендію Українського Наукового Інституту, що дає йому змогу продовжувати свої студії в Берліні, у проф. Гітцбергера. З вибухом війни в 1939 р., мистця заслано на рільничі роботи, з яких він щойно зміг повернутися на Рідні Землі в 1940 році. Окупаційна влада там його заарештовує і він разом з своїм братом, перебуває у в'язниці протягом трьох місяців. Завдяки старанням проф. Гітцбергера, його звільнено і дозволено виїхати до Мюнхену, де мистець перебуває до сьогодні. За допомогою «ІМКА» та «УНРРА» влаштовує виставку своїх скульптурних творів та викладає архітектуру в Університеті. В 1945 році, завдяки єпископові — візитаторові Іванові Бучкові, отримує стипендію на трьохмісячну подорож до Італії. Приймає участь у виставці Українських Мистців в Нью - Йорку.

Більші виставки його творів:

Мюнхен — — — — (1946)	Рим — — — — — (1957)
Париж — — — — — (1954)	Мюнхен — — — — — (1960)
Лондон і Единбург — (1954)	Нью-Йорк і Філадельфія (1961)
Нью - Йорк — — — — (1955)	Відень — — — — — (1962)
Бонн — — — — — (1956)	Мюнхен — — — — — (1963)
Торонто — — — — (1964)	

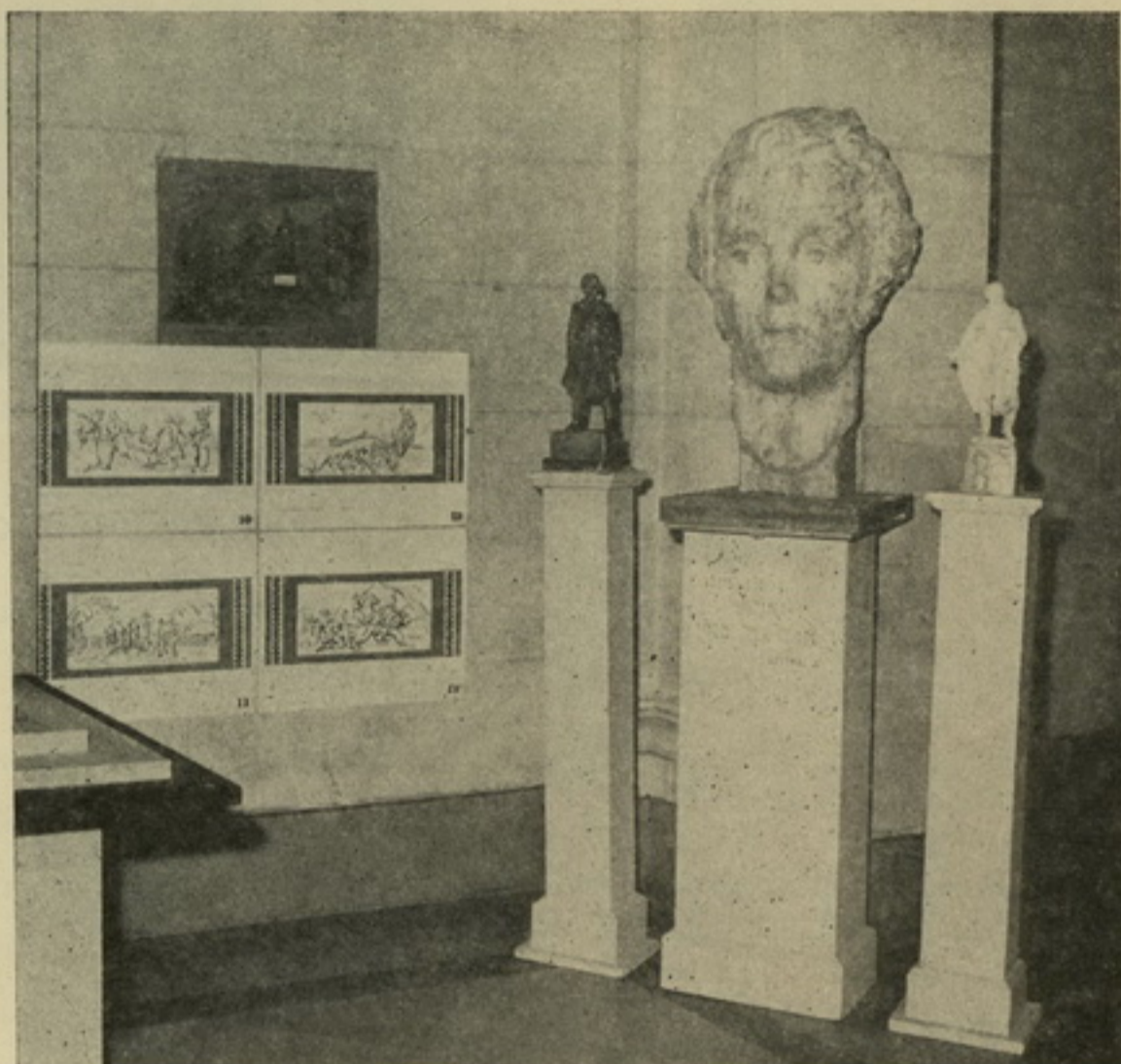
Його твори знаходяться у багатьох музеях.

ПОЧЕСНЕ ВІДЗНАЧЕННЯ

Гасло, «KANGAROO» (стилізований риєунок в крузі)

Автори: Леонід та Юрій Денисенки

АВСТРАЛІЯ

Вигляд пам'ятника в цілості автори подали з усіма деталями та поясненнями і вимірами, рисунками на окремих картонах, частину яких видно на знімці.

Знімки, які вміщуємо відповідають: середня

— голові поета, розміру усталеного для пам'ятника та дві бічні — двом різним фігурам поета. З їх зміною при тому самому постаменті уможливаються два варіанти цього проєкту.

ЛЕОНІД ДЕНИСЕНКО

Член Королівського Об'єднання Австралійських Мистців.

Бувший член управи Об'єднання Австралійських Мистців.

Очолював український та білоруський відділи на Державній Міжнародній Мистецькій Мандрівній Виставці (1951).

Мистецький Директор Інтернаціональної Журналістичної Агентури.

Бувший директор і викладач у Школі Малярства і Графіки.

Один з директорів, критиків та доповідачів галерії малярства і скульптури (Australian Art Associates).

Від 1953 р. цілоденний учитель мистецтва в австралійській середній школі.

Здобув численні перші нагороди та особливі відзначення з малярських, скульптурних та графічних праць. Влаштував 5 власних малярських виставок та брав участь в багатьох виставках у всіх великих містах Австралії. Державна Галерія стейту Квінсланд посідає праці мистця з ділянки малярства і графіки.

ЮРІЙ ДЕНИСЕНКО

Інженер - Архітект

Ч л е н :

Товариства Українських Інженерів.

Об'єднання Австралійських Мистців.

Об'єднання Австралійських Архітектів.

Один з директорів, критиків та доповідачів галерії малярства і скульптури (Australian Art Associates) та менажер багатьох виставок малярства.

Здобув низку перших нагород з архітектурних, малярських та скульптурних праць.

Проектував майже всі українські громадські розбудовання в Сиднею та околицях.

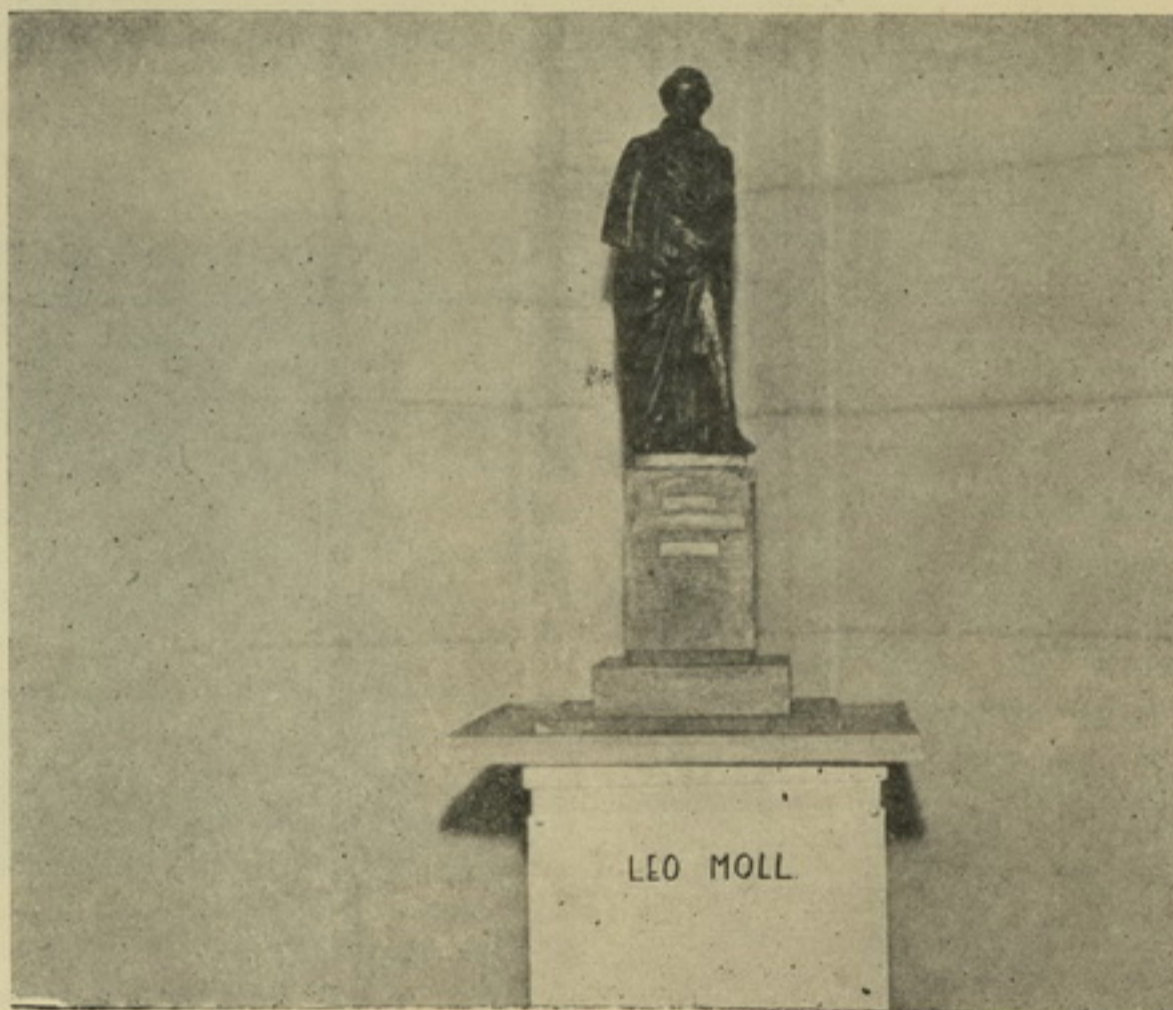
Працює у власній архітектурно - мистецькій студії в Сиднею.

Оба народилися у Варшаві. Навчалися в Польщі, Німеччині та Австралії, де здобули вищу освіту. Члени Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Австралії.

Гасло: «Я НЕ ОДИНОКИЙ, Є З КИМ В СВІТІ
ЖИТЬ!»

Автор: Леонід Молодожанин — Лео Мол

КАНАДА

Пояснення:

1) — Фігура поета повинна бути виконана з бронзи, а постамент з червоного граніту

2) — Висота постаменту — 2 метри 20 см. Фігури — 3 метри.

3) — Дефінітивні розміри залежатимуть від величини, розміру і вигляду площі та об'єктів (пам'ятників поблизу, дерев тощо) і можуть бути устійнені після оглянення мистцем згаданого місця.

(З огляду на те, що цей модель належить тому самому авторові, що й нагороджений Першою Премією, Жюрі спочатку брало його до уваги, як евентуальну можливість сполуки деяких частин обидвох. Одначе при дефінітивному розгляді до цього не дійшло).

EL MAESTRO LEO MOL

Escultor LEO MOL ganador del Primer Premio en el concurso realizado para el monumento a Taras Shevchenko en Buenos Aires, nació en Ucrania en el año 1915. Allí realizó sus estudios primarios y secundario. Su carrera universitaria la comienza en Alemania, ingresando a la Academia de Bellas Artes en Berlín, para proseguir y finalizar sus estudios en Holanda.

En 1949 emigra al Canadá, donde fija su residencia permanente. Desde los primeros momentos de su ingreso al país, toma contacto con el medio artístico y demuestra sus propias aptitudes, especialmente en la escultura, granjeándose el reconocimiento de sus colegas canadienses. Es así como ingresa a la Sociedad de Arte de Manitoba, llegando a ser presidente de la misma por dos períodos consecutivos — 1956 a 1960. Actualmente es miembro de la "Real Academia de Arte del Canadá" y sus obras se hallan expuestas en las principales galerías de Arte del Canadá, los EE. UU., como así también en el Vaticano.

El maestro Leo Mol recibió numerosos premios por sus exposiciones en Montreal, Hamilton, Winnipeg y otras ciudades. En el año 1961 le fue otorgada la Medalla de Honor, por el "Real Instituto de Arquitectos del Canadá", por su contribución al

arte en relación con la arquitectura. La entrega de esta medalla va acompañada de una ceremonia muy fastuosa y se recibe de manos del Primer Ministro del Canadá. En esa ocasión le fue entregada por el entonces Primer Ministro de Canadá, John Diefenbaker. También en Nueva York, en ocasión del 50 Aniversario de la Asociación Americana de Arte, le fue otorgado un premio muy importante por escultura clásica.

Aparte de esculturas de gran tamaño, como lo son el monumento a Taras Shevchenko en Washington o el de la reina Isabel II de Inglaterra en Winnipeg, el maestro Leo Mol tiene realizados un número elevado de bustos de personalidades muy famosas de nuestros tiempos, como por ej.: el busto de Su Santidad el Papa Juan XXIII y el del actual pontífice Paulo VI, los que se encuentran en el Vaticano, el busto del ex presidente de los EE.UU. Dwight Eisenhower, que se halla actualmente en la embajada de los EE.UU. en Bélgica, el del famoso pintor canadiense Jackson, que se encuentra en la exposición permanente de la Galería de Arte de Hamilton, etc.

El monumento a Taras Shevchenko en Buenos Aires, será pues otro exponente del talento indiscutible y la fina sensibilidad de este gran artista, cuyas obras han merecido un reconocimiento mundial.

МОДЕЛЬ ч. 3.

Гасло: «КОБЗАР ЧИСЛО 7».

Автор: Орест Поліщук

З.С.А.

ОРЕСТ ПОЛІЩУК

Народився у Львові 1942 року.

Приїхав до ЗСА в 1949 році.

Одержав ступінь бакалябра з ділянки мистецтва в Мерилендському Університеті в 1966 році.

Одержав ступінь магістра з ділянки мистецтва в тому ж Університеті в 1968 р.

Мистецька діяльність:

Особиста виставка в 1964 р.

Участь у виставках мерилендських мистців в Балтиморському Музеї в 1964 та 1966 рр.

Участь у виставці студентів мистецтва в Мерилендському Університеті в 1966 р.

Участь у виставці кандидатів на ступінь магістра в Мерилендському Університеті в 1967 р.

Виставка магістерської тези в 1968 р.

Нагороди :

Перша нагорода за скульптуру в Мерилендському Університеті.

Друга нагорода у Всеамериканській Національній Компетенції Скульптури за абстрактний твір на тему «Монумент Полоненому Воякові». (Срібна чаша і грошева премія).

Викладає мистецтво у Вищій Школі.

Гасло: «99».

Автори: Скульптура — Валентин Сім'янець.

Архітектурне оформлення — Інж. - Архітект Слесь Тимошенко.

З. С. А.

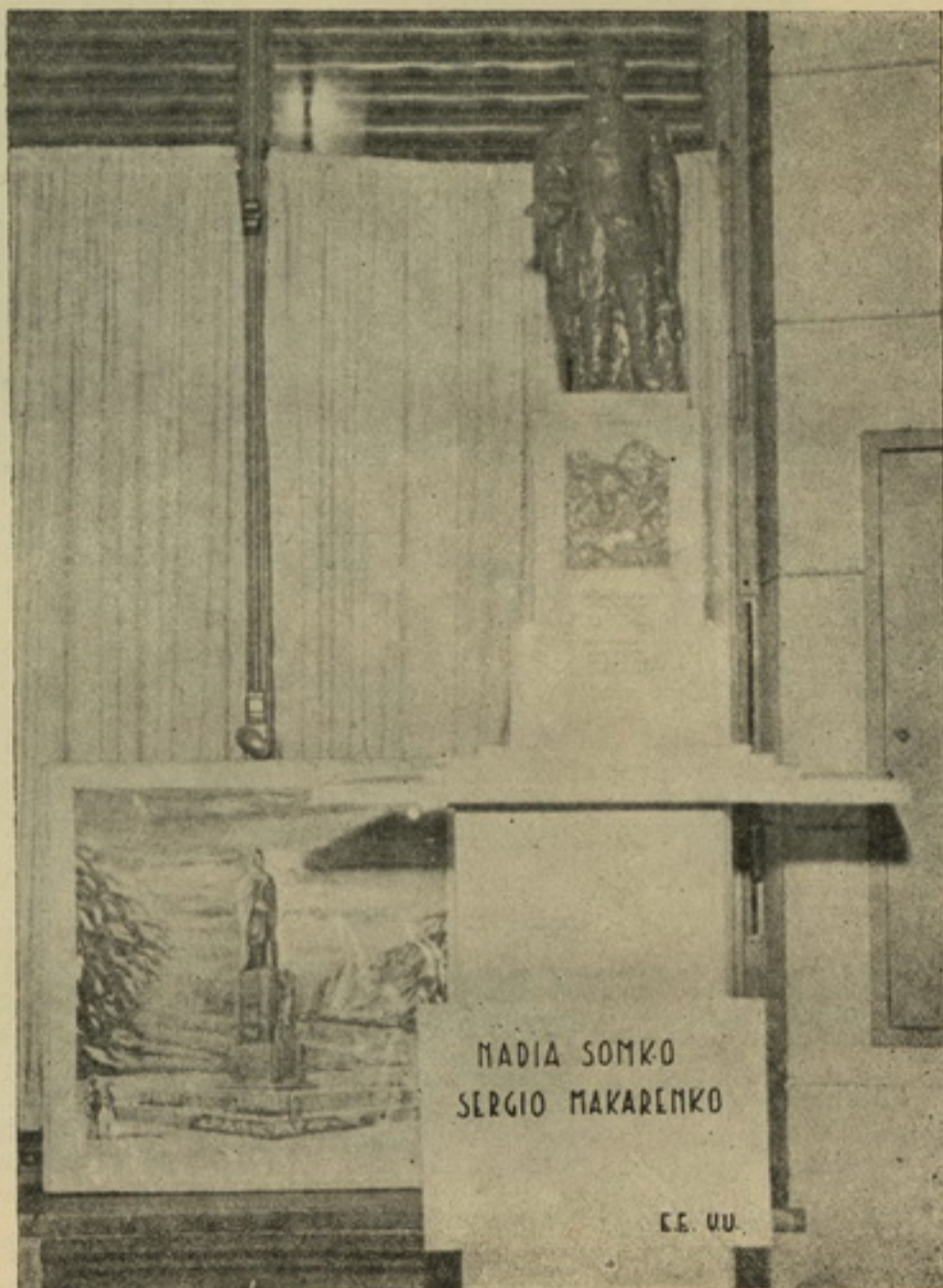
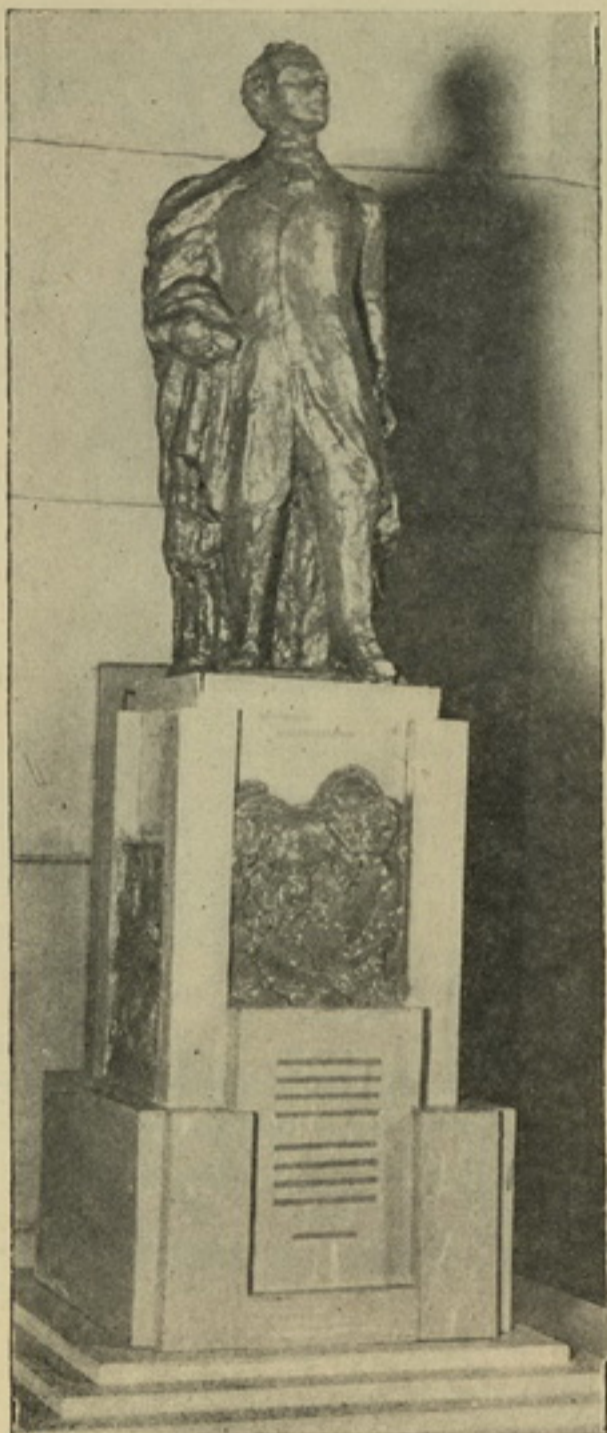
На превеликий жаль, не можемо подати пояснень відносно проекту, як також і особистих даних проектодавців, з огляду на це, що з невідомих причин, Комітет їх не одержав.

Гасло: «СВІТОЧ».

Автор: Надія Сомко при співпраці Сергія Макаренка.

З. С. А.

Пояснення:

1) — Постаць поета - мистця відлита із бронзи.

2) — Постамент з рожевого граніту.

3) — Барельєфи на постаменті відлиті з цементу і обличковані фронт-матеріалом, колір темніший за тло постаменту.

4) — Площа під постаментом складається з двох терас. Між першою і другою терасою по чотирьох кутах водограї. Тераси виліжені світлими плитами.

НАДІЯ СОМКО

Артист - маляр

Автор проекту і виконавець всіх скульптур

Студіювала в Харківському і Київському Художніх Інститутах малярство і архітектуру.

Протягом п'ятирічного перебування в Італії студіювала італійське мистецтво.

Працювала над мистецьким оформленням церков в Югославії, Італії і ЗСА.

Влаштувала кілька особистих малярських виставок в Югославії, Італії, Аргентині і ЗСА.

Отримала відзначення і грошову нагороду в конкурсі пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

СЕРГІЙ МАКАРЕНКО

Артист - маляр

Співпрацівник проекту

Закінчив Київський Художній Інститут. Більшістю працював і працює в ділянці портретного малярства.

Викладав образотворче мистецтво в Харківському Педагогічному Інституті. Був керівником художньої майстерні та катедри цього Інституту.

На еміграції в Італії вивчав італійське мистецтво.

Влаштував кілька виставок своїх праць в Югославії, Італії, Аргентині та ЗСА.

Брав участь у загальних виставках. Останнім часом працює в царині церковного мистецтва.

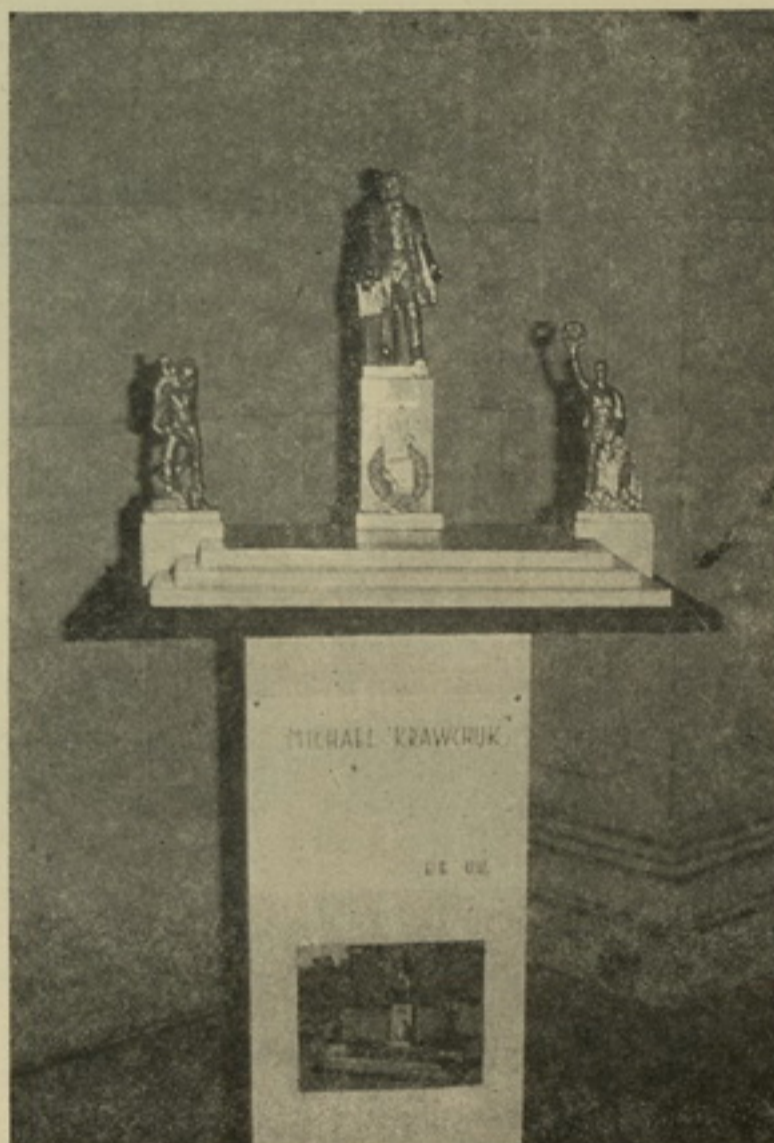
Отримав відзначення і грошову нагороду в конкурсі пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

МОДЕЛЬ ч. 7.

Гасло: «ТРИЗУБ» (жовтий тризуб на блакитному щиті).

Автор: Михайло Кравчук С. Архітект-Інженер.

З С. А.

Пояснення:

- 1) — Фігура поета молодого віку.
- 2) — Символ - фігура з лівого боку: «КАЙДАНИ ПОРВІТЕ» .
- 3) — Символ-фігура з правого боку: «БОРІТЕСЯ — ПОБОРИТЕ».
- 4) — Цоколь-естрада на три сідки. (верхня поверхня 15 кв. мтр.)
- 5) — Три постаменти для трьох фігур.

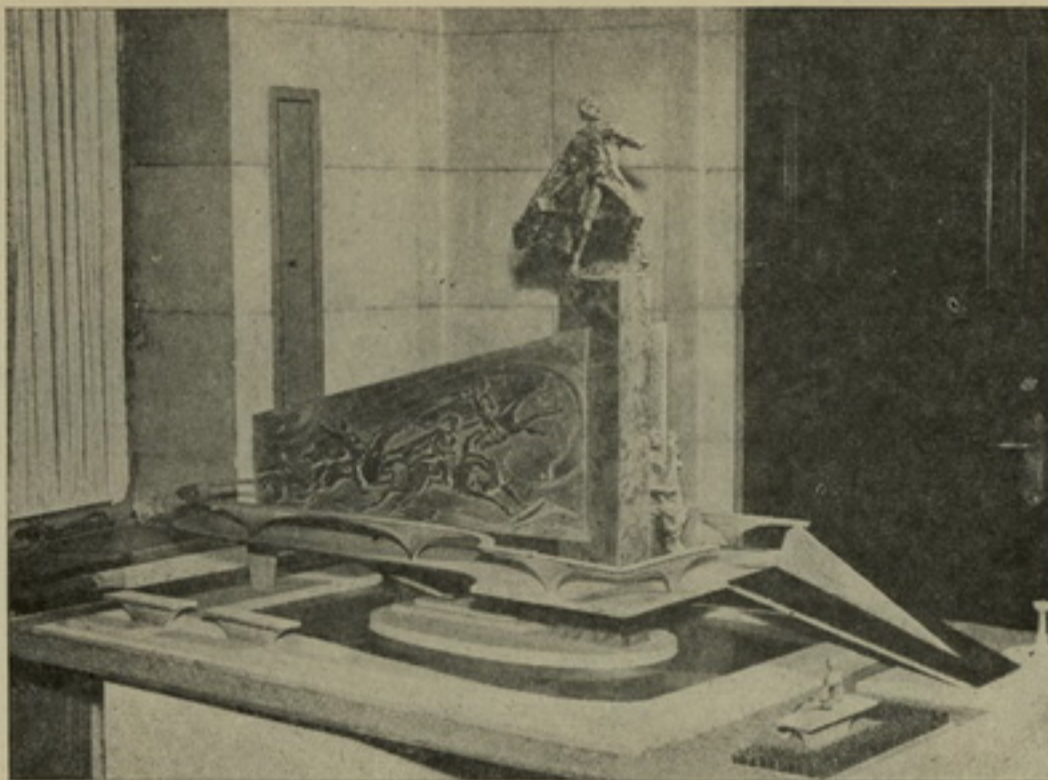
Особистих даних мистця, на жаль, не одержано.

МОДЕЛЬ ч. 9.

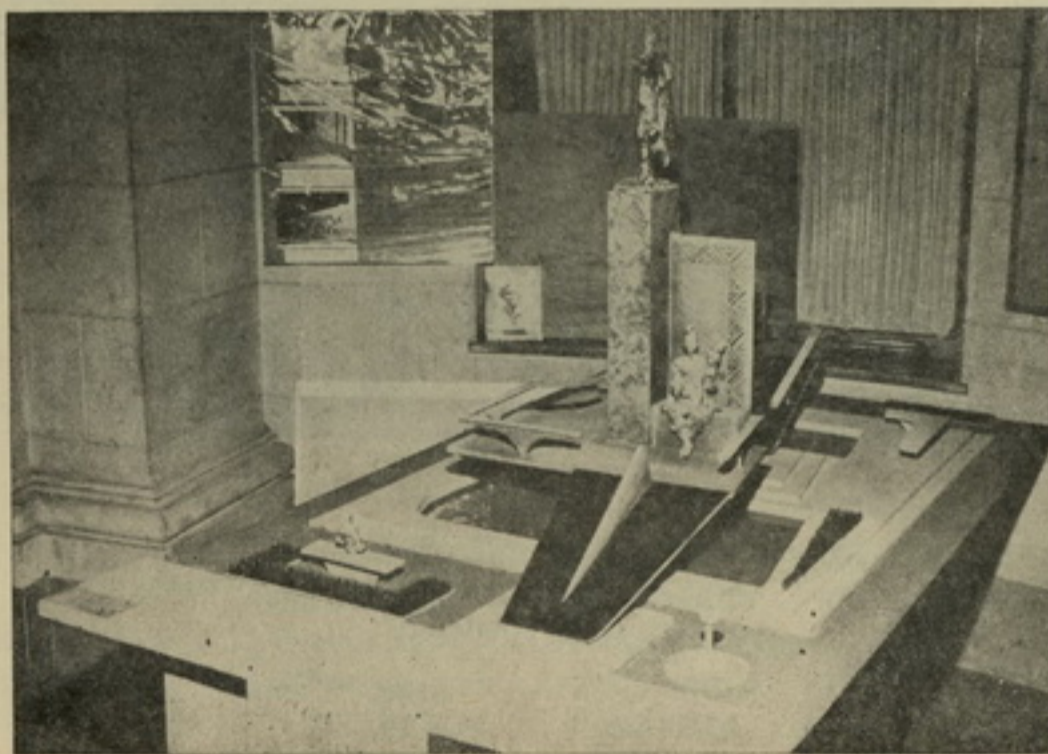
Гасло: «ARQUETIPO».

Автор: Микола Голодик.

АРГЕНТИНА

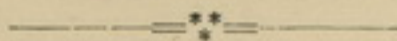

Вигляд проекту з лівого боку.

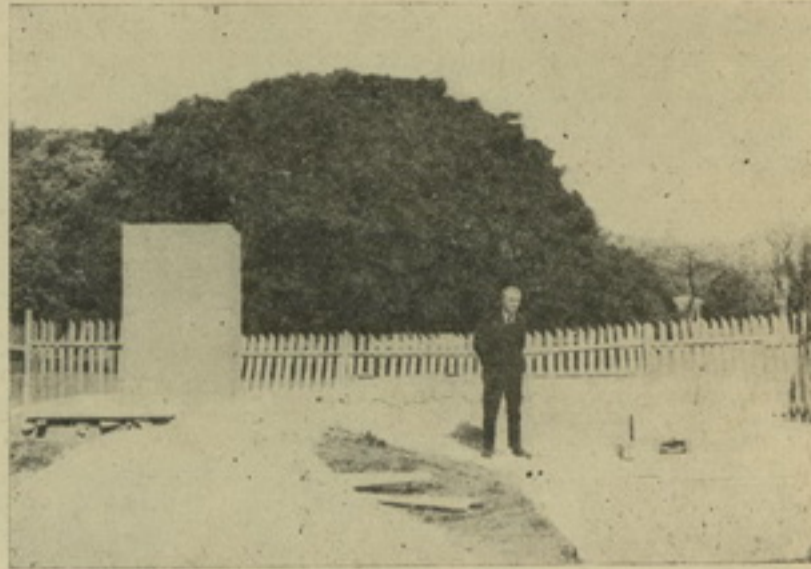
Вигляд проекту з фронту.

Пояснень і особистих даних мистця, на жаль, не отримано.

УСІМ ПРОЄКТОДАВЦЯМ, ЩО ЗВОЛИЛИ
СВОЄЮ УЧАСТЮ ЗВЕЛИЧАТИ ЗУСИЛЛЯ
НАШОЇ СПІЛЬНОТИ В АРГЕНТИНІ, УПРАВА
КОМІТЕТУ НА ЦЬОМУ МІСЦІ СКЛАДАЄ
НАЙЩИРІШЕ, УКРАЇНСЬКЕ «СПАСИБІ!»

ТРИ ЕТАПИ ДОВГОЇ ПРАЦІ

Початки будови: Голова Комітету д-р Василь Іваницький оглядає праці над фундаментами.

Маестро Л. Молодожанин та п. В. Косюк, член Управління Комітету та власник фірми, що виконала будівельні праці, дають останні зарядження приготувати пам'ятник до відкриття.

Остаточний вигляд пам'ятника: Вічний доказ посеяти, жертвенности та національної свідомости українців в діаспорі.

«Село. Хати. так тихо-тихо...
По вікна стіни замело...
Мов чорна смерть, неволя й лихо
В хатах убогих залягло...

Ані просвітку... Де ж обнова?...
Покора... Безум... Забуття...
І тільки часом рідна мова
Озветься в когось до життя,

Як крик нестримного прокляття
У царстві рабства і терпінь,
Як іскра згаслого багаття,
Що блисне нагло в далечинь...

Та де ж той **ДУЖИЙ**, що в пожари
Розідме іскру, збудить дух,
Розіб'є сну важкі примари,
І волю пустить в чин і рух?..

І **ВІН** прийшов з тим чаром слова —
ПРОРОК жаданий, чарівник —
І полилася рідна мова,
Як з гір стрімких прудкий потік.

З рамен натруджених схитнувся
Покори й рабства давній хрест,
І крик терпіння обернувся
У ще нечуваний протест...

Усе, назбиране віками, —
Ненависть, злобу, лютий гнів, —
Народ, розіп'ятий, приспаний,
У рідну мову перелив.

І, запаливши дух змагання
Огнем всетворчим і живим
Готує суд... Пора остання, —
І вдарить грізно кара-грим!..

(С. Черкасенко)

ПРЕЗИДІЯ І ЧЛЕНИ ПОЧЕСНОГО ЮВІЛЕЙНОГО КОМІТЕТУ ВІДКРИТТЯ
ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ В БУЕНОС - АЙРЕСІ

ВПреосв. МСТИСЛАВ
Митрополит УПЦ в ЗСА

Його Святість ЙОСИФ
Патріарх УКЦ, Кардинал

ВПреосв. ІЛАРІОН
Митрополит Вінніпегу
і всієї Канади

ВПреосв. АМВРОЗІЙ
Архєпископ
Митрополит Філадельфський

ВПреосв. МАКСИМ
Митрополит Вінніпегський

ВПреосв. МИХАІЛ
Урядуючий Заст. Митрополита
Архєпископ Сх. Канади

ВПреосв. АНДРЕЙ
Архєпископ Едмонтону
і Західньої Канади

сл. п. ВПреосв. ІОВ
Архєпископ УАПЦ
в Півд. Америці

Преосв. АНДРІЙ
Єпископ Ап. Екзарх для українців
в Аргентині

Преосв. ІВАН
Єпископ Ап. Екзарх для українців
в Австралії, Новій Зеландії
й Океанії

Преосв. ПЛАТОН
Єпископ Ап. Екзарх для
українців в Німеччині

Преосв. БОРИС
Єпископ Саскатунський,
Вікарій Середньої Єпархії

Преосв. ЙОСИФ
Єпископ Ап. Екзарх для українців
у Бразилії

о. протопр. БОРИС АРІЙЧУК
Адміністратор УАНЦ
в Аргентині

о. ЛЕОНІД ЛОТОЦЬКИЙ
Адміністратор УАНЦ
у Венесуелі

пастор ВОЛОДИМИР БОРОВСЬКИЙ
Українське Євангельське
Об'єднання в ЗСА

д-р Степан ВОРОБЕЦЬ
Губернатор Саскачевану
Канада

Павло ЮЗИК
Сенатор — Канада

Павло СВЧУК
Посол Фед. Союму
Канада

Іван ЯРЕМКО
Пров. Секретар і Міністер
Онтаріо — Канада

Оксана КРИПС
Посолка до Уряду Бритійської
Колумбії — Канада

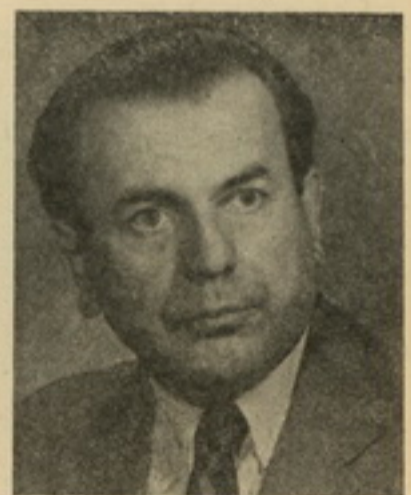
проф. д-р Євген ВЕРТИПОРОХ
Президент Голов. Ради НТШ
Канада

проф. д-р Володимир ЯНІВ
Ректор Українського Вільного
Університету — Мюнхен,
Німеччина

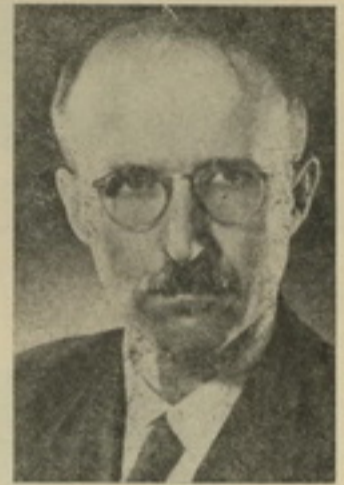
д-р Богдан ГНАТЮК
Дрексель Університет
Філадельфія, ЗСА

проф. д-р Богдан БОЦЮРКІВ
Карлстон Університет
Оттава — Канада

Осип ЛИСОГІР
Президент Секретаріату СКВУ
та Президент Українського
Народнього Союзу в ЗСА

Ярослав СТЕЦЬКО
Голова Проводу ОУН Рев.

Олег ШТУЛЬ-ЖДАНОВИЧ
Голова Проводу ОУН

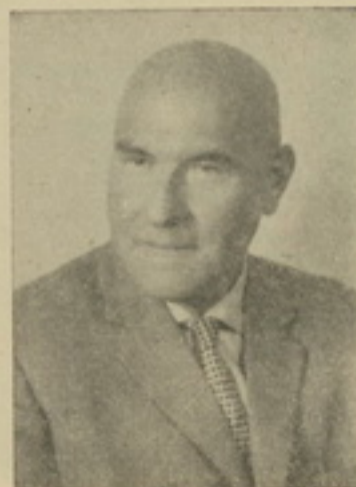
д-р Микола СТЕПАНЕНКО
Віце-Президент Української
Народньої Республіки в екзилі

Ярослав ГАЙВАС
Заступник Голови Проводу
і Делегат ОУН

д-р Модест МИЦІЙ
Голова Ідеол. Спорід.
Націоналістичних Організа-
цій — Українське Націо-
нальне Об'єднання Канади.

Спиридон ДОВГАЛЬ
Голова Виконавчого
Органу Української
Національної Ради

д-р Роман МАЛАЩУК
Делегат ОУН-Рев.
Світ. Український Визв.
Фронт. Ліга Визв. України.
Укр. Визв. Фронт в Канаді

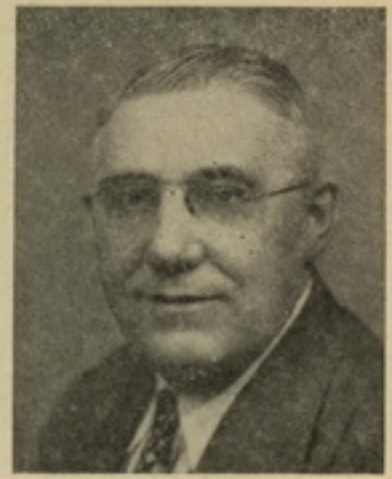
о. прел. д-р Василь КУШНІР
Голова Комітету Українців
Канади й голова Делегації
цього ж Комітету

о. шамб. Мирослав ХАРИНА
Голова Делегації УККА
Союз Українців Католиків
«Провидіння».

Володимир МАЗУР
Українська Нар. Поміч. ЗСА
Делегат УККА. Т-во
Кол. Вояків УПА в Канаді.
ЗСА й Європі. Укр.
Визв. Фонд Америки

Антін БАТЮК
Український Робітничий
Союз ЗСА. Делегат УККА

м-р. Антін МЕЛЬНИК
Центр. Представництво Укр.
Еміграції в Німеччині. з. О.

д-р Степан РОСОХА
Братство Карпатських
Січовиків, к. посол і заст.
президента Союзу Карпат.
України, колиш. командант
«Карпатської Січі»

д-р Олег ВОЛЯНСЬКИЙ
Українське Лікарське Т-во
Північної Америки

Михайло ШАРИК
Українська Стрілецька
Громада — Канада

Леся ІВАСЮК
Союз Українок Канади
Централа

Марія КВІТКОВСЬКА
Український Золотий
Хрест — ЗСА

Стефанія САВЧУК
Орг. Українок Канади
ім. Ольги Басарабові

Марія СОЛОНИНКА
Об'єднання Жінок Л.В.У.
Жіноцтво У. В. Фронту. Канада

Інж. Леоніда ВЕРТИПОРОХ
Комітет Українок Канади
Торонто

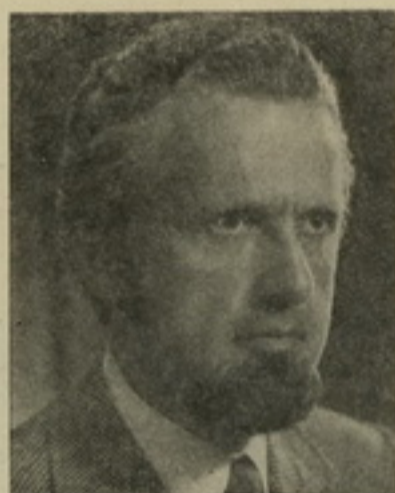
пл. сен. Ольга КУЗЬМОВИЧ
Гол. Пластова Рада — ЗСА

пл. сен. д-р Анна ГЕРАСИМОВИЧ
Пласт — К.В.О.М.
— Велика Британія

пл. сен. Павло ДОРОЖИНСЬКИЙ
Кр. Пласт. Старшина — ЗСА

пл. сен. Василь ЯНІШЕВСЬКИЙ
Кр. Пласт. Старшина, Канада

інж. Богдан КУЛЬЧИЦЬКИЙ
Світ. Федерація Укр. Студ.
Товариств ім. М. Міхновського
— ТУСМ — ЗСА

д-р Михайло БРИК
Об'єднання Українців
у Голляндії

м/р. Євген ГАНОВСЬКИЙ
Спілка Укр. Молоді — ЗСА

Осиа ЗІНКЕВИЧ
Українська Інформ. Служба
«Смолоескип» — ЗСА

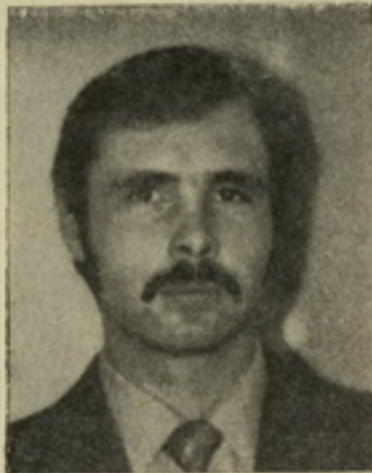

Іван ВИННИК
Орг. Оборони Чотирьох
Свобід України — ЗСА

Божо СТАРИГА

Голова Центрального Представництва
Словінської спільноти в Аргентині.

Данило БОНДАР

Українське Католицьке Юнацтво
Канада

Олександр Ю. АЛИШКЕВИЧ

Українська радіо-передача
«Музика і культура України»
Кордоба

**ЧЛЕНИ ПРЕЗИДІЇ Й ПОЧЕСНОГО КОМІТЕТУ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА , ЯКИХ ЗНІМКИ
НЕ ОДЕРЖАНО :**

Преосв. Владика Августин - Лондон, В. Британія
 Преосв. Владика Ізидор — Торонто, Канада.
 Преосв. Владика Орест — Мюнхен, Німеччина.
 Преосв. Владика Ярослав Габро — Чикаго, ЗСА.
 Д-р Бек Маруся. — Дітройт, ЗСА.
 Голова Братства Кол. Вояків 1. Укр. Дивізії
 УНА — Торонто, д-р Мирослав Малецький — Канада.
 Ганущак Бен — Сенатор, Вінніпег, Канада.
 Інтендент міста Апостолес — Юліян Зубжицький — Місіонес.
 Голова Канадійської Жіночої Ради — Галина Карманін Юрій — Торонто, Канада.
 Ганущак — Саскатун, Канада.
 Д-р Квіткоєський Денис — Дітройт, ЗСА.
 Когут Маріян — Торонто, Канада.*)
 Голова Комітету Українок Канади у Вінніпегу
 — Л. Чайковська — Канада.
 Голова Координаційного Комітету Укр. Орг.
 Канади і ЗСА, за здійснення Патріяр-

хату УКЦеркви — д-р Юліян Пелех —
 Торонто, Канада.
 Проф. д-р Кубійович Володимир — Президент
 НТШ (Наукове Товариство ім. Шевченка) в Європі — Сарсель, Франція.
 Лівницький Микола — Президент Української
 Народної Республіки в екзилі.
 Голова Ліги Українських Католицьких Жінок
 Канади — Стефанія Потоцька - Йорк-
 тон, Канада.
 Голова Молоді Українського Національного
 Об'єднання Канади «МУНО» — Ярмо
 Макогон — Торонто, Канада.
 Голова Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох
 Свобід України — Надія Голяш — Чі-
 каго, ЗСА.
 Проф. Оглоблин Олександр — Президент
 Вільної Української Академії Наук —
 Нью-Йорк, ЗСА.

- Голова Організації Державного Відродження України «ОДВУ» — Нью-Йорк, ЗСА.
- Голова Пластової Булави — пл. сен. В. Палієнко — Торонто, Канада.
Плавюк Микола — Торонто, Канада.
Реван Юліян — Нью Йорк, ЗСА.
Саган Джон — Дітройт, ЗСА.
- Голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій «СФУЖО» — Олена Лотоцька — Філядельфія, ЗСА.
- Голова Світового Об'єднання Українських Педагогів — мгр. Василь Велицький — Торонто — Канада.
- Голова Союзу Українок Америки — Лідія Бурчинська — Філядельфія, ЗСА.
- Голова Союзу Українського Студентства Канади в Монреалі — С. Андрусинин — Канада.
- Голова Союзу Українців у Великій Британії — проф. Володимир Василенко — Лондон, Англія.
- Голова Спільки Українських Журналістів Канади — Василь Солонинка — Торонто, Канада.
- Голова Спільки Української Молоді — Омелян Коваль — Брюссель, Бельгія.
- Голова Спільки Української Молоді в Канаді — Мгр. Т. Буйняк — Торонто, Канада.
- Посол Стар Михайло — Ошава, Канада.
- Голова Української Національної Єдності у Франції — інж. Ю. Коваленко — Париж, Франція.
- Голова Українського Академічного Товариства «Зарево» — Остап Квітковський — Ст. Клер, ЗСА.
- Голова Українського Технічного Товариства — Ярослав Соколик — Торонто, Канада.
- Голова Українського Товариства «Просвіта» в Уругваю — Петро Сенишин — Монтевідео, Уругвай.
- Голова Українського Допомогового Комітету в Бельгії — Володимир Попович — Брюссель, Бельгія.
- Голова Українсько - Бразилійського Клубу — Курітиба, Бразилія.
- Д-р Футала Богдан — Йонкерс, ЗСА.
- Голова Хліборобсько-Освітнього Союзу — Курітиба, Бразилія.

*) Знімку п. Маріяна КОГУТА, члена Президії Почесного Ювілейного Комітету одержано вже по зложелі цієї сторінки. Уміщуємо її на сторінці меценатів пам'ятника.

УРИВОК ОСТАННЬОГО ВІРШУ ШЕВЧЕНКА закінченого в день перед Його смертю.

...Чи не покинуть нам, небого,
Моя сусідонько убога,
Вірші нікчемні віршувать,
Та заходиться риштувать
Вози в далекую дорогу?
На той світ, друже мій, до Бога
Почимчикуем спочивать...
Втомилися, і підтоптались,
І розуму таки набрались,
Тай буде з нас!
Ходімо спать,
Ходімо в хату спочивать...
Весела хата, щоб ти знала!

То над самим Флегетоном,
Або над Стиксом у раю,
Неначе над Дніпром широким,
В гаю, предвічному гаю,
Поставлю хаточку, садочок
Кругом хатини насажу,
Прилиниш ти у холодочок,
Тебе, мов кралою, посажу;
Дніпро, Україну згадаєм,
Веселі селища в гаях,
Могили - гори на степах
І веселенько заспіваєм...»
Петербург — (14—25. II. 1861 р.)

Емблема
Комітету будови Пам'ятника
Т. Шевченкові
в Буенос-Айресі.

Пропам'ятна стяжка
посвячення Наріжного Каменя.

Пропам'ятна стяжка
відкриття Пам'ятника

Пропам'ятна відзнака (жетон)
з відкриття Пам'ятника.

ВІДЗНАКИ ВИДАНІ КОМІТЕТОМ

КОМІТЕТ БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ В БУЕНОС-АЙРЕСІ

ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ТА ПОЧАТКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТУ

Дозвіл на будову пам'ятника найбільшому поетові України — Тарасові Шевченкові — в Буенос - Айресі та виклопотання потрібного державного закону було і залишиться назавжди найбільшим здобутком, що могла лише осягнути наша спільнота в Аргентині. А його відкриття, з участю представників наших поселень з цілого світу, стало подією першорядного значення в житті всієї нашої діаспори та рівночасно й доказом безмежної відданості і ніколи негасаючої посвяти всьому Українському Люду своїй Батьківщині. Щоб цей здобуток, це осягнення належно оцінити, треба, принаймні, хоча дуже поверхово обізнатися з обставинами та спроможностями, серед яких живе та діє наша громада в Аргентині. Перше всього треба взяти до уваги, що наша еміграція в цій країні наймолодша, бо, з відкриттям пам'ятника, щойно закінчує 75 літ свого життя, тому то і його будова була пов'язана з тим ювілеєм. Відносно ж нашого організаційного життя, то воно ще молодше, бо наші громадські установи зароджуються тут в 1920-тих роках, щойно по закінченні Першої Світової Війни. До того все суспільно - громадське життя наших перших поселенців проявлялося (з дуже короткотривалими і без жодного наслідку на майбутнє виїмками) на церковно - релігійному ґрунті і то лише в далеких місцевостях, на місцях їх найбільшого скупчення. Та, вже й тоді, не дивлячись на брак провідного, національно-свідомого елемента, і ті наші перші «ластівки», до честі їм будь сказано, завжди і всюди заманіфестували та підкреслювали свою окремішність від тих національностей, з яких пашпортами сюди прибули. Щойно по програнні наших Визвольних Змагань, починається більше помітний приплив до Аргентини нової

української еміграції з ясно виробленими вже політичними поглядами та точно окресленим поняттям про свою національність.

І так, в ті роки прибуває багато бувших військових, якась кількість інтелігенції з середньою та вищою освітою (остання головню з Чехословаччини), всі майже, як не учасники, то, принаймні, свідки нашого національного, на жаль так короткотривалого, Державного Відродження. Провідні з них одиниці, з боєм та тугою за всім втраченим, основувають наші перші українські установи в Буенос - Айресі та на його периферіях, яких більшість існує по сьогодні. Зароджується рідна преса та робляться заходи до створення духово - релігійного життя. З 1928 р. наші установи остаточно набирають національного характеру і в усіх них ставиться наголос над національною приналежністю з таким натиском, що вони стають приготованими і, навіть, ідеологічно зрілими прийняти з отвертими раменами найновішу нашу еміграцію по Другій Світовій Війні. З припливом останньої еміграції значно поширюється обсяг діяльності наших установ і то в усіх культурних, громадсько - суспільних та духово - релігійних ділянках. Серед новоприбулих знаходиться значна кількість професіоналів, мистців, політичних і громадських діячів не з абияким досвідом з своєї діяльності ще з Рідних Земель та з країн Західної Європи.

Перед століттям смерті Т. Шевченка в 1961 році, виринає думка побудувати йому пам'ятника в Буенос - Айресі. Її не раз, навіть, трактовано на засіданнях Української Центральної Репрезентації («УЦР» — центральна надбудова наших установ в Аргентині), але до конкретних заходів в тій справі не дійшло. Та це не перешкодило даліше провадити ширшу діяльність для цієї цілі. «УЦР» влаштовує величну Шевченківську Академію, ви-

дає цілу низку летючок, брошур і карток та розпочинає цілий цикл високого рівня доповідей у своїх радіо-авдіціях. Все це в еспанській мові для популяризації імені Т. Шевченка серед урядових та культурних кіл Аргентини. З відкриттям пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, в 1964 р., справа вже стає на твердий ґрунт. Послідовно, протягом довгих літ, використовуючи кожен нагоду, виконується все, що тільки могло б допомогти побудові пам'ятника в Буенос - Айресі. Будучи у Вашингтоні, на урочистому відкритті тамошнього пам'ятника, тодішній голова «УЦР», д-р Василь Іваницький звертається до Аргентинської Амбасади у ЗСА, та зацікавлює аргентинські дипломатичні кола справою побудови пам'ятника також в Буенос - Айресі. Аргентинські кола помало починають пізнавати Т. Шевченка, ним цікавяться і його шанувати. Все це створює сприятливу атмосферу і вже в рр. 1964-1965, розпочато заходи перед Урядом тодішнього Президента Аргентини, д-ра Ілії для одержання потрібного закону. По одобренні спеціальною комісією, до схвалення такого закону в Конгресі, однак, не дійшло через політичні зміни в Уряді. Треба було все починати наново. Та невтомна праця д-ра Василя Іваницького і його постійне піклування справою дають, наостанку, свої наслідки. Дня 4. серпня 1967 року, тодішній Президент Аргентинської Республіки, ген. Хуан Онганія підписує Державний Закон ч. 17.380, яким — на доказ пошани до нашого поета — дозволяється побудувати йому пам'ятник у столичному місті Буенос - Айресі. Незадовго після того, Міський Уряд столиці декретом ч. 1.040 з дня 2. лютого 1968 року, призначає для цієї цілі площу в найкращому та найбільш репрезентативному парку «Палермо», в його дільниці «Трес де Фебреро», що від давніх часів став атракцією та обов'язковим місцем відвідин, як мешканців багатомільйонної столиці, так і всіх туристів.

Радісна новина з швидкістю блискавки облетіла цілу Аргентину та за пару днів стала великою втіхою цілої української діаспори у всьому вільному світі. Безперечно, що вона потішила й не одно українське серце на Рідних Землях.

Уконститування самого «Комітету будови Пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос - Айресі, — Закон ч. 17.380» відбулося з великим ентузіазмом на Сесії Головної Ради «УЦ-

Р» дня 17. вересня 1967 року. Комітет створено, як окрему організацію, що мала зайнятися збиранням фондів, вибором моделю та допровадити до будови пам'ятника і відтак ним опікуватися. По ухвалі статуту та впису членів, обрано Головну Управу Комітету, в якій були заступлені всі існуючі на терені Аргентини українські установи, щоб, в цей спосіб, дати змогу кожній з них взяти якнайбільшу участь в цьому всеукраїнському завданні. Склад Головної Управи, яку очолив д-р Василь Іваницький, подаємо окремо.

Велика праця і відповідальність впала на плечі членів Управи і всього Комітету. Всі були свідомі, що спорудження пам'ятника Шевченкові в Буенос - Айресі, не повинно обмежуватися лише до вислову пошани нашому національному Поетові - Пророкові, а мусить бути виявом змагань нашого многострадального, поневоленого та нескореного Народу і має голосити на всі чотири сторони світу нашу Національну Правду.

Цей пам'ятник мусить ознайомлювати кожного прохожого з нашим Великим Кобзарем та, рівночасно, репрезентувати всю нашу Україну, з її славним минулим, трагічним сучасним та великим майбутнім. Також він мусить бути доказом відвічної пов'язаності нашої культури з греко-римською цивілізацією, що допровадила Західній Світу до того високого поступу й прогресу, здобутками якого, сьогодні, користується і етішається весь культурний світ. На таких основах приступлено до праці.

Для більш успішного розгорнення діяльності Комітету, на засіданні Управи, дня 20. жовтня 1967 року, створено три наступні Комісії, з своїми специфічно окресленими цілями:

- 1 — Фінансова Комісія, в складі: голова — п. Теодор Хомишин, заступник голови — п. Осип Галатьо, секретар — п. Теодосій Данилюк, скарбник — п. Михайло Гнатишин, заступник скарбника — п. Богдан Литвинович, члени — о. Іван Балук та п. Мирослав Паславський.
- 2 — Проекційно - Будівельна Комісія, в складі: голова — п. Іван Ч. Чарнецький, заступник голови — інж. Микола Сліпченко, секретар — д-р Богдан Стернюк, члени — д-р Лідія Макаруха - Іваницька, інж. Ростислав Ільницький та п. Леонід Філь.

3 — Організаційно - Інформативна Комісія, в складі: голова — п. Осип Кузьмич, заступник голови — п.і Текля Мосора, секретар — п. Микола Лівша (син), члени: д-р Лідія Макаруха - Іваницька, п. Богдан Литвинович та п. Михайло Загребельний.

Одним із перших завдань, до яких приступила Управа Комітету, було організування збіркової акції, яку негайно започатковано при всіх Центрах наших Установ. Для відзначення жертводавців створено такі категорії:

1 — Жертводавці, що зложать 10.000 арг. пезів стають ФУНДАТОРАМИ,

Пропам'ятна бронзова плита Наріжного камня

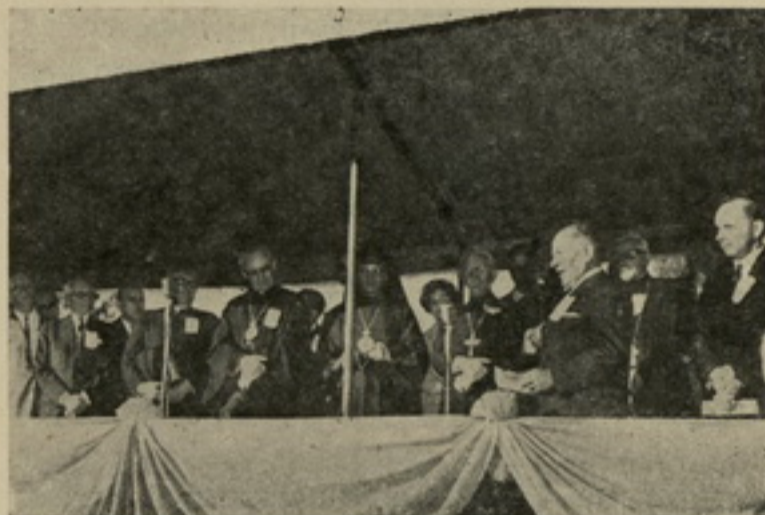
2 — ті, що зложать 50.000 стають ДОБРОДІЯМИ та ті,

3 — що зложать 100.000 стають ПОЧЕСНИМИ ФУНДАТОРАМИ.

Місце призначене нам під пам'ятник вимагало небуденного мистецького твору, який би вірно та гідно репрезентував, як самого Шевченка, так і всю нашу Україну з її долею, здобутками та культурою. Якість пам'ятника залежала від фондів, на які Комітет міг би, з певністю, розрахувати. Беручи до уваги, що фінансові спроможності місцевих жертводавців можуть бути невисначальними, розпочато акцію для одержання помочі від наших братів у З.С.А. та Канаді. Касовий звіт, що його опублікуємо при кінці цієї книги, є найкращим доказом національної свідомости та братнього розуміння, яке виявили нам наші друзі в тих країнах. Своєю матеріальною, а також, і моральною піддержкою в побудові пам'ятника Найбільшому, всім україн-

цям однаково дорогому, синові України в Буенос-Айресі, вони заслуговують на найширше признання та найсердечнішу подяку не лише нашої спільноти в Аргентині, але й всього Українського Народу.

На цьому місці вважаємо нашим обов'язком відмітити надзвичайно цінну і всебічну співпрацю та допомогу виказану нашому Комітетові Вш. пп. Юрієм Карман'ном і Маркіяном Когутом (з Канади), та інж. Ярославом Білинським, д-ром Романом Морозом, Михайлом Бурчаком та Михайлом Якимовим (із З.С.А.). Їхні імена назавжди залишаться пов'язані з будовою нашого пам'ятника.

Генерал Ернесто Б. Гажо, голова «Комісії Сприяння Будові Пам'ятника Приятелів - Аргентинців», промовляє під час посвячення Наріжного каменя.

ПОСВЯЧЕННЯ НАРІЖНОГО КАМЕНЯ — ЖЮРІ — КОНКУРС — ВИСТАВКА МОДЕЛІВ

Для перебрання призначеної нам площі влаштовано дня 27. квітня 1969 року, посвячення Наріжного Камня під майбутній пам'ятник з вмурованою пропам'ятною таблицею. Всі технічні праці призначено пп. арх. Вікторові Гриненкові, арх. Юрові Шульмінському та п. Осипові Галатьові. На прохання нашого Комітету, Міська Управа по-святковому прибрала всю площу. Побудовано спеціальні трибуни для почесних гостей, а саму площу, як і її довкілля, оздоблено українськими блакитно - жовтими прапорцями, що здалека засвідчували, що тут, на цій площі, відбувається небуденної ваги подія дітей далекої України, яку Аргентина визнала Самостійною Державою ще 5. лютого 1921 року. На призначену годину, при вщерть виповненій площі, почесні гості та делегати установ по-

чали займати свої місця на приготованих трибунах. Перші місця зайняли наше духовенство, представники Міської Управи та визначні приятелі українського народу з аргентинських та чужинецьких кіл. По промові голови Комітету в еспанській та українській мовах, запрошено присутніх представників Уряду пп. Р. Т. Е. Фрейкса, А. Кордоба та Р. Мартіні, а від «Комісії Сприяння Будові Пам'ятника Приятелів - Аргентинців», генерала Е. Б. Гахо і проф. д-р А. Х. Баттістесса відкрити пропам'ятну таблицю. Акт посвячення учинив Високопреосвященний Іов Скакальський, Архiepіскоп Української Автокефальної Православної Церкви, спеціально запрошений на це торжество з Курітиби (Бразилія), в сослуженні Впр. протопресвітера о. Бориса Арійчука, о. Петра Яценка та о. Антона Мельника. По посвяченні Архiepіскоп Іов звернувся з словом до присутніх, вказуючи, що події загально національного характеру об'єднують всіх українців, де б вони не знаходилися, та що і сьогодні всі всього українського світу звернені на Буенос-Айрес. Згодом промовляли Вп. пп. ген. Ернесто Б. Гахо і Рікардо Т. Е. Фрейкса. В надвечірніх годинах, цього ж самого дня, відбуто Святкову Академію з участю найкращих мистецьких сил нашої громади.

Рівночасно, разом з урухомленням збіркових акцій, організовано праці Проекційно-Будівельної Комісії. Перше всього, підбано про бази для конкурсу на пам'ятник, що й були затверджені на Засіданні Комітету дня 16. березня 1968 року. негайно проголошено Конкурс, встановлюючи реченець надіслання моделей до 30. жовтня 1968 року, як в місцевій, так і в заграничній українській пресі. Остаточо, на домагання деяких мистців, назначений реченець продовжено до 31. січня 1969 року.

Комітет не може обійти мовчанкою та не висловити свого найщирішого признання всій нашій пресі, що, даючи докази глибокого розуміння ваги цього великого діла та його загально українського характеру, цілком безкоштовно містила всі комунікати та оголошення нашого Комітету, докладно інформуючи про його діяльність всю українську діаспору. За виказану співпрацю з нашим Комітетом із заграничної преси, перше місце припадає щоденникові «Свобода» та редакторові п. Леонідові Полтаві (З.С.А.), а з місцевої тижневикові «Наш Клич», що у всіх потребах

завжди радо йшли назустріч нашому Комітету. Хай же, крім нашої подяки й подяка всієї української діаспори, буде їм заслуженою нагородою!

По оголошенні конкурсу, на бажання зацікавлених мистців, висилано їм необхідні інформації та матеріали. У висліді досить поживаєного листування з нашими мистцями, число зацікавлених дійшло до 20 осіб. Згідно з їх місцем замешкання, до конкурсу зголосилися: одна архітектурно - мистецька студія з Австралії, один скульптор з Англії, десять із З.С.А., п'ять з Канади, один з Німеччини, один з Швайцарії та один з Аргентини. Від дев'ятьох з них одержано моделі, але маємо підстави припускати, що таких було більше та, що через довготривалий (59-денний) портовий штрайк у Нью - Йорку, вони могли до нас не дійти, або, взагалі, пропасти.

Для оцінки моделей створено Жюрі в такому складі:

Голова — д-р Ігнаціо Піровано, представник Міського Уряду, світової слави мистецтвознавець.

Члени призначені Комітетом:

проф. д-р Анхель Х. Баттістесса — аргентинський визначний науковець,
проф. Євген Онацький — дійсний член «НТШ» та «УВАН», шевченкознавець,
проф. Ольга Гурська - Крюкова — артист-маляр,
арх. Віктор Гриненко та
п. Маркіян Фесолович — журналіст.

Праці Жюрі та виставку моделей відбуто в Палаці Міської Ради Буенос - Айресу. Це імпазантний, дуже гарний будинок з просторими, розкішно удекорованими залами, з найбільш модерним устаткуванням та всіма вигодами. Він знаходиться у самому центрі Буенос-Айресу, при історичній площі «Пляса де Мажо», і в ньому відбуваються лише дуже важливі акти в житті столиці, а його «Золота Залля» призначена лише для офіційних прийнятть визначних гостей. Це перший раз, що до користування тим будинком та його «Золотою Залею», допущено емігрантську, чужинецьку спільноту. Цей черговий успіх нашого Комітету значно підносить престиж українського імени в цій країні.

За два тижні перед виставкою привезено моделі з портових депозитів, до щойно згаданого будинку, де в призначених залах члени

Почесна Президія Акту Відкриття Виставки моделей, під час співання Аргентинського Національного Гімну.

Жюрі їх оглянули, оцінили та де й відбувалася пізніша їх виставка. Моделі приймав голова Проекційно - Будівельної Комісії, п. Іван Ч. Чарнецький, що по їх розпакованню, в присутності голови Комітету, д-ра Василя Іваницького та голови Контрольної Комісії, дир. Богдана Яхна, доручав їх для ідентифікації нотареві п. Ернесто Герріко. Цей своїм підписом та урядовою печаткою стверджував автентичність кожного моделю і приналежність до кожного із них відповідної коверти з гаслом, нумеруючи їх однаковим порядковим числом. Всі моделі ульоковаю в призначеній залі, вхід до якої дозволено лише членам Жюрі. По їх оцінці, моделі приготовано до виставки громадянству, що й відбулася в призначений день 28. вересня 1969 року. Відчитання нотаріального акту з присудом Жюрі й прийняття присутнім мало місце у вже згаданій «Золотій Залі». В ній же від Міського Уряду, привітала всіх присутніх пані М. Л. де Сантояні, висловлюючи українській громаді признання, гратуляції і побажання скорого завер-

шення будови пам'ятника. По її привіті, наш великий приятель, проф. д-р Анхель Х. Баттіссеса виголосив доповідь на тему «Шевченко і його значення в світовій літературі». Нотаріальний акт відчитав нотар п. Ернесто Герріко. Першу нагороду присуджено моделеві ч. 4, під гаслом «Гомоніла Україна, довго гомоніла» маестра Лео Мол (Леоніда Молодожанина) з Канади; другою премією нагороджено модель ч. 2, під гаслом «Тризуб» маестра Андрія Дарагана — З. С. А.; третю надано моделеві ч. 10 під гаслом «Senda» маестра Григора Крука — Німеччина, що представив свій модель у співпраці з арх. Юром Шульмінським та проектистом Адольфом Ціпріані (обидва з Аргентини). Єдине почесне відзначення надано моделеві ч. 1 під гаслом «Kangaroo» мистців Юрія та Леоніда Денисенків (Австралія). Гратулюючи вище згаданим мистцям, Комітет також висловлює на цьому місці найщиріші признання і подяку всім іншим мистцям, що зволили прислати свої моделі, а саме: (подаємо за абетковим порядком) —

Маестро Лео Мол з членами Управи Комітету на зустрічі з громадянством в Товаристві "Відродження". Сидять зліво: п.п. Михайло Гнатишин, Теодор Хомишин, сл. п. ген. Ернесто Гажо, маестро Лео Мол, д-р Василь Іваницький, сл. п. д-р Лідія Макаруха-Іваницька та Іван Ч. Чарнецький.

Стоять: пп. Степан Сергійчук, Володимир Котульський, сл. п. о. Іван Балук, Осип Кузьмич, Василь Слюсарчук, д-р Богдан Стернюк, Леонід Філь та Богдан Литвиневич.

Промовляє маестро Лео Мол на прийнятті в Товаристві «Відродження».

Сидять за столом, зліва: п-і Текля Лотоцька, інж. Катерина Мурашко, п-і Ніна Онацька, о. протопресв. Борис Арійчук, п. Володимир Котульський, п-і Маргарита Моллоджанин (дружина маестра), п. Іван Ч. Чарнецький, п-і де Гажо, д-р Василь Іваницький, сл. п. д-р Лідія Макаруха-Іваницька й сл. п. ген. Ернесто Гажо.

Початкові праці над гранітовою брилою в каменоломі "Тілісарао", пров. Сан Люїс. →

← Перші зариси головної фігури "Гайдамаків" з фронту.

Миколі Голодикові (Аргентина), Михайлорі Кравчукові, Сергієві Макаренкові та Надії Сомко - Макаренко, Орестові Поліщукові та Валентинові Сім'янцеві (всі з З.С.А.). На жаль, не всі з них прислали нам свої знімки та персональні дані (про які ми просили), так що з цієї причини при моделях містимо лише ті, що їх одержали.

З великим жалем Комітет зазначає, що маестро Роман Коваль та Петро Магденко (обидва з Канади) також вислали свої моделі, але через портовий штрайк в Нью - Йорку, модель першого ми одержали по Конкурсі, а другого цілком не отримали.

Наскільки присуд Жюрі був об'єктивним, доказує вислів Вп. Секретаря Культури Міського Уряду, п. Кордоба (в часі відкриття пам'ятника), який ствердив, що пам'ятник Шевченкові, по своїй мистецькій вартості, займає третє місце серед усіх інших пам'ятників парку "Палермо", а в ньому, власне, міс-

титься найбільша частина всіх пам'ятників столиці.

Так, як це буває скрізь, і у нас також не обійшлося без досить гострої критики присуду Жюрі «незаінтересованими» знавцями, що дійшли навіть до публікацій у місцевій, українській пресі аж в еспанській мові. В тій же мові була спроба скомпромітувати присуд Жюрі і діяльність Комітету (не заставляючись над тим, що це могло б відбитися на будові пам'ятника), послуговуючись одною радіовисильнею. З перспективи пройденого часу, по заспокоєнні всіх пристрастей і амбіцій, сьогодні, можна спокійно запитати: чи доцільно було так поступати, та кому це все йшло на користь і чи воно принесло честь його авторам?..

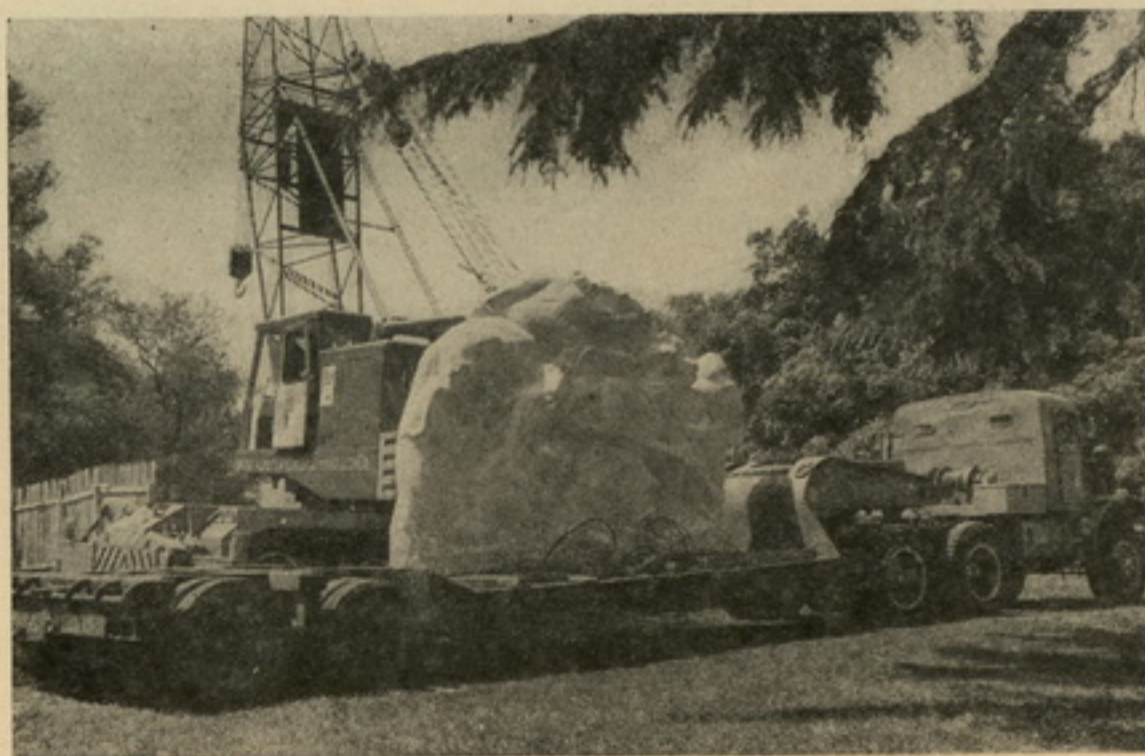
З усього сказаного маємо змогу довідатися, що з немалим зусиллям, при всіх труднощах, полагоджено дві кардинальні справи: забезпечено місце під пам'ятник і вирішено, яким він має бути. На чергу прийшло домо-

Інспекційна візит арх. В. Гриненка до каменолому «Тілісарао» — зліва: п. Оріо даль Порто (скульптор - виконавець) і арх. Віктор Гриненко.

«Гейдамаки» щойно щасливо приїхали на площу призначену для пам'ятника. Зліва: пп.

Октавіо Паскузь (скульптор - виконавець), маестро Лео Мол, Теодор Хомишин (голова Фінансової Комісії), Оріо даль Порто (другий скульптор - виконавець) та Михайло Гнатишин — скарбник.

Приготування до перенесення 35-ти тоннової брили з вантажної автo-машини.

витися з скульптором та, засукавши рукави, далі розшукувати фондів. Львина частина праці припала на Фінансову Комісію.

СКУЛЬПТОР ЛЕО МОЛ в БУЕНОС - АЙРЕСІ ПРАЦІ НАД ПАМ'ЯТНИКОМ

Постала потреба, не гаючи часу, домовитися з скульптором, що дістав першу нагороду. По довшому листуванні, запрошено п. Леоніда Молодожанина (його псевдонім «Лео Мол») до Буенос - Айресу, щоб остаточно домовитися та підписати відповідний контракт. Дбаючи, щоб до його приїзду все було якнайбільше в'яснено, дня 26. травня 1970 року, оголошено публічну ліcitaцію на спорудження залізобетонних фундаментів пам'ятника. У висліді ліcitaції, праці доручено будівель-

ній фірмі «Василь Косюк і С-ка. С. О. З», власникові якої п. Василеві Косюкові, як за ціну, так і бездоганне виконання взятих на себе праць, Комітет неоднократно висловлював шире признание.

Дня 3. вересня 1970 року, маестро Лео Мол прибув до Буенос-Айресу, привізши з собою в зменшеному масштабі робочий модель фігури Поета та композиції «Гайдамаки». Голова Жюрі, д-р І. Піровано, пізнавши нашого мистця, влаштував йому прийняття у своєму домі, де ввів його у контакт з найбільше видатними місцевими мистецькими силами. Не забракло там і представників Уряду та місцевої преси. Знайомства ці помогли, як мистцеві, так і Комітетові, бо дозволили кра-

Кульмінаційна хвилинка встановлення «Гайдамаків» на їх постаменті.

«Гайдамаки» на своєму непохитному місці. Зліва: пп. Теодор Хомишин (голова Фінансової Комісії), маестро Лео Мол та д-р Василь Іваницький (голова Комітету).

ще пізнати тутешні, місцеві можливості та встановити потреби, що їх полагодження треба було шукати поза межами Аргентини. Це все мало надзвичайно великий вплив на успішний розвій дальших праць Комітету.

Під час гостини мистця в Буенос-Айресі, у сталому контакті з ним, крім голови д-ра В. Іваницького, були також пп. Теодор Хомишин (голова Фінансової Комісії), Іван Ч. Чарнецький (голова Проекційно - Будівельної Комісії), Михайло Гнатишин (Скарбник), Осип Кузьмич (Секретар) та д-р Богдан Стернюк (Секретар Проекційно - Будівельної Комісії). У висліді постійних переговорів та всестороннього обзнайомлення з деталями різних фаз будови пам'ятника, дня 18. вересня підписано з маестром контракт, згідно з яким він перебрав на себе, крім виготовлення остаточного розміру фігури в гіпсі, цілковито готової до відливання, також і нагляд над самим відливанням фігури Поета в бронзі в Німеччині (відливарні майстерні якої значно підходили, як цінами, так і якістю матеріалу та роботи). Фігуру Поета відлито було у фірмі "Отто Штрегле — Мистецька Відливарня" в Нойтінг — Баварія. А 20-го вересня влаштовано маестрові зустріч з місцевим громадянством у залах-Т-ва «Відродження». Залишилася до полагодження справа гранітового моноліту «Гайдамаки». Тут, найтрудніша перешкода була в тому, що не знаходилося брили породи потрібного нам граніту «Драгон Рохо», розмір якої дозволяв би на вирізьблення цілої багатофігурної композиції в одноцільному камені — моноліті. Щойно в січні наступного, 1971 року, коли вже Комітет майже був змушений погодитися на вирізьблення композиції з двох каменів, бо даліше зволікання було неможливим, на щастя, знайдено потрібної величини брилу в каменоломі «Тілісарао», провінції Сан - Люїс. Не гаючи ні одного дня, приступлено до переговорів з фірмою «Іхос де Даніель Пінтос», у якої цю брилу закуплено. Одночасно законтрактовано двох скульпторів-виконавців пп. Октавіо Паскуаль та Оріо даль Порто до різьблення в ній «Гайдамаків». Постала нова перешкода: величина брили не тільки не дозволяла, щоб її перевезти до Бс.-Айресу, але навіть рушити її з місця. Це подолано в той спосіб, що обидва майстрі виїхали на три місяці до каменолому і там, на місці, відрубавши все зайве, обтесали її згубша, до потрібних розмірів і в цей спосіб,

значно зменшену, її привезено до Бс.-Айресу. В одному з найбільших варстатів кам'яних та мармурових виробів, вже тут, у Буенос - Айресі, праці над монолітом докінчено і 5. листопада 1971 року «Гайдамаки» щасливо прибули на площу їхнього призначення, де їх встановлено на постамент та остаточно викінчено під доглядом самого маестра, з його участю в найбільше делікатних деталях. Вага цього моноліту переходить 35 тонн, а його остаточні виміри (без постаменту) — 2 метри 90 сантиметрів заввишки, 5 метрів завдовжки та 1 метр 15 сантиметрів завгубшки.

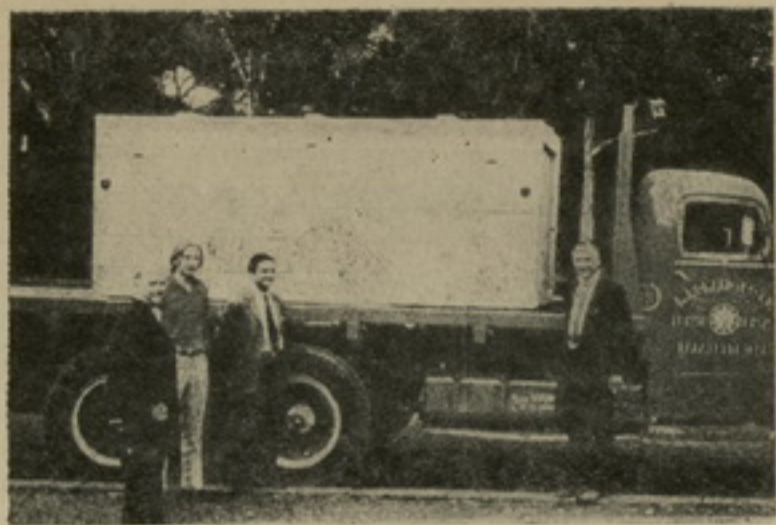
Фігура поета прибула з Європи у свій час у якнайкращому стані. Вага її 1 тонна 500 кг., а височина 3 метри 45 сантиметрів. На площу її привезено 15. листопада 1971 року, день коли, по розпакованні, наш Шевченко став перший раз своєю бронзовою стопою на гостинну аргентінську землю. Цього ж таки дня встановлено Шевченка на п'єдестал і нарешті, як скульптор, так і всі при тому присутні, перші мали змогу побачити пам'ятник, в цілості, в його остаточному вигляді. Сповнилася мрія всіх нас! **На втіху всіх українців ПАМ'ЯТНИК СТАВ ДІЙСНІСТЮ!**

Розпочато заходи до виконання окремих частин програми святкувань небувалої події в Аргентині — відкриття пам'ятника найбільше дорогому синові українського народу, Тарасові Григоровичеві Шевченкові, що вийшовши з кріпаків, за сто десять літ по своїй смерті здобув пошану і признання серед свободолюбного аргентінського народу на багато тисячкілометровій віддалі від своєї Рідної України.

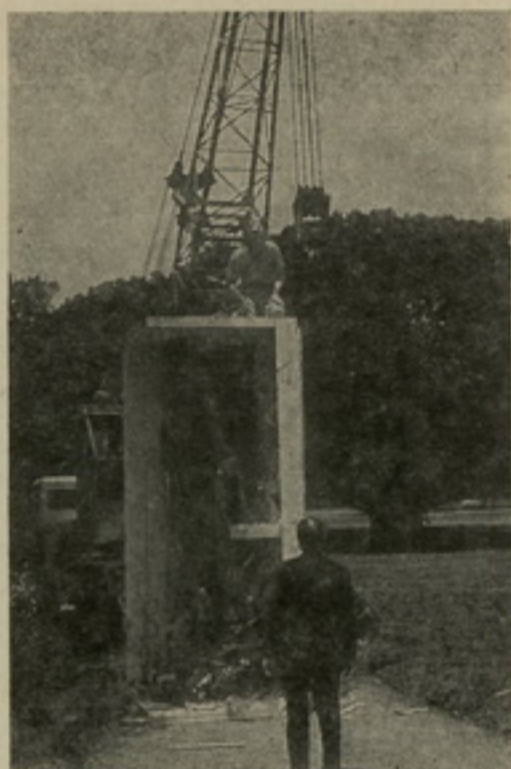
ТИЖДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Відкриття пам'ятника заздалегідь призначено на неділю 5. грудня 1971 року, а в днях від 28. листопада до 5. грудня, включно, намічено відбутися «Тиждень Української Культури». Тими днями Комітет, як й інші українські установи, влаштував ряд імпрез присвячених радісній події, що укоронувала зусилля останніх п'яти років усієї української спільноти в Аргентині. До офіційних імпрез Комітету належали, у хронологічному порядку такі:

Дня 29. листопада Комітет влаштував Пресову Конференцію й прийняття для всіх делегацій в люксовому готелі «Сіті», що своїм положенням в самому центрі столичного міста, найкраще до цього надавався. Конфе-

Скрина з фігурою Шевченка
приїжджає на площу.

Фігуру поета виймають із скрині, яку,
обережно, розбирає п. Віктор Агрес.

Шевченка підносять для встановлення
на постаменті.

Шевченко готовий до відливання,
в Німеччині.

Бронзова постать Шевченка на остаточному місці свого призначення на довічну пошану і поклін своїх земляків і чужинців.

ренцію провадила наша невтомна і незабутня діячка, член Головної Управи Комітету, сл. п. д-р Лідія Макаруха - Іваницька, дружина та найбільше активна співробітниця голови Комітету д-ра Василя Іваницького. Доповідь в еспанській мові на тему «Тарас Шевченко — Революціонер» виголосив д-р Ярема Тауридзький, молодий український адвокат, вихований вже в Аргентині.

Знову ж 1. грудня влаштовано публічний відчит, вже нам знаного, проф. д-ра Анхела Х. Баттістесса на тему «Тарас Шевченко» — Поет Свободи». Цей відчит мав місце в залі Аудиторіум Театру «Генерал Сан Мартін». Як і завжди, ім'я шановного прелегента було запорукою високого рівня доповіді і така відбулася у вщерть виповненій залі з найбільшим успіхом.

До подій цього тижня, що заслужили на особливу увагу була Конференція визначного гостя з ЗСА д-ра Дениса Квітковського на тему «Права людини в теорії і в практиці», що відбулася дня 2. грудня в згаданому вже готелі «Сіті». Особа шановного прелегента широ-

ко відома українському громадянству, як публіциста, невтомного українського політичного і громадського діяча, як на рідних Землях (редакція часопису «Самостійність» в Чернівцях), так і на еміграції (співтворця монументального твору «Буковина — її минуле і сучасне»), та і його фахова ерудиція, викликали небуденне зацікавлення серед широких кіл нашого суспільства та привабили поважне число аргентинських гостей з правничих, політичних та пресових кіл. Конференцію відкрив Декан Правничого Факультету, колишній Президент "ОЕА" (Організації Держав Америки), д-р Едуардо Гарсія, представивши прелегента присутнім. По доповіді д-ра Квітковського промовляли Високопреосвящений Митрополит Мстислав, голова «КУК» Високопреподобний о. прелат д-р Василь Кушнір, визначна діячка в ЗСА, в минулому голова Міської Ради міста Детройту, д-р Маруся Бек, Високопресв. Архиепископ Іов, проф. д-р Богдан Галайчук і багато інших визначних гостей. Перекладачем з української на еспанську мову і навпаки спонтанно служила наша

завжди невтомна сл. п. д-р Лідія Макаруха - Іваницька, що і при тій okazji була нагороджена гучними оплесками за свої здібності та енергію.

Ювілейний офіційний Шевченківський Концерт відбуто дня 4. грудня в одному з найбільших і першоякісних театрів «Колісео». Найбільшою атракцією цього Концерту, якого програму подаємо окремо, були виступи Дієочого Хору та Балетного Ансамблю МУНО «Калина», з Торонто, що прибули з Канади, щоб разом з нами віддати пошану найбільшому синові України. Також заслуговує на спеціальне призначення виступ словінського хору «Галлюс», чим словінці приєдналися до вшанування нашого Поета, як борця і за долю їхнього народу. Український Мішаний Хор в Аргентині, створений для Шевченківських святкувань групою українських промисловців з п. Осипом Бурбаном на чолі та Балетний Ансамбль Українського Товариства «Просвіта», а також і виступ, вдомої всім нам бувшої солістки Оперного Театру «Кольон», пані Галини Минаїв - Андреадіс, що завітала до нас на ці дні з ЗСА, значно спричинилися до успіху цього Концерту.

Крім виміненних підприємств Комітету, єспродоєж цілого того тижня й інші українські установи проявили свою участь в Шевченківських святкуваннях, влаштовуючи різнорідні імпрези окремо від імпрез Комітету. Так «СУА» — (Союз Українок Аргентини) організував протягом усіх тих днів виставку українського народнього мистецтва у вітринах найважливіших комерційних підприємств при вул. Фльоріда. Українське Товариство «Відродження» влаштувало дня 28. листопада Фестиваль Української Пісні й Танку згаданих вже Хору і Балету «Калина» з Канади. «Товариство Українських Високошкільників» та «Союз Аргентинсько - Українських Студентів» також не залишилися без свого вкладу і 3. грудня влаштували Баль в сальонах одного з першорядних і відомих готелів «Альвеар Пальяс Отель». З свого боку Український Інформативно - Видавничий Інститут («УІВІ») урядив в днях 4. і 5. грудня в сальонах Товариства «Просвіта» виставку й продаж пропам'ятних поштових значків.

Українське Товариство «Просвіта» влаштувало також Фестиваль Української Пісні й Танку під кличем «Просвіта» — Шевченкові», у ви-

конанні програми якого взяли участь Мішаний Хор цієї установи, її Балет та Капеля Бандуристів. Цей фестиваль також відбувся з небуденним успіхом в театрі «Колісео».

Крім тих імпрез не забракло й офіційних прийнят, влаштованих гостям із заграниці, особливо, в Централях наших установ. Все це відбувалося при численній участі дорогих гостей з далеких країн, між ними представників наших наукових, політичних і громадсько - суспільних осередків, розсіяних по цілому світі. У всіх тих підприємствах панувала приємна, дружня атмосфера, що, крім збільшення знайомств, наповнювала наші серця свідомістю і певністю, що без огляду на більше, як 50-літню скитальщину наша еміграція живе, працює і могутніє, ніколи не забуваючи про свої зобов'язання супроти Рідного Краю. Від нас зале-

Встановлення фігури Поета докрано. Зліва: пп. Василь Косяк (власитель будівельної фірми), незаний (урядник транспортного підприємств), маестро Лео Мол, д-р Василь Іваницький (голова Комітету) та Віктор Агрес (заступник голови Крайової Пластової Старшини в Аргентині).

Конференція «Права людини в теорії і в практиці». Промовляє д-р Денис Квітковський. Сидять зліва: д-р Маруся Бек, сл. п. д-р Лідія Макаруха - Іваницька, Митрополит Мстислав та д-р Богдан Галайчук. З правого боку: Микола Лівша (син) і Владика іов.

жить, щоб ті приємні й милі спомини не пішли в забуття, а стали твердою, незрушимою основою наших нових спільних дій. В повному порозумінні, всіма силами мусимо працювати далі, щоб прискорити цю благословенну хвилину, коли зустрінемося усі знову, але на цей раз вже в Рідній, Вільній Україні!

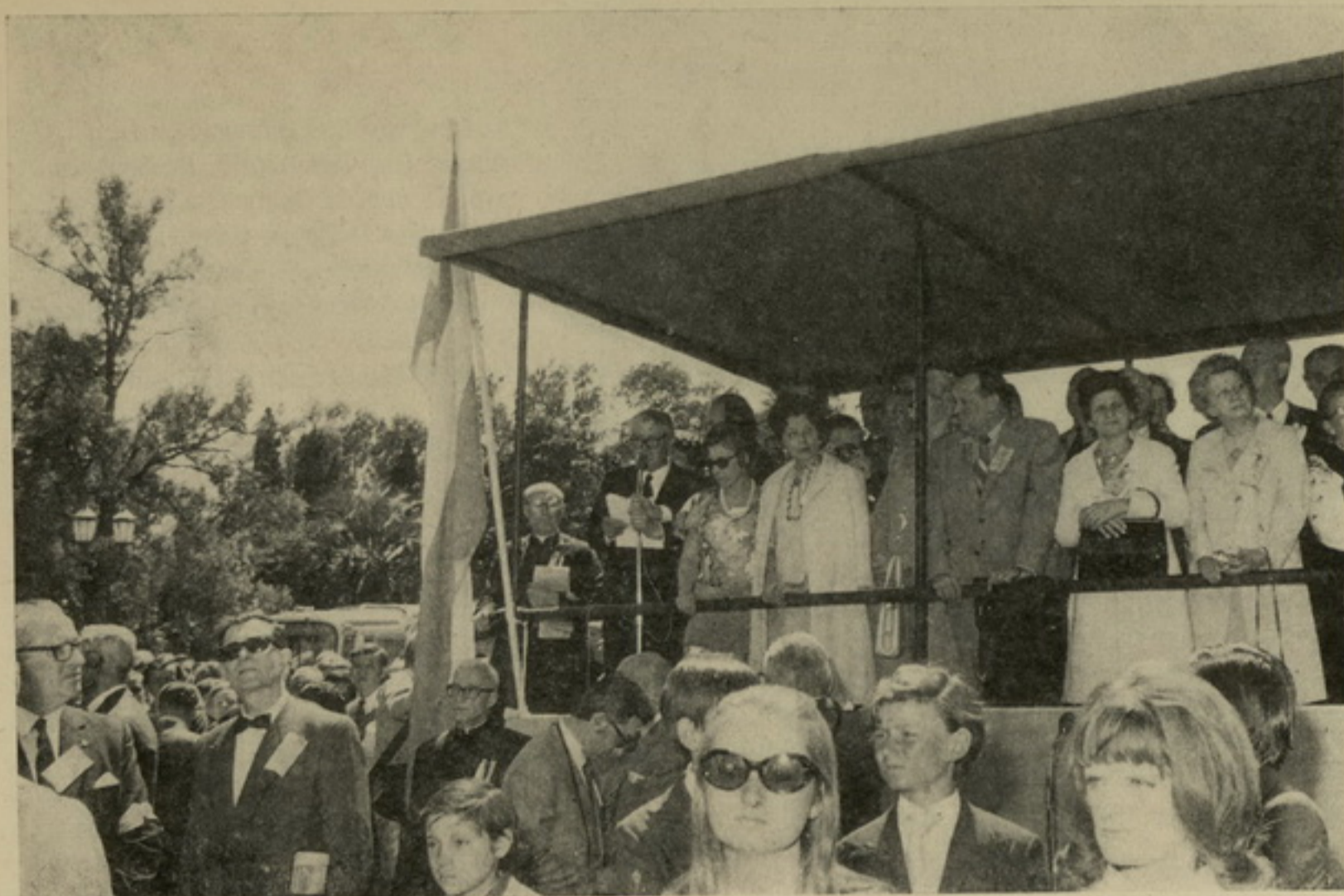
ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА

Нарешті наступив надиво погідний, повний сонця і радості, незабутній день 5. грудня 1971 року!

В парку «Трес де Фебреро», на своїй площі, здалека маїв огорнений в сніжно-білі шати полотнища, обвитий довжезною блакитно-жовтою стяжкою пам'ятник Тараса Шевченка. На безконечнозеленому тлі найбільшого парку столичного Буенос-Айресу, під ранішніми проміннями привітно усміхненого аргентинського сонця, непорочною білістю своїх шат, Він приковував увагу всіх прохожих та вказував дорогу до себе тисячам українських синів і доньок, що прибули сюди з усіх чотирьох сторін широкого світу зложити низький поклін. Тому, що в темну ніч наруги - поневолення нашого Народу, спромігся засвітити Світло Національної Правди і розпалити величезний, відтоді невгасаючий, Огонь Боротьби з Вірою в нашу Перемогу та, вселивши в нас свідомість нашої власної сили, вказав нам шлях до Волі, до Щастя, до Долі!

Відкриття призначено на 10. годину ранку, але багато раніш вся площа була вкрита різнобарвними прапорами місцевих і прибулих делегацій. З нетерпимістю, але в повному порядку, вони очікують зайняти призначені їм місця.

Присутні пильно відчитують написи на прапорах й транспарентах та уважно вдивляються в обличчя прибулих з далеких сторін. Шукають знайомих, чи хочуть назавжди схоронити їх образ в своїй пам'яті?.. А може, просто, злиновані такою кількістю незнаних осіб, яких присутність на аргентинській землі підтверджує, що і їхні серця, в тих хвилинах, б'ються в один такт з нашими. . . Всі переживають незабутні моменти. Воістину незабутні! — І вже більше неповторні! Подібного здвигу, подібного доказу пошани до свого Пробудителя, подібної відданості своїй Україні, нам, в Аргентині, вже більше не побачити! Мов розкішний квітник вся площа цвіте українськими народніми строями. Чужинці з цікавістю і симпатією приглядаються до всіх і до всього і, підсвідомо, піддаються святковому настроєві. Очі всіх раз у раз зертаються до білих шат пам'ятника, ніби хотять просякнути полотна і вже бачити свого Шевченка. Серед великого напливу людей тяжко втримати порядок. Найбільше клопоту з аматорами фотографами, а їх сила силенна. Поволі вишиковуються ряди прапороносців на чолі своїх делегацій. Трибуни по обох боках пам'ятника займають почесні гості. Дивізійники і Пласт з немалим зусиллям здобувають кусень вільного місця перед пам'ятником для відбуття всіх церемоній. О годині десятій і пів, Муніципальна оркестра грає Аргентинський Національний Гимн. Український Мішаний Хор співає «Ще не вмерла Україна» і його підхоплює багатотисячна громада. Свято почато. Голова Комітету д-р Василь Іваницький виголошує інавгураційну промову еспанською і українською мовами.

Головна трибуна під час відкриття пам'ятника.

Велике зворушення й цілковита тиша опановують площею з понад тринадцяти тисячами присутніх. Після того члени «Комісії Сприяння Будові Пам'ятника Приятелів - Аргентинців» Вп. пп. проф. д-р Анхель Х. Баттістесса, д-р Едуардо А. Гарсія та полковник Маркос Сеіура Леваже разом з д-ром Василем Іваницьким приступають до відкриття пам'ятника. Поволі спадають шати і на блакиті аргентинського неба маєстатично зарисовується бронзова постать нашого Поета та колосальна, багатофігурна і багатозмістовна композиція «Гайдамаки». Український місцевий Хор співає «Заповіт» і йому вторують з сльозами зворушення на очах всі присутні. Пам'ятник відкрито. З зворушенням, що межує з побожністю, всі присутні його оглядають.

Живою алеєю, створеною впорядчиками, старшинами дивізійників Осипом Ткачуком та Степаном Таурідзьким, поволі, урочисто прямує до пам'ятника Первсієрарх Української Автокефальної Православної Церкви Високопреосвящений Митрополит Мстислав із своїм почотом очоленим Високопреосвященим Архієпископом Ювом. До Площі перед

пам'ятником, вкритій червоним килимом, скеровується Владика Мстислав і там у стіп пам'ятника (перед «Гайдамаками»), складає прегарний вінок живих квітів і видану ним книжку «Україна» та звертається з палким привітом до всіх приєднаних. Глибоко западають в серця присутніх його слова «Черпаймо ж силу для дальшого нашого чесного й не лукавого служення Україні в прикладі страдницького життя Найславнішого Сина Її Тараса Шевченка». По привіті починається Богослуження, до якого приступають спільно Високопреосвящений Митрополит Мстислав і Його Ексселенція Екзарх для українців католиків в Аргентині Єпископ Андрій Сапельяк. Кожний в асисті численного свого духовенства серед якого відзначаються Впр. о. прелат д-р Василь Кушнір, Впр. о. шамбелян Мирослав Харина, Адміністратор УАПП в Аргентині Високопреподобний о. протопресвітер Борис Арійчук, Високопреподобний о. протодіакона чину св. Василя Великого Йосиф Галабарда, Адміністратор УАПЦ. у Венесуелі о. Леонід Лотоцький і багато інших. Посвячення пам'ятника учиняють всі три Владики: Митро-

Шати спадають з пам'ятника.

полит Мстислав, Архиепископ Іов і Єпископ Андрій. Цей екуменічний Акт в порозумінні та в молитовному єднанні представників обох наших Церков, до великої втіхи всіх присутніх, став предвісником взаємного порозуміння та єдності, що опанували всіх присутніх під час цілої програми того достопам'ятного дня.

Великою, незабутньою для всіх несподіванкою була непередбачена візита Амбасадора ЗСА в Аргентині Високодостойного Джона Лоджа, що прибув на площу з своєю дружиною. Несподіваний і дорогий гість привітав всіх присутніх українським висловом: «Вітаю Вас!». Поява та щирі слова цього Високодостойного Гостя падали бальзамом на зболілу душу кожного українця - емігранта, а коли Він закінчив свій привіт також по українськи «Хай живе Вільна Україна!» невгамовна буря оплесків сколихнула морем присутніх та довго, довго негасала. Зайво підкреслювати, що виступ цього заслуженого дипломата ЗСА, бувшого Губернатора Стейту Конектікат надав нашому Святові такого значення, що воно стало центром особливої уваги столичної преси і всіх чужинецьких представництв до нас прихильних та й «інших». Вслід

за привітом ВД. Амбасадора Лоджа забрав слово Амбасадор Канади Високодостойний Альфред Біссонетт, поява якого з неменшою радістю та симпатією була зустрита й оцінена всіма учасниками. В своєму привіті ВД. Амбасадор Канади підкреслив, що численний приїзд української молоді з його країни, згуртованої в «Калині», найбільше сприяє зближенню молоді обох країн та творить міцний місток приязні між Канадою й Аргентиною.

Та емоції на тому не скінчилися. По, заледве, втихлих оплесках Амбасадорові Канади, приступлено до вмуровання у стіп постаті Шевченка Рідної, Святої, Української Землі, що її привезено з його могили в Каневі. Голова Комітету вручив п. Василеві Косюкові тербинку з дорогоцінною землею. П. В. Косюк всипав її до бронзової урни, що стояла на вкритому білою, вишитою скатертю столику перед пам'ятником і запрошені гості пп. Осип Лисогір, Ярослав Гайвас, д-р Роман Малащук та Євстахій Васишин приступили до вмуровання урни в п'єдесталі пам'ятника. Присутні приглядалися кожному деталеві цієї емоційної церемонії, виявляючи своє зворушення й переживання гучними оплесками, що тривали

Пам'ятник відслонено — глибоке зворушення й сльози на очах у всіх присутніх!

П. Василь Косюк всипає
землю до чаші.

Бронзова чаша з землею
привезеною з могили
Поета в Каневі.

З найбільшою дбайли-
вістю замурують чашу
з Рідною, Святою Зем-
лею. На першому плані:
д-р Василь Іваницький,
п. Ярослав Гайвас та
п. Осип Лисогір.

довго по її закінченні. По відкритті це був другий по своєму значенні акт. Перший виконали аргентинці - приятелі, другий — найвизначніші представники наших політичних угруповань. Кожний з них, зараз же, зложили свої привіти в імені тих Організацій, яких вони репрезентували. Так п. О. Лисогір промовляв, як Президент Секретаріату Конгресу Вільних Українців, д-р Роман Малащук промовляв від «ОУН-Рев.» та «Визвольного Фронту», п. Ярослав Гайвас висловив привіт від «ОУН», як Заст.-Голови її Проводу, а п. Євстахій Васишин, як представник Січових Стрільців, говорив від Українського Вояцтва.

Не забракло і теплих, приятних слів від аргентинських приятелів, до яких належали д-р Едуардо А. Гарсія, проф. д-р Анхель Х. Баттістесса, і полковник Маркос Сегура Леваже. Проф. д-р А. Х. Баттістесса, що від довгого часу присвячується студіям над творчістю Шевченка, в своїй глибоко обгрунтованій промові провів паралелю між словами «Заповіту» Шевченка «Вставайте, кайдани порвіте» і словами Аргентинського Національного Гімну «Оід ель руідо де ротас каденас».*) Полковник Сегура Леваже крім свого привіту, також відчитав промову сл. п. генерала Ернеста Б. Гажо, що її покійний приготував на відкриття пам'ятника за місяць перед тим, ніби передчуваючи, що несподівана смерть перерве нитку його життя ще перед цією подією. Покійний, наш великий приятель, був, власне, головою «Комісії Сприяння

Будові Пам'ятника Приятелів - Аргентинців». Крім них промовляли ще пані д-р Маруся Їск, пані Слава Стецько в представництві «АБН» і дружина ВД. Амбасадора ЗСА пані Франціс Б. Лодж.

На закінчення відбулася дефіляда перед пам'ятником прибулих делегацій. Хор і Балет «Калина» з Канади знову зворушили всіх, коли прощаючись з дорогим їм пам'ятником, перед своїм від'їздом, співаючи рідних пісень, зложили розкішний вінок живих квітів у стіп Шевченка, для якого так багато потрудилися.

Офіційна програма відкриття пам'ятника скінчилася та більшість присутніх все ще залишалася на площі. Багато з них, з усіх сторін, по кілька разів, оглядали пам'ятник та відчитували присвяти на всіх чотирьох сторонах його п'єдесталу. В атмосфері немов зависло «ЩОСЬ», що не дозволяло їм залишити це місце, яке з тим днем стало їм таке дороге. Може це «ЩОСЬ» — це був дух Поета що з недосяжних, небесних височин витав над тими, в Його часи, ще «НЕНАРОДЖЕНИМИ» братами, які за 110 літ після Його смерті, зрозуміли, відчули Його полум'яні слова та стали на вказаний Ним шлях служити Рідному Народові, за гірку долю якого Він стільки терпів, мучився і передчасно загинув. Сповнилися віщі слова Пантелеймона Куліша висловлені над Його домовиною: «НАШ ЄСИ ПОЕТЕ, А МИ НАРІД ТВОЙ, І ДУХОМ ТВОІМ ДИХАТИМЕМО ВО ВІКИ Й ВІКИ!».

*) «Почуйте брязкіт порваних кайданів».

Дефіляда делегацій на чолі з своїми прапороносцями.

БЕНКЕТ І ЗАКІНЧЕННЯ СВЯТКУВАНЬ

Відкриття пам'ятника, це національне «Свято над святами» для українців в Аргентині, скінчилося і для гідного прощання наших дорогих гостей в їх честь влаштовано, у вечорі, того ж самого 5. грудня, величаве прийняття-бенкет в найбільшій залі Буенос - Айресу, «Сосієдад Рураль Аргентіна», що знаходиться в зоні парку «Палермо», недалеко нашого пам'ятника. Програма бенкету була призначена виключно промовам наших гостей. Дуже прикро, що на цьому бенкеті не змогли бути всі прибулі з інших країн гості, бо поважна частина з них відлетіла ще цієї ночі. Знову ж деяка частина гостей спізнилася і цей прихід одних та відхід других спричинював постійну зміну листи промовців, що при всіх стараннях впорядника бенкету, п. Леоніда Філя не дало змоги задоволити всіх, не тільки бажаних промовляти, але навіть і тих, яким це належалося в першу чергу. Промови ж чергувалися одна за другою. Найбільшу увагу присвячено в них молоді, цьому нашому потенціалові майбутнього, що вже від тепер успішно починає виявляти своє зацікавлення громадською працею та проявляє свої здібності на всіх ділянках життя і творчості нашої по цілому світі розсіяної спільноти. Бенкет тривав до пізньої ночі у приязному, празниковому настроєві при спільній, щирій обміні вражень, думок та, навіть не дивлячись на етому, і планів на майбутнє.

Наступного дня в залі Аргентинського Католицького Університету, відбулася Академіч-

на Сесія, головною темою якої була щойно відбута Конференція «Прав людини».

В четвер, 9. грудня, вже знаний нам Амбасадор З.С.А. Вд. Джон Лодж влаштував «по сусідськи» (його слова, натякаючи на близьку віддасть нашого пам'ятника від Амбасади) прийняття українцям в залах самої ж таки Амбасади. Гостинності та увагам Вд. господарів, Амбасадора і його дружини, не було меж. Під час того розкішного прийняття, спомини про яке у всіх залишаться назавжди. Вд. господар нагородив наших визначних гостей почесними відзнаками. Це прийняття стало, так би мовити, гідним і незабутнім завершенням всіх наших святкових імпрез, бо хоча й не нами влаштоване, воно тісно пов'язане з відкриттям нашого пам'ятника, було призначене для українців.

По від'їзді останнього транспорту гостей, прийшов час вернутися до звичайних, сірих, буденних днів. Та й ті мають етіху й насолоду, коли призначуються на працю й посвяту шляхетним, внеслим цілям. До цього ж залишився стимул признань та гратуляцій, якими нас так щедро обдарували наші дорогі гості. Наша праця останніх 5-тих літ була належно оцінена всією нашою діаспорою у цілому світі та, безперечно, стала втіхою для тих наших братів - страдників на Рідних Землях, до яких вістка про наш пам'ятник докотилася.

Це для нас найкраща, найцінніша та найбільша нагорода.

Український Пласт дефілює перед пам'ятником.

ДЕЛЕГАЦІЇ НАШИХ УСТАНОВ ПІД ПАМ'ЯТНИКОМ:

«СУМ» — Організація Української Молоді —
Аргентина.

«СУМ» — Спілка Української Молоді
в Аргентині.

Делегація українців з Парагваю. За нею
делегація українців з пров. Місіонес.

Делегація українців з пров. Мендоза.

Сестри Василіянки з монастиря «Найсвятішого
Серця Ісуса Христа».

Дітвора "Рідної Школи" готується
до дефіляди.

Український Пласт з усього світу
під пам'ятником.

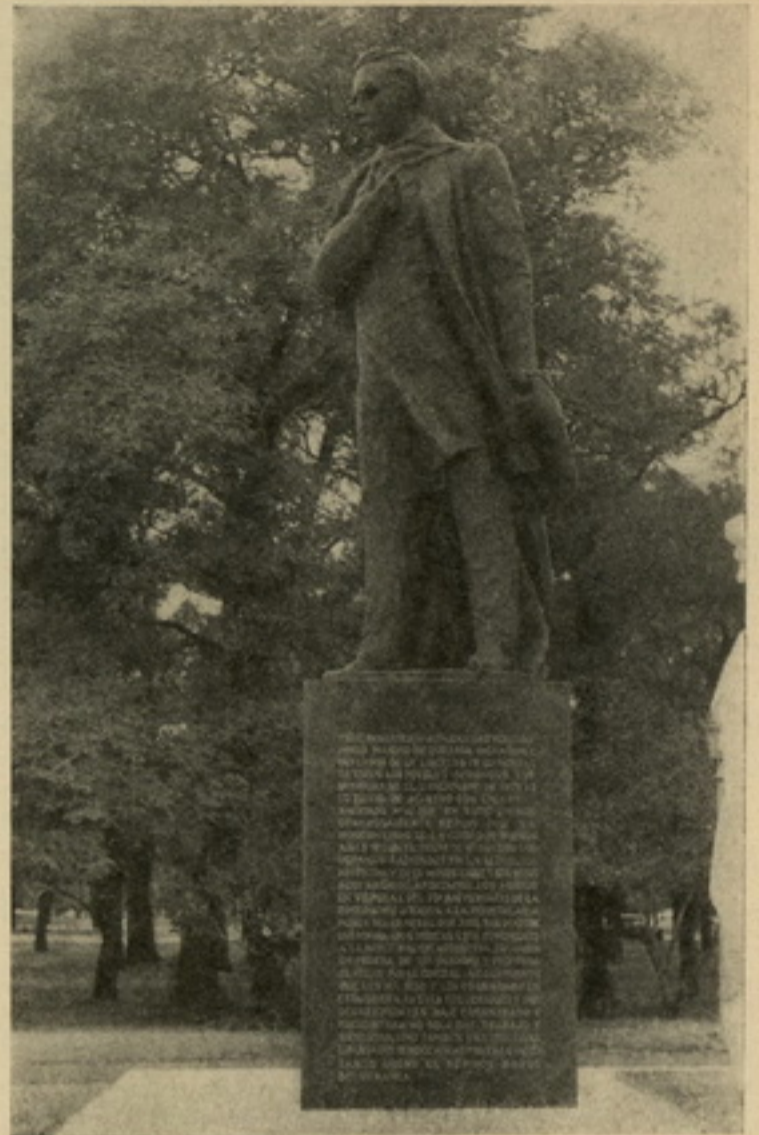
Колишні вояки 1-ої Української Дивізії УНА
перед пам'ятником.

Прапороносці українських установ на площі перед пам'ятником.

Вигляд щойновідкритого пам'ятника з фронту.

Вигляд пам'ятника з обох боків.

«Розкуйтеся, братайтеся !
У чужому краю
Не шукайте не питайте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі...
В своїй хаті — своя правда,
І сила, і воля!»

DISCURSO INAUGURAL DEL PRESIDENTE DEL COMITE DEL MONUMENTO A TARAS SHEVCHENKO, Dr. WASYL IWANYTZKYJ

Señoras y Señores !

En nombre de la Comisión del monumento al poeta Tarás Shevchenko en Buenos Aires y de la Representación Central de la Colectividad Ucraniana en la República Argentina, cábeme el alto honor de abrir el presente Acto de la inauguración del monumento al Bardo de la Libertad y poeta máximo de Ucrania, TARAS SHEVCHENKO en esta capital de la benemérita patria del General Don José de San Martín.

Saludo y doy gracias a la noble Nación Argentina y a su Gobierno, que por medio de la Ley Nacional 17.380 permitió a nuestra colectividad erigir este monumento a Tarás Shevchenko, que perpetuará a través de su figura en bronce, el verdadero recuerdo de su lucha por la libertad nacional e individual no solamente del pueblo ucranio, pero de todos los pueblos oprimidos del mundo.

En forma especial agradezco a las Autoridades Municipales de esta Ciudad, que por el Decreto N° 1040 destinaron para tal fin, este hermoso solar y por intermedio de la Secretaria de Cultura nos prestaron desinteresadamente todo su apoyo moral.

Por especial resolución de la Comisión del monumento y en nombre de toda nuestra colectividad, expreso nuestra sincera y profunda gratitud a la Comisión Auspiciadora de este monumento, que bajo la presidencia del recientemente fallecido General Don Bartolomé Ernesto Gallo y vice presidentes: Dr. Angel Battistessa, Dr. Eduardo Augusto García y el Coronel Marcos Segura Levalle y su Secretario Domingo Waidat Herrera, colaboraron desinteresadamente en la realización de este proyecto, cuya finalización coronamos hoy. A todos ellos: muchas, muchas gracias.

Saludo a los distinguidos Jerarcas de las Iglesias Ucránias Católica y Ortodoxa, Representantes del Movimiento Ucranio pro Liberación, al Presidente del Secretariado Mundial de los Ucránios

Libres, a los representantes de las entidades científicas, culturales y femeninas ucranias en el mundo, y a todos Ustedes, que llegaron desde los más diversos lugares del Canadá, EEUU, Europa, Paraguay, Uruguay, Brasil y la Argentina, para estar presentes en este importante evento de nuestra colectividad.

Este monumento a Tarás Shevchenko en Buenos Aires, es una donación de la colectividad ucraniana a la gran Nación Argentina, con motivo del 75 aniversario de la llegada de los primeros inmigrantes ucranios a esta benemérita tierra y en reconocimiento a los múltiples beneficios que en ella han encontrado, dos de los cuales tienen un valor incalculable: PAZ Y LIBERTAD. El monumento a Tarás Shevchenko simbolizará la unión indestructible de los seres que bajo un mismo cielo trabajan con honradéz y respeto del uno hacia el otro, por el engrandecimiento de una patria común. Porque así unidos, argentinos y ucranios, trabajaron mano a mano en los bosques chaqueños, en las selvas misioneras, en los viñedos mendocinos, y así unidos, legarán a sus hijos el mejor de los presentes: el ejemplo de una vida dedicada al trabajo y a la creación, en un clima de Paz y Libertad.

Este monumento a Tarás Shevchenko — silencioso embajador en bronce del pueblo ucranio ante la noble Nación Argentina, es un esfuerzo común de nuestra colectividad, con ayuda de los ucranios libres de todo el mundo, representa un paso más adelante hacia la conquista final del pueblo ucranio, de la Libertad y Justicia, por la cual luchó el bardo de Ucrania.

Estamos firmemente convencidos, que pronto llegará el día cuando:

“Se alzarán con Ucrania su gente
y la niebla de toda opresión —
La verdad flameará refulgente
y dirán su oración libremente —
los que aún hijos de esclavos
son hoy”.

**І НАВГУРАЦІЙНА ПРОМОВА Д-РА ВАСИЛЯ ІВАНИЦЬКОГО,
ГОЛОВИ КОМІТЕТУ БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ В БУЕНОС - АЙРЕСІ
І ГОЛОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ В АРГЕНТИНІ**

Шановна Українська Громадо!

Дорогі Земляки!

В імені Комітету Будови Пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос - Айресі і Української Центральної Репрезентації в Аргентині, яка клопотала закон на будову пам'ятника та морально була відвічальна за щасливе її докінчення, передаю Вам ус'м наш палкий привіт та щиру дяку за те, що Ви потрудилися так численно з далеких сторін Канади, ЗСА, Європи, Венесуелі, сусідн'х наших країн — Бразилії, Парагваю, Уругваю і самої Аргентини, щоб разом з нами доконати цього великого діла — **ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА** в духовій столиці Латинської Америки, Буенос - Айресі, найбільшому Синові України — **ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ**.

Особливу подяку складаю представникам молодого українського покоління, вже родженого в першому, другому, а то й дальшому поколінню на чужині, заступленому тут по через свої молодечі організації — ПЛАСТ, СУМ, ТУСМ, ОУМ, ЦЕСУС ітд., а навіть окрему 50-ти особову мистецьку амбасаду Танцювальний Ансамбль і Дівочий Хор «МУНО» з Торонта, Канада. Ваша присутність — дорога українська молоде — на цьому нашому Всенаціональному Святі перед маєстатом найбільшого генія України — **ТАРАСА ШЕВЧЕНКА** — не тільки причиняється до ще більшого, торжественного відбуття цієї великої події, яку ми тепер переживаємо, але рiзночасно також і підтверджує правильність життєвого шляху ес'х тих, що вірні нашим найвищим національним ідеалам — Незалежності і Соборності України на протязі останніх десятиріч, — не щадили нічого, а навіть власної крові і життя для їхнього здійснення.

Ви сповняєте наші серця надією і гордістю, а наші уми переконанням і вірою, що пра-

ця, жертви, терпіння і труди Ваших батьків і дідів не пішли на марне та що Ви, як гідні їхні наслідники, дальше гідно підете на цьому шляху боротьби і змагу нашого народу за здійснення **ШЕВЧЕНКОВОГО ЗАПОВІТУ**.

В окремий спосіб щиро дякую Ієрархам і Священикам українських Церков, Католицької і Православної та Пастирям Євангельських Українських Церков, які прибули до нас на це **СВЯТО**, щоб довершити цього діла з **БОГОМ** та на славу нашому народові.

Вислови нашої щирої подяки належаться для представників всього організованого українського суспільно - громадського життя, які п'д проводом Президента СКВУ — суцільно репрезентуючи весь духовий і людський потенціал вільних українців, прибули з далеких країн, щоб нашим сестрам і братам в Україні та цілому світові підтвердити нашу вірність Шевченковому Заповітові та невгнуту, тверду волю 3,5 мільйонної української діаспори — йому вірно служити та боротись за його здійснення на рідних землях.

За кілька хвилин спаде заслona і перед нами з'явиться бронзова постать поета та

гранітний моноліт його «Гайдамаків». Різні люди, різно будуть розцінювати це велике моральне і фінансове зусилля. Може будуть і такі, що дошукуватимуться в ньому виключно мистецької вартости, або й такі, що не зрозуміють суті цього коштовного підприєяття.

Однаково ж ми, та всі українські патріоти обабіч залізної заслони, в бронзовій постаті Ген'я України та гранітному моноліті його Гайдамаків, перш усього ебачаємо ще один, черговий осяг вільних українців на службі нашого поневоленого, але нескореного народу.

Бронзові постаті Шевченка по країнах вільного світу, а від сьогодні також і в країні нашого поселення в Аргентині, — це амбасадори нашого народу, нашої батьківщини — України, які голосять народам світу, — «Хто ми, чії діти, ким і за що закуті» — і такими речниками нашого народу вони остануть, аж поки на їх місце не придуть живі люди, висланники Вільної України!

Бронзові постаті Шевченка по країнах вільного світу голосним гомоном голосять нашим братам і сестрам в Україні, що і ми тут, хоча і в добробуті, і на волі, нашою думкою, нашими серцями і нашим чином є з ними усіми, а особливо з тими усіми, що не хиячи спини перед наїзником, караються по тюрмах та засланнях, в концентраційних таборах Мордовії, Казахстану і Соловків! З тими, що мужньо відстоюють права нашого народу, нашу власну культуру та національну духовість, з тими, що черпаючи сили із пророчих слів Шевченка, волюють, як і він колись, повертатись до захалявних видань своєї творчости, як ставати партійними трубадурами.

Наше сьогоднішнє СВЯТКОВЕ ЗІБРАННЯ, на чолі з найвищими Ієрархами Українських Церков, голови СКВУ та представників українських політично-визвольних організацій, символізує об'єднаність нашого всього народу перед маєстатом Шевченка в боротьбі за волю України, який сто-десять літ

від своєї смерти аж до сьогодні, не перестає бичувати сумління нашого народу — своїми вогненними словами — «БОРИТЕСЯ, ПОБОРЕТЕ!» — бо тільки — «В своїй хаті, своя правда і сила, і воля!»

Пам'ятник Тарасові Шевченкові в Буенос-Айресі, — це суцільне зусилля українських патріотів з Аргентини, при щедрій допомозі наших братів і сестер та їхніх організацій з Канади, ЗСА і Європи. В ньому об'єднуються всі їхні бажання, всі їхні думки та найкращі сподівання.

Бо тільки, будуючи пам'ятник Тарасові Шевченкові за тяжко запрацьовані гроші українських патріотів, ми сповняємо всеціло те важливе завдання, до якого наш Комітет тому 4 з половиною років взявся добровільно.

Кінчаючи, в окремих спосіб складаю особливу і щирю подяку волелюбному народові Аргентини та його Урядові за це, що наділив нас відповідним законом для здеігнення пам'ятника найбільшому Генієві України, Тарасові Шевченкові у столиці вільної батьківщини генерала Сан Мартіна.

Українці!

В цей великий день, — Великдень нашої діяспори, хоча нашими думками з'єднаймося з нашими сестрами і братами на рідних землях, щоб вони знали, що вони не самі, що з ними є еся наша діяспора, що з ними найкращі бажання всіх чесних і волелюбних людей і народів вільного світу, щоб вони кріпились на дусі Шевченковим словом та вірою в остаточний тріумф його ЗАПОВІТУ.

І хоча «покищо течуть ріки, кривавії ріки», то прийде час, коли по всій широкій Україні — «встане правда, встане воля!» — і тоді

«Встане Україна
І розвіє тьму неволі —
Світ правди засвітить
І помоляться на волі
Невольничі діти!»

ПРИВІТАЛЬНА ПРОМОВА МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА НА ВІДКРИТТІ ПАМ'ЯТНИКА

Ваші Преосвященства, дорогі брати і сестри у Христі, велика, святочна Українська Громадо!

Боже Провидіння, що немичне лікує і недостаюче доповнює, обдарувало нас по всьому світі розкинутих, сим світлосяйним днем. Злетілись ми діти Народу Українського з усіх усюди, щоб віддати пошану і низький поклін великому Синові України, який своїм пророчим чуттям, геніальним, вогненим словом і страдницьким прикладом служення найближчому ближньому — Українській Нації — поніс зневірених у майбутнє і вивів нас на шлях великого Відродження. Великодним гомоном сповнений сьогоднішній день у столиці Богом обдарованої і береженої Аргентини. Нехай же цей радісний гомін миттю перелетить через гори Карпати в нашу любов і в нашу

прекрасну Україну та стане урочистим заперенням і приреченням нашим поневоленим братам і сестрам, що ми — діти Народу Українського, і на далекій чужині, живемо болями і радостями нашої Страдницької Батьківщини, що ми не забули, з якого ми роду, з якого ми племені, що й нашою святою метою є Вільна, Суверенна Держава Народу Українського, Держава із справедливим соціальним ладом. Так от для цієї мети живе і теорчо діє велика українська громада у вільному світі.

Черпаймо ж силу для дальшого нашого чесного й нелукавого служіння Україні в прикладі страдницького життя найславнішого Сина її Тараса Шевченка. А в тихій, щирій і теплій молитві молимо Господа, щоб Він Всесильний допоміг нам стати кращими, ліпшими слугами обраного нами, для нас найближчого ближнього — Українського Народу. Дякую!

МОЛИТВА МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА

Господи Боже наш, поглянь Владико Чоловіколюбче милостивим оком на рабів Твоїх, що ось тут зібралися і почуй благання наші, що з вірою Тобі приносимо, як і Ти сказав, щоб ми робили. Все, що в молитві проситимемо, віруємо і одержимо од Нього і буде нам. І знов просимо за Многострадальну Україну, Батьківщину нашу і за Її побожний Нарід там на Батьківщині і по всьому світі сьогодні розсіяний, щоб Господь Бог обдарував силою для знесення терпіння, а нас, що поза Батьківщиною

знайшлися, єдиноюлюбієм, щоб обдарував, любов'ю один до другого і спільною чесною і не лукавою працею для нашої знедоленої Матері України.

Просимо Тебе, Господи, угодь проханню нашому і дай нам спокій і мир, і здоров'я в довговічності все служити Тобі і найближчому ближньому Народові Українському і Тобі ми славу віддаємо Отцю і Синові і Святому Духові нині і повсяк час і на віки вічні.

МОЛИТВА ЄПИСКОПА КИР АНДРІЯ

Господи Боже наш, Ти з любови до людей післав на землю свого улюбленого Сина, Ісуса Христа - Спасителя всіх, Він бо увільнив нас від неволі гріха та усякого невільництва і підніс людей до величі Божих дітей. Ти, Господи, дав Українському Народові великого генія Тараса Шевченка, який просвічений Твоїми Божими правдами, надхненим словом розкував свій Народ з кайданів неволі, вказуючи Йому шлях слави серед сім'ї вільних народів світу.

Ми діти великого Українського Народу,

зібрались отут на благословенній аргентинській землі, славній столиці Буенос-Айресі, щоб увіковічнити ім'я найбільшого сина України, Тараса Шевченка на вільній землі Сан Мартіна оцим пам'ятником. Просимо Тебе, Господи Боже, в ці торжественні хвили відкриття пам'ятника Т. Шевченкові на землі Сан Мартіна, щоб ідеали справедливости, миру, волі і братньої любови, за які боровся і страждав цей великий син України, процвітали все більше серед всіх народів, зокрема, щоб великий Український Народ вповні втішався Твоїми дара-

ми свободи, миру, справедливости та, щоб Він обильно користав з життєдайного співжиття з Богом у Христовій Церкві. Благослови, Боже, великий Український Народ на Його рідних землях та усіх Його синів і дочок розсіяних по всьому світі. Благослови, Боже, українську спільноту на аргентинській землі, яка, як мати, пригорнула до себе українських емігрантів. Благослови, Боже, славний аргентинський народ, якого ми втішаємось бути повноправними членами, веди його шляхами миру, згоди, справедливости, добробуту. Вислухай, Господи, цю нашу ревну молитву за ддя заступництва Пресвятої Богородиці в столиці української землі, щоб весь український народ, об'єднаний у Христі, міг прославляти Тебе на віки разом з усіма вільними народами світу, як одна велика і вільна, щаслива українська родина.

¡ Señor Dios Nuestro! Tú por amor a los hombres nos enviaste a Tú amado Hijo Jesús Cristo, Salvador de todos. El, pues, nos libró de la esclavitud del pecado y de toda esclavitud y nos elevó a la dignidad de hijos de Dios. Tú, Señor, diste al pueblo ucranio un hombre genial Tarás Shevchenko, el cual iluminado por Tus Divinas verdades con palabra inspirada desató a su pueblo de las cadenas de la esclavitud, le enseñó el camino de la glo-

ria entre los pueblos libres. Nosotros, hijos del Gran Pueblo Ucranio, nos reunimos hoy aquí en la bendita tierra Argentina, en la ciudad de Buenos Aires, para inmortalizar en este monumento en la libre tierra de San Martín el nombre del hijo mas grande de Ucrania. Te rogamos, Dios nuestro, en este solemne acto de la Inauguración del monumento a Taras Shevchenko que la vida ideal de la justicia, de la paz, de la libertad y de la caridad fraterna por las cuales luchó y sufrió este preclaro hijo de Ucrania florezca siempre más entre todos los pueblos. Rogamos especialmente que el gran Pueblo Ucranio pueda gozar de la plenitud de Tus dones, de la libertad, paz, justicia y que disfruta copiosamente de la participación de la vida divina en la Iglesia del Cristo. Bendice, oh Dios, al gran Pueblo Ucranio en la Madre Patria y a todos sus hijos en la emigración. Bendice, oh Dios, a la Colectividad Ucranio en la Argentina que cual madre cariñosa recibió en su seno a la inmigración ucranio. Bendice, oh Dios, al glorioso Pueblo Argentino del cual nos gozamos de ser sus miembros. Cónducelo por el camino de la paz, de la justicia y del bienestar. Escucha, Señor, esta súplica nuestra ardiente por la intercesión de la Madre de Dios Reina de Ucrania. Haz que todo el Pueblo Ucranio congregado en Cristo pueda glorificarte eternamente junto con todos los pueblos libres del mundo como una grande, libre familia!

**ПРИВІТ ВИСОКОДОСТОЙНОГО ДЖОНА ДЕЙВІСА ЛОДЖА
АМБАСАДОРА З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ**

«BITAIO BAC» Señor Presidente, Dr. Iva-nytzkyj, sus excelencias, Dignatarios de la Iglesia, Su Excelencia el Embajador de Canada, Distin-

guidos Oficiales del Gobierno y Representantes de las Organizaciones amigas, Ucranianos!

Es un gran placer y un gran honor para mi

encontrarme aquí especialmente para darles la bienvenida a mis compatriotas de los Estados Unidos. Hoy asistimos a un acto verdaderamente majestuoso — celebramos el homenaje a Taras Shevchenko y a Ucrania. Mientras el corazón ucraniano late y el recuerdo de éste gran poeta siga vigente Ucrania vivirá.

Para mí personalmente hay una casualidad muy feliz en que esta estatua de Taras Shevchenko se encuentre a pocos metros de la estatua de Jorge Washington — y un poco más allá es allí donde vivo yo. Taras Shevchenko ha dicho, y yo no sé, si lo podré decir exactamente, pero lo hago como puedo: ojalá llegue el día en que Ucrania logre un Jorge Washington, que para nosotros en los Estados Unidos es como Martín Fierro y San Mar-

tín aquí. De manera que me parece que esta ocasión de hoy se viste de un significado y de una importancia muy especial. En mi país, en los Estados Unidos, viven actualmente dos millones de leales, laboriosos ucranianos. Yo lo sé personalmente del tiempo cuando yo fui gobernador de mi estado. Tenemos muchos en el estado de Connecticut y son leales, son buena gente y dedicados a la lucha común en defensa de la libertad. Han demostrado mucho coraje al sacrificarse en la lucha por la libertad y contra la tiranía. En mi carácter de embajador de los Estados Unidos permítanme expresar mis más sinceras felicitaciones por su infatigable labor en defensa de los altos ideales de vuestra Patria natal, Ucrania «ХАЙ ЖИВЕ ВІЛЬНА УКРАЇНА!»

ПРИВІТ ВИСОКОДОСТОЙНОГО АЛЬФРЕДА П. БІССОНЕТТА, АМБАСАДОРА КАНАДИ

Reverendos, Señoras y Señores:

Hoy es un día muy especial para todos nosotros. Rendimos honor al gran Poeta Ucraniano Taras Shevchenko al descubrir este importante monumento erigido en su memoria. Esta estatua fue diseñada por el mundialmente conocido escultor ucraniano - canadiense Leo Mol, autor así mismo de otras tres anteriores dedicadas al mismo fin, las que se levantan en las ciudades de Curitiba en Brasil, Winnipeg en Canadá y en Washington. Otro motivo de satisfacción constituye el hecho muy especial: durante la semana pasada mis obliga-

nes como embajador del Canadá en la República Argentina se han visto aliviadas por la acción desarrollada por quinientos canadienses de origen ucraniano, que han actuado como embajadores modelo por derecho propio. No sólo gozamos del excelente espectáculo folklórico que nos brindaron los jóvenes miembros de "Kalyna", sino que también ellos contribuyeron al fundar vínculos culturales más estrechos entre nuestros dos países. Deseo felicitar a todos los ucranianos aquí presentes, canadienses y argentinos, en oportunidad de inaugurarse esta magnífica pieza recordatoria y por los

festajes de la semana pasada que han ayudado a construir un sólido puente de amistad entre la Argentina y el Canadá. Y ahora pido se me permita decir algunas palabras en inglés a mis compatriotas canadienses presentes en esta ceremonia.

And now Ladies and Gentlemen, I'll say a few words to my Canadian compatriots:

It's a real surprise to me to observe the most successful and happy visit to Argentina during this last days. I wish you a successful return and I know that we'll have many happy memories of Argentina.

**ПРОМОВА ГОЛОВИ СКВУ, п. ЙОСИФА ЛИСОГОРА,
виголошена на святі відкриття Пам'ятника**

Пане Голово, Ваші Ексцеленції, Високопреподобні і Преподобні Отці, Достойні Гості, Пані і Панове!

Маю велику честь і приємність сердечно привітати Вас в імені Президії Секретаріату Світового Конгресу Вільних Українців та скласти сердечні вітання українцям Аргентини за здійснення їхніх давніх мрій і надій — здвигнення в їхній столиці величного пам'ятника найбільшому Синові України, Тарасові Шевченкові.

Наше зібрання тут сьогодні є промовистим доказом невгаваючої сили одушевляючої містики Шевченка, що полонила серця та піднесла духа наших предків понад сто років тому та продовжує з неслабнучою силою одушевляти й сьогодні всіх українців, де б вони не були.

Ми зійшлися тут сьогодні з багатьох частин світу, щоб віддати поклін Тому, хто, як ніхто інший, змалював у своїх писаннях ер-

шини слави і глибини трагедії нашої нації та задушевні прагнення нашого народу.

Він схопив і відтворив у своїх незабутніх віршах усю безмежну тугу своїх земляків до волі і справедливості.

«Возвеличу малих отих рабів німих, а на сторожі коло їх поставлю слово!» — писав Шевченко. І це його пламенне слово — як писав його сучасник Куліш — «запало вогненні язика мудрости над нашими чолами», перекувало душу незрячих гречкосіїв, створило з них націю, свідому свого великого минулого, та ще величнішого майбутнього, порвало їх до боротьби проти тиранії і понегнення. Немає сили в світі, яка могла б згасити, припинити чи завернути ту могутню стихію, яку розбурхав в душах свого народу Тарас Шевченко та скерував її до одної мети: волі і незалежності України!

Величний пам'ятник, що його відкрито сьогодні у Вашому чудовому місті, долучується до таких і подібних пам'ятників у столиці З'єдинених Стейт'в Америки, Вашингтоні, у

столиці Західньої Канади, Вінніпегу, у французькому місті Тулюзі, як наявний доказ, що ідеї Шевченка справді невмирущі, що вони вселюдські.

Цього факту й тієї істини незмінє те, що наша батьківщина все ще в неволі жорстокого комуно - московського деспотичного режиму; що наш нарід ще й сьогодні є жертвою чужої імперіялістичної експлуатації; що наші Церкви знищені, наш побожний нарід безжалісно переслідуваний; що комуно - московські комісарі та їхні поплентачі намагаються всіма силами, терором і репресіями вдержати в своїх залізних оковах всі ділянки українського життя і розвитку, здійснюючи божевільну політику «злиття націй», отже повної русифікації українського народу. А не мавши сили заперечити Шевченка, тирані намагаються фальшувати, перекручувати і спотворювати його творчість.

Проте, на наших очах здійснюється пророцтво Шевченка, що «І неситий не виоре надні моря поля, не скує душі живої і слова живого!». Не зважаючи на всі утиски і переслідування, не зважаючи на всі зусилля тиранів, український нарід живе і розвивається, і навіть в найстрашніших обставинах творить нові, великі вартості, а бунт Шевченка проти тиранії продовжують Чорноволи, Морози, продовжує одушевлений Шевченком увесь український нарід на рідній землі та в діяспорі.

Пам'ятник нашому безсмертному Кобзареві в Буенос - Айресі здвигнули українці Аргентини з усіх суспільних прошарків, однаково ті, що прийшли з України, як і ті, що вже народились на цій гостинній землі. Шевченко

бо є героєм і батьком для всіх українців, без уваги на їхнє походження чи місце народження. Він наше сумління. Цей пам'ятник, як і всі інші пам'ятники, що їх уже здвигнено й ще будуть здвигнені в пошані для нього, залишаться назавжди для всіх поколінь і для всіх народів могутнім символом волі, що означає невпинну боротьбу за Шевченків ідеал народу «без холопа і без пана», за рідні права, мир і справедливість для всіх людей і народів.

Шевченко в своєму «Заповіті» закликає своїх земляків, щоб «встали і кайдани порвали» та зайняли належне їм місце, як вільні між вільними в світі. І тоді вже, «в сім'ї вольній, новій», щоб не забули й його пом'янути «не злим, тихим словом».

Сьогодні такий час ще не настав. Україна ще не є вільна. Але вона мусить бути вільна і мусить зайняти своє місце в «сім'ї вольній, новій» народів світу.

Для цієї остаточної мети ми повинні, ми мусимо, зібрати всі свої сили, використати всі наші ресурси. Для цього нам треба більше пам'ятників Шевченкові, не тільки з граніту на землі, але з відданости його ідеалам в наших серцях і душах. Стаймо ці пам'ятники нашому безсмертному Кобзареві в тій глибокій вірі і непохитному переконанні, що раніше чи пізніше радісний гомін дзвонів у золотoverхому Києві та по всіх містах і селах України знову сповістить світові, що Україна і її нарід єже вільні і незалежні, бо тільки тоді здійсниться новітнє пророцтво Шевченка і тоді ми вже зможемо виконати останнє побажання його «Заповіту» — згадати його «не злим, тихим словом».

ПРИВІТ ПРЕДСТАВНИКА «ОУН-РЕВ.» ТА «УВФРОНТУ» д-ра РОМАНА МАЛАЩУКА

Представники українських світових і краєвих організацій і установ, святкова українська громадо, дорога українська молоде!

Я маю особливу честь і приємність привітати Вас усіх зібраних ось тут, учасників цієї великої, особливої події відкриття Пам'ятника нашому Батькові Т. Шевченкові від Організації Українських Націоналістів Революціонерів, від її Проводу і від Голови Проводу п. Ярослава Стецька. Я вітаю Вас усіх від Українського Визвольного Фронту у цілому світі і на укра-

їнських землях.

Ми прибули сюди, щоб разом з Вами — українцями в Аргентині, зложити наш доземний поклін Тарасові Шевченкові і одночасно з тим зложити і наше приречення, що Визвольний Фронт в цілому світі і в Україні так як борювся дотепер за сповнення заповітів Шевченка, так і далі буде продовжувати боротьбу, аж сповняться Його заповіти, аж «встане Україна і розвіє тьму неволі і помоляться на волі невольничі діти».

Промовляє д-р Роман Малашук.

ПРИВІТ ПРЕДСТАВНИКА "ОУН" п. ЯРОСЛАВА ГАЙВАСА

Пане Голово Комітету Побудови Пам'ятника, Достойні Пані і Панове, Ваші Ексселенції Владики, Могутня Громадо!

Тут у стіп Пам'ятника Тарасові Шевченкові ми бачимо, чого спроможна і що може зробити наша громада — Беликий Чоловік. Побудова Вашого Пам'ятника в Буенос-Айре-

Українських Націоналістів та його Голови Олега Штуля-Ждановича, уповноважений і є в праві заявити, що ми Українські Націоналісти, слова і правди, що їх проголосив Тарас Шевченко Українському Народові, всім народам світу, всім людям на землі, будемо переводити в життя, аж до успішного кінця.

сі це початок нової епохи і нової доби в житті Вашому, у Вашій праці і в житті та праці всіх українців у вільному світі. Я, від Організації Українських Націоналістів і в імені Проводу

Жертва, яку поніс великий Тарас Шевченко є для нас ілюстрацією і взором. Вона нам вказує, що не слова, а труди і зусилля, труди і зусилля мільйонів, створять великі діла. Створять

те, за що жив, для чого трудився і за що терпів Тарас Шевченко. В Його словах, немірущих словах, скривається закон нашого

життя — слова «в своїй хаті, своя правда і сила і воля» для нас закон і для нас дорогого вказ. Дякую!

ПРИВІТ п. ЄВСТАХІЯ ВАСИЛИШИНА ВІД "У.С.С."

Святочна Громадо, Ваші Ексселенції і всі українці широкої діаспори!

Я щасливий і гордий, що дожив цього моменту, щоб зложити поклін перед Пам'ятником Шевченка. Я передаю привіт від Українських Січових Стрільців, які п'ятдесят і три

роки тому кров'ю своєю творили Українську Державу. Я передаю привіт від Війська Української Народньої Республіки та всіх формацій Українських Військ. Ми віримо, що нове покоління, яке ми ось тут бачимо, докінчить наше діло, розпочате діло і здобуде для нас Вільну, Самостійну, Соборну Державу!

ПРИВІТ ВИЗНАЧНОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЧКИ З ЗСА, д-р МАРУСІ БЕК

Високодостойні Владики, Високодостейні Гости, Державні Мужі і Відпоручники української спільноти з цілого вільного світу, Дорогі Брати і Любі Посестри!

В цю небувалу торжественну хвилину серце радіє і тремтить, і так голосно б'ється, що майже з грудей виривається. У цю небувало торжественну хвилину розум велить говорити спокійним, поважним тоном, але схвилювана душа рветься до пісні, до голосної дзвінкої, побідної пісні, яка вже перелилася по береги і окрилена летить понад всі простори цілого світового орбіту, щоб врешті над рідними землями досягнути і сили, і волі — зеніту.

У цю торжественну хвилину, немов на екрані, оживають і пересуваються всі світлі і трагічні моменти української історії і ціла безконечно змінлива доля нашого люду. Але понад усе вершить опромінений наш Тарас Шевченко, наш незрівняний співець, який сьогодні усіх так ушасливив. У нього за життя не було радості, не було щастя, в нього не було дружини, в нього не було доньок - ластівок чи синів - соколів, але в нього була «Тополя», в нього була «Марія», «Наймичка», «Катерина», у нього були «Розрита могила» і «Великий сон», і «Кавказ» і «Прометей» — всі його геніяльно творчі діти. І Шевченко теж мав великі, сумні думи — піс-

Д-р Маруся Бек з українськими дітьми біля пам'ятника.

ні, в нього були геніяльні слова. І власне ці пророчі геніяльні слова завжди могли творити от такі хвилини, як сьогодні, де ми всі злилися в бездонне і безкрайне море любови до своєї Батьківщини і де ми всі розгорілись невгасаючим полум'ям такої гарячої любови, для того, щоб ми могли здобути нашій Батьківщині волю. І сьогодні, коли ми дивимося на цю прекрасну статую і знаємо, що в нас є незломна віра в майбутнє нашого народу, то треба нам пам'ятати його мудрість, його нау-

ку, бо інакше, дорогі мої, в противному разі, нам треба викинути його з серця, відцуратися і далше Його Батьком народу не прославляти. Отож для вас земляків, які живуть у вільній Аргентині, у мене є одне жагуче бажання: щоб з нинішнім днем, з тим вашим осягом, цією історичною подією, дійсно почався для вас новий світ, нова праця, щоб всі одним зусиллям прямували до тої ціли, що для нас є найдорожчою, бо тільки гнівом і громом його слів ми осягнемо нашу святу мету.

ПРИВІТ ПАНІ СЛАВИ СТЕЦЬКО ВІД «А.Б.Н.»

Українська Святочна Громадо!

Вітаю Тебе від українських революційних сил, які діють в Антибольшевицькому Бльоці Народів, вітаю Тебе від хорватів, від словаків, від грузинів, вірменів, азербайджанців, естонців, литовців і лотишів і від туркестанців і від всіх тих, які ідуть з нами разом, які готуються до остаточної перемоги, до остаточної розправи над Москвою. В своєму заповіті Шевченко казав нам «вставайте, кайдани порвіте», тож не чекать нам на чужі сили, щоб нас визволяли. Нашу волю ми виборимо собі самі і з такими, як в «Кавказі» Шевченко сказав нам — це наші союзники і приятелі,

а коли дехто з наших забудь, коли замовкла зброя після першої нашої збройної боротьби і після другої, то його духовий син, Василь Симоненко, пригадав, що для москалів набоїв не щадити і з москалями може бути в нас мова одна, ми можемо лиш з ними вести кулями розмову!

Дорога Громадо! Сьогоднішня генерація України і молодь на еміграції вказує на це, що ми діти Шевченка готові стати за наше право і прийде той час, коли замінимо слова нашого національного гимну — «згинуть наші вороженьки» — прийде той час, коли заспіваємо «що згинув наш ворог і встала Україна!».

ПРОМОВА ПРЕЗИДЕНТА АРГЕНТИНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ПИСЬМЕНСТВА проф. д-ра
А. Х. БАТТИСТЕССА.

TARAS SHEVCHENKO

Palabras alusivas del Dr. Angel J. BATTISTESSA, Presidente de la Academia Argentina de Letras, pronunciadas en la inauguración del Monumento.

Con apoyo en la Ley 17.380, la Comisión del Monumento a Taras Shevchenko ve coronados todos sus anhelos con la inauguración de este conjunto escultórico — bronce y piedra — en uno de los lugares más atrayentes de la capital de la República.

En esta ceremonia la palabra corresponde primordialmente a quienes en nombre de la colectividad ucraniana en nuestro país ofrecen la obra, en adelante patrimonio de la urbe rioplatense. Al margen de la necesaria sucesión de los discursos de igual modo la palabra corresponde a las autoridades del Municipio, las que en la ocasión reciben oficialmente este hermoso monumento.

Junto a esas voces, autorizadas y cordiales, la Comisión ha estimado oportuno que un escritor argentino, académico y universitario, diga a su vez, en rápidos conceptos, la satisfacción que a unos y a otros nos alcanza en este acontecimiento.

Sin que las circunstancias personales importen, quien ahora habla debe decir que aceptó muy honrado, un poco en nombre de todos, el pedido gentilísimo. Las invitaciones espiritualmente indeclinables — esta es una — siempre deben aceptarse con ánimo grato: fácil es comprender que la alternativa de pronunciar unas palabras constituye un halagüeño deber no sólo para los compatriotas del poeta sino también para los argentinos. Como héroe y cantor de la libertad, Taras Shevchenko se halla por encima de toda diferencia política, no menos que a salvo de cualquier distinguido doctrinaria-

rio poco objetivo. En estas fechas los monumentos a su memoria lucen por eso en importantes ciudades de Europa y del continente americano, de destacada manera en los Estados Unidos y el Canadá. Las razones son comprensibles y es dado sintetizarlas, acaso, en contados interrogantes de clara y pronta respuesta.

¿Qué argentino, qué porteño, qué habitante de esta ciudad, constitucionalmente abierta a todos los hombres de buena voluntad y recto juicio, puede mostrarse indiferente ante un monumento, obra de artista calificado, que ya al inaugurarse empieza por concretar una nueva y ponderable presencia, ornamental y espiritualmente representativa, junto a los monumentos que en la capital argentina le indican al transeúnte el amor grande de nuestro pueblo hacia los héroes, los benefactores y los artistas? Si unos han nacido en estas tierras y otros en comarcas lejanas, todos ellos han sabido y saben aunarse en la universal comunión de los altos ideales.

¿Y cómo no congratularnos argentinos y no argentinos, de que el monumento a Taras Shevchenko se eleve así, frente a nosotros, por la plausible y eficaz iniciativa de la colectividad ucraniana, auspiciadamente llegada a nuestro país hace no menos de quince lustros? Bien conocemos todos la laboriosidad y el grado de asimilación social que desde entonces vienen manifestando los ucranios aquí arraigados. ¿Cuántos, en verdad, han constituido su hogar en nuestro medio, y en la capital y

en las provincias han contribuido, y contribuyen, a la par de sus descendientes, al mejor adelantamiento del conjunto! Por lamentables causas históricas número considerable de ucranios no han podido alcanzar su plena realización en los montes del Cáucaso y en las regiones regadas por el Dniéper; pero también muchos de ellos, por dicha, al amparo de nuestra libertad pueden afianzar el propio destino, al paso que propenden al adelanto de la comunidad que los allega a nosotros.

El que el monumento que contemplamos se haya erigido con ocasión del centenario de un poeta refuerza, por otra parte, la íntima complacencia de todos, argentinos y no argentinos.

Tarás Shevchenko está reconocido, con justicia, como el más grande de los poetas ucranios. Aparte su producción lírica, este escritor asumió acentos épicos hondamente patrióticos. Vivió la intención romántica de conservar en ritmo, a la gloriosa memoria de la lucha de sus compatriotas para mantener la libertad frente al dominio extranjero y elogió, con nostalgia, las patriarcales costumbres de su patria de antaño. Manifestó su fe y su confianza en la gente sencilla; lo hizo sin demagogia y supo mantener las debidas y respetuosas relaciones con los gobernantes instruídos, no prepotentes ni autoritarios. Fue un prototipo humano superiormente valioso. Siervo de nacimiento y soldado por obligación, sin ninguna ventaja para instruírse, logró sin embargo superar toda clase de dificultades y dar muestras magníficas de su capacidad de servicio. Habilitó a la lengua ucraniana, en un principio relativamente rudimentaria para la expresión de sentimientos delicados y grandiosos. Fue el más alto representante de la literatura de este idioma ucranio y ruteno. Modelo del democrático auténtico, de que es hijo de su esfuerzo y de sus obras, como patriota poeta Tarás Shevchenko alcanzó desde temprano el renombre que merecía. Contribuyó, de añadidura a crear una adhesión simpática para los paisajes de Ucrania; asimismo para sus habitantes típicos, los briosos cosacos, intrépidos jinetes y buenos amigos del canto como nuestros gauchos. A Tarás Shevchenko le tocó encarnar, sobre todo y en grado máximo, el sentimiento más entrañable de sus compatriotas ucranios: la noción de la libertad connatural a la dignidad de los hombres.

Lo que antecede explica por que Tarás Shevchenko representa al mayor poeta de Ucrania, y en este registro el mejor de los líricos patrióticos: su bardo. Pero, con estar tan unida a su tierra y a su pueblo, la poesía de Tarás Shevchenko trasciende

los límites locales y sobrepasa los topes cronológicos. Muchos son los pensadores y los dirigentes que lo han reconocido. En 1961 con ocasión de la estatua elevada a Tarás Shevchenko en Washington, John Fitzgerald Kennedy destacó el propio punto de vista. En el poeta ahora conmemorado el estadista exaltó "su rica contribución a la cultura no sólo de Ucrania a la que tanto amó y describió tan elocuentemente, sino también a la del mundo". "Su obra — dijo el mismo Kennedy — es una noble parte de nuestra herencia histórica". Añadamos que para los argentinos esa herencia — la de la libertad — forma parte desde 1810 de nuestro indiviso patrimonio cívico. ¿Cómo, en consecuencia, podemos no alegrarnos de que un poeta y un excelso poeta de la libertad alee hoy su silueta monumental entre las de los bardos argentinos que como los de la generación de Mayo empezaron por levantar su loa en justa celebración de nuestra nacionalidad libre? Pensemos que el verso "Oid el ruido de rotas cadenas" de nuestra Canción patria tuvo pronta correspondencia en la expresión "Romped las cadenas", cifrada en uno de los versos del emotivo poema testamentario de Tarás Shevchenko.

La lección de este extraordinario poeta — poeta en cuanto poeta no menos que en cuanto patriota — es la que se lee, según sus palabras pasadas a nuestro idioma, en una de las inscripciones fijadas en el monumento:

*"Se alzará con Ucrania su gente,
y la niebla de toda opresión;
la verdad flameará refulgente,
y dirán su oración libremente
los que aún hijos de esclavos son hoy".*

He aquí, en síntesis, por qué unos y otros, y todos con sentimiento unánime, podemos celebrar en nuestra capital la erección de este monumento. Sin dejar de ser nacional y delimitadamente ucranio, el mensaje de Tarás Shevchenko es universal y sin fronteras. Está pacíficamente asentado más allá de las contiendas ideológicas y de los cambios políticos ocasionales. No se olvide que la libertad es atributo inherente a la criatura humana. Acorde con el más severo de los trágicos griegos, Esquilo, Tarás Shevchenko sabía que en la jerarquía del símbolo el Cáucaso es algo más que una designación geográfica. El lo intuía como el pedestal enorme en que hubo de cumplirse la lucha del Titán puesto en trance de traspasar a los mortales la luz del albedrío, aún a riesgo de padecer durante siglos por su actitud generosa. Pero el poeta ucranio, afirmativo y esperanzado no dejó de añadir a sus versos

una connotación cristiana que da hondo sentido a esa lucha. El mismo Taras Shevchenko lo previene en estas líneas con las que precisamente inicia su poema "El Cáucaso":

*"Montañas majestuosas, veladas por las nubes,
transidas de dolores y regadas con sangre.*

*Desde lejanos tiempos
allí el águila acerba,
tortura a Prometeo.
El pecho le traspasa
con el agudo pico,
mas no puede beberle
tanta cáida sangre,
y el corazón intrépido
en la vida persiste.
El alma jamás muere,
la libertad tampoco;
el hombre más avieso
no habrá de poder nunca
tornar en campo fértil
el mar de fondo yermo;
ni palabra ni espíritu
pueden encadenarse;
no es posible que nadie
la luz de Dios empañe."*

**ПРОМОВА д-ра ЕДВАРДА А. ГАРСІЇ, КОЛИШНЬОГО ПРЕЗИДЕНТА «ОЕА»
(ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ) НА ВІДКРИТТІ ПАМ'ЯТНИКА.**

(Discurso del Dr. Eduardo Augusto GARCIA, ex Presidente del Consejo de la Organización de los Estados Americanos, pronunciado durante la inauguración del Monumento.

Señores miembros y descendientes de la colectividad ucraniana de la República Argentina.

Con la inauguración de este monumento al poeta ucranio Taras Shevchenko, la Comisión de Homenaje al mismo culmina una patriótica tarea comenzada hace varios años para perpetuar en Buenos Aires, capital de la República, la memoria de uno de los hijos predilectos de Ucrania que en su corta y dramática existencia abogó sin descanso por la libertad de su patria y de todas las naciones esclavizadas.

Buenos Aires está hoy de fiesta, a pesar de los problemas que la afligen al recibir, alborozada, este monumento a Shevchenko que se le entrega en custodia, como símbolo de una amistad sincera y perpetua de la colectividad ucraniana residente en la Argentina, que lo ha costeado de su peculio.

Intimamente solidarizado con las legítimas aspiraciones de liberación de la patria lejana de

Congraciémonos, muy luego, de sentirnos partícipes de esta fervorosa ceremonia, en la que, como vemos, todo contribuye a alborozarnos el ecra-zón y aun nos confirma el incumplido mensaje evangélico de la concordia y la convivencia apacible. Una bella estatua se une a las que ya servían de ornamento a esta ciudad hospitalaria; esa estatua es la grata ofrenda brindada a nuestra capital por un pueblo como el ucranio que sabe alternar la saludable fatiga del trabajo con el espiritual recreo de sus danzas y cantares; esa estatua configura además, en material perdurable, la efigie de un poeta, la estampa casi corpórea de un patriota campeón de la libertad, amigo del orden y de las leyes justas. El monumento que acaba de inaugurarse representa, en consecuencia, no sólo un prestigioso ornamento sobreañadido a la ciudad multiforme. Constituye, fundamentalmente, una lección siempre atendible: la que en la palabra ¡Libertad!, tres veces reiterada, se alza, solemne, gozosa, en el verso más afirmativo del Himno Nacional de los argentinos. La estatua del poeta ucranio, bardo y paladín de la libertad, entre nosotros está pues en su casa. Todos la saludamos.

los ucranios que viven entre nosotros y que con su trabajo tesonero y eficiente contribuyen el engrandecimiento de la República, agradezco, desde lo mas profundo de mi corazón, esta nueva prueba de cariño y de reconocimiento por el país que los ha albergado con afecto, y en cual trabajan y progresan en paz y en libertad, gozando de los mismos derechos civiles del ciudadano, como lo proclama con toda claridad el artículo 20 de la Constitución nacional.

En esta ocasión solemne, rindo mi homenaje de admiración, simpatía y agradecimiento, a quienes han hecho posible el magno acontecimiento que estamos celebrando, o sea a la Comisión de Ucranios residentes en la Argentina que preside el Dr. Basilio Iwanytzkyj secundado por su distinguida esposa; al talentoso escultor ucranio Leo Mol, que ganó el primer premio en el concurso y que por tal motivo se le encomendó la construcción del monumento; también rindo mi homenaje de agradecimiento a los delegados de las colectividades ue-

ranias de los Estados Unidos, Canadá y Europa, que nos visitan y que nos honran con su presencia.

Han venido desde lejos para sumarse, regocijados, a esta fiesta de confraternidad y de unión espiritual que reúne a seres humanos de distintas nacionalidades para perpetuar la memoria de un

ПРОМОВА ПОЛКОВНИКА ЛІСАНДРА М. СЕГУРА ЛЕВАЖЕ ТА ВІДЧИТАНА НИМ
ПРОМОВА ГОЛОВИ «КОМІСІЇ СПРИЯННЯ БУДОВІ ПАМ'ЯТНИКА ПРИЯТЕЛІВ АРГЕН-
ТИНЦІВ» СЛ. П. ГЕНЕРАЛА БАРТОЛОМЕ Е. ГАЖО.

Discurso escrito por el GENERAL BARTOLOME E. GALLO, Presidente de la "COMISION AUSPICIADORA", con motivo de la inauguración del monumento que fue leído por el CORONEL LISANDRO M. SEGURA LEVALLE en ocasión de pronunciar éste unas palabras referidas al Acto.

Los "Argentinos amigos de las naciones sojuzgadas por el comunismo" y en verdad todo el pueblo argentino, cuyo breve y brillante historial se inicia en mayo de 1810, con la revolución por la emancipación americana, experimenta hoy, en vísperas de la inauguración del monumento a Tarás Shevchenko, un profundo sentimiento de satisfacción, por el homenaje que recibe este gran poeta ucranio, mártir de la libertad, en Buenos Aires, foco del movimiento de independencia de América.

El reconocimiento de la colectividad ucraniana en la República Argentina hacia este paladín de la libertad ucraniana, es pues también de los argentinos por la esencia misma de la política que sostenemos y por el sistema de vida en libertad, que hemos elegido.

Las canciones de amor a la libertad oprimida y a la tierra, que es la madre, que Shevchenko cantara con hondo patriotismo y cuyo arrullo sintieron los ucranios hace más de un siglo, fomentando y acreciendo el amor a la Patria y a la Libertad, seguirán resonando en la Argentina.

Los hijos de los hijos de aquellos, podrán ya, al pie del simbólico monumento mantener encendido el fuego de amor hacia aquella Patria lejana, hoy despedazada y oprimida.

Porque la importante colectividad ucraniana en la Argentina representa ciertamente al milenario pueblo de Ucrania, **libre y soberano**, que es, con las raras excepciones naturales, como la concibe el sentimiento de esta sufrida nación, que la Argentina reconoció como Estado Libre e Independiente, el 5 de febrero de 1921.

El anhelo de tener en la Argentina un monumento recordatorio, material y permanente del **gran campeón de la libertad**, fue el sentir unánime de toda esta colectividad que tanto ha contribuido

gran poeta ucranio que vivió para cantar la libertad y que murió por defenderla.

Saludo en la persona de todos los presentes, a los genuínos representantes del mundo libre que se bate sin descanso contra la hordas que pretenden subyugarlo.

y contribuye al progreso general del país generoso, que han adoptado como segunda patria, al que se asimilan con amor, prodigándole sus esfuerzos intelectuales y materiales, y entregándole con satisfacción a sus hijos muy amados.

Es sin duda alguna, que en reconocimiento a ello, el Superior Gobierno Argentino, haya satisfecho las aspiraciones de la colectividad, sancionando la Ley Nacional N° 17380 y autorizando la erección del monumento a Tarás Shevchenko, en uno de los más hermosos jardines y de mayor rememoración histórica de Buenos Aires.

Como Presidente de la Comisión Auspiciadora del monumento, quiero recordar a los ucranios y reconocer especialmente, las preocupaciones, los desvelos y los trabajos realizados por la **Comisión Directiva y Ejecutiva del Monumento**, a la cual debe la colectividad un **grande reconocimiento de gratitud**. Su accionar ha sido excelente, especialmente el del incansable presidente Dr. Wasyl Iwanitzkyj, que con gran impulso y dinamismo la ha dirigido, contribuyendo en ponderable proporción, al éxito de la Comisión.

La figura de Taras Shevchenko, perpetuada en el bronce y en el granito Dragón Rojo de San Luis (Argentina), de su hermoso y simbólico bajorrelieve, será para los ucranios de la Argentina y para los hombres libres, nítido y calificado punto de reunión para recordar nostálgicos la tierra lejana siempre amada; lamentar la libertad perdida a manos del comunismo marxista, leninista y stalinista, que es el sistema totalitario ominoso, ateo e inhumano, que denigra a la persona humana, y poder aspirar voluptuosos, en esta tierra generosa argentina, **la libertad** permanente e inquebrantable, que defenderemos en unión y por la cual el gran Shevchenko luchó constantemente haciéndola el objeto y el fin de su sacrificada exis-

tencia. Buenos Aires, octubre, 1971. General **Bartolomé Ernesto Gallo**, Presidente de la Comisión Auspiciadora”.

Ucranios residentes en el país, ucranios de otros países, presentes en este Acto, ucranios argentinos, ucranios de todo el mundo, que no tienen la dicha de participar en este Acto en este día luminoso y de alegría del pueblo libre de Ucrania, señoras y señores:

Los intrincados caprichos del destino han querido, que este día memorable, en que después de muchos sacrificios e inconvenientes, alcanzamos la meta de perpetuar en este hermoso monumento, la figura insigne del poeta máximo de la libertad de Ucrania, **Taras Shevchenko**, sea propicio también para exaltar, con todo fervor y justicia, la personalidad de quien fuera en su vida máximo propulsor, por su entusiasmo, dedicación, voluntad, perseverancia e ideales de libertad, su amor y respeto a la persona humana que forma la comunidad del mundo, todo ello que ha hecho posible, que hoy podamos admirar emocionados, esta realidad.

Me refiero al Presidente de los “Argentinos amigos de los países sojuzgados por el comunismo”, **Gral. de brigada D. Bartolomé Ernesto Gallo**, por

quien respetuosamente les pido un minuto de recogimiento.

Los que hemos estado cerca del **General Gallo**, sabemos el momento de felicidad que para él hubiera sido, el estar presente en este Acto, en el que se concreta un largo tiempo de trabajo, gestiones y desvelos, como así también la patriótica aspiración de una numerosa colectividad, como es la de Ucrania, colectividad laboriosa, culta y evolucionada, que no olvida a su madre - patria, como también a nuestra tierra que es su patria adoptiva, habiendo integrado sus hijos en forma total, con los más puros sentimientos de nacionalidad, trabajando con nobleza de alma, en laborar un futuro nacional digno de sus esfuerzos, que es la contribución más valiosa y la única que deseamos y pedimos a todas las colectividades extranjeras a quienes brindamos nuestra hospitalidad.

El **General Gallo** está hoy presente en el recuerdo de todos, con su simpatía, hombría de bien, su concepto de la amistad y su atrayente personalidad. Por ello he creído justo y oportuno, ocupar su lugar, leyendo las palabras por él preparadas para esta magnífica inauguración. Con ello, su espíritu nos acompaña en este día en que honramos a un luchador por la libertad, como fué poeta **Taras Shevchenko**, y como fué en vida nuestro querido amigo el **General D. Bartolomé Ernesto Gallo**.

ПРИВІТ ПРОФ. ЄВГЕНА ВЕРТИПОРОХА ПРЕЗИДЕНТА ГОЛОВНОЇ РАДИ НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ІМ. ШЕВЧЕНКА.

(під час Бенкету)

Вельмишановні Пані і Панове, Ексцеленції, Світла Президіє!

Головна Рада Наукових Товариств ім. Шевченка пересилає Вам і всій вільній українській громаді в Аргентині свої сердечні привітання і якнайщиріші гратуляції з нагоди завершення того великого чину, що ним є здвигнення пам'ятника найбільшому синові українського народу, його пробудителеві, й обновителеві, світильникові небесному на його страдницькому шляху, патронові нашого Наукового Товариства — Тарасові Шевченкові. Цим величним ділом українська вільна громада в Аргентині засвідчила, що вона не стоїть позаду українських громад в інших країнах світу, поза Україною та, що українці в

Аргентині репрезентують зразково і гідно свій рідний, перетворений сьогодні в московську колонію, український край і нарід та залишаються навіки вірними безсмертним заповітам Великого Кобзаря України.

Головна Рада Українських Наукових Товариств ім. Шевченка у вільному світі запевняє Вас, достойні Пані і Панове, які безпосередньо заслужилися для справи здвигнення пам'ятника Тарасові Шевченкові в Аргентині, що ми нашими думками і серцями з Вами та як найсердечніше бажаємо Вам і надалі подібних величних успіхів у Вашій спільній громадсько - національній праці для добра нашої спільноти на чужині, і на славу Україні у вільному світі і в поневоленій Батьківщині. Дякую!

ПРИВІТ о. ШАМБЕЛЯНА МИРОСЛАВА ХАРИНИ від УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕ-
СОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ та від СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ КАТОЛІКІВ «ПРОВІДІННЯ».
(Під час Бенкету)

Велику історичну подію переживає сьогодні українська громада в Аргентині, а водночас з нею й вся українська спільнота у вільному світі. У нестримному поході Української Правди, у змагу за волю України, став на американській землі черговий по Канаді, З'єднаних Стейтах Америки і Бразилії — символ «святої волі» — пам'ятник Тарасові Шевченкові.

В історії народів немає прикладу такої глибокої і всенаціональної пошани для поета, яку виявляє своєму великому синові, українська нація. Бо Тарас Шевченко — це не тільки геніяльний поет, не тільки національний пророк, — це й творець нової доби українського народу — нації «мертвих, живих і ненароджених» — та культу соборного українського духа; він творець новітнього українства, двигун нашого національного і культурного відродження, що своїм крицевим словом — «Борітеся, — поборете!» — розпалив у душах українських поколінь полум'я визвольної боротьби за «правду, силу і волю» — у своїй хаті.

Значення ставлених Генієві України — Тарасові Шевченкові — пам'ятників, як виразників найвищих прагнень українського народу до волі й державної незалежності, символічно віддзеркалене в духовій сполучі української нації з Кобзарем України. Куліш, відправляючи тлінні останки Поета із Петербургу на рідну землю України, зі зворушенням говорив: «Наш еси, поете, а ми народ Твій і духом Твоїм дихатимемо во віки віків», а протоієрей Мацкевич, промовляючи над домовиною Шевченка в Каневі, доповнив ці віщі предсказання Куліша. «Минуть віки, — сказав він — і далші нащадки дітей України побачать і пізнають, хто був Тарас Шевченко...».

Пам'ятники, які українська спільнота ставить Шевченкові, стали живими символами незламної настанови українського народу здійснити «Заповіт» свого національного Пророка — «порвати кайдани і вражою, злою кров'ю Волю окропити!».

Нині, на початку другого сторіччя від смерті Великого Поета, ми бачимо, як прав-

дивими були ці віщі слова. Нині ми свідомі, що дух Шевченка став не тільки життєвим віддихом українського народу, але він теж проникає душу цілого світу і для кожного українця Шевченко вже не тільки геніяльний пробудитель України, але й один із найбільших провідників людства. Нині Шевченко заговорив своїм могутнім словом до різних народів землі і розбудив у них живе зацікавлення своїми високими ідеалами.

У тому багатстві серця і духа, що ним полонить нині Шевченко вільні народи світу, на першому місці виступає стихійна й непереможна віра Шевченка в непоборимість людського духа, що широкий, як море, незглибимий, як океан, вільний і несхоплений, як життя, безсмертний, як вічність. Про нього співає Шевченко такими словами:

«Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля,
І неситий не виоре
На дні моря поля.
Не скує душі живої.

Пам'ятники, що їх будує українська спільнота у вільному світі Тарасові Шевченкові — прославляють не тільки великого Сина України, але й цю землю, на якій вони поставлені, і на якій вірні спадкоємці й послідовники Шевченкових ідей можуть їх далі зберігати й розвивати, аж прийде день, коли —

«Встане Україна
І розвіє тьму неволі —
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти...».

У дусі тих величних, пророчих слів заповітів Тараса Шевченка вітаю сьогодні від щирого серця українську громаду в Аргентині, зокрема Високодостойних Представників наших Церков, ініціаторів і реалізаторів побудови пам'ятника Шевченкові, щедрих жертводавців та всіх учасників цього великого національного свята — відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові, — від імені українського Конгресового Комітету Америки — верхов-

ного громадського Представництва Українців у З'єдинених Стейтах Америки й від імені Союзу Українських Католиків «Провидіння» — найбільшої української католицької організації вільного світу — та бажаю, щоб цей па-

м'ятник Тарасові Шевченкові став символом глибокої віри української спільноти в Аргентині в остаточну перемогу Шевченкових ідей у боротьбі за волю українського й інших поневолених народів.

ПРИВІТИ ОДЕРЖАНІ З ПРИВОДУ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА

(в абетковому порядку)

Кир АВГУСТИН (ГОРНЯК), ЧСВВ — Апостольський Екзарх для Українців Католиків у Великій Британії.

Кир АМВРОЗІЙ (СЕНИШИН) — Митрополит, Філадельфійський Архієпископ.

ВПреосв. АНДРЕЙ — Архієпископ Едмонтону й Західньої Канади.

Кир АНДРІЙ (САПЕЛЯК) — Єпископ, Апостольський Екзарх для Українців Католиків в Аргентині.

АРГЕНТИНСЬКО - УКРАЇНСЬКИЙ КЛЮБ — Апостолес, Місіонес.

О. Протоп. Борис АРІЙЧУК — Адміністратор Української Православної Автокефальної Церкви в Аргентині.

АСОЦІАЦІЯ ДІЯЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ — Торонто, Канада.

Д-р Маруся БЕК — Детройт, ЗСА.

Преосв. БОРИС — Єпископ Саскатунський, Вікарій Середньої Канади.

Проф. Богдан БОЦЮРКІВ — Карлетон Університет — Оттава, Канада.

БРАТСТВО КАРПАТСЬКИХ СІЧОВИКІВ — Центральний Провід — Торонто, Канада.

БРАТСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ — Головна Управа — Торонто, Канада.

БРАТСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ — Крайова Управа Канади.

БРАТСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ — Станиця у Вінніпегу, Канада.

БРАТСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ — Станиця у Монреалі, Канада.

БРАТСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ — Станиця Чикаго, ЗСА.

БРАТСТВО УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ

СТРІЛЬЦІВ — Станиця Торонто, Канада.

Інж. Гриць ВАСИЛЕВСЬКИЙ - ВАСЛІЙ — Гаррісбург, ЗСА.

Євстахій і Анна ВАСИЛИШИН — Монреаль, Канада.

Д-р Степан ВОРОБЕЦЬ — Губернатор Саскачевану, Канада.

О. Ярослав ГАЙМАНОВИЧ — Монреаль, Канада.

Б. ГАНУЩАК — Вінніпег, Канада.

д-р Богдан ГНАТЮК — Дрексель Університет — Філадельфія, ЗСА.

Лев і Тамара ГРИЦАЙ — ЗСА.

Іван і Ольга ДЕНИСЕНКО — Спокане, ЗСА.

Спиридон ДОВГАЛЬ — Голова Виконавчого Органу Української Національної Ради — Мюнхен, Німеччина.

Павло ЄВЧУК — посол Федерального Союму Канади, Оттава.

ЖІНОЧА ОРГАНІЗАЦІЯ ім. ЛЕСІ УКРАЇНКИ При Т-ві «Просвіта» в Монреалі, Канада.

Юліян ЗУБЖИСЬКИЙ — Іntenдент м. Апостолес, Місіонес.

Кир ІВАН (ПРАШКО) — Єпископ, Апостольський Екзарх для Українців Католиків в Австралії, Новій Зеландії та Океанії.

ІДЕОЛОГІЧНО СПОРІДНЕНІ НАЦІОНАЛІСТИЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ — ІСНО — Торонто, Канада.

Кир ІЗИДОР (БОРЕЦЬКИЙ) — Єпископ Української Католицької Церкви в Торонто, Канада.

ВПреосв. ІЛАРІОН (ОПІЄНКО) — Митрополит, Первоієрарх Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

ВПреосв. ІОВ (СКАКАЛЬСЬКИЙ) — Архієпископ Української Автокефальної Православної Церкви у Південній Америці.

Кир ІОСИФ (МАРТИНЕЦЬ) — ЧСВВ, Апостольський Екзарх для Українців Католиків у Бразилії.

Його Св. ІОСИФ (СЛІПІЙ) — Патріярх Української Католицької Церкви, Кардинал.

КАНАДІЙСЬКА ЖІНОЧА РАДА КАНАДИ —
(Галина ГНАТИШИН) — Оттава, Канада.

Д-р Денис КВІТКОВСЬКИЙ — Детройт, ЗСА.
О. Володимир КОВАЛИК — ЧСВВ. Адміністратор
Парафії. Апостолес, Місіонес.

Маркіян КОГУТ — Торонто, Канада.
КОМІТЕТ БУВШИХ "АРГЕНТИНЦІВ" ЗАМІШ-
КАЛИХ В ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ ТА
КАНАДІ.

КОМІТЕТ ПОБУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА ТАРА-
СА ШЕВЧЕНКА В ТУЛЮЗІ — Франція.

КОМІТЕТ УКРАЇНОК КАНАДИ — Доміні-
яльна Екзекутива — Вінніпег, Канада

КОМІТЕТ УКРАЇНОК КАНАДИ — Відділ
Торонто, Канада.

КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ — Відділ в
Монтреалі, Канада.

КОНСЕХО ЦЕНТРАЛЬ ПРО КАУСА АРМЕ-
НІЯ ПАРА АМЕРІКА ЛАТІНА («ЦЕНТ-
РАЛЬНА ВІРМЕНСЬКА РАДА НА ПІВ-
ДЕННУ АМЕРИКУ»).

КОНСИСТОРИЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВО-
СЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ЗСА.

КООРДИНАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬ-
КИХ ОРГАНІЗАЦІЙ КАНАДИ І ЗСА, ЗА
ЗДІЙСНЕННЯ ПАТРІАРХАТУ УКРАЇН-
СЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ.

Оксана КРИПС — посолка до Парляменту
Бритійської Колумбії, Канада.

Проф. д-р Володимир КУБІЙОВИЧ — Голова
НТШ в Європі — Сарсель, Франція.

Павло КУРЦЕБА — Ст. Кетринс, Канада.

Яків ЛАВРИЧЕНКО — (від Центрального Ко-
мітету Української Революційно - Демок-
ратичної Партії) — Темперлей, Буенос
Айрес.

Йосиф ЛИСОГІР — Президент Секретаріату
Конгресу Вільних Українців — Нью Йорк,
ЗСА.

Микола ЛІВИЦЬКИЙ — Президент Української
Народньої Республіки в екзилі.

ЛІГА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ — Головна
Управа — Торонто, Канада.

ЛІГА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ в Бремptonі
— Канада.

ЛІГА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ в Гвельфі —
Канада.

ЛІГА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ в Кіченер, Ка-
нада.

ЛІГА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ в Престоні, Ка-
нада.

ЛІГА УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЖІНОК
КАНАДИ — Крайова Управа, Йорктон.

ЛІГА УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЖІ-
НОК ПРИ ЦЕРКВІ УСПІННЯ БОЖОЇ МА-
ТЕРІ — Монтреаль, Канада.

О. Леонід ЛОТОЦЬКИЙ — Адміністратор Ук-
раїнської Автокефальної Православної
Церкви у Венесуелі.

Кир МАКСИМ (ГЕРМАНЮК) Митрополит
Вінніпегський — Канада.

МАРІЙСЬКА ДРУЖИНА ПРИ ЦЕРКВІ СВ.
ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, Монтреаль, Канада.

Ія й Любомир МАЦЮКИ — Чікаго, ЗСА.

ВПреосв. д-р МИХАІЛ (ХОРОШИЙ) — Архи-
єпископ Української Греко-Православної
Епархії Східньої Канади, Торонто.

Д-р Модест МИЩИК — Президент УНО — То-
ронто, Канада.

МІЖНАРОДНИЙ КОМІТЕТ ОБОРОНИ ДЕ-
МОКРАТІЇ — Каракас, Венесуеля.

МОЛОДЬ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-
ГО ОБ'ЄДНАННЯ КАНАДИ — Торонто.

ВПреосв. МСТИСЛАВ (СКРИПНИК) — Мит-
рополит, Первоієрарх Української Право-
славної Церкви в Америці.

НАРОДНЯ ФУНДАЦІЯ ім. ТАРАСА ШЕВ-
ЧЕНКА — Вінніпег, Канада.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА —
Головна Рада — Торонто, Канада.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА —
Торонто, Канада.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА —
Сарсель, Франція.

Антін НИКИПОРУК — Париж, Франція.

ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ УКРАЇН-
ЦІВ АМЕРИКИ — Льюс - Анджелес, ЗСА.

ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ЛІГИ ВИЗВОЛЕННЯ
УКРАЇНИ — Торонто, Канада.

ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ОБОРОНИ ЧОТИ-
РЬОХ СВОБІД СВІТУ — Чікаго, ЗСА.

ОБ'ЄДНАННЯ ТОВАРИСТВ СПРИЯННЯ
УНРАДІ — Торонто, Канада.

ОБ'ЄДНАННЯ СИНІВ І ДОЧОК УКРАЇНИ —
ОСІДУ — Вінніпег, Канада.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРИНАР-
НИХ ЛІКАРІВ — Чікаго, ЗСА.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЄВАНГЕЛЬ-
СЬКО-БАПТИСТСЬКИХ ЦЕРКОВ в ЗСА.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК У ВЕ-
НЕСУЕЛІ — Каракас.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ,
Відділ Монтреаль, Канада.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ «САМОПОМІЧ» — Головна Управа — Філадельфія, ЗСА.
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ У ГОЛЛЯНДІ — Льосер, Голляндія.
Проф. д-р Олександр ОГЛОБЛИН — Президент УВАН — Нью Йорк, ЗСА.
ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — Нью-Йорк, ЗСА.
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ — Головна Управа — Нью-Йорк, ЗСА.
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ — Льос-Анджелес, ЗСА.
ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНОК КАНАДИ ім. ОЛЬГИ БАСАРАБОВОЇ, Центральна Управа — Торонто, Канада.
ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНОК КАНАДИ ім. ОЛЬГИ БАСАРАБОВОЇ — Відділ Торонто, Канада.
Преосв. ОРЕСТ — Єпископ Львівський і Черновецький Української Автокефальної Православної Церкви в Західній Європі.
ПАРАФІЯ ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО — Лянус, пров. Буенос-Айрес.
ПАТРОНАТ ОСЕРЕДКУ НАУКОВОГО Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА, САРСЕЛЬ (ФРАНЦІЯ) У КАНАДІ — Філія у Монреалі, Канада.
Лев ПИЛИПЕНКО — Фенікс, ЗСА.
ПЛАСТ — Льос-Анджелес, ЗСА.
ПЛАСТ — КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ — Головна Пластова Рада — Нью-Йорк, ЗСА.
ПЛАСТ — КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ — Головна Пластова Булава — Торонто, Канада.
ПЛАСТ — ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ — Крайова Пластова Старшина — Нью-Йорк, ЗСА.
ПЛАСТ — ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ — Крайова Пластова Старшина — Торонто, Канада.
ПЛАСТ — ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ — Станична Старшина — Торонто, Канада.
ПЛАСТ К.В.О.М. — ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ у ВЕЛ. БРИТАНІЇ — Ноттінгам, Англія.
Кир ПЛАТОН (КОРНИЛЯК) Єпископ, Апостольський Екзарх для українців католиків в Німеччині, Мюнхен.
РАДА УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЗА ПАТРІЯРХАТ УКРАЇН-

СЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ в Монреалі, Канада.
РІДНА УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ВІРА РУНВІЗМ — Вінніпег, Канада.
РІДНА ШКОЛА — Льос-Анджелес, ЗСА.
Родина РОМАНИШИН — Ватерлоо, Канада.
Проф. д-р Яр. РУДНИЦЬКИЙ — Манітобський Університет — Вінніпег, Канада.
Джон САГАН — Дірборн, Мічіган, ЗСА.
СВІТОВА ФЕДЕРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ — «СФУЖО» — Головна Управа — Філадельфія, ЗСА.
СВІТОВЕ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ — Торонто, Канада.
СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ Нью-Йорк, ЗСА.
СВЯТО - СОФІЙСЬКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР — Монреаль, Канада.
Андронік СИМОНЧУК — Бруклін, Н. Йорк, ЗСА.
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — Центральна — Філадельфія, ЗСА.
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — Окружна Рада — Чикаго, ЗСА.
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ 49 ВІДДІЛ ім. ОЛЬГИ БАСАРАБ — Бофало, ЗСА.
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ 55 ВІДДІЛ — Льос-Анджелес, ЗСА.
СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ — Центральна — Едмонтон, Канада.
СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ — Відділ ім. кн. ОЛЬГИ — Торонто, Канада.
СОЮЗ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА КАНАДИ — Монреаль, Канада.
СОЮЗ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ «ПРОВІДІННЯ» — Філадельфія, ЗСА.
СОЮЗ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ «ПРОВІДІННЯ» — Льос-Анджелес, ЗСА.
СОЮЗ УКРАЇНЦІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ — Лондон, Англія.
СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ КАНАДИ — Торонто, Канада.
СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ — Центральна Управа — Брюссель, Бельгія.
СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ — Головна Управа Нью-Йорк, ЗСА.
СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ — Льос-Анджелес, ЗСА.
СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В КАНАДІ — Крайова Управа — Торонто, Канада.

- СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ в Кічінер,
— Канада.
- СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ в Престоні,
Канада.
- СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ — Осередок
ім. Ген. ГРИЦАЯ ПЕРЕБИЙНОСА — Мон-
треаль, Канада.
- Д-р Микола СТЕПАНЕНКО — Віце-Президент
Української Народньої Республіки в екзилі.
- Ярослав СТЕЦЬКО — Голова Проводу ОУН
— Рев.
- Юрій ТИС-КРОХМАЛЮК — Мічіген, ЗСА.
- ТОВАРИСТВО АКТОРІВ СЦЕНИ — Льос-Анд-
желес, ЗСА.
- ТОВАРИСТВО ЗА ПАТРІАРХАЛЬНИЙ УСТ-
РІЙ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕР-
КВИ — Льос - Анджелес, ЗСА.
- ТОВАРИСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА
В КАНАДІ — Головна Управа — Торонто,
Канада.
- ТОВАРИСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА
ім. ген. хор. РОМАНА ШУХЕВИЧА — Т.
ЧУПРИНКИ — ЗСА.
- ТОВАРИСТВО ПРИХИЛЬНИКІВ УНРАДІ —
Торонто, Канада.
- ТОВАРИСТВО ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬ-
КОЇ КУЛЬТУРИ — Курітиба, Бразилія.
- ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ
АМЕРИКИ — Відділ Льос-Анджелес, ЗСА.
- ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ СТУДІЮЮЧОЇ
МОЛОДІ ім. М. МІХНОВСЬКОГО
(ТУСМ) Світова Управа — Рівертон —
ЗСА.
- ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ СТУДІЮЮЧОЇ
МОЛОДІ ім. М. МІХНОВСЬКОГО — Кра-
йова Управа — Йонкерс, ЗСА
- УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК —
в ЗСА.
- УКРАЇНСЬКА ГРЕКО - ПРАВОСЛАВНА ЦЕР-
КВА СВ. ЮРІЯ — Ляшин, Канада.
- УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКО - БАПТИСТ-
СЬКА ЦЕРКВА — Льос-Анджелес, ЗСА.
- УКРАЇНСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА СЛУЖБА
«СМОЛОСКИП» — Торонто, Канада.
- УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ПАРОХІЯ РОЖ-
ДЕСТВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ —
Льос - Анджелес, ЗСА.
- УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА — Льос-
Анджелес, ЗСА.
- УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ ПОМІЧ в АМЕРИЦІ
— Пітсбург, ЗСА.
- УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ ПОМІЧ в АМЕРИЦІ
Льос Анджелес, ЗСА.
- УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЄДНІСТЬ У
ФРАНЦІЇ — Париж.
- УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КРЕДИТОВА
СПІЛКА — Монтреаль, Канада.
- УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ СВ.
АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОВОГО — Льос-Анд-
желес, ЗСА.
- УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ СВ.
ВОЛОДИМИРА — Льос-Анджелес, ЗСА.
- УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ПО-
КРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ —
Монтреаль, Канада.
- УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЙНО - ДЕМОКРА-
ТИЧНА ПАРТІЯ — Центральний Комітет
— Арлінгтон, ЗСА.
- УКРАЇНСЬКА СТРІЛЕЦЬКА ГРОМАДА В
КАНАДІ — Головна Управа — Торонто.
- УКРАЇНСЬКА СТРІЛЕЦЬКА ГРОМАДА В КА-
НАДІ — Ванкувер.
- УКРАЇНСЬКЕ АКАДЕМІЧНЕ ТОВАРИСТВО
«ЗАРЕВО» — Ст. Клер, ЗСА.
- УКРАЇНСЬКЕ ВІЛЬНЕ КОЗАЦТВО — Кара-
кас, Венесуеля.
- УКРАЇНСЬКЕ ЄВАНГЕЛЬСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ
В ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ — Детройт,
- УКРАЇНСЬКЕ КАТОЛИЦЬКЕ ЮНАЦТВО КА-
НАДИ — Крайова Управа — Саскатун.
- УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО
ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ — Головна Управа
— Нью-Йорк, ЗСА.
- УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ОБ'ЄДНАН-
НЯ КАНАДИ — Президія. Торонто, Ка-
нада.
- УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ОБ'ЄДНАН-
НЯ КАНАДИ — Філія Монтреаль, Канада.
- УКРАЇНСЬКЕ ТЕХНІЧНЕ ТОВАРИСТВО КА-
НАДИ — Торонто, Канада.
- УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «ПРОСВІТА» —
Монтевідео, Уругвай.
- УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО "СОКІЛ" —
Кордоба, Аргентина.
- УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ —
Мюнхен, Німеччина.
- УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ—
В БЕЛЬГІЇ, Брюссель.
- УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ
В БЕЛЬГІЇ — Філія в Шатле - Шатліно.

УКРАЇНСЬКИЙ ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ в ЗСА, — Детройт.
 УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ "УККА" — Нью-Йорк, ЗСА.
 УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ «УККА» — Відділ в Гартфорт, ЗСА.
 УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ОСЕРЕДОК Льос-Анджелес, ЗСА.
 УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — Джерсі Сіті, ЗСА.
 УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — Льос-Анджелес, ЗСА.
 УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, інк. — Окружний Комітет — Монреаль, Канада.
 УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНО - ДЕМОКРАТИЧНИЙ СОЮЗ В КАНАДІ — Торонто.
 УКРАЇНСЬКИЙ РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КЛЮБ Льос-Анджелес, ЗСА.
 УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ — Головна Канцелярія - Скрентон, ЗСА.
 УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ — Льос-Анджелес, ЗСА.
 УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКЕ ТОВАРИСТВО КУПЦІВ І ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ — Льос - Анджелес, ЗСА.
 УКРАЇНСЬКО - БРАЗІЛІЙСЬКИЙ КЛЮБ — Курітиба, Бразілія.

ФОНД УКРАЇНСЬКОГО СТУДІЙНОГО ЦЕНТРУ У ГАРВАРДІ — Льос - Анджелес, ЗСА.
 ХЛІБОРОБСЬКО - ОСВІТНИЙ СОЮЗ В БРАЗІЛІЇ — Курітиба, Бразілія.
 ХОР "КОБЗАР" — Льос-Анджелес, ЗСА.
 ЦЕНТРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ З. О. — Мюнхен, Німеччина.
 ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ — Маямі.
 ЦЕНТРАЛЬНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА — ЦЕСУС — Торонто, Канада.
 ЧИТАЛЬНЯ «ПРОСВІТИ» ім. Т. ШЕВЧЕНКА в Монреалі, Канада.
 Олег ШТУЛЬ - ЖДАНОВИЧ — Голова ПУН, Париж. Франція
 О. Микола ЩЕРБАК — Адміністратор Української Автокефальної Православної Церкви в Парагваю, — Енкарнасіон.
 Павло ЮЗИК — Сенатор Канади — Оттава, Канада.
 ЮЗЬКІВ — Чатхам, Канада.
 Іван ЯРЕМКО — Міністер і Секретар Пров. Уряду, Онтаріо, Канада.
 Кир ЯРОСЛАВ (ГАБРО) — Єпископ Української Католицької Церкви в Чикаго, ЗСА.

ЯК ДОЦІНЮЮТЬ НАШ ПАМ'ЯТНИК ?

НАШЕ ДУХОВЕНСТВО

«...Вашим великим досягненням радіє Ієрархія Української Католицької Церкви в ЗСА, радіє наше Духовенство і вся наша християнська суспільність. Радіють усі, що вслід за українським Вінніпегом і Вашингтоном, прийшов український Буенос-Айрес, в якому здвигнено також пам'ятник безсмертному українському Генієві й національному Пророкові. Нехай пам'ятник цей нагадує кожному, що Тарас Шевченко був неустрашимим оборонцем справедливості, свободи і прав не тільки українського народу, але всього людства. Своім могутнім словом Поет розбудив приспану віками націю, яка хоч і далі поневолена, але не приборкана і свідомо свого великого призначення. Його вселюдське, всеобіймаюче і невміруще слово, яке поставив на сторожі біля своїх ідей і переконань, охопило усе минуле, су-

часне й прийдешнє українського народу та навчило нас: «Хто ми і чиї ми діти». . .»

АМВРОЗІЙ

Митрополит — Філадельфійський
 Архієпископ, ЗСА

«Наближається день відкриття і посвячення пам'ятника. . . Це визначна подія не тільки для української спільноти Аргентини. Важлива вона і радісна також і для українців усього вільного світу. А коли б вістка про будову цього пам'ятника дісталася в Україну, то не виключено, що й там вона викликала б сльози радості і надії серед свідомих синів і дочок нашого поневоленого народу. В імені Первоієрарха нашої Церкви, Блаженнішого Владика Митрополита Іларіона та своєму, сердечно вітаю усіх достойних Членів Комітету та цілу Українську Громаду в Аргентині з щасливим

закінченням будови пам'ятника. Вітаю з урочистим днем його відкриття та освячення...»

БОРИС

**Єпископ Саскатунський
Вікарій Середньої Єпархії**

«... У цей торжественний день відслонення пам'ятника Пророкові України Тарасові Шевченкові, у славній столиці соняшної Аргентини, в країні українського поселення, — ми, українці євангеліки - протестанти з Канади і Сполучених Штатів Америки, принесли Вам наш братський і сердечний привіт і щирі побажання, а також гратуляції за те, що Ви здвигнули цей чудовий монумент на вічну славу і пам'ять великого Кобзаря — борця за волю України, який буде завжди нагадувати Вам, дітям і внукам Вашим та всім співгромадянам цього краю, в якому Ви живете, про те, де наш рід, «хто ми, чії сини». . .»

**паст. Володимир Борзовський
Екзек. Секретар і Секретар Консисторії
Укр. Єв. - Реф. Церкви в екзилі**

«Це дуже гарна річ, що будете в далекій Аргентині пам'ятник нашому Генієві, пророкові й пробудителеві, тому, що серед найтяжчих обставин і переслідувань не мовчав, а своїми могутніми віршами зрушував людські серця, будував національну свідомість, закликав скидати кайдани. Хоч наш великий Тарас давно помер, але його твори завжди живі серед нас і пам'ятник, який Ви з такою жертвенністю будете, нехай промовляє до молодих поколінь. Сказав Шевченко в «Розритій Могилі»: «Сини мої на чужині, на чужій роботі», і справді скільки тих синів у далекій чужині пішли за чужим, забувши за своє. . .»

ІВАН

**Єп. Апост. Екзарх для українців
в Австралії, Новій Зеландії й Океанії**

«... З цілого серця вітаємо Вас в цей торжественний день і шлемо вислови щирих побажань, щоб цей пам'ятник завжди пригадував Вам усім українцям поселеним в Аргентині і наступним поколінням заповіти і навчання нашого Генія. Щоб Його твори обосновані на науці Св. Євангелія формували душі і кристалізували характери всіх українців в Південній Америці. Нехай сьогоднішній день відкриття й посвячення пам'ятника, відродить, оживить і скріпить віру в невмірущість душі української і воскресення Української Соборної і Незалежної Держави. Нехай Предобрий Господь

благословить Ваш сьогоднішній святковий Великий Збір і Ваші добрі намірення найкращими успіхами. . .»

ІЗИДОР

Єпископ, Торонто, Канада

«... в душі буду в цьому великому дні з цілою українською спільнотою в Аргентині, а зокрема з усіма учасниками, що будуть зібрані у стіп нашого національного генія і пророка, безсмертного Тараса Шевченка. Тому, дозволю собі тією дорогою висловити своє найщиріше признання Комітетові Будови Пам'ятника за його ініціативу й успішне довершення цього великого національного діла, як рівножцілій українській спільноті Аргентини, що морально й матеріально піддержала його змагання. Водночас вітаю якнайщиріше Почесний Ювілейний Комітет, членів Комітету Будови Пам'ятника, всіх учасників і гостей цього торжества та прошу Всевишнього благословити це велике діло для загального добра цілої української спільноти в Аргентині та на славу великого Українського Народу».

МАКСИМ

Митрополит Вінніпегський, Канада.

«... це благородна гордість наша, що пам'ятники великого сина нашого народу постають по багатьох державах Світу. І це природньо: бо якщо його твори перекладені на сотню мов, то зрозуміло, що він достойний того, щоб постали сотні пам'ятників йому по світі. А Вам, Брати, велика честь, що спромоглися на таке велике діло, що облагородило Вас в очах ваших співгромадян. . . Нехай усіх Вас благословить Бог своєю ласкою. . .»

Д-р МИХАІЛ

**Архієпископ — Урядуючий заступник
Митрополита. УГПЦ. — Канада**

«... Від мене особисто та від нашої Української Православної Автокефальної Церкви в Європі, шлемо Вам нашим любим братам Українцям Аргентини, щирий, сердечний привіт з приводу Вашого осягнення. Цим осягненням Ви доказали, що де не жили б Українці вони вшановують свого генія. Вони стремлять до визволення України. «Нашому роду нігде нема переводу». Нехай Господь благословить Вас і надаліше.»

**Смирений Архієрей
ОРЕСТ**

**Єпископ Львівський й Черновецький,
Німеччина**

НАШІ НАУКОВЦІ:

«... Не маючи змоги бути з Вами, дозволю собі привітати Вас листовним шляхом з ВЕЛИКИМ ДІЛОМ, яке Ви спромоглися зробити і висловити надію, що воно додасть Українському Громадянству в Аргентині дальших сил і снаги в Його духовому, політичному і громадському житті та у боротьбі за шляхетні ідеї Вільності і Свободи України, які наголошував наш ПРОРОК, що Його тепер Ви звеличуєте».

Проф. д-р Володимир Кубійович
Голова НТШ у Європі

«... Ми щиро радіємо великим досягненням наших Земляків у Аргентині, — ба що більше гордимся ним: Ваш успіх є загальним успіхом цілої нашої спільноти... Хай Ваш почин викличе в послідовників бажання ставити дальші пам'ятники Несмертельному Кобзареві, щоб над його Монументами у цілому світі ніколи не заходило сонце, — і щоб все людство дізналося про Його великі ідеали!»

Український Вільний Університет
За Сенат

Проф. д-р Олександр Кульчицький
Продекан Філософічного Ф-тету
Проф. д-р Володимир Янів
Ректор У.В.У., Мюнхен.

НАШІ ПОЛІТИЧНІ ДІЯЧІ:

«... Прошу прийняти від Виконавчого Органу Української Національної Ради сердечну подяку й вітання всім особам і організаціям, які спричинилися своїми заходами, фінансовими засобами та мистецьким оформленням, щоб здійснити великий задум — побудувати на вічні часи пам'ятник Тарасові Шевченкові у столиці Аргентини. Сяйво його генія світитиме на континент і промовлятиме до народів світу, що український народ живе і бореться за свободу та свою незалежну державу. При цій нагоді Виконавчий Орган Української Національної Ради висловлює щирі подяку Урядові Республіки Аргентини за те, що дав змогу здійснити шляхетну ідею Українського Народу...»

С. Довгаль
Голова Виконавчого Органу Української
Національної Ради

«Сердечно вітаю Вас і все патріотичне громадянство, що з'їхалося до Буенос-Айреса на вікопомні урочистості — відкриття Пам'ятника Тарасові Шевченкові в першій столиці Південної Півкулі. Розділяю Вашу радість і висловлюю щире признання й подяку всім тим невтомним трудівникам-патріотам, які щедрими жертвами і самовідречною працею спричинилися до здійснення цього великого задуму.

Дух нашого великого Пророка, що витає над континентами Земної Кулі ось уже одинадцять десятиліть, утішиться, побачивши як ми невідклично щодня і повсюди виростаємо в «сім'ю вольну нову», як ми своєю різнобічною діяльністю наближуємо хвилину остаточного здійснення найважливішого заповіту Шевченка про те, що «в своїй хаті, своя правда і сила і воля»...»

Микола Степаненко
Віце-Президент Української Народної
Республіки в екзилі

«... Шевченко це не лише українська велич, це всесвітня. Немає йому рівних в історії інших народів. Рідкісно буває, щоб в одній особистості єдналися найвищі якості Людини: Геній, Герой, національний Пророк. Можливо, що ці якості були в Сократа, можливо в Мойсея. Буває зрідка, що в одного є один понадлюдський елемент великості: Геній, а в іншого Герой, але усі три первні надлюдської величі мати зосередженими в одній людині — трапляється, мабуть, у світі на тисячоліття. До таких надлюдей належить наш ТАРАС ШЕВЧЕНКО!...»

Ярослав Стецько
Голова Проводу ОУН - Рев.

«Від імени Секретаріату Центрального Комітету УРДП прийміть найщиріші побажання з нагоди відкриття пам'ятника безсмертного борця, пророка й пробудителя українського народу Тараса Шевченка. Хай його пам'ятник, який Ви відкриваєте 5 грудня 1971 року, буде маяком і дороговказом всім нам, а особливо молодим поколінням, в праці для виборення вільної, незалежної самостійної української держави...»

Українська Революційно-Демократична
Партія — Центральний Комітет
Олексій Коновал — Генеральний Секретар

НАШІ СУСПІЛЬНО - ГРОМАДСЬКІ УСТАНОВИ:

«... На цьому місці висловлюємо велике признання Комітетові і усім тим, які причинилися до здійснення так важливої для нашої справи події. Є події, дії й успіхи нашої праці, але по відношенні до спонтанного ентузіазму українців і їх реакції на справи першорядної ваги, викликають подив нас усіх. Ми в Канаді і наші земляки в ЗСА справу пам'ятника розв'язали. Тепер прийшла черга на Вас і Ви ту справу поставили на рівні, який перевищує усі наші партикулярні різниці й непорозуміння і зуміли дати доказ української єдності у діях першорядної ваги. В день посвячення пам'ятника Тарасові Шевченкові пересилаємо на Ваші руки гратуляції для української спільноти в Аргентині за довершення діла»...

**Братство Колишніх Вояків 1-ої Української
Дивізії Української Національної Армії.**

Голована Управа — Торонто, Канада

В. Гузар — секретар

«... Усі українці, що живуть на цій земській кулі, радіють сьогодні невимовно, бо великою любов'ю до рідного, єдністю та палким завзяттям і самопожертвою Ви створили вічний пам'ятник на нашу славу і пошану чужинців до нас. Цей Ваш чин додає нам нової віри в майбутнє...»

**Братство Колишніх Вояків 1-ої Української
Дивізії Української Національної Армії**

Станиця в Монреалі, Канада

Євген Костюк — голова

Василь Гербатюк — секретар

Василь Самян — скарбник

«... Крайова Управа Комітету Українок Канади оцею дорогою пересилає Вам наше сердечне вітання. Гратуляції для Вашої громади, що взялися за велике діло, як будову пам'ятника безсмертному Генієві українського народу Т. Шевченкові. Нехай Його огненне слово загриє Вас до дальших починів і дасть сили працювати для добра української спільноти в Аргентині.»

**Комітет Українок Канади
Крайова Управа**

Л. Чайковська — голова

"...Ваш пам'ятник — це віра в нашу перемогу, це запурука, що здійсниться Заповіт нашого Генія і ми певні, що — встане Україна, а ми по-

молимося на волі вічно вдячні великому Тарасові»...

**Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох
Свобід Світу — Відділ в Чикаго, ЗСА**
Надія Голяш — голова Ала Срібна — секретар

«... Лучимося духово з Вами і нашими думками, нашою душею лучитимемося спільно з Вашою радістю, з Вашим досягненням в цьому великому ділі. Просимо прийняти від нас, — українців в Голляндії наші найкращі побажання і передати наш щирий привіт для всіх тих, що причинилися до завершення цього великого діла. Честь і Слава Українській Спільноті під блакитним аргентинським небом...»

О.У.Г. — Об'єднання Українців в Голляндії

Мгр. М. Брик — голова

М. Романюк — секретар

«З великою радістю зустрічаємо подію святкового відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенес-Айресі. Для всіх українців це велика небуденна історична хвилина! З нею зв'язані глибокі переживання і особливий пієтизм до Світильника нашого національного відродження — Тараса Шевченка. З належною увагою й признанням доцінюємо всі заходи і старання українців Аргентини для завершення будови пам'ятника Т. Шевченкові. У святковий день, 5 грудня, велике число українців з Канади будуть свідками великого торжества відкриття пам'ятника, а ці, яким важко було прибути до Вас на це велике свято — будуть в духовому єднанні з Вами поділяти хвилини цього національного свята! Прийміть від нас найкращі привітання у радісний святковий день! Хай заповіді Великого Національного Генія ведуть нас до завершення наших змагань!..»

Організація Українок Канади ім. Ольги

Басарабової, Центральна Управа

Торонто, Канада

Стефанія Савчук — голова

Ярослава Зорич — секретар

«... Українська громада в Аргентині на чолі з Комітетом будови пам'ятника, доконала величне діло на яке не кожна українська громадськість в країнах свого поселення могла дотепер спромогтися...»

Пласт

За Крайову Пластову Старшину — в ЗСА.
пл. сен. Павло Дорожинський — голова
пл. сен. Іванна Ганкевич — за секретаря

«... Пласт в Канаді — разом із своїм но-
вацтвом юнацтвом, старшим пластуном та
сенйоратом братиме участь у Ваших урочис-
тостях всіма своїми думками і почуваннями.
Пам'ятник нашому Пророкові в країнах світу
— це доказ нашого культу Шевченка як вираз-
ника прагнень українського народу...»

За Крайову Пластову Старшину в Канаді.
пл. сен. Василь Янішевський — голова
пл. сен. Антонина Горохович — секретарка

«... Українське жіноцтво, згуртоване в Сві-
товій Федерації Українських Жіночих Органі-
зацій та її Управа посилає Вам своє щире при-
вітання з нагоди Вашого великого українсь-
кого національного Свята... Нехай же витає
дух Правди, Добра і Свободи, що його вирो-
стив великий Шевченко, над просторами Ар-
гентинського Краю, нехай знайде свою оселю у
серці всіх українських поселенців і вкаже їм
на правильний, життєвий шлях здаля від рідної
України, поневоленої ворогом та неперемож-
ної в її дусі, в її внутршнім змаганні за свобо-
ду.

Лідія Бурачинська — МістоГолова
д-р Наталія Плазуняк — Секретар

«... З подивом ми слідкували за Вашою, не-
буденним ентузіазмом сповненою працею в
прямуванні до здійснення Великого Вашого
задуму... приємно нам у Великий День здійс-
нення цього задуму висловити наше признан-
ня за Ваше остаточне досягнення, за вияв не-
похитної живучості і за вияв творчої духово-
сті української спільності в Аргентині. Наше
признання тим більше, що Ваше діло — збу-
дування і відкриття пам'ятника Тарасові Шев-
ченкові, Ви Високоповажні Пані і Панове, до-
вершили в час, коли в Україні Москва пляново
нищить пам'ятники української культури, тюр-
мами і засланнями в табори каторжної праці,
карає її творців...»

За Президію Світового Об'єднання
Українських Педагогів. Торонто, Канада
Мгр. Василь Волицький — Голова
Микола Бойко — секретар

«У врочисті хвилини відкриття пам'ятника Та-
расові Шевченкові в Буенос-Айресі, вплітаємо
у вінок привітань і наше сердечне та щире сло-
во Союз Українок Канади, перша українська
ж'ноча організація в Канаді, її провід і все
членство радіє, що в далекій Аргентині, в її сто-

личному місті, поставлено символ оборонця і
борця за свободу українського народу — па-
м'ятник Тарасові Григоровичу Шевченкові.
Пам'ятник цей споруджено руками синів і до-
чок України, які з-під окупаційного насильно-
го гнету понесли у вільний світ Ідеали Неза-
лежної, Самостійної і Соборної України...»

За Централю Союзу Українок Канади
Леся Івасюк **М. Керницька**
голосва **корес. секретар**

«Монтреальський відділ Союзу Українсь-
кого Студентства Канади єднається з усіма
українцями — учасниками святкового відкрит-
тя пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос-
Айресі в глибокому поклоні перед його па-
м'яттю та в пошані до Заповіту, що його в'н
нам залишив. В цю важливу історичну хвили-
ну ми всі творимо одну велику сім'ю, об'єдна-
ну духом нашого Тараса, а новоспоруджений
пам'ятник його стає ще одним місцем зустрі-
чей та тривалим вузлом зв'язків між українця-
ми, розсіяними по всьому світі...»

С. Андоусишин **Наталія Стрілецька**
голова СУСК **секретарка СУСК**

«... Здвигнений Вами пам'ятник великому
Синові української нації стоятиме століття й
буде символізувати нашу націю. Бо ніде в іс-
торії нації її доля не зв'язана так тісно й не-
розривно з словом і чином своїх духових ве-
летнів, як зв'язана доля нашого народу з про-
рочим словом і чином Тараса Шевченка. Він
речник і пророк української правди... Єднає-
мося з Вами у святочній радості та висловлю-
ємо Вам наше признання й подяку за Ваші зу-
силля і Ваш жертковий вклад і працю в ко-
ристь української діаспори...»

За Гаду Президію і Головну Управу
Союзу Українців у Великій Британії
Проф. Володимир Василенко — Голова Союзу
Д-р Святомир М. Фостун — Секретар
Іван Равлюк — Директор СУБ

«... Ми горді, що наша Українська Грома-
да Аргентини у так величавий спосіб складає
поклін Баткові нашому — Великому Тарасові
Шевченкові й висловлюємо наше глибоке
признання і гратуляції! У кожночасній манд-
рівці по Аргентині, всі ми — члени нашої гро-
мади — складатимемо поклін перед пам'ятни-
ком Тараса Шевченка в столиці Буенос-Айре-
сі і набиратимемо сил до дальшої праці, бо-
ротьби та змагань за краще завтра нашої

Батьківщини, за Самостійну Соборну Українську Державу!..»

**Спілка Української Молоді в Канаді
За Крайову Управу**

**Мгр. Т. Буйняк, голова В. Окіпнюк, булавний
Б. Гірник, секретар**

«До загального могутнього хору голосів представників всієї української національної спільноти у вільному світі з приводу відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос-Айресі бажаємо долучити і наш голос радості, шани і вітання, ми — Головна Управа і члени Товариства Колишніх Вояків Повстанської Армії в Канаді. Ми горді з того, що і наш упівський прапор з Канади пишається сьогодні серед моря всіх інших українських прапорів у поклоні найбільшому Синові України. Цей радісний момент перейде в історію української національної спільноти як велика незабутня подія в житті й прямиваннях до її історичної мети...»

**Товариство Колишніх Вояків УПА в Канаді
Головна Управа — Торонто**

**Миксла Кулик — голова
Микола Ксшик — секретар**

«...ми змушені обмежитись до вислання цієї дорогою наших найщиріших побажань Вам у відбутті урочистостей відкриття пам'ятника та заявити, що його побудову ми уважаємо величезним досягненням української спільноти в Аргентині для увіковічнення імені Тараса Шевченка серед народів світу.»

**Українська Національна Єдність у Франції
інж. Ю. Коваленко — голова
В. Мулик — секретар**

«...Відділені безмежними просторами, але з'єднані спільними ідейними основами і спільними зусиллями для дальшої розбудови і скріплення українського життя на теренах нашого поселення пересилаємо наші вислови пошани для Вашого Комітету Будови Пам'ятника Тарасові Шевченкові і Проводові Української Центральної Репрезентації в Аргентині. Єдність думки і єдність чину у сьогоднішніх обставинах є основною напрямною діяльності цілої української зорганізованої спільноти у Вільному Світі...»

**Українське Національне Об'єднання Канади
Президія
Д-р М. Мицик — голова
Мгр. Є. Мاستикаш — секретар**

«...духово, як і всі вільнодумуючі українці, будемо з Вами, щоб віддати черговий раз пошану тому, що його духом, його генієм, живе цілий український нарід. При цьому дозвольте висловити Вам, а почерез Вас усім людям доброї волі, признання за цей особливий вклад в скарбницю української культури...»

**Пентральне Представництво Української
Еміграції в Німеччині з О. Мюнхен
мгр. Антін Мельник — Голова
мгр. Володимир Леник — Генер. Секретар**

НАШЕ ГРОМАДЯНСТВО:

«Дуже дякую Вам за ласкаве запрошення на відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові. На жаль, обставини у мене так зложилися, що мені являється неможливим прибути та взяти участь у цих великих святкуваннях. Однак хотів би цією дорогою виразити моє скромне признання та похвалу всім Вам як ініціаторам, невтомним промоторам та успішним виконавцям цього великого задуму для вшанування імені нашого найбільшого Поета та Духового Батька, як також для піднесення українського престижу на чужині. Ніхто Вам за Ваші безінтересовні труди й посвяту не платить, отже нехай ці прості та щирі слова одного з багатьох так само думаючих українців будуть Вам хоч частинною нагородою, на яку Ви так хвально заслужили. Слава Вам та всім тим, що потрудились для цього доброго, гарного й великого діла.

З правдивою пошаною до Вас
Андронік Симончук — Нью-Йорк, ЗСА

НЕ МАЄМО ЛИШЕ ВІСТОК З ДАЛЕКИХ РІДНИХ ЗЕМЕЛЬ, ДЕ НА "ВСІХ ЯЗИКАХ — ВСЕ МОВЧИТЬ", ТА МИ УСЮ РОЗПАЧ ЦІЄЇ МОВЧАНКИ СХОПЛЮЄМО ВСІЄЮ НАШОЮ ДУШЕЮ, ЦІЛИМ НАШИМ СЕРЦЕМ:

МИ ЧУЄМО ГНІВНИЙ ГОЛОС МОРОЗІВ, СВІТЛИЧНИХ, КАРАВАНСЬКИХ, КАЛИНЦІВ, СВЕРСТЮКІВ, СЕНИКІВ, ШУХЕВИЧІВ, ЧОРНОВОЛІВ ТА МІЛЬЙОНІВ ТИХ, ЩО ІХ НАСЛІДУЮТЬ !

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Нью Йорк, 26-го листопада 1971.

До Комітету Будови Пам'ятника
Тарасові Шевченкові, на руки
Високоповажних Панів Голови Д-ра
Василя Іванюцького і Секретаря
Осипа Кузьмича,
Буенос Аїрес, Аргентина.

Високоповажні Панове!

Я сердечно дякую за запрошення на Свято відкриття пам'ятника
Тарасові Шевченкові в Буенос Аїрес. Дякує з приємністю згоду взій-
ти до складу Почесного Бюро Комітету Відкриття Пам'ятника,
я, на жаль, не зможу прибути особисто, щоб взяти участь у цьому
великому українському святі.

Я вважаю, що ця подія - це велике досягнення української спіль-
ноти в Аргентині для добра всього українства в діаспорі і для на-
шого поневоленого, але неупокореного Українського Народу. Хай такі
досягнення спричиняться до прискорення здійснення нашої святої ме-
ти - відновлення суверенної і соборної та народоправної Української
Держави.

Прому передати щирий і палкий привіт для всіх Учасників Свята
від Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі та
від мене особисто.

Микола Лівницький
/Микола Лівницький/
Президент Української Народної Республіки
в екзилі

Привітальний лист Президента Української Народної
Республіки в екзилі ВД. Миколи Левицького.

Словінський Хор "Галлюс", під проводом маестра Ю. Савеллі, чинно
приєднався до вшановання Т. Шевченка, як оборонця
й словенського народу.

ТРИ КОНЦЕРТИ

Впродовж акції збирання фондів на будову пам'ятника Управа Комітету намагалася спопуляризувати ім'я нашого найбільшого поета-пробудителя серед місцевого оточення, а також познайомити аргентинське середовище з проявами української культури та стремліннями українського народу.

В тій цілі крім виставок, докладів і конференцій влаштовано три концерти, з яких перший відбувся з нагоди посвячення Наріжного Каменя 27-го квітня 1969 року в сальоні "Сан Хозе" при в. Азкуенага 158. Цей концерт відкрив голова Комітету д-р Василь Іваницький, а промовляли проф. д-р Анхель Баттіс-

Контральто: Галина Минаїв-Андреадіс

тесса в еспанській мові та голова Будівельної Комісії п. Іван Ч. Чарнецький в українській. В програму входили: сольо фортепіанове "Друга рапсодія" М. Лисенка у виконанні п. Розалії Бахор, "Давно те минуло" Кос-Анатольського і "Гетьмани, гетьмани" М. Лисенка — барітонове сольо Ніно Біянки (італієць); "Українська рапсодія" І. Левицького та "Алегро" Й. Мейтуса виконані нашим скрипалем Борисом Чумаченком і Розалією Бахор (фортепіано); "Ой люлі, люлі" М. Лисенка та "Ми-

нули літа молодії" О. Нижанківського відспівала сопрано п. Галя Максименко. Всі ці мистецькі виступи позначалися бездоганним виконанням. Деклямацію "Причинна" в еспанській мові виголосила п. Сельва Лесбергеріс. Концерт закінчено інсценізацією на тлі творів Шевченка в мистецьким оформленні арт. Миколи Голодика, в якій взяли участь пп. Ольга Гулька, Володимир Котульський та Василь Щетина.

Другий концерт відбувся 15-го листопада 1970 року в театрі ім. Президента Альвеара при вул. Коррієнтес 1659. Концерт розпочав новостворений Український Національний Хор під керівництвом маестра Марії Данилевич виконанням пісень до слів Шевченка: "Заповіт" Л. Ревуцького, "Думи мої, думи мої" Е. Козака, "Садок вишневий коло хати" А. Вахнянина, "Як би мені черевики" Ф. Колесси та "У перетику ходила" Л. Ревуцького. Сопрано п. Галя Максименко виконала "Чого мені тяжко" Г. Алчевського та "Минули літа молодії" О. Нижанківського. Любитель української музики баритон Ніно Біянки відспівав "Давно те минуло" Кос-Анатольського та "Монолог" з

Сопрано: Галя Максименко

опери "Тарас Бульба" Г. Майбороди. Друга частина програми того ж концерту розпочалась виконанням "Тріо ч. 5" П. Глушкова — Борис Чумаченко (скрипка), Люїс В. Пратесі (чельо) та Гіжермо Ортіз (фортепіяно). Концерт закінчив виступ хору при участі солісток Галі Максименко та Стефи Ростовецької, відспівавши: "Чотири воли пасу я" — лемківську пісню в обробці Кос-Анатольського, "Пою коні" — слова Ю. Федьковича, муз. С. Людкевича, "Ой надіну черевики" з опери "Чорноморці" М. Лисенка та молитву з опери С. Г. Артемовського "Запорожець за Дунаєм".

Третій концерт відбувся в надвечір'я відкриття пам'ятника 4-го грудня 1971 року в театрі "Колісео" при вул. М. Т. де Альвеар 1125 та був присвячений цій великій події українського життя в Аргентині. Концерт розпочато "Заповітом" у виконанні мішаного хору під батуту маестра Марії Данилевич та святковою промовою в еспанській та українській мовах голови Будівельної Комісії п. Івана Ч. Чарнецького. Після того цей же мішаний хор виконав "Думи мої..." муз. Е. Козака, "Сонце заходить" — муз. Д. Роздольського, "Садок вишневий" — муз. А. Вахнянина, "Полюбила чорнобрива козака дівчина" — муз. Ф. Надіненка, "У перетику ходила" — муз. Д. Ревуцького та "Якби мені черевики" — муз. Ф. Колесси, з сольовими партіями сопрано Стефи Ростовецької та баритона Віктора Агреса. Контральто Галина Андреадіс відспівала арію

Одарки з опери А. Вахнянина "Купало" та "Минули літа молодії" — муз. О. Нижанківського. Першу частину концерту закінчив Танцювальний Ансамбль МУНО "Калина" з Торонто (Канада), виконуючи два народні танки "Гопак" і "Тропотянка". Частину другу розпочав Танцювальний Ансамбль Т-ва "Просвіта" балетною сценою "Україна танцює". По цьому Дівочий Хор МУНО "Калина" з Торонто виконав народню пісню "Така її доля", "Україна" муз. М. Гайворонського до слів Шевченка та "Пісня про Дніпро" муз. М. Майбороди. В пошані до Тараса Шевченка словінський хор "Галлюс" під кермою маестра Ю. Савеллі виконав "Дівчина і рута" — муз. Ф. Колосса, "Ой три шляхи" — муз. Г. Топольницького, "Земля говорить" — муз. П. Ліпарта "На здоров'я" — муз. М. Томк. Концерт закінчив Танцювальний Ансамбль "Калина" танком "Запорожець".

Українським Мішаним Хором (Аргентина) керувала маестро Марія Данилевич, Дівочим Хором "Калина" (Торонто) маестро Параня Гарасимчук, Танцювальним Ансамблем "Калина" — маестро Семен Джуган, а Танцювальний Ансамбль "Просвіти" виступав під кермою Юри Димитрієвича та диригента оркестри маестра Антона Копитовича. Всім мистецьким силам належить щире признание та подяка за їх цінний вклад для звеличення того сина України, який на це найбільше заслужив — нашого найбільшого з найбільших Тараса Шевченка.

Український Національний Хор в Аргентині — Диригент: Марія Данилевич

ДОРОГІ ГОСТІ

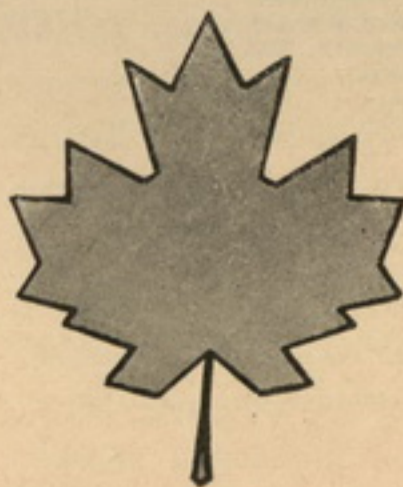

Дівочий Хор МУНО "Калина" з Торонто, Канада — диригент пані Параня Гарасимчук.

Танцювальний Ансамбль МУНО, «Калина» з Торонто, Канада — керівник п. Семен Джуган.

Щира дяка Тобі,
Українська молоде з Канади,

від Твоїх братів
з соняшної Аргентини !

ЦІННИЙ ЖЕСТ НАЦІОНАЛЬНОЇ СОЛІДАРНОСТІ І ПРИКЛАД ПАРІОТИЧНОЇ
СПІВПРАЦІ НАШИХ БРАТІВ В З. С. АМЕРИКИ

З'ЇЗД "АРГЕНТИНЦІВ"

КОМПІТЕТ З'ЇЗДУ запрошує Вас прийти на З'ЇЗД
УКРАЇНЦІВ, колишніх „аргентинців”,
що відбудеться

в днях 11 і 12-го вересня 1971 року
НА ОСЕЛІ УНСОЮЗУ
„СОЮЗІВЦІ"

серед чудової природи в горах Кетскіл, так званих „американських Карпатах". Нашою численною участю в цій „аргентинській" зустрічі запевняємо гарний успіх в дружній, приятельській атмосфері та при невеликих коштах весело і приємно проведемо час.

ПРОГРАМА З'ЇЗДУ:

Субота, 11-го вересня: Реєстрація гостей від год. 10-ої рано, короткі ділові наради, товариські зустрічі, гуртки; Виставки картин мистців „аргентинців"; Обід, прогульки в околицю, спортивні розваги; Вечером — коктейль, спільний бенкет, отриманий з мистецькою програмою, в якій беруть участь найкращі артистичні сили з бувших „аргентинців"; Забава — при звуках оркестри „аргентинця" Строщького.

Неділя, 12-го вересня: Служби Божі в каплиці Союзівки, спільна фотографія учасників З'їзду, традиційне аргентинське „асадо" та інші несподіванки.

Чистий дохід з імпрези призначений на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос Айресі.

Ми прохасмо ласкаво зголошувати Вашу участь в З'їзді та резервувати приміщення на адресу:

„SOYUZIVKA"

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N ESTATE
KERNONKSON, N.Y. 12446

або телефон:

(914) 626-5641

Просимо зголошуватись вчасно і подаючи число осіб, що прибудуть з вами на З'їзд.

За ближчими інформаціями і з Вашими завагами чи проєктами в справі З'їзду, просимо писати на адресу: M. Burchak, 34-06 72nd St., Jackson Hts., N.Y. 11372; тел.: (212) 478-3048 (вечером) і 957-6725 (під час дня), або:

M. Iwasiwka, 127 — 2nd Ave., New York, N.Y. 10003, телеф.: OR 4-8280 або SP 7-0689 (вечером).

ЗА КОМПІТЕТ:

Д-р Р. Мороз, інж. Ю. Голшовський, д-р М. Барусевич, мгр. О. Патріло-Мороз, М. Івасівка, М. Бурчак, мгр. Ст. Пугачевич, Галина Минаїв-Андреадіс, С. Фарміга, Тамара Лихолій, п-і проф. Павліна Девечук.

Голова секції молоді: Андрій Фарміга.

BIEN VENIDOS!

Резолюції Першого З'їзду Українців, колишніх поселенців Аргентини

(«Союзівка», Кергонксон, Н. Й. 11 - 12 вересня 1971 р.)

«З'їзд вітає весь аргентинський народ, на землі якого колись переживали зібрані тут сьогодні та ще живе велика українська еміграція, й, з вдячністю за опіку над цією еміграцією, бажає йому багато всебічних успіхів на дорозі до будови великої, вільної й справедливої країни для всіх її співмешканців.

З'їзд щиро вітає всю українську еміграцію, головно цю, що зорганізована в українських культурно - освітніх організаціях.

Зокрема вітає проводи Українських Церков, Православної і Католицької, УЦР, Т-ва «Просвіта» та «Відродження» й їх філії та інші суспільно - громадські і церковні організації.

З'їзд гратулює Комітетові будови пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос-Айресі, який тяжкою працею допроваджує діло до успішного кінця. Рівнож особливий привіт усім молодечим організаціям із закликом, щоб дали із запалом включались в активну працю для оборони інтересів батьківщини серед чужинців.

З'їзд бажає успішного завершення будови пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос-Айресі та його величавого відкриття в грудні ц. р. Учасники З'їзду будуть старатись взяти якнайчисленішу участь у посвяченні, як також розпропагувати і заохотити якнайширше серед свого оточення, щоб якнайбільше наших поселенців із ЗСА поїхало на посвячення або фінансово допомогти. »

Члени Резолюційної Комісії:

д-р Кишакевич, голова

В. Корлятович, заст. голови

О. Голинський, секретар

Знімка учасників Першого З'їзду Українців, колишніх мешканців Аргентини, на "Союзівці" — (Оселя У. Н. Союзу) в Кергонксон, ЗСА, що відбувся 11 і 12 вересня 1971 року.

д-р Роман МОРОЗ

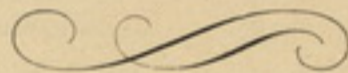

мгр. Ольга МОРОЗ

Михайло Івасівка

Невтомні організатори допомоги Будові пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос-Айресі між нашими братами в ЗСА, до яких належить також п. Ярослав РИБАЛТ, знімки якого, на жаль, не одержано.

"Благословенная в женах,
Святая праведная Мати
Святого Сина на землі!
Не дай в неволі пропадати,
Летючі літа марно тратить,
Скорб'ящих радосте! Пошли,
Пошли мені святее слово,
Святої правди голос новий,
І слово розумом святим,
І оживи, і просвіти!.."

New York, septiembre 13 de 1971.

Al Embajador de la República Argentina
en Estados Unidos
Su Excelencia el Señor Carlos Muñiz

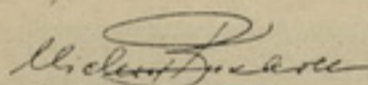
De nuestra gran consideración:

Los ucranios ex-residentes argentinos reunidos en la primera reunión en el Ukrainian National Estate en Kerhanson, New York, en los días 11 y 12 de septiembre de 1971 saludan a Vuestra Excelencia, Señor Embajador Carlos Muñiz y al Gobierno y la Nación Argentina. De esta manera queremos rendirle nuestra gratitud por habernos abierto las puertas de su patria al término de la Segunda Guerra Mundial, donde gozamos de libertad, justicia y dignidad humanas.

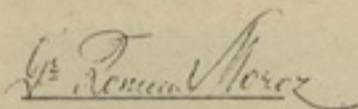
Asimismo deseamos expresar nuestro más sincero agradecimiento al gobierno y al pueblo argentino por haber permitido a nuestros compatriotas residentes en esa gran Nación la erección e inauguración del Monumento al gran poeta ucranio Tarás Shevchenko que tendrá lugar en la ciudad de Buenos Aires, el día 5 de diciembre de 1971.

Haciendo votos por el constante progreso del pueblo y la nación argentina, aprovechamos la oportunidad de saludar Su Excelencia con nuestro más profundo agradecimiento y "Al Gran Pueblo Argentino Salud".

Por el Comité Organizador

Michael Burchak
Secretario

Dr. Roman Moroz, M. D.
Presidente

PEREKЛАД:

Нью-Йорк — 13 вересня 1971 р.

До Амбасадора Аргентинської Республіки в З.С.А.
Його Ексцеленції Пана Карла Мунїз
З нашою найглибшою пошаною:

Українці, бувші мешканці Аргентини, на своєму першому Зібранні в Українській Народній Оселі в Кергонсон, Нью Йорк, в днях 11 і 12 вересня 1971 року, вітають Вашу Ексцеленцію, Пане Амбасадоре Карльос Мунїз, як і Уряд та Аргентинську Націю. Таким чином бажаємо висловити нашу вдячність за відкриття нам дверей на вступ до Вашої Батьківщини, по закінченні другої Світової Війни, де ми втішалися свободою, справедливістю при всіх засадах людської гідности.

Рівночасно бажаємо, також, висловити нашу найщирішу подяку Урядові й народові Аргентини за дозвіл наданий нашим землякам, замешкалим в славній Аргентині на побудову й відкриття пам'ятника великому Українському Поетові Тарасові Шевченкові, що матиме місце в Буенос Айресі дня 5 грудня, 1971 року.

Висловлюючи побажання постійного прогресу Народові й Державі Аргентинській користуємо з цієї нагоди, щоб поздоровити Вашу Ексцеленцію з нашою найбільшою вдячністю та привітом «Аль Гран Пубельо Архентіно, Салюд!»

За Організаційний Комітет

Михайло Бурчак
Секретар

д-р Роман Мороз
Голова

НАИБІЛЬШ АКТИВНІ СПІВРОБІТНИКИ,

що за їх всебічну, інтенсивну та жертвенну діяльність у збірковій та організаційно - про-

пагандивній акції, Комітет зачислює до **заслужених реалізаторів** побудови пам'ятника

Юрій КАРМАНІН
Канада

Василь СЛЮСАРЧУК
Аргентина

Дмитро ТИМОЧКО
Аргентина

Михайло БУРЧАК
ЗСА

Постанова Головної Ради Української Центральної Репрезентації в Аргентині з дня 28 липня 1968 року.

«Сесія Головної Ради УЦР., беручи під увагу, що здвигнення пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос - Айресі піднесе престиж не тільки української спільноти в Аргентині, але й всього нашого народу взагалі, **уважає**, що не сміє бути ні одного українця, чи українки в Аргентині, які не склали б, в міру своєї економічної можливості, пожертви на "ФОНД БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА» і тому постановляє:

1 — Зобов'язується Управи всіх Українських Товариств і Установ в Аргентині, що знають більш-менш матеріальний стан свого членства, належно впливати на нього, щоб воно поспішилося складати свої пожертви в належній пропорції до свого матеріального стану на «Фонд Будови Пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос-Айресі».

2 — Украинців, які не сповнять свого національного обов'язку супроти найбільшого сина нашого народу, **уважати негідними** бути членами нашої організованої національної спільноти.

3 — Покликається окрему Комісію, складену з репрезентативних Членів Ради УЦР., завданням якої буде стежити за переведенням в життя цієї постанови.

Буенос - Айрес, 28. липня 1968 р.

За Президію Головної Ради

Української Центральної Репрезентації
в Аргентині.

Теодор Хсмишин — Голова
Михайло Загребельний — Секретар

«НЕ ДАЙТЕ МАТЕРІ, НЕ ДАЙТЕ,
В РУКАХ У КАТА ПРОПАДАТЬ!»

УСТАНОВИ І ЗБІРКОВІ КОМІТЕТИ

Підкомітет будови пам'ятника з пров. Чако.

Сидять зліва: пп. Аркадій Балюк, Теодор Котовський і Володимир Підмогильний. Стоять: пп. Іван Борсук, Борис Котовський і Анатолій Романюк.

Хор Української Католицької Катедри в Буенос-Айресі.

Управа Союзу Українок Аргентини

Сидять зліва: пп. Ольга Котульська — еспаномовна секретарка, інж. Катерина Мурашко — містоголова, Ніна Онацька — почесна голова, д-р Лідія Макаруха-Іваницька — діюча голова, інж. Ольга Бандура — секретарка, Анна Бурбан — членкиня Управи. Стоять: членкині Управи пп. mgr. Лідія Тауридзька, Марія Гнатишин, Юлія Кравчук, Євгенія Іваник, Сима Бугай, Ольга Сасик, Нуся Грех — скарбничка, Іванна Буній та Софія Двораківська — членкині Управи.

Головна Управа та Заряд
Збіркових Комітетів Т-ва
"Відродження" в 1971 р.

Сидять: пп. І. Карвацький, го-
лова — В. Котульський, секре-
тар — Р. Зінько, В. Карпюк.
Стоять: пп. М. Фесолович, І.
Гасуляк, М. Паславський, М.
Мельник, І. Ч. Чарнецький, М.
Палій, скарбник — В. Слюсар-
чук, С. Лесюк, І. Регой та С.
Деркач.

Загальна знімка членів
Збіркових Комітетів Т-ва
"Відродження".

Загальна знімка членкинь
Жіночих Збіркових Комі-
тетів Т-ва "Відродження".

Збірковий Ксмітет при Централі Т-ва "Відродження".

Зліва: пп. Михайло Мельник, Іван Рєгей, Василь Слюсарчук та Мирослав Паславський.

Жіночий Збірковий Комітет при Централі Т-ва "Відродження".

Зліва: пп. Ольга Котульська, Стефанія Паславська, Галина Зінько, Текля Лотоцька та Павліна Ольшанецька.

Збірковий Комітет членів Т-ва "Відродження" з Гудсону.

Зліва: пп. Степан Лєсюк, Ілія Гасуляк, Татяна Будзінська та Василь Карпюк.

Збірковий Комітет при Філії Т-ва "Відродження" на Авежанеді.
Зліва: пп. Данило Пена, Катерина Лесюк і Михайло Рубінець.

Збірковий Комітет при Філії Т-ва "Відродження" в Беріссо.
Зліва: пп. Василь Троян, Василь Цап та Іван Николяк.

Збірковий Комітет при Філії Т-ва "Відродження" в Мурро.
Зліва: пп. Іван Рудик, Марія Кравець та Василь Кравець

Загал на знімка членів
Збіркових Комітетів при
Т-ві "Просвіта"

Управа Жіночої Секції ім.
Ольги Басараб при Цент-
ралі Т-ва "Просвіта".

Зліва сидять: пп. Мацьків, Дов-
бня, заст. гол. С. Демчук, голо-
ва Е. Вербицька, Я. Гуренок, К.
Шуплат, секретарка Г. Шафо-
вал. Стоять: пп. Культ. осв.
реф. сл. п. Г. Середяк, mgr. Л.
Тауридзька, Т. Марусин, О.
Сосновська, К. Демчук, Г. Бу-
гай, скарб. Р. Данилишин, заст.
секрет. Г. Стрийків і К. Гірник.

Аматорський Гурток при
Філії Т-ва "Просвіта" в
Сан Мартін з режисером
п. Дмитром Тимочком.

Наша молодь, що своєю відда-
ною працею спричинилася в
значній мірі до успіхів Збірко-
вої Акції на Фонд Будови па-
м'ятника.

Збірковий Комітет при Централі Т-ва "Просвіта".

Зліва: пп. Степан Лотоцький — секретар, Володимир Вербіцький — голова і Дмитро Тимочко — скарбник.

Збірковий Комітет Філії Т-ва "Просвіта" у Вільде.

Зліва: пп. Дмитро Луць, Петро Кіт, Петро Сташків (син) і Петро Сташків (батько).

Збірковий Комітет Філії Т-ва "Просвіта" в Ісідро Касанова.

Зліва: пп. Роман Лилик і Василь Дутко.

•
Збірковий Комітет Філії Т-ва
"Просвіта" в Ляважоль.

Зліва: пп. Петро Крижанівський,
Михайло Човган й Андрій Шкарта-
ток.

•

•
Збірковий Комітет Філії Т-ва
"Просвіта" в Сан Мартін.

Зліва: пп. Михайло Сенчишин, Дми-
тро Тимочко та Петро Андрусак.

•

•
Збірковий Комітет при Україн-
ському Інформативно-Видавни-
чому Інституті.

Зліва: пп. Родіон Штирко, Володи-
мир Келодій та Іван Жибак.

•

МЕЦЕНАТИ ПАМ'ЯТНИКА

Маркіян КОГУТ

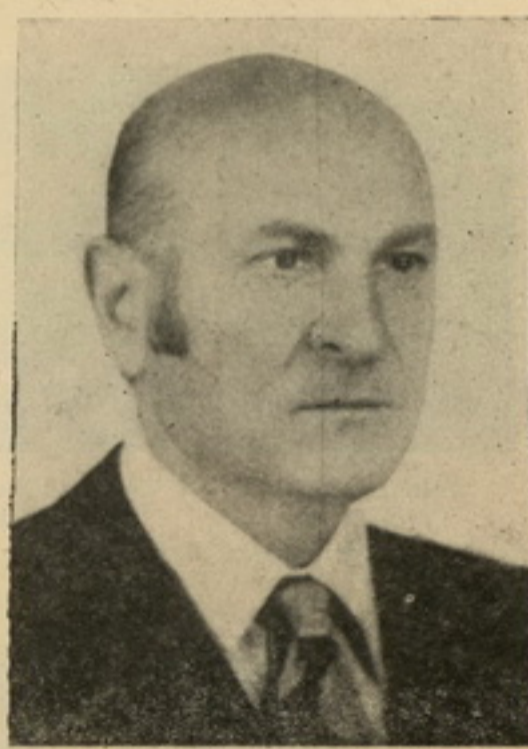
Маркіян ЧОРНОКОСІНСЬКИЙ

Андронік СИМОНЧУК

о.Дмитро ПОПЕРЕЧНИЙ

Володимир КМЕТЬ

Меценати, що їх знімки не уміщено: Консисторія Української Автокефальної Православної Церкви в ЗСА, Українська Кредитова Спілка в Торонто — Канада, Український Народний Союз — ЗСА та Комітет З'їзду Українців, колишніх мешканців Аргентини, в ЗСА.

ПОЧЕСНІ ФУНДАТОРИ ПАМ'ЯТНИКА

Вл. Митр. АМВРОЗІЇ
(СЕНИШИН)

Вл. АНДРІЇ
(САПЕЛЯК)

Петро
АНДРУСЯК

Іван
АТОНІВ

сл. п. о. рад. Іван
БАЛУК

інж. Ярослав
БЛИНСЬКИЙ

Осип
БУГАРІ

Осип
БУРБАН

Дмитро
ГРАБАР

Константин
ГРАБАР

арх. Віктор
ГРИНЕНКО

інж. Данило
ДЕМ'ЯНОВСЬКИЙ

Микола
ЗАЗУЛЯК

сл. п. д-р Лідія
МАКАРУХА-ІВАНИЦЬКА

д-р Василь
ІВАНИЦЬКИЙ

Іванна
ЛЬНИЦЬКА

інж. Ростислав
ЛЬНИЦЬКИЙ

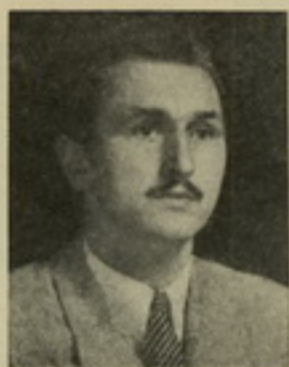

Олександр
КАЛЕТИН

Юрій
КАРМАНІН

ПОЧЕСНІ ФУНДАТОРИ ПАМ'ЯТНИКА

д-р Юрій
КИШАКЕВИЧ

Василь
КОСЮК

Володимир
КОТУЛЬСЬКИЙ

Осип
КУЗЬМИЧ

Осип
ЛИСОГІР

Степан
ЛОТОЦЬКИЙ

Ссфія
МАКАРУХА

Микола
НЕСТОРОВИЧ

Марко
ОЛЕСЬКІВ

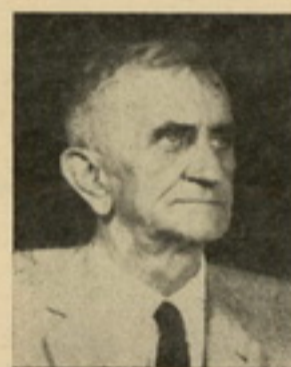
Велодимир
ОЛЬШАНЕЦЬКИЙ

Мирослав
ПАСЛАВСЬКИЙ

Михайло
ПОЦЮРКО

інж. Ізидор
РАЙТАРІВСЬКИЙ

Василь
СЛЮСАРЧУК

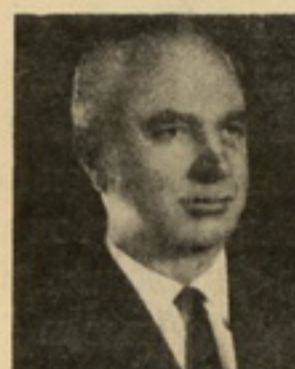
Микола
СПАЧИНСЬКИЙ

Ярослав
ТРАКАЛО

Микола
ХАМУЛЯК

Теодор
ХОМИШИН

ПОЧЕСНІ ФУНДАТОРИ МАМ'ЯТНИКА

Тетяна
ЦИМБАЛ

сл. п. Віктор
ЦИМБАЛ

Євген
ШАМО

сл. п. Олександр
ЮРКІВ

Григорій
ЯВОРСЬКИЙ

Жертводавці цієї категорії, знімки яких не одержано:

АВРАМ Адріян	СЕЛЯНСЬКИЙ Мирослав
БАЛЮК Аркадій	СОЛОГУБ Павло
БРАТСТВО КОЛИШ. ВОЯКІВ 1-ої УКР. ДИВІЗІЇ У.Н.А. — Головна Управа.	СОЛОДКОВСЬКИЙ Михайло
БРАТСТВО КОЛИШ. ВОЯКІВ 1-ої УКР. ДИВІЗІЇ У.Н.А. — Крайова Управа, Канада.	СОЮЗ УКРАЇНОК АРГЕНТИНИ *)
ГОЛУБ Іван	СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ Централя
ГРАБ Микола	СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ
ГРИНЧИШИН Тимотей	СОЮЗ УКРАЇНЦІВ КАТОЛІКІВ «ПРОВИДІННЯ» — ЗСА
ДМИТРІВ Іван — ЗСА	Д-р СТЕРНЮК Богдан
ЗАВАЛЬНИЦЬКИЙ Августин	ТОВАРИСТВО «ЗБАРАЖ» — Канада
КАТЕДРАЛЬНИЙ ХОР В БУЕНОС АЙРЕСІ *)	УКРАЇНСЬКА СТРЕЛЕЦЬКА ГРОМАДА — Головна Управа — Канада
КВАС Вальтер	УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ — Веллєнд, Канада
КОМІТЕТ УКРАЇНОК КАНАДИ	УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ
КООПЕРАТИВА «БУДУЧНІСТЬ» — Канада	УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ — Маямі
КОРБУТЯК Михайло	Д-р ФАРІОН Олександр
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА «ВІДРОДЖЕННЯ» — Буенос-Айрес	ЦАП Василь
ЛЕЙБИЧ Роман	ЦАРУК Клим
ЛІГА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ — Головна Управа, Канада	ШАХ Панько
МАЙКА Степан	ЯКИМІВ Михайло
МЕЛЬНИК Василь	Д-р ЯРОСЛАВСЬКА Марія
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК У ВЕНЕСУЕЛІ	ЯСІНСЬКИЙ Ярослав
ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНОК КАНАДИ	
ОРГАНІЗАЦІЯ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ — ЗСА	
ПАРАФІЯ Св. ВОЛОДИМИРА — Гартворт, ЗСА	
Проф. ПОЛЯНСКИЙ Юрій	
РОКУШ Михайло	
САЄВИЧ Ярослав	
САРАК Данило	

*) Знімки одержано і уміщено на стр. 128.

ДОБРОДІІ ПАМ'ЯТНИКА

Тимотей
ВАСИЛИНЬЧУК

Михайло
ГНАТИШИН

д р Богдан Т.
ГНАТЮК

Софія
ДВОРАКІВСЬКА

Сидор
ДЕРКАЧ

Параскевія
ІВАНОЧКО КОСЮК

Іван
КАРВАЦЬКИЙ

Василь
КОРОЛЮК

Павло
КУЛЬЧИЦЬКИЙ

о. Леонід
ЛОТОЦЬКИЙ

Яким
МАЛЕЦЬКИЙ

Вл. Митр. МСТИСЛАВ
(СКРИПНИК)

Євгенія
НИКОН

Степан
НИКОН

Василь
НОВИЧЕНКО

Григорій
ОЛІНИК

Микола
ОЛІФЕРОВИЧ

Вл. ПЛАТОН
(КОРНЕЛЯК)

ДОБРОДІІ ПАМ'ЯТНИКА

Теодор Іван
РАК

проф. мгр. Іван
РОМАНЮК

Михайло
СВЕРЛИК

о. Степан
СЕРГІЙЧУК

Арсеній
СОЗОЛИХ

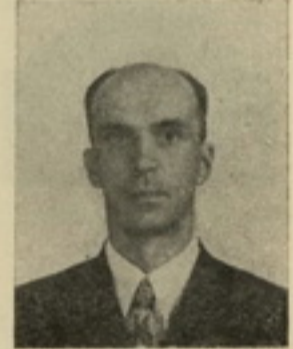
Константин
СТОС

Тихон
ТЕПУН

Леонід
ФІЛЬ

Михайло
ФІТЬО

Анна
ЩШЕЦЬКА

Іван
Ч. ЧАРНЕЦЬКИЙ

Гнат
ШИЯН

Василь
ЩЕТИНА

Спілка «Теодор та Іван КОТОВСЬКІ»

ДОБРОДІЇ ПАМ'ЯТНИКА

Жертводавці цієї категорії, знімки яких не одержано:

- «А. Б. Н.»
 БАТЮК Антін
 БІЛОУС Йосиф
 БРАТСТВО КОЛИШ. ВОЯКІВ 1-ої ДИВІЗІЇ У.Н.А. —
 Станиця у Вінніпегу — Канада.
 БРАТСТВО КОЛИШ. ВОЯКІВ 1-ої ДИВІЗІЇ У.Н.А. —
 Станиця в Калгарі, Канада.
 БРАТСТВО КОЛИШ. ВОЯКІВ 1-ої ДИВІЗІЇ У.Н.А. —
 Станиця в Чикаго — (членство).
 БРАТСТВО УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ —
 Канада.
 ВАСИЛИШИН Євстахій
 ВУРИЦІВ М.
 ГАРИДУК Іван
 ГАЛАТЬО Осип
 ГОЛИДА Павло
 мгр. ГОЛОД Роман
 ДЕМЧУК Іван
 ДЕНИСЕНКО Григорій
 ДЗЮБАК Степан
 ДРАНИКІВ Анатоль
 ЗАВАДА Григорій
 ЗАОБОРНИЙ Ярослав
 ІВАНИК
 КАЛИНЧИК Михайло
 КАПЕНЯК Микола
 КАЧАН Олекса
 д-р КВІТКОВСЬКИЙ Денис
 КОЗАК Петро
 КОМІТЕТ УКРАЇНОК КАНАДИ — Монреаль
 КООПЕРАТИВА «ФОРТУНА» — Буенос Айрес
 КОСТРУБА Ярослав
 інж. КУЛИК Іван
 КУРОВИЦЬКИЙ Е.
 ЛЕХ Володимир
 інж. ЛІВША Микола
 ЛЮБАЧІВСЬКИЙ Богдан
 МОНДРАК МАГДАЛИНА — Наст. сестер Василянок
 НОВОТАРСЬКИЙ Василь
 ПАРАФІЯ УКР. ПРАВ. ЦЕРКВИ у ВІНДЗОР — Канада
 д-р ПЕЛЕХ Ю.
 ПЕТРИШИН
 інж. ПЕСЦЬОРОВСЬКИЙ Омелян
 ПИСКІР Антін
 ПІДМОГИЛЬНИЙ Володимир
 ПРОКОПОВИЧ Марія
 РИБАЛТ Ярослав
 РОЗДОЛЬСЬКИЙ Адам
 РУДКІВ
 РУТКА Іван
 СЛОБОДЯН Павло
 д-р СМІК
 СОЛТИС Василь
 «САУС» — СОЮЗ АРГЕНТИНСЬКО УКРАЇНСЬКИХ
 СТУДЕНТІВ — Буенос-Айрес.
 СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ І ПРОМИСЛОВЦІВ —
 Буенос-Айрес.
 СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ ім. Кн. ОЛЬГИ
 СТАНЬКО Микола
 СОЮЗ УКРАЇНЦІВ у ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
 СОЮЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ — Головна Управа —
 Бельгія.
 СОЮЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ — Гамільтон —
 Канада
 ТИМЧИШИН Григорій
 ТКАЧУК Осип
 ТОВАРИСТВО ВИСОКОШКІЛЬНИКІВ — Аргентина.
 ТОВАРИСТВО ВОЛИНЯН — Канада
 ТРЕТЯКОВ Микола
 ТУРИК Іван
 УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕР-
 КВА ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО — Лянус
 УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА Св.
 ЮРІЯ — Ляшин, Канада.
 УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА Св. МАРІЇ —
 Канада
 УКРАЇНСЬКЕ Т во «ВІДРОДЖЕННЯ» — Беріссо.
 УКРАЇНСЬКЕ Т во «ПРОСВІТА» — Жіноча Секція при
 Централі*)
 УКРАЇНСЬКЕ Т-во «ПРОСВІТА» — Сан Мартін.
 «УККА» — УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ
 АМЕРИКИ — Гартфорт, ЗСА.
 УКРАЇНСЬКИЙ КЛЮБ — Буенос-Айрес
 УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ — ЗСА.
 УЛЯНОВСЬКИЙ Микола
 УСТИНСЬКИЙ Григорій
 інж. ФІЛЯС Григорій
 ЦАП Варфоломій
 ЦЕНКО Микола
 ЦЕРКВА Св. ВОЛОДИМИРА й ОЛЬГИ — Чикаго, ЗСА.
 ЧЕРНЯВСЬКИЙ Степан
 ЧОРНИЙ Антін
 ШЛИСТУН Яків
 ЯКОС Іван

*) Знімку одержано і уміщено на стр. 132.

ФУНДАТОРИ ПАМ'ЯТНИКА

- Агрес Василь
 Адамович Микола
 Алиськевич Роман
 Андрієчко Василь
 Андреїв Анна
 Андреїв Василь
 Андрійв Никодим
 Антошків Іван
 Анцібор Петро
 о. Арійчук Борис
 Арійчук Євгенія
 «АРКА» — ЗСА
 Атаманюк Петро
 Атаманюк Клементина
 д-р Бабій Б.
 Бабюк Василь
 Бабяк Ярослав
 Багницький
 Бадран Михайло
 Базилевич К.
 Базилевич М.
 Базюк Микола
 Балук Омелян
 Банащук Марія
 інж. Бандура Ольга
 інж. Бандура Володимир
 д-р Бандура Ярослав
 Баран Володимир — ЗСА
 Баранський Константин
 Бардадин К.
 Бардигула Степан
 Басараба Іван
 Бахур Степан
 Бачинський Юліян
 Б. В.
 Бедей Микола
 Беймук Іван
 Безушко Павло
 д-р Бек Маруся
 Бекер Іван
 Бенцаль Михайло
 Березовський Теодор
 Биймук Петро
 Бицик Василь
 Біблос (Щербатюк)
 інж. Бігун Роман
 Бідун Іван
 Білан Іван
 Білан Микола
 Білецький Василь
 Білик Василь
 Білосвіт Олександр
 Біляк Ярослав
 Блажків Олександр
 Богач Володимир
 Боднар Степан
 Бойко Василь
 Бойко Михайло
 Бойко Осип
 Бойко Теодор
 Бойців Григорій
 Борейко Степан
 Борис І.
 Бочкур Дмитро
 Братство колишніх Вояків 1-ої Укр.
 Дивізії — УНА — Бс. Айрес.
- Братство колишніх Вояків 1-ої Укр.
 Дивізії УНА, Монреаль
 Братство колишніх Вояків 1-ої Укр.
 Дивізії УНА, Торонто
 Братство колишніх Вояків 1-ої Укр.
 Дивізії УНА, Чикаго
 Братство колишніх Вояків УПА
 Братство Св. Покрови УАПЦ —
 Бс. Айрес
 Братство Укр. Січових Стрільців —
 Бс. Айрес
 Бреус Андрій
 Бугай Василь
 Будзінський Ярослав
 д-р Буката Ярослав
 Букшована Стефанія
 Бумба Володимир
 Бундза Наталка
 Буній Олександр
 Бурак Іван
 д-р Бурбан Лідія
 Буртняк Василь
 Бурчак Михайло
 Буряк
 Буцяк Василь
 Ваврисяк Яків
 Вайльсбург Ауто-Ремонт
 Валюх Анатоль
 інж. Василевський Гриць
 Василик Василь
 Василик Михайло
 Вахна Г.
 Ващук Іван
 Ващук Іван — Канада
 Венгер Степан
 Верига Василь
 Верх Олег
 мгр. Веселий Олександр
 д-р Веселий Орест
 д-р Вестон Станлей
 Вежбіцький Володимир
 Винник Микола
 Винників Д.
 о. Винничук Василь
 Винничук Іван
 Виноградська — (в її пам'ять Ол.
 Стовба)
 Вінтонів Михайло
 Вітик Володимир
 Вітковський Константин
 Вітошинський Борис
 Вовк Іван
 Вовк Іван — Уругвай
 Вовк Катерина
 Вовк Ксеня
 Вовчук Степан
 Восьний Володимир
 Восьний Олекса
 Войтина Ілько
 Войтюк Петро
 Волівина Олександр
 Волос Михайло
 Воляник Іван — Бс. Айрес
 Воляник Іван — В. Мадеро
 Вонсік Анна
 Воробець Гнат
- Воробець Олекса
 Воробець Надя
 д-р Воробець Степан
 Воробій Микола
 д-р Вусик Амброзій
 Гаврилюк Зворьська Євфросинія
 Газрилюк Михайло
 Гаврилюк Степан
 о. Гайманович Ярослав
 д-р Галайчук Богдан
 Галушак Петро
 Ганусяк Лев
 Ганушак Богдан
 Гарасимчук Яків
 Гарматій Павло
 Гатлан Теодор
 Гейниш М.
 Германюк Пилип
 Гірник Василь
 Глинський Олекса
 Гнатів В.
 Гнида Василь
 Говерля (Яворський Я.)
 Говикович Ярослав
 Гогола Григорій
 Голік Павло
 Годинський О.
 Голіней Анастасія
 Голієн Григорій
 Головай Володимир
 Головай Соломія
 Головатий Дмитро
 Головатий Іван
 Головатий Ярослав
 Голозка Григорій
 інж. Голоцван Леонід
 Гомотюк
 Горинець Степан
 Гороховський Дмитро
 Гошовський Теофіл
 проф. Грицай Євген
 Грицай Лев
 інж. Грицишкін Володимир
 Грицюк Юрій
 д-р Гричух Володимир
 Гузвик В. (нечиткий)
 Гукало Андрій
 Гуль Левко
 Гуменюк Микола
 д-р Гура Ігор
 Гура Лідія
 Гураль Дмитро
 Гурко Степан
 Гуцало Андрій
 Габорак Юрій
 Влад. Габро Ярослав
 Галан Михайло
 Гернега Ярослав
 Глінка Ілько
 Гнюс Василь
 Говдак Андрій
 Гой Степан — Бс. Айрес
 інж. Гресько Петро
 інж. Грех Юрій
 Гром'як Михайло
 Гулька Дмитро

ФУНДАТОРИ ПАМ'ЯТНИКА

- Давидович Теодор
 Данилюк Теодозій
 Данкевич Василь
 Данкевич Іван
 Даньчук Павлина
 Дармохвал В.
 Дацко Роман
 Дашкевич Полікарп
 Дашко Ілько
 Девончук Володимир
 Дейнека Н.
 Демидович Павло
 Демусь Анатоль
 Демчук Дмитро
 Демчук Микола
 Дем'янчук
 Денисенко І.
 Денисюк Микола
 Дзвін К.
 Дзюба Іван
 Дзюба Михайло
 Дзюбинський Тадей
 Дзямба Осип
 Діба Іван
 Дикий Ярослав
 Дідик Володимир
 Дідух Михайло
 Дідушок Дам'ян
 Дмитерко Лука
 Дмитрів Іван — Сан Мартін
 Дмитрів Микола
 інж. Добровольський Олександр
 Довбня Дмитро
 Дозірців Михайло
 Долінський Дмитро
 Долотович Осип
 Дорошенко Михайло
 Дражньовський Олександр
 Драла Василь
 Драників Валерій
 Дрібниця Роман
 Дрозд Ярослав
 Дружиненко Павло
 Друль Мирон
 Друль Олександр
 Дуб Володимир
 Дуб Теодор
 Дубас Іван
 Дутко Богдан
 Дутко Ольга
 Дутчак Олександр
 Дучинський Володимир
 Дячук Микола
 Єнджеєвський Іван
 Жабюк Юлія
 д-р Жгута Андрій
 Жеребецький М.
 Жибак Іван
 Жіноча Орг. ім. Лесі Українки —
 Канада
 Жупанський Василь
 Завада Микола
 Загребельний Михайло — В. Альсіна
 д-р Загребельний Михайло
 Загребельний Михайло — Канада
 д-р Задорецький Євген
 Задорецький Михайло
 Залізні Мітро
 Заразка Павлина
 Заремба Василь
 Захарчук Василь
 Зварич Степан
 Здирка Іван
 Зінько Роман
 Знак Дмитро
 Знатовський Григорій
 інж. Зоренко Григорій
 Зубатий Василь
 Зубатий Дора Перез
 Зубрій Григорій
 Зубчук Павло
 Зуз Василь
 інж. Іваник Юрій
 Іваницький Ілько
 Іваницький Роман
 Іванишин Іван
 Івашків Іван
 Інститут Студій Соціології —
 Канада
 Кавка Степан
 Канюк Осип
 Капеля Бандуристів — Ляважоль
 Капшій Олекса
 Караван Михайло
 Каранович Наталія
 Караульний Володимир
 Карауш Андрій
 Карвацька Наталія
 Карвацький Пилип
 Карда І.
 Кармазин Петро
 Карпук Дмитро
 Карпук Іван
 Карпук Теодор
 Карпюк Василь
 Карпюк Іван
 Кас'янчук Василь
 Качанівський Едвард
 Качмарський Анатоль
 Качор Богдан
 Каштанюк Володимир
 Кашуба Юлія
 Кашук Параска
 Квартюк Іван
 Кедринський А.
 Кечічіян Задорецька Агафія
 Кислюк Лука
 Кізло Григорій
 Кізюк Михайло
 Кікта Степан
 Кірічук Євдокія
 Кіт Теодор
 Кіцула — Канада
 Кіцула Осип
 Клим Павло
 Клим Ольга
 інж. Клось Володимир
 Клось Осип
 Клюба Іван
 Кметь Андрій
 Кміть Е.
 Кобрин Роман
 Ковальчук Пилип
 Козак Михайло
 Козак Ольга
 Козак Роман
 інж. Козачек Вадим
 Козачук Марко
 Козачук Павло
 інж. Козбур Тарас
 Козіцький Петро
 Кокіль Осип
 Колодій Андрій
 Колодій Володимир
 Колодій Михайло — Темперлей
 Колодій Михайло — ЗСА
 Колодій Петро
 д-р Комаринський В.
 Комаровська Наталія
 Комаровська Стефанія
 Комаровський Михайло
 «Кондор Пляст»
 Коник Степан
 Коноплюк Максим
 Концідайло Остап
 Кооператива «Кредитівка» — ЗСА
 Кооператива «Тризуб»
 Корда Іван
 Корзан Марія Катерина
 Корлятович Володимир
 Корнага Володимир
 Королевич Євстахій
 Костка Михайло
 Костюк Анна
 Костюк Микола
 Костюк Роман
 Котельчук Максим
 Котовський Борис
 Коцабюк Анна
 Коцабюк Дмитро
 Коцік Михайло
 Коцко Євстахій
 Кравець Сидір
 інж. Кравчук Євстахій
 Кравчук Юлія
 Крайник Теодор
 Крамар Зенон
 Кремена Клавдія
 Крет Іван
 Крет Степан
 Креховецький Іван
 Кривий Іван
 Кривоніс Степан
 Крижанівський Остап
 Крижанівський Петро
 Крися Василь
 Крися Володимир
 Кріп Василь
 Кріп Олекса
 Кропельницький Ярослав
 Крупка Степан
 Кубин Ярослав
 Кузик Іван
 Кузик Павло
 Кузьма Григорій
 Кузьмич Степан
 Кулик Іван — ЗСА
 Кулик Філько

ФУНДАТОРИ ПАМ'ЯТНИКА

- Кундель Михайло
 Курилець Володимир
 Курилюк Антін
 Курич Василь
 Курцеба Павло
 Кустрин Іван
 Кусяк Іван
 Кухтин Ярослав
 Кучвара Роман
 Лавриченко Яків
 інж. Лагошняк Василь
 Лагоцький Іван
 Ладанай Іван
 Ладика Іван
 Левенець Михайло
 Левко Марія
 Лесик Єронім
 Лестюк Анна
 Лестюк Михайло
 Лесюк Дмитро
 Леськів Михайло
 інж. Лех Петро
 Лехняк Іван
 Лешко Теодор
 Лигач Василь
 Лилик Петро
 Лилик Роман
 Липинський Іриней
 Липка Ярослав
 Лис Сава
 Лис Пилип
 Лисий Михайло
 Литвин Мирон
 Литвинович Богдан
 Литвинович Лідія
 Литвинюк Осип
 Лиховид Степан
 інж. Лихолай Микола
 Ліга Визволення України — Брем-
 тон, Канада.
 Ліга Визволення України — Гвельф,
 Канада.
 Ліга Визволення України — Кічнер,
 Канада.
 Ліга Визволення України — Престон,
 Канада
 Ліга Укр. Католицьких Жінок —
 Канада
 інж. Лозіцький Юрій
 Лукіянська Анна
 Лукіянський Еміліо
 Лучків Іван
 Лучків Катерина
 Любуньо Явдоха
 Лютий Віктор
 Люханко Ярослав
 Лялюк Микола
 Ляляк Гавриїл
 Ляхович Микола
 Ляшук Теодор
 Магмет Іван
 о. Маєвський Петро
 Мазурик Анна
 Мазяк Дмитро
 Майданик Василь
 Макар Володимир
 Макаренко Сергій
 Маковоз Макар
 Макогін Омелян
 Максименко Галя
 Макух В.
 Маланчук Степан
 Малець І.
 Малець Петро
 Малярук Анна
 Мамчур Василь
 Мандзій Володимир
 Мандзій Степан
 Мандзій Рудольф
 Мандрика Роман
 Манджуло Григорій
 Мантика Володимир
 Маринчук Лев
 Маришин Василь
 Марійська Дружина Пар. Св. Івана
 Хрестителя-Монтреаль, Канада
 Марків Григорій
 Маркович Василь
 Марковський
 Марусик Андрій
 мгр. Мاستикаш Євген
 Матейчук Степан
 Матура Степан
 Мацек Василь
 Мацина Омелян
 Медвідь Михайло
 Мельник Андрій
 о. Мельник Антін
 Мельник Микола
 Мендик Зофія
 Метик Осип
 Мигаль Дмитро
 Микитенко Андрій
 Микитюк Іван
 Минович Осипа
 Михайлик Василь
 д-р Мігайчук Ярослав
 Міровський Максим
 Мітренга Іван
 Міщенко Оксана
 Мороз Михайло
 д-р Мороз Роман
 Мосора Текля
 Мосора Юліян
 Мотюк Д.
 Моченюк Петро
 Мудрий Петро
 Муха Михайло
 Мушинська Валентина
 Мушинський Михайло
 Мялюк Антін
 Мялюк Петро
 Нагірняк Василь
 Назарко Богдан
 Недогон Микола
 Недошитко В.
 Николєк Іван
 Новосад Михайло
 Об'єднання укр. америк. купців і про-
 фесіоналів в Льос Анджелес
 Обєднання укр. педагогів — Канада
 Овчак В.
 інж. Огієнко Анатоль
 Одуляк А.
 Олєксіків Семен
 д-р Олєсіюк Андрий
 Олійник Василь
 Олійник Володимир
 Олійник Микола
 Ольшанецький Євген
 Онацька Ніна
 проф. Онацький Євген
 Онипко Оксана
 Онушко Павло
 Опалевич Богдан
 Островерха Роман
 Павлик Марія
 д-р Павлишин Дмитро
 Палайда Дмитро
 Палашевська Стефанія
 Палій Микола
 Палій Михайло
 Паньковецька Дарія
 о. Паньчишин В.
 Парадюк Данило
 Парохія оо. Василіян — Місіонес.
 Парубчак Степан
 Парфан Дмитро
 Пастернак Ілько
 Пастушак Володимир
 д-р Патоля Зенон
 Пашін Марія
 Пащук Ілько
 Пелех Володимир
 Пена Данило
 Пенцак Теодор
 Перейма Іван
 Перецька М.
 Петрашко М.
 Петрина Антін
 Петрина Михайло
 Петришин Степан — Бс. Айрес
 Петришин Степан — Лянус
 Петрів Панас
 Пилипенко Лев
 Пирський Михайло
 Пйонтковська Пауліна
 Пйонтковський Домінік
 Пласконіс Василь
 Пласконіс Степан
 Плахетко Степан
 Пливачук Теодор
 Побідинський
 Поврозник Михайло
 Подолук Володимир
 Поліщук Іларіон
 Полотнянка Борис
 Полотнянка Степан
 Полтава Леонід
 Помазанський Петро
 Пона Іван
 Пспадинець Петро
 Попель Роман
 Попович Володимир
 Попович Михайло
 Поравчук Микола
 Порайко Осип
 Постолівка Михайло

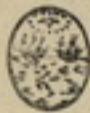
ФУНДАТОРИ ПАМ'ЯТНИКА

- інж. Постоловський Антін
 Потоцький Іван
 д-р Похил'як Василь
 Похульський Володимир
 Почтар Роман
 Влад. Прашко Іван
 Преворська Антонія
 Приймак Юхим
 Прокопів Степан
 Процик Микола
 Проців Софія
 Прус Ярослава
 Пундик Юрій
 Пуцентило Юліян
 Рабцун Семен
 Радзик С.
 Радолицький М.
 Радомський Андрій
 Райца Василь
 Ратич Анна
 Регей Іван
 д-р Рибак Євген
 д-р Рибак Степан
 Рідна Укр. Національна Віра — ЗСА.
 Рідна Школа — Бс. Айрес
 Рідна Школа при Укр. Прав. Катедрі
 Св. Володимира, Канада.
 Різник Іван
 Рій Петро
 Рій Семен
 Ріпак Д.
 Роговик Марія
 Роговський Віктор
 Рой Макар
 Романів Василь
 Романів Григорій
 Романів Іван
 Романюк Анатоль
 Ромашко Андрій
 Роставецький Конрад
 Рубінець Михайло
 Рубінець Горішний Михайло Ангел
 Рубінець Дубинська Ольга
 Рубінець Голембіовська Зофія
 Руда Анна
 Рудакевич Володимир
 Рудик Іван
 Савків Степан
 Савкович І.
 Савоньчак Теодор
 інж. Савчин Петро
 Савчук Михайло
 Савчук Ольга
 Саган Іван
 Садівник Іван
 Садковий Михайло
 Сало Юрій
 Сапович Григорій
 д-р Сасик Мирослав
 Сасик Роман
 Сасовський Теодор
 Сверлик Іван
 Свистун Гнат
 Свистун Михайло
 Селешко Михайло
 Сембай І.
 д-р Сембай Сидір
 Сементух Боніфаций
 Сементух Сергій
 Семенюк Радіце Анна
 Семенюк Петро
 Семираз Данило
 Семків Іван
 Семчишин Михайло
 Сенишин Іван
 Сенишин Петро
 Сенів Степан
 Серветник Степан
 Середяк Юліян
 Сернюк Григорій
 Симчишин Володимир
 Сікорська Олександра
 Сікорський Генадій
 о. Сірий Микола
 Скалений Степан
 Скарезкі Станіслав
 Скоп Олександр
 Славський Степан
 Слинько І. В.
 Сліпанський Іван
 Сліпець Михайло
 Слободян Марія
 Слон Семен
 Смаль Олександр
 Смеречинський Микола
 Снудик Олег Денис
 Собенко Степан
 Соболев Григорій
 Собор Св. Софії — Монреаль, Канада
 Соколюк Михайло
 Солтис Микола
 Солтис Олександр
 Сорока Михайло
 Сосновська Ольга
 Сосновський Михайло
 Соха Анастасія
 Союз Українок Америки — Бофало
 Стадник Андрій
 Стадник Іван
 Станько Степан
 Станько Т.
 інж. Старух Льонгін
 Стасишин Василь
 Стасів Теодор
 Стасюк
 Стасюк Кипріян
 Сташків Петро
 Стернюк Іван
 Стець Ілько
 Стинавська Стефанія
 Стовба Олександр
 д-р Стойкевич Євген
 Стрига Максим
 Стрільчук Степан
 Строжик Олекса
 Строцький Олег
 «С.У.Б.В.» Головна Управа, Канада
 «СУМ» — Кіченер, Канада
 «СУМ» — Монреаль, Канада
 «СУМ» — Нью Йорк — ЗСА
 «СУМ» — Престон — Канада
 Сурмач Мирон
 Сухар Олег
 Сухарський Макар
 Сушків
 Сущик Іван
 Сюрпіта Ілько
 Сьмітюх Василь
 Таецький Михайло
 Тараненко Григорій
 Тарантюк Олександр
 Тарасюк Г.
 Татарчук Степан
 Татарчук Теодор
 Татунчак Юліян
 Тауридзький Степан
 Тауридзький Ярема
 Тацій Микола
 Темрук Дмитро
 Тенга Степан
 «Техедурія Ляважоль»
 Тещук Ілько
 д-р Тепун Анна
 Тимків Зенон
 Тимочко Осип
 Тимочко Степан
 Тихий Андрій
 Тихонів Василь
 Ткач Володимир
 Т-во Св. Імени при Катол. Церкві —
 Льос Анжелес
 Т-во Українських Інженерів — ЗСА
 Товстий Гнат
 Тондук Ілько
 Топурко Дмитро
 Тріла Іван
 Тріщ Микола
 д-р Трохимчук Роман
 Троян Василь
 Турчак Василь
 Турчак Роман
 Ужва Михайло
 Украдига Филімон
 Українець Константин
 Українська Національна Кредитова
 Спілка — Монреаль, Канада
 Українська Педагогічна Громада в
 Аргентині
 Укр. Правосл. Парафія Св. Володи-
 мира — Льос Анжелес
 Українська Стрільська Громада —
 Тандер Бей
 Українська Церква Св. Покрови —
 Монреаль
 Українське Національне Об'єднання
 — Монреаль.
 Українське Т-во «Відродження» —
 Авежанеда — (Жіноча секція).
 Українське Т-во «Відродження» —
 Буенос Айрес
 Українське Т-во «Відродження» —
 — Мунро
 Українське Т-во «Відродження» —
 Мунро (Жіноча Секція)
 Українське Т-во «Просвіта» — Віжа
 Аделіна

ФУНДАТОРИ ПАМ'ЯТНИКА

Українське Т-во «Просвіта» — Віжа Аделіна, (Жіноча Секція)	Хархут Теофіль	Шагн Мирон
Українське Т-во «Просвіта» — Віжа Караса	Химій Тарас	Швед Олександра
Українське Т-во «Просвіта» — Віль- де — (Жіноча Секція)	мгр. Хлопецький Антін	Шевчук О.
Українське Т-во «Просвіта» — Віль- де — (Секція Молоді)	Хомик Роман	Шекета Микола
Українське Т-во «Просвіта» — Лява- жоль	Хомишин Андрій Мирослав	Шелемей Володимир
Українське Т-во «Просвіта» Централя — (Жіноча Секція)	Хомишин Любомир	Шемрій Микола
Українське Т-во «Просвіта» в Уруг- ваю	Хомко	інж. Шепарович Юрій
Український Народний Союз — Монт- реаль, Канада	Хор Братства Св. Покрови — Бс. Ай- рес	Шеремета Орест
Український Національний Хор — Бс. Айрес	Хребтак Г.	Шкільник Петро
Український Пласт Бс. Айрес	Худик Станіслав	Шовковий Микола
Фаріон Іван	Цап Теодор	Шпікула С.
Федик Юрій	Цариця Іван	д-р Штохмаль Григорій
Федишин Гнат	Царук Осип	Шуй Теодор
Федорів Михайло	Цибух Онуфрій	Шулупата Володимир
Федурко Іван	Цикун Олекса	Шуплат Дмитро
Федьків Іван	Ц. Р.	Шуст Дора
д-р Феняк Михайло	Цьвах Іван	Щербина Володимир
Фесолович Маркіян	Цьокан Іван	Щербина Петро
Фесолович Яромир	Чабан Григорій	Щур Іван
Фещишин В.	Чабан Іван	Щур Ярослав
о. митрат Філевич В.	Чабан Осип	Юзва Євген
Флінта Євген	Чайковська Лідія	Юзва Олександр
Форманюк Павло	Чекайло Василь	Юрек Петро
Фотій Олександра	Читальня «Просвіта» — Монреаль	Юрків Петро
Фотій Юрій	Чмир Михайло	Яворський Мирослав
Франів А.	Човган Михайло	Якимець Василь
«Фрайдей Бінго Бофало»	Чопко Богдан	Якимець Іван
д-р Футей Богдан	Чорній Григорій	Якимів Осип
Хам Олександр	Чубатий Олекса	Якимчук Григорій
Харитон Марія	Чумадевський Олександр	Якубчик Самуїл
Харитон Яків	Чупер Ярослав	Ямнюк Юліан
	Чуха М.	Ямнюк Олександра
	Чухрай Микола	Ямнюк Татяна
	Чучкевич О.	Яник Ольга
	Шаварняк Осип	Яремко
	Шапайко Микола	Ярмолук І.
	Шарко Іван	д-р Ярош Іван
	Шафовал Зиновій	Яслок Мітренга Марія
	інж. Шарунович Антін	Ясінчук Юрій
		Яхно Богдан
		Яхно Олег

АКТ ПЕРЕБРАННЯ ПАМ'ЯТНИКА УРЯДОМ СТОЛИЦІ АРГЕНТИНИ
— МІСТА БУЕНОС АЙРЕСУ ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАД

MUNICIPALIDAD DE LA CIUDAD DE BUENOS AIRES
Expte. 39.632/970.- Se acepta donación

Buenos Aires, abril 21 de 1972

Visto el expediente n° 39632/970 y sus agregados nros. 136581/967 y 158040/969, por el primero de los cuales el Dr Basilio Iwanytskyj, en su carácter de Presidente de la Comisión del Monumento a Taras Shevchenko en Buenos Aires, ofrece la donación de dicha obra escultórica, como reconocimiento de la colectividad ucraniana residente en nuestro país: teniendo en cuenta que su erección en esta ciudad fue autorizada por el Poder Ejecutivo Nacional mediante Ley 17380 (B.O. 21250) y su ubicación en el Parque Tres de Febrero se dispuso por decreto n° 1040/68 (B.M. 13249), atento la conformidad prestada por la Secretaría de Servicios Públicos, lo informado por la Contaduría General, lo propuesto por la Secretaría de Economía y en virtud de lo dispuesto por la Ley 16897 (B.M. 12857),

EL INTENDENTE MUNICIPAL
Sanciona y promulga con fuerza de

ORDENANZA:

- Art. 1°.- Acéptase la donación del monumento al destacado poeta, escritor y pintor Taras Shevchenko, efectuado por el Dr Basilio Iwanytskyj, en su carácter de Presidente de la Comisión encargada de dicha obra, erigida en el Parque Tres de Febrero de conformidad con la autorización concedida por decreto n° 1040/68 (B.M. 13249), con motivo de haberse conmemorado el 75° aniversario del arribo de los primeros inmigrantes ucranios al país.
- Art. 2°.- La Secretaría de Servicios Públicos expresará en nombre de la Intendencia Municipal, el agradecimiento por la donación realizada.
- Art. 3°.- Dése al Registro Municipal y remítase a la Secretaría de Servicios Públicos, a la Dirección de Paseos y a la Contaduría General para su conocimiento y demás efectos

Pdo.: MONTERO RUIZ
Intendente Municipal
TONELLI
Secretario de Economía

ORDENANZA N° 26605

ES COPIA FIEL

Муниципалітет міста Буенос Айресу
Об. ч. 39,632/970 — Приняття Донації

Буенос Айрес, 21 квітня 1972 р.

Розглянувши акт ч. 39632/970 та його додатки чч. 136581/967 та 158040/969 згідно з яким д-р Василь Іваницький, в характері Голови Комітету Будови Пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос Айресі, зголошує подаровання згаданого скульптурного твору, на доказ признання української спільноти осілої в нашій країні: приймаючи до уваги, що його будова в цьому місті була авторизована Державним Урядом законом ч. 17380 (Б. О. 21250) і його уміщення в Парку Трес де Фебреро вирішено декретом ч. 1040/68 (Б. М. 13249) та беручи до уваги згоду Секретаріату Публічних Робіт, інформації Головного Книговодства, внесок Секретаріату Економії і на підставі права даного законом ч. 16897 (Б. М. 12857),

ГОЛОВА МІСТА

затвержує та проголошує з правом розпорядку:

- Art. 1 — Приймається даровання пам'ятника визначному поетові, письменникові й маляреві Тарасові Шевченкові, зголошене д-ром Василем Іваницьким, в його характері Голови Комітету для будови цього пам'ятника, встановленого в Парку Трес де Фебреро за дозволом даним декретом ч. 1040/68 (Б. М. 13249) з приводу 75-тої річниці поселення перших українських емігрантів в Аргентині.
- Art. 2 — Секретаріат Публічних Робіт висловить в імені Міської Управи подяку за довершену донацію.
- Art. 3 — Вписати до Муніципального Реєстру, пред'явити в Секретаріаті Публічних Робіт, в Дирекції Парків і в Головному Книговодстві для їх познайомлення та дальших заходів.

Підписи: МОНТЕРО РУІЗ —
Голова Міського Правління
ТОНЕЛЛІ
Секретар Економії

ЗБІРКА ФОНДІВ НА БУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА

Потрібні фонди на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос - Айресі вплинули виключно з масових добровільних пожертв українського патріотичного громадянства з Аргентини, З.С.А. і Канади та поодиноких пожертв із Уругваю, Парагваю, Венесуелі, Чіле, Австралії та других країн нашого поселення.

Для переведення плянної акції збирання цих фондів, зложено з членів Управи Комітету Будови Пам'ятника окрему фінансову комісію, яку очолили панове Теодор Хомишин як голова, Осип Галатьо як заступник голови, Теодосій Данилюк як секретар і Михайло Гнатишин як скарбник. Завданням цієї Комісії було наглядати та координувати збіркову акцію, яку проводили підкомітети створені при поодиноких товариствах та окремі особи, а далі, вести точний реєстр пожертв і періодично оголошувати їх в місцевій пресі. Зібрані суми депозитовано на рахунки Комітету в усіх трьох кооперативах.

Збіркова акція розпочалася при кінці місяця жовтня 1967 року. В перших місяцях ішла вона досить пиняво. Вислід майже однорічної збіркової акції виказує 16.000 пезів, тоді як кошти пам'ятника розраховано приблизно на 200.000 пезів тобто тодішня вартість 60.000 доларів.

Посвячення угольного каменя й дуже позитивний відгук наших земляків з північної частини континенту дають новий поштовх у збиранні фондів. Громада набирає переконання, що пам'ятник таки збудується, пожертви надходять так, що в половині 1969 року на рахунках Комітету маємо вже 85.000 пезів, а рік пізніше 115.000 пезів або 57 відсотків потрібної суми. В тому часі відбувається виставка надісланих проєктів і вибір моделю пам'ятника, закуплено граніт на горорізьбу та розпочато праці над виконанням статуї Поета. Під кінець червня 1971 року стан збірки

не був задовільний, бо всього 150.000 пезів. Щойно в наступних місяцях Комітет Будови Пам'ятника мав уже потрібні фонди на всі витрати пов'язані з будовою, які становили тоді 258.314,13 пезів.

З пожертв усіх грошей вплинуло на будову пам'ятника 290.138,67. Суму цю зложили 2.678 жертводавців, при чому з Аргентини було їх тільки 1.587 осіб. З числа жертводавців, можна б прийти до висновку, що нас в Аргентині немає так багато, як ми деколи подаємо. В дійсності так не є, бо можна сказати, що жертводавцями були майже всі зорганізовані в наших товариствах особи. Там, де наших організацій немає, або є неактивні, пожертв не було багато. Цим дасться пояснити, чому з провінцій Аргентини, де проживає найбільше наших земляків — Місіонес, Чако, Мендоза не було багато жертводавців. Також не було їх з місцевостей близьких до Буенос-Айресу, де живуть українці без зв'язку з нашими товариствами та Церквами. Але й мимо того, вислід збіркової акції був би багато кращий, якщо б ми могли краще розрізняти «річ велику від малої» та виробити в собі почуття громадського обов'язку.

Окремо подаємо виказ усіх жертводавців в абетковому порядку незалежно від висоти датку. При іменах подано також місцевість або провінцію, а при іменах жертводавців з інших країн, подано тільки назву країни. Також окремо подано статистичне зведення числа жертводавців і суми пожертв з кожної місцевости згл. провінції або країни.

Вислід збіркової акції треба завдячувати поодиноким збірковим комітетам і збирачам, які пожертвували багато труду й часу, щоб виконати взятий на себе обов'язок. Треба також відзначити наші кредитові Кооперативи «Відродження», «Фортуна» і «Тризуб», які своєю співпрацею багато причинились до завершення цього діла.

СТАТИСТИЧНЕ ЗВЕДЕННЯ

числа жертводавців і суми пожертв з кожної місцевости, провінції або країни

Місцевість	Кількість пожертв	сума	Місцевість	Кількість пожертв	сума
Місто Буенос Айрес	230	пезів 56.005,66 дол. 100,—	разом пров. Бс. Ас.	1.200	пезів 119.310,02 дол. 100,—
Провінція Буенос Айрес			Інші провінції:		
Авежанеда	44	4.216,03	Кордоба	28	2.450,—
Адрогє	12	590,—	Мендоза	18	1.225,—
Беккар	4	500,—	Місіонес	16	732,—
Берасатєгі	18	760,—	Санта Фе (Росаріо)	28	894,—
Беріссо	59	5.958,—	Како	44	4.587,—
Берналь	34	4.463,27	різні провінції	23	2.256,—
Бульогне	10	700,—			
Бурсако	8	2.170,—	Разом Аргентина	1.587	пезів 187.459,68 дол. 100,—
В. Альсіна	59	7.919,—			
Вероніка	13	904,08	Австралія	4	пезів 20,— дол. 40,— фунтів 11,61
В. Аделіна	11	1.495,50	Англія	1	фунтів 25,—
В. Бажестер	40	3.845,—	Бельгія	1	пезів 700,—
В. Караса	23	1.118,—	Венесуєля	5	пезів 2.750,— дол. 207,77
В. Целіна	13	686,—	Канада	489	пезів 5.465,— дол. 5.954,25
Вільде	49	5.186,44	Німеччина	1	н. м. 200,—
Гаєдо	8	1.384,—	Парагвай	40	пезів 460,— гвар. 1.650,—
Гудсон	33	2.012,—	ЗСА	540	пезів 1.352,55 дол. 9.960,50
Гурлінгам	24	3.891,50	Уругвай	9	пезів 242,50 дол. 44,—
Док Суд	21	2.245,—	Чіле	1	дол. 10,—
Есейса	5	310,—			
І. Касанова	21	1.185,—	разом	2.678	пезів 198.449,73 дол. 16.316,52 фунти 36,61 н. м. 200,— гвар. 1.650,—
Карапачай	7	1.210,—			
Касерос	21	1.245,—			
Кастеляр	8	760,—			
Кільмес	44	5.820,—			
Л. де Замора	25	5.294,—			
Ляважоль	42	2.498,60			
Лянус	39	3.894,—			
Ля Плята	12	2.021,—			
Мартінез	13	4.310,—			
Морено	6	1.600,—			
Морон	5	480,—			
Мунро	24	2.190,—			
Монте Гранде	15	1.340,—			
Олівос	16	2.040,—			
Пальомар	3	1.200,—			
Пачеко	2	200,—			
Рамос Мехія	15	1.460,—			
Сан Андрес	14	1.990,—			
Сан Ісідро	3	1.600,—			
Сан Мартін	85	7.550,60			
Сан Хусто	10	1.910,—			
Саранді	30	1.646,—			
Темперлей	15	1.280,—			
Тігре	5	265,—			
Фльоріда	17	1.005,—			
Фр. Соляно	18	760,—			
Інші місцевости	199	12.112,11			
разом пров. Бс. Ас.	1.200	пезів 119.310,02 дол. 100,—			

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

— А —

А. Б. Н.	дол.	50,—	інж. Бандура Ольга, Бс. Айрес	\$	100,—
Абрамович Іван, Бс. Айрес	\$	5,—	Бандура Ярослав і Володимир, Бс Айрес	\$	300,—
Авдіїв Семен, Бс. Айрес	\$	30,—	Бандурак Яким, Канада	дол.	5,—
Аврам Адріан і Софія, ЗСА	дол.	100,—	Баран Володимир, Парагвай	\$	10,—
Агрес Василь, Лянус	\$	100,—	Баран Володимир, ЗСА	дол.	10,—
Адамович Гернан, Гурлінгтам	\$	10,—	Баран Михайло, ЗСА	дол.	1,—
Адамович Микола, Гурлінгтам	\$	200,—	Бараник Семен, ЗСА	дол.	5,—
Адатович Марія, ЗСА	дол.	5,—	Баранський Володимир, Парагвай	\$	20,—
Аликсенко Артем, Кордоба	\$	20,—	Баранський Константи, Парагвай	\$	100,—
Мгр. Алиськевич Роман, Кордоба	\$	110,—	Барладин К., Канада	дол.	10,—
Андрейко Т., Канада	дол.	5,—	Бардигула Степан, ЗСА	дол.	25,—
Андрейчук Михайло, Росаріо	\$	4,—	Барило А., Канада	дол.	1,—
Андреїв Анна, Канада	дол.	25,—	Баршевський Степан, Вільде	\$	50,—
Андреїв Василь, Парагвай	гвр.	100,—	Бас Василь, Беріссо	\$	20,—
Андріїв Адам, Мендоза	\$	10,—	Басараб М. ЗСА	дол.	5,—
Андріїв Никодим, Бс. Айрес	\$	100,—	Басараба Іван, ЗСА	дол.	10,—
Андрієчко Василь, Тігре	\$	100,—	Басістий Іван, ЗСА	дол.	1,—
Андроник Михайло, Канада	дол.	1,—	Батан Іван	\$	50,—
Андрус Михайло, ЗСА	дол.	1,—	Батюк Антін, ЗСА	дол.	50,—
Андрусяк Марія, Сан Мартін	\$	10,—	Батюк Петро, Берасатеґі	\$	50,—
Андрусяк Петро, Сан Еартін	\$	1.000,—	Бахор Анна, В. Бажестер	\$	10,—
Андрушкевич Василь, Касерос	\$	50,—	Бахор Михайло, В. Бажестер	\$	10,—
Андрушко Надя, Канада	дол.	5,—	Бахор Розалія, В. Бажестер	\$	10,—
Антонів Іван, Гурлінгтам	\$	1.050,—	Бахур Степан, Бс. Айрес	\$	100,—
Антонів Степан, ЗСА	дол.	5,—	Бачинський Михайло	\$	50,—
Антонюк Адам, Вал. Альсіна	\$	50,—	Бачинський Юліян, ЗСА	дол.	15,—
Антоньов Іван, Олівос	\$	50,—	Бачинський Юрій, ЗСА	дол.	2,—
Антохів П., Канада	дол.	1,—	Б. В.	\$	100,—
Антошків Іван, Рамос Мехія	\$	100,—	Бедей Микола, Бс. Айрес	\$	100,—
Анцибор Варвара, Петро і Галя, Кільмес	\$	100,—	Беднарський Ярослав, Канада	дол.	1,—
о. Арійчук Борис, Бс. Айрес	\$	100,—	Безручко Василь	\$	20,—
Арійчук Євгенія, Бс. Айрес	\$	100,—	Безручко Дмитро, Бурсако	\$	40,—
Арійчук Мирослава, Бс. Айрес	\$	3,—	Безушко Павло, Морено	\$	200,—
АРКА, ЗСА	дол.	25,—	Беймук Іван, Лянус	\$	100,—
інж. Артемовський Леонід, ЗСА	дол.	5,—	др. Бек Маруся, ЗСА	дол.	25,—
Артініян Грант	\$	10,—	Бекер Іван, Чако	\$	100,—
Атаманюк Петро і Кліментина, Б. Айрес	\$	400,—	Бендера Михайло, Муиро	\$	10,—
Атаманюк Михайло, Канада	дол.	1,—	Бенцаль Михайло, Канада	дол.	10,—
			Бень Наталка, Канада	дол.	1,—
			Береговий Митрофан, Есейса	\$	50,—
			Бережанський Іван, Канада	дол.	5,—
			Бережук Микола, Канада	дол.	5,—
			Березкий Володимир, Гудсон	\$	20,—
			Березовський Теодор, Гудсон	\$	200,—
			Березюк	\$	5,—
			Бернацький Ярослав, В. Бажестер	\$	50,—
			Берозко Григорій	\$	10,—
			Беюмен А., Канада	дол.	1,—
			Бжезіцкий Іван, Берналь	\$	10,—
			Биймук Іван і родина, Лянус	\$	50,—
			Биймук Петро, Лянус	\$	100,—
			Биймук Степан, Лянус	\$	30,—
			Бикалюк Павло, Саранді	\$	50,—
			Бикалюк Петро, Авежанеда	\$	10,—
			Било Роман, Канада	дол.	2,—
			Бицик Василь, Канада	дол.	10,—
			Бицок М., Канада	дол.	2,—
			Бичковський Фелікс, Вільде	\$	10,—
			Бібльос (Щербатюк), ЗСА	дол.	10,—
			інж. Бігун Роман, ЗСА	дол.	10,—
			Бідось Петро, Канада	дол.	5,—
			Бідун Іван, Кордоба	\$	100,—
			Білан Іван, Чако	\$	100,—
			Білан Микола і родина, Чако	\$	100,—
			Білецький Василь, ЗСА	дол.	10,—
			Білецький Павло, ЗСА	дол.	5,—
			Білий П., Канада	дол.	2,—
			Білик В., ЗСА	дол.	1,—
			Білик Василь, Бс. Айрес	\$	80,—

— Б —

Бабик Роман, Парагвай	\$	10,—			
Бабич Адам, Канада	дол.	5,—			
др. Бабій Б., ЗСА	дол.	10,—			
Бабюк Василь, В. Целіна	\$	100,—			
Бабяк Павло, Чако	\$	10,—			
Бабяк Пеланія, Чако	\$	5,—			
Бабяк Ярослав ЗСА	дол.	10,—			
Багира Григорій, В. Домініко	\$	50,—			
Багницький родина, Кільмес	\$	100,—			
Багнюк Григорій, Місіонес	\$	25,—			
Бадран Михайло, Авежанеда	\$	200,—			
Базила Дмитро, Гудсон	\$	5,—			
Базилевич М. і К., Канада	дол.	25,—			
Базюк Микола, ЗСА	дол.	25,—			
Байрачний Іван, Канада	дол.	5,—			
Балашук Іван, Док Суд	\$	25,—			
о. Балук Іван, Сан Мартін	\$	1.000,—			
Балук Омелян, Лянус	\$	200,—			
Балукало Михайло, Беріссо	\$	50,—			
Балюк Андрій, Аркадій і Анатоль, Чако	\$	1.000,—			
Банах Михайло, Канада	дол.	1,—			
Банащук Марія, Канада	дол.	10,—			
Бандрівський Микола, Берасатеґі	\$	50,—			
Бандрівський Михайло, Берасатеґі	\$	25,—			
Бандрівський Ярослав, Берасатеґі	\$	25,—			
Бандура Іван, ЗСА	дол.	5,—			

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Білик Василь, Касерос	\$	110,—	Бреус Андрій, Вал. Альсіна	\$	150,—
інж. Білинський Ярослав, ЗСА	дол.	130,—	Брікнер Михайло, ЗСА	дол.	5,—
Білозор Петро, Канада	дол.	5,—	Брікнер Остап, ЗСА	дол.	2,—
Білосвіт Олександр, Кастеляр	\$	100,—	Бродін Анастасія, ЗСА	дол.	5,—
Білокурський Ростислав, ЗСА	дол.	5,—	Бродяк Іван, Канада	дол.	5,—
Білоус Йосиф і Ірина, Канада	дол.	50,—	Бугай Василь, Кільмес	\$	200,—
Білоус Марко, Лянус	\$	20,—	Бугай Евстахій, Кільмес	\$	20,—
Білоус Микола, ЗСА	дол.	5,—	Бугай Осип, Бс. Айрес	\$	1.000,—
Білоус Роза, ЗСА	дол.	5,—	Бугайчук Іван, Фльоріда	\$	50,—
Білусяк Михайло, Вільде	\$	50,—	Бугайчук Іван, Фран. Соляно	\$	20,—
Біляк Ярослав, Канада	дол.	20,—	Будзінський Богдан, Бс. Айрес	\$	50,—
Блажків Олександр, ЗСА	дол.	10,—	Будзінський Ярослав, В. Бажестер	\$	100,—
Блистів Олекса, Канада	дол.	5,—	Будник Микола, Сан Андрес	\$	50,—
Богатюк Володимир, Морон	\$	50,—	др. Буката Ярослав, Сант. дель Естеро	\$	100,—
Богач Володимир, Карапачай	\$	110,—	Букачек Степан, Мендоза	\$	10,—
Богославчик Михайло	\$	20,—	Букачик Григорій, Мендоза	\$	50,—
Богун Василь, Бс. Айрес	\$	30,—	Букачук Антін, Чако	\$	10,—
Богун Сергій, Канада	дол.	2,—	Букшована Стефанія, ЗСА	дол.	10,—
Боднар Степан, Парагвай	гвар.	150,—	Була Володимир, ЗСА	дол.	3,—
Боднарський Ф., Канада	\$	20,—	Бульчак Володимир, ЗСА	дол.	2,—
Боднарчук Михайло, ЗСА	дол.	1,—	Бумба Володимир, Цююад Г-раль Бельграно	\$	100,—
Божик Володимир, ЗСА	дол.	1,—	Бумбар Іван, ЗСА	дол.	2,50
Бойко В., ЗСА	дол.	3,—	Бумбар Петро, ЗСА	дол.	2,50
Бойко Василь, Бс. Айрес	дол.	2,—	Бундза Наталка, Канада	дол.	10,—
Бойко Володимир, ЗСА	\$	180,—	Буній Олександр і Іванна, Олівос	\$	100,—
Бойко Дмитро, В. Бажестер	дол.	3,—	Бура Григорій, ЗСА	дол.	1,—
Бойко Іван, ЗСА	\$	10,—	Бурак Іван, Берасатегі	\$	100,—
Бойко Михайло, В. Бажестер	дол.	3,—	др. Бурбан Лідія Бс. Айрес	\$	100,—
Бойко Осип, Рамос Мехія	\$	100,—	Бубан Осип, Бс. Айрес	\$	1.250,—
Бойко Теодор, Берналь	\$	100,—	Бурда Микола і родина, Вільде	\$	50,—
Бойців Григорій, Фльор. Вареля	\$	100,—	Бурда Осип і Марія	\$	50,—
Бойчук М., Канада	\$	250,—	Бурч Г., Канада	дол.	1,—
Бойчук Микола, Бс. Айрес	дол.	2,—	Буртняк Василь, ЗСА	дол.	10,—
Бондар Ілько, Із. Касанова	\$	50,—	Бурчак Михайло, ЗСА	дол.	10,—
Бондар Петро, Із. Касанова	\$	60,—	Бурчак Теодор, Місіонес	\$	10,—
Бондарчук Осип, Цююаделя	\$	50,—	Бур'як (родина), Росаріо	\$	100,—
Борейко Степан, Лянус	\$	50,—	Бута Іван, Вільде	\$	50,—
Борек Григорій, Із. Касанова	\$	100,—	Буць Дмитро, Вільде	\$	20,—
Борис І., Канада	\$	50,—	Буць Василь, Кільмес	\$	100,—
Борисенко Микола, Канада	дол.	30,—	Бучай Іван, ЗСА	дол.	3,—
Борискевич Я., Канада	дол.	2,—	Бучинський О., Канада	дол.	5,—
Борсук Іван, Чако	дол.	5,—	Бучинський Петро, ЗСА	дол.	1,—
Бортник Михайло, Чако	\$	50,—	Бучинський Р., Канада	дол.	5,—
Борух К., Канада	\$	50,—	Бучко Осип, В. Аделіна	\$	10,—
Борщівський М., Канада	дол.	1,—			
Бочкур Дмитро, Місіонес	дол.	2,—			
Бочкур Іван, Місіонес	\$	100,—			
Бочкур Явдоха, Місіонес	\$	50,—			
Бочуляк Дмитро, Бс. Айрес	\$	50,—			
Бр-тво Вояків 1. УД УНА, Бс. Айрес	\$	10,—			
Бр-тво Вояків 1. УД УНА Головна Управа	\$	100,—			
Бр-тво Вояків 1. УД УНА Край. Упр. Канада	дол.	100,—			
Бр-тво Вояків 1. УД УНА Стан. Вінніпег, Канада	дол.	100,—			
Бр-тво Вояків 1-й УД УНА Стан. Калгарі, Канада	дол.	50,—			
Бр-тво Вояків 1. УД УНА Стан. Монреаль	дол.	50,—			
Бр-тво Вояків 1. УД УНА Стан. Торонто	дол.	25,—			
Бр-тво Вояків 1. УД УНА Стан. Чікаго, ЗСА	дол.	25,—			
Бр-тво Вояків 1. УД УНА (члени), ЗСА	дол.	25,—			
Бр-тво Вояків УПА Стан. Чікаго, ЗСА	дол.	55,—			
Бр-тво Св. Покрови УАПЦ, Бс. Айрес	дол.	25,—			
Бр-тво Укр. Січ. Стрільців, Бс. Айрес	\$	250,—			
Бр-тво Укр. Січ. Стрільців, Канада	\$	100,—			
Бременштуль Ольга, Авежанеда	дол.	50,—			
	\$	50,—			

— В —

Ваврик Богдан, Кільмес	\$	60,—
Ваврик Юрій, Кільмес	\$	30,—
Ваврисюк Яків, Лянус	\$	100,—
Ваврух Е., Канада	дол.	2,—
Вазанюк, ЗСА	дол.	1,—
Вайльсбург Авто Ремонт, ЗСА	дол.	10,—
Валович А., ЗСА	дол.	2,—
Валюх Анатоль, ЗСА	дол.	10,—
Ванаш Петро, ЗСА	дол.	1,—
Варна Григорій, Гурлінггам	\$	5,—
Варук, Канада	дол.	5,—
інж. Василевський Гриць, ЗСА	дол.	30,—
Василецький Григорій, В. Караса	\$	50,—
Василечко Іван, Гурлінггам	\$	10,—
Василик Василь, Бс. Айрес	\$	100,—
Василик Михайло, Гудсон	\$	140,—
Василик О., Канада	дол.	5,—
Василин Нестор, ЗСА	дол.	1,—
Василинчук Тимотей і Катерина, Мартінез	\$	500,—
Василинюк Юрій, ЗСА	дол.	5,—
Василишин Евстахій і Анна, Канада	дол.	50,—
Василишин Михайло, Бс. Айрес	\$	20,—

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Василишин Теодор, Пунта дель Індіо	\$	10,—	Возьний Олекса, Бульогне	\$	100,—
Василів Теодор, Ля Плята	\$	20,—	Возьнюк Кирило	\$	5,—
Василієв Ананій, Ля Плята	\$	11,—	Возьняк Микола, Бурсако	\$	10,—
Васильчук Іван, Берасатеґі	\$	20,—	Возьняк Степан, Лянус	\$	10,—
Васильчук Гермаш Марія	\$	10,—	Войнаровський Е., Канада	дол.	2,—
Васусь Олександр, Бс. Айрес	\$	20,—	Войнозська Н., ЗСА	дол.	5,—
Васютин Михайло, Парагвай	\$	10,—	Войтина Ілько, ЗСА	дол.	10,—
Вахна Г., Канада	дол.	10,—	Войтюк Микола, Морон	\$	20,—
Вацик Богдан	\$	50,—	Войтюк Олекса, Ціюдаделя	\$	10,—
Вацик В., Канада	дол.	5,—	Войтюк Петро і родина, Чако	\$	100,—
Ващук Іван, Льомас де Мірадор	\$	100,—	Волинець Василь, Росаріо	\$	50,—
Ващук Іван, Канада	дол.	10,—	Волинець Дмитро, Авежанеда	\$	10,—
Вегера Дмитро, Бс. Айрес	\$	20,—	Волинець Олександра, Росаріо	\$	10,—
Вегера Іван, Бс. Айрес	\$	20,—	Волиняк Іван, Кляйполе	\$	10,—
Величківський Микола, ЗСА	дол.	2,—	Воловина Олексадер, Бс. Айрес	\$	100,—
Величко Дмитро, Лянус	\$	50,—	Волос Михайло	\$	100,—
Венгер Іван, ЗСА	дол.	2,—	Воляник Іван, Бс. Айрес	\$	100,—
Венгер Степан, Бс. Айрес	\$	100,—	Воляник Іван, В. Мадеро	\$	100,—
Вербовий Митрофан, Есейса	\$	50,—	Вонсік Анна, Адрогє	\$	100,—
Верб'яна Н., ЗСА	дол.	1,—	Воробець Гнат, ЗСА	дол.	10,—
Веретка Володимир, Парагвай	\$	10,—	Воробець Олекса і Надя, Канада	дол.	25,—
Веретка Іван, В. Бош	\$	50,—	др. Воробець Степан, Канада	дол.	25,—
Веретка Петро, Сан Мартін	\$	50,—	Воробій Микола, В. Бажестер	\$	150,—
Верига Василь і Оксана, Канада	дол.	10,—	Воробюк Павло, Льом. де Замора	\$	10,—
Верх Олег, ЗСА	дол.	10,—	Ворон Іван, Кордоба	\$	20,—
Верховина, ЗСА	дол.	5,—	Воронюк Михайло, Сан Хусто,	\$	20,—
мгр. Веселій Олександр, ЗСА	дол.	10,—	Ворохоб Михайло, Авежанеда	\$	50,—
др. Веселій Орест, ЗСА	дол.	10,—	Ворошук К. В., Льом. де Замора	\$	10,—
др. Вестон Станлей, ЗСА	дол.	10,—	Ворсульт Ірина	\$	2,—
Вецків Михайло, Канада	дол.	5,—	Восележко А., ЗСА	дол.	1,—
Вежбіцький Володимир, Бс. Айрес	\$	300,—	Врублевська Степанка, Авежанеда	\$	50,—
Вибачинський Юрій, ЗСА	дол.	5,—	Вуйцік А., Канада	дол.	1,—
Вижиківський Петро, Док Суд	\$	50,—	Вуйціф М., Канада	дол.	50,—
Винник Константин, Гаєдо	\$	50,—	Вульчин Михайло і Параня, Пасо дель Рей	\$	50,—
Винник Ксея, Сан Мартін	\$	50,—	др. Вусик Амброзій, Канада	дол.	30,—
Винник Микола, ЗСА	дол.	10,—			
Винників Д., Канада	дол.	25,—	— Г —		
Винницька Мирослава, В. Бажестер	\$	20,—	Гаврилко, ЗСА	дол.	5,—
др. Винницький Зенон, ЗСА	дол.	5,—	Гаврилишин Данило, Кільмес	\$	2,—
о. Винничук Василь, Мендоза	\$	250,—	Гаврилишин О., Канада	дол.	5,—
Винничук Іван, Канада	дол.	10,—	Гаврилюк Зворська Евфрозина	\$	100,—
Виноградський Петро, Лаважоль	\$	10,—	Гаврилюк Михайло, В. Бажестер	\$	100,—
Висоцький П., Канада	дол.	2,—	Гаврилюк Степан, Авежанеда	\$	160,—
Висоцький С., Канада	дол.	3,—	Гаврильців Андрій, Л. де Замора	\$	50,—
Витвицька Катерина, Саранді	\$	10,—	Гаврильчин Марія, Саранді	\$	10,—
Витів Евфрозина, Лянус	\$	10,—	Гаврильчин Степан, Парагвай	гвр.	50,—
Витюк Василь, Канада	дол.	5,—	Гавчук Степан, Канада	дол.	5,—
Вишиванюк Андрій і родина, Росаріо	\$	40,—	Гадзяцький Микола, ЗСА	дол.	1,—
Вишинський Михайло, Вільде	\$	50,—	Гайвас Ярослав, ЗСА	дол.	5,—
Вігор Роман, Сан Мартін	\$	40,—	Гайдук Іван, Канада	дол.	50,—
Вільк С., Канада	дол.	1,—	о. Гайманович Ярослав, Канада	дол.	10,—
Вінтонів Михайло, ЗСА	дол.	10,—	Галай Пантелеймон, ЗСА	дол.	2,—
Вірт Марія і Потілянська, Ляважоль	\$	40,—	д-р Галайчук Богдан, Бс. Айрес	\$	100,—
Вітик Володимир, Беріссо	\$	100,—	Галамай Володимир, Лянус	\$	50,—
Вітковський Володимир, Мунро	\$	10,—	Галат Корнило, ЗСА	дол.	2,—
Вітковський Константин, Мунро	\$	100,—	Галатьо Осип, Бс. Айрес	\$	700,—
Вітович М., Канада	дол.	2,—	Галушак Олександр, Уругвай	\$	60,—
Вітошинський Борис, Монте Гранде	\$	100,—	Галушак Петро, Пачеко	\$	100,—
Вітрів Аліція Магдалина, Лянус	\$	50,—	Гамівка А., Канада	дол.	1,—
Вітрів Іван, Лянус	\$	50,—	Ганачівська, Канада	дол.	5,—
Вовк Андрій, Канада	дол.	2,—	Гандзяк Василь, Мунро	\$	20,—
Вовк Іван, Беріссо	\$	100,—	Ганусак Лев, ЗСА	\$	350,—
Вовк Іван, Уругвай	дол.	10,—	Ганушак Богдан, ЗСА	дол.	25,—
Вовк Катерина, ЗСА	дол.	10,—	Гапин Микола, Есейса	\$	50,—
Вовк Ксея і Анна, Уругвай	дол.	10,—	Гарасим Степан	\$	10,—
Вовчанчин Осип, ЗСА	дол.	5,—	Гарасимчук Яків, Авежанеда	\$	120,—
Вовчук Іван	\$	5,—	Гарашенко В., Канада	дол.	2,—
Вовчук Степан, Тріс. Суарез	\$	100,—	Гаркот Микола, Лянус	\$	50,—
Возьний Володимир, ЗСА	дол.	20,—			

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Гарматій Павло, ЗСА	дол.	15,—	Горішний Степан, Альдо Бонзі	\$	10,—
Гарматюк Василь, Беріссо	\$	1,—	Горлач Степан, Канада	дол.	4,—
Гасай Василь, Ляважоль	\$	10,—	Гороховський Дмитро, Олівос	\$	200,—
Гасай Маріян, Ляважоль	\$	50,—	Горчаківський Володимир, ЗСА	дол.	5,—
Гасій Володимир, Канада	дол.	1,—	Гоцалюк Василь, Сан Мартін	\$	20,—
Гасуляк Ілько, Бс. Айрес	\$	50,—	Гоцалюк Іван, Сан Мартін	\$	10,—
Гетлан Теодор, ЗСА	дол.	13,—	Гошовська Ірена, ЗСА	дол.	5,—
Гевко Василь, Сан Мартін	\$	50,—	Гошовський Теофіль, Вільде	\$	100,—
Геврик Б., ЗСА	дол.	1,—	Град Микола й Марта, Канада	дол.	100,—
Геврик Яків, Росаріо	\$	10,—	Грабар Дмитро, Бурсако	\$	1.000,—
Гейніш М., ЗСА	дол.	10,—	Грабар Константин, Бурсако	\$	1.000,—
Гельмир Нестор, Мунро	\$	10,—	Грабовий П., Канада	дол.	2,—
Генировська, Канада	дол.	5,—	Грегорах Іван, Лом. де Мірадор	\$	10,—
Герасимчук Іван, Уругвай	\$	14,—	Грек Дмитро, Мендоза	\$	50,—
Герасимчук Лазар, Уругвай	\$	10,—	Гриб Михайло, Канада	дол.	1,—
Германюк Пилип, Морено	\$	100,—	Гривнак Теодор і родина, Вільде	\$	50,—
Гермаш Віктор, Сан Мартін	\$	10,—	Григор Марія, Кордоба	\$	50,—
Гермаш Оксана, Сан Мартін	\$	10,—	інж. Гриненко Віктор, Бс. Айрес	\$	2.000,—
Герцелінський Іван, ЗСА	дол.	1,—	Гринів Дмитро, Бс. Айрес	\$	20,—
Гетманчук І., Канада	дол.	2,—	Гриньків Микола, Сан Мартін	\$	50,—
Гірак Степан, Канада	дол.	5,—	Гринчишин Тимотей, ЗСА	дол.	116,—
Гірник Василь, Бс. Айрес	\$	100,—	проф. Грицай Євген, ЗСА	дол.	25,—
Гладкий Михайло, Вільде	\$	50,—	Грицай Лев, ЗСА	дол.	20,—
Гладкий Роман	\$	5,—	Грицик Василь, Вільде	\$	5,—
Глембіцький С., Канада	дол.	2,—	Грицик Микола, Беріссо	\$	50,—
Глинка Антін, Місіонес	\$	50,—	Грицик Михайло, Вільде	\$	50,—
Глинський Олекса, Бс. Айрес	\$	100,—	Грицишин Д., Канада	дол.	2,—
Глозик Андрій, Бс. Айрес	\$	50,—	Грицишин Петро, Канада	дол.	5,—
Гнатиків Богданна, Канада	дол.	1,—	інж. Грицишкін Володимир, Мартінез	\$	100,—
Гнатишин Михайло і Марія, Бс. Айрес	\$	500,—	Гриців Анна, Мендоза	\$	10,—
Гнатишин Оксана, Бс. Айрес	\$	50,—	Гриців Роман, ЗСА	дол.	5,—
Гнатишин Христя, Бс. Айрес	\$	50,—	Грицюк Юрій, ЗСА	дол.	25,—
Гнатів В., ЗСА	дол.	25,—	д-р Грицух Володимир, Олівос	\$	200,—
д-р Гнатюк Богдан, ЗСА	дол.	50,—	Груник Степан, В. Бажестер	\$	20,—
Гнатюк Марія, Місіонес	\$	2,—	Грушевенко Олександр	\$	5,—
Гнида Василь і дружина, Док Суд	\$	100,—	Грушовський Степан, Фан. Соляно	\$	20,—
Гнида Михайло, Мартінез	\$	10,—	Гуглевич, ЗСА	дол.	4,—
Гнилюк Матей, Вал. Альсіна	\$	10,—	Гудима Михайло, Кордоба	\$	10,—
Гнип Іван, ЗСА	дол.	2,—	Гузвик В. (нечиткий), Канада	дол.	10,—
Говерля (Яворський Я.), ЗСА	дол.	10,—	Гук Григорій, Канада	дол.	2,—
Говикович Ярослав, ЗСА	дол.	10,—	Гукало Андрій і Докія, Канада	дол.	10,—
Гоголь Дмитро	\$	5,—	Гуль Левко, Канада	дол.	20,—
Гогула Григорій, ЗСА	дол.	10,—	Гумен Андрій, Касерос	\$	50,—
Голіда Павло, Бс. Айрес	\$	500,—	Гумен Гілярій, Касерос	\$	50,—
Голик Павло, ЗСА	дол.	10,—	Гуменюк Микола, ЗСА	дол.	10,—
Голінський О., ЗСА	дол.	25,—	Гумок В., Канада	дол.	1,—
Геліней Анастасія, Бс. Айрес	\$	100,—	Гуень Борис, Канада	дол.	1,—
Голіян Григорій, Бс. Айрес	\$	100,—	д-р Гура Ігор і Лідія, ЗСА	дол.	20,—
Голіян Іван, Ляважоль	\$	50,—	Гураль Дмитро, Сан Мартін	\$	100,—
Голіян Яків, Бс. Айрес	\$	50,—	Гуренок Анатолій, Бс. Айрес	\$	10,—
Головай Володимир і Соломія, Л. де Замора	\$	200,—	Гурко Степан, ЗСА	дол.	10,—
Головатий Дмитро, Морено	\$	180,—	Гурман Іван, Мунро	\$	50,—
Головатий Іван, Беккар	\$	100,—	Гусак Андрій, Док Суд	\$	50,—
Головатий Іван, Парагвай	\$	10,—	Гуцало Андрій, Канада	дол.	10,—
Головатий Ярослав, Парагвай	гвар.	150,—			
Головацький Іван, Кордоба	\$	40,—	— Г —		
Головач і родина, Ляважоль	\$	50,—	Габорак Юрій і Галя, Канада	дол.	10,—
Головка Григорій, ЗСА	дол.	20,—	Кир Габро Ярослав, ЗСА	дол.	10,—
мгр. Голод Роман, ЗСА	дол.	50,—	Гавендюк Іван, Бс. Айрес	\$	50,—
Голоцван Іван, Кордоба	\$	20,—	Гавронський Теодор, Бс. Айрес	\$	50,—
інж. Голоцван Леонід, Кордоба	\$	100,—	Гайда Іван, Мартінез	\$	40,—
Голоцван Ольга, Кордоба	\$	50,—	Галан Михайло, Ля Плята	\$	100,—
Голоцван Петро, Невкен	\$	10,—	Гац Остап, ЗСА	дол.	5,—
Голуб Іван, ЗСА	дол.	100,—	Гіба Юрій, Беріссо	\$	5,—
Гомотюк родина	\$	100,—	Гемський Петро, В. Караса	\$	50,—
Гордіюк М., ЗСА	дол.	1,—	Герега Олекса, ЗСА	дол.	2,—
Горинець Степан й Анастасія, В. Бажестер	\$	100,—	Гернега Ярослав, ЗСА	дол.	10,—
Горинь Іван, Фльоріда	\$	10,—	Герус М., ЗСА	дол.	2,—
Горішний Іван, Беріссо	\$	20,—			

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Глейцер Авраам	\$	20,—	Демчук Дмитро, Бс. Айрес	\$	100,—
Глінка Ілько, Місіонес	\$	100,—	Демчук Іван, Олівос	\$	510,—
Глов'як Степан, Берналь	\$	50,—	Демчук Микола, Бс. Айрес	\$	100,—
Глух Роман, ЗСА	дол.	5,—	Демчук Степан, Канада	дол.	1,—
Гльомба Василь, Ляважоль	\$	50,—	інж. Дем'яновський Данило, Пальмар	\$	1.000,—
Гнопко І., Канада	дол.	5,—	Демянчук	\$	100,—
Гнюс Василь, Авежанеда	\$	100,—	Демянюк Теодор, Л. де Замора	\$	40,—
Говдак Андрій, Темперлей	\$	100,—	Денисенко Григорій, ЗСА	дол.	50,—
Говдак Григорій, Парагвай	\$	50,—	Денисенко І., ЗСА	дол.	25,—
Гой Василь, Монте Гранде	\$	40,—	Денисюк Микола, ЗСА	дол.	25,—
Гой Петро	\$	20,—	Дерев'яченко Іван, Сан Мартін	\$	10,—
Гой Степан, Бс. Айрес	\$	100,—	Дереш М., ЗСА	дол.	2,—
Гой Степан, Монте Гранде	\$	20,—	Дерій Меркурій, Вільде	\$	5,—
Гончаревич Василь, Чако	\$	20,—	Держак Ісидор, Муиро	\$	500,—
Гоянюк Іван, Канада	дол.	5,—	Джердж Григорій, ЗСА	дол.	5,—
інж. Гресько Петро і родина, Невкен	\$	200,—	Дзвін К., Канада	дол.	20,—
Грех Анна, В. Целіна	\$	10,—	Дзвінка Євген, Сан Мартін	\$	10,—
Грех Ірина, В. Целіна	\$	10,—	Дзедзей Василь, Гурлінгам	\$	10,—
інж. Грех Юрій, Бс. Айрес	\$	100,—	Дзера Теодор, ЗСА	дол.	5,—
Грицько Мирон, Сантос Люгарес	\$	50,—	мгр. Дзиглевський	\$	50,—
Гріца Степан, ЗСА	дол.	1,—	Дзичка Пантелеймон, Бс. Айрес	\$	50,—
Гром'як Михайло, Х. Інхенерос	\$	200,—	Дзізак Богдан, ЗСА	дол.	5,—
Гузалак С., Канада	дол.	2,—	Дзіман М., ЗСА	дол.	2,—
Гула Григорій, Бс. Айрес	\$	20,—	Дзюба Елідія, Касерос	\$	5,—
Гулька Дмитро, Берналь	\$	152,—	Дзюба Іван, Бс. Айрес	\$	200,—
Гура Михайло і Франціска, Лібертад	\$	50,—	Дзюба Михайло, Бс. Айрес	\$	100,—
— Д —					
Давида, Канада	дол.	7,—	Дзюба Степан, Док Суд	\$	750,—
Давидович Василь, Канада	дол.	1,—	Дзюбинський Тадей, Хунін	\$	100,—
Давидович Катерина, Росаріо	\$	5,—	Дзюма Теодор, Ляважоль	\$	2,—
Давидович Теодор і Марія, Канада	дол.	10,—	Дзямара Дмитро, В. Бажестер	\$	10,—
Давидчук Василь, Формоза	\$	50,—	Дзямба Осип, ЗСА	дол.	10,—
Даниленко О., ЗСА	дол.	2,—	Дзюба Данило, Берналь	\$	10,—
Данилишин Михайло, Бс. Айрес	\$	50,—	Дзюба Микола, Фльоріда	\$	50,—
Данилишин Розалія, Бс. Айрес	\$	50,—	Діба Іван, ЗСА	дол.	10,—
Данилишин Роман, Бс. Айрес	\$	25,—	Дикий Ярослав, Беріссо	\$	100,—
Данилишин Юрій, Бс. Айрес	\$	25,—	Диленко Акуліна, Сан Мартін	\$	50,—
Данилів Іван, Канада	дол.	7,—	Дичко Блавацька Явдоха	\$	20,—
Данилюк Іван, Бс. Айрес	\$	70,—	Дідик Володимир, ЗСА	дол.	10,—
Данилюк Наталія, Л. де Замора	\$	1,—	Дідович Варвара	\$	10,—
Данилюк Теодозій, Бс. Айрес	\$	100,—	Дідуник Ярослав, Канада	дол.	5,—
Данильчук Іван, ЗСА	дол.	5,—	Дідух Михайло, Карапачай	\$	100,—
Данкевич Василь, Л. де Мірадор	\$	100,—	Дідушин Степан, Бс. Айрес	\$	20,—
Данкевич Іван, Сан Андрес	\$	100,—	Дідушок Дам'ян	\$	100,—
Данкевич Ярослав, Сан Андрес	\$	50,—	Діжак Текля, Чако	\$	20,—
Данчевський Теодор, ЗСА	дол.	2,—	Діленко Осип Рауль, Сан Мартін	\$	10,—
Даньчук Павлина, ЗСА	дол.	10,—	Дітчук Андрій, Фльоріда	\$	50,—
Дармохвал В. і О., ЗСА	дол.	10,—	Дмитерко Лука, Карапачай	\$	100,—
Дах Василь, ЗСА	дол.	1,—	Дмитраш М., Канада	дол.	2,—
Дацко Микола	\$	50,—	Дмитрів Захарій і дружина, Росаріо	\$	40,—
Дацко Роман, Беріссо	\$	100,—	Дмитрів Іван, Галіна і родина, ЗСА	дол.	100,—
Дацьків Микола, Канада	дол.	1,—	Дмитрів Іван, Сан Мартін	\$	100,—
Дацьків Т., Канада	дол.	1,—	Дмитрів М., Канада	дол.	2,—
Дашкевич Павло,	\$	10,—	Дмитрів Микола, Альдо Бонзі	\$	200,—
Дашкевич Полікарп, В. Люгано	\$	100,—	Добош Михайло і Юлія, ЗСА	дол.	5,—
Дашко Ілько, Сан Мартін	\$	100,—	інж. Добровольський Олександр, Бс. Айрес	\$	100,—
Двораківська Софія, В. Мартелі	\$	500,—	Добрянський Дмитро, В. Альсіна	\$	10,—
Дебілюк Петро	\$	15,—	Добрянський Іван Бс. Айрес	\$	50,—
Девоньчук Володимир, ЗСА	дол.	10,—	Довбня Дмитро	\$	100,—
Дейнека Микола, Канада	дол.	5,—	Довган Роман, Франц. Соляно	\$	50,—
Дейнека Н. Канада	дол.	10,—	Довганюк Іван, Росаріо	\$	5,—
Деленко Єронім Сан Мартін	\$	30,—	Довгенко Михайло, ЗСА	дол.	6,—
Делікат Н., ЗСА	дол.	1,—	Довжинський Данило, Бс. Айрес	\$	50,—
Демидович Павло, ЗСА	дол.	30,—	Довжинський Степан, Авежанеда	\$	40,—
Демків Михайло, ЗСА	дол.	2,—	Дозірців Ілько, В. Альсіна	\$	5,—
Демків Омелян, ЗСА	дол.	1,—	Дозірців Михайло, В. Альсіна	\$	100,—
Демусь Анатоль, ЗСА	дол.	15,—	Долинюк Микита, ЗСА	дол.	2,—
			Долінський Дмитро, Бс. Айрес	\$	100,—
			Долотович Осип, Парагвай	гвар.	150,—
			Долотович Петро, Авежанеда	\$	10,—

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Доміна Е., Канада	дол.	5,—	Жила Василь, Канада	дол.	5,—
Домінік Михайло, Місіонес	\$	5,—	Жила Іван, Бс. Айрес	\$	10,—
Дорош Текля, В. Бажестер	\$	50,—	Жишкович Володимир, В. Мартелі	\$	10,—
Дорошенко Михайло, ЗСА	дол.	10,—	Жін. Організація ім. Лесі Українки, Канада	дол.	25,—
Дорошенко Тома, Кільмес	\$	30,—	Жолобчук Марія, Чако	\$	10,—
Дорошук Корнило, Вільде	\$	50,—	Жолобчук Михайло, ЗСА	дол.	5,—
Дорошук Трохим, Вільде	\$	50,—	Жук Михайло, ЗСА	дол.	2,—
Доскевич Павло, Фіоріто	\$	50,—	Жук Осип, ЗСА	дол.	2,—
Драбик Тереса	\$	5,—	Жук Степан, ЗСА	дол.	2,—
Дражницький Олександр, ЗСА	дол.	10,—	Жуковський Петро, Касерос	\$	50,—
Драла Василь, Беріссо	\$	160,—	Жупанський Василь, Фльоріда	\$	100,—
Драників Анатоль, Бс. Айрес	дол.	50,—	Жураковський Степан, Канада	дол.	1,—
Драників Валерій і дружина, Берналь	\$	100,—	Журик Осипа	\$	10,—
Дропак П., Канада	дол.	2,—			
Дреслерс Лінда, Л. де Замора	\$	5,—	— 3 —		
Дреслерс Марія, Л. де Замора	\$	5,—			
Дрись Андрій, Канада	дол.	2,—	Заболотний Максим, Ляважоль	\$	10,—
Дрибниця Роман, Мурро	\$	250,—	Заборовська Анастасія, Герлі	\$	10,—
Дрозд Ярослав, Вільде	\$	100,—	Заборовський Семен, Герлі	\$	50,—
Дружиненко Павло, В. Хардін	\$	300,—	Забудько Антін, ЗСА	дол.	1,—
Друль Олександр, В. Целіна	\$	200,—	Завада Григорій, Мартінез	\$	500,—
Друль Мирон, Канада	дол.	10,—	Завада Микола, Гаедо	\$	150,—
Дручак Петро, В. Домініко	\$	5,—	Завальницький Августин, Канада	дол.	200,—
Дуб Володимир, Рамос Мехія	\$	100,—	Завгородний Іван, Канада	дол.	2,—
Дуб Теодор, ЗСА	дол.	10,—	Загайко Лев, Ля Люція	\$	10,—
Дубас Іван, ЗСА	дол.	20,—	Заголюк Григорій, Касерос	\$	10,—
Дубеній Юрій, ЗСА	дол.	1,—	Загоруйко Андрій, Гурлінгтам	\$	2,—
Дубецький І., Канада	дол.	1,—	Загребельний Михайло, В. Альсіна	\$	250,—
Дубина Теодор, Бс. Айрес	\$	10,—	д-р Загребельний Михайло і дружина, В. Альсіна	\$	100,—
Дубчук Володимир, Чако	\$	10,—	Загребельний Михайло, Канада	дол.	10,—
Дубюк Р., Канада	дол.	2,—	д-р Задорецький Євген і Наталія, Бс. Айрес	\$	100,—
Дуда Катерина	\$	50,—	Задорецький Михайло і Катерина, Бс. Айрес	\$	100,—
Дудас Дмитро, Бс. Айрес	\$	50,—	Зазуленко Павло, ЗСА	дол.	5,—
Дудлів Юліян, Гудсон	\$	2,—	Зазуляк Микола, Бс. Айрес	\$	1.000,—
Дудун Б., Канада	дол.	1,—	Закала Сильвестер, Кампана	\$	5,—
Дужинський Григорій, Місіонес	\$	50,—	Закалик М., Канада	дол.	5,—
Дуліба Вячеслав, Сан Мартін	\$	30,—	Закалужний Володимир, Канада	дол.	1,—
інж. Дутка Іван, ЗСА	дол.	6,—	Закутинський Василь, Росаріо	\$	50,—
Дутка Осип, Авежанеда	\$	10,—	Заліпський Мирон, ЗСА	дол.	5,—
Дутко Богдан і Ольга, Ітуцайно	\$	250,—	Залопаний Олександр, ЗСА	дол.	5,—
Дутко Василь, І. Касанова	\$	50,—	Залуцький і Стадник родина, Бс. Айрес	\$	160,—
Дутчак Іван, В. Бажестер	\$	50,—	Залязні Мітро, І. Касанова	\$	100,—
Дутчак Олександр, Рамос Мехія	\$	200,—	Замойський Іван, Беріссо	\$	20,—
Дучинський Володимир, ЗСА	дол.	25,—	Заборний Ярослав, Кільмес	\$	600,—
Дяків Всеволод, Рамос Мехія	\$	50,—	Запарчичин Петро, Канада	дол.	1,—
Дяків Микола, Кільмес	\$	50,—	Запішак Антін, В. Аделіна	\$	10,—
Дяків Михайло, Монте Чінгольо	\$	20,—	Заразка Павліна, Канада	дол.	20,—
Дячун Микола, Саранді	\$	100,—	Заремба Василь і Марія, Бс. Айрес	\$	100,—
— E —			Зарицький Іван, ЗСА	дол.	6,—
Е. К. О., ЗСА	дол.	5,—	Зарічний Степан, ЗСА	дол.	1,—
— E —			Зарубій Роман, Лянус	\$	50,—
Емець Яків, ЗСА	дол.	5,—	Заставний Волод., Фр. Соляно	\$	40,—
Енджеєвський Іван, Бс. Айрес	\$	100,—	інж. Захарієвич Зенон, ЗСА	дол.	5,—
— Ж —			Захарчук Василь, Кляйполе	\$	100,—
Жабюк Богдан Зенон, Беріссо	\$	50,—	Захарчук Микола, Бс. Айрес	\$	50,—
Жабюк Юліян, Беріссо	\$	105,—	Заяць Григорій, Бс. Айрес	\$	50,—
д-р Жгута Андрій, ЗСА	дол.	20,—	Заяць Олекса, ЗСА	дол.	1,—
інж. Жебрацький Олександр Бс. Айрес	\$	50,—	Зб. листа — о. Лотоцький Леонід, Венесуеля	дол.	20,—
Жеребецький М., ЗСА	дол.	10,—	Зб. листа — Созоник Арсеній, Ляважоль	\$	265,—
Жибак Іван, В. Мартелі	\$	120,—	Зб. листи, Канада	дол.	55,—
Жибак Марія, В. Мартелі	\$	10,—	Збудівський М., Канада	дол.	2,—
			Зварич Степан, Гурлінгтам	\$	100,—
			Зварич Я., Канада	дол.	2,—
			Здирка Іван, Хосе Інхенерос	\$	100,—
			Зелінка Доля, Ляважоль	\$	50,—
			Зелінка Микола, Фр. Соляно	\$	50,—
			Зиска Павло, ЗСА	дол.	5,—

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Зінько Роман, Мунро	\$	100,—	Кальків Опанас, Чако	\$	10,—
З'їзд українців з Аргентини на «Союзівці», ЗСА	дол.	935,—	Камінський Володимир, Канада	дол.	1,—
Змія Іван, Беріссо	\$	50,—	Камінський Володимир, Фльоріда	\$	10,—
Знак Дмитро, Бс. Айрес	\$	100,—	Канюк Осип, Сан Мартін	\$	100,—
Знаговський Григорій, Темперлей	\$	100,—	Капеля Бандуристів, Ляважоль	\$	100,—
Зонкевич Іван, Канада	дол.	2,—	Капеняк Анастасія	\$	10,—
інж. Зоренко Григорій, Бс. Айрес	\$	100,—	Капеняк Микола, Берналь	\$	500,—
д-р Зота Василь, Мендаза	\$	10,—	Капінус Василь, Кільмес	\$	10,—
Зотта Емілія	\$	5,—	Каплаун Володимир	\$	10,—
Зубань Григорій, ЗСА	дол.	1,—	Капускінська Марія, Авежанеда	\$	50,—
Зубатий Василь і Дора Перез, Бс. Айрес	\$	200,—	Капустянський Юрій, ЗСА	дол.	2,—
Зубрицький Олекса, Кільмес	\$	50,—	Кашій Олекса, Бс. Айрес	\$	300,—
Зубрій Григорій, Беріссо	\$	100,—	Караван Михайло, Малявер	\$	200,—
Зубчук Павло, Чако	\$	100,—	Каранович Катерина, Кляйполе	\$	50,—
Зуз Василь, ЗСА	дол.	10,—	Каранович Наталія, Бс. Айрес	\$	100,—
— I —					
Іванек М., Канада	дол.	5,—	Караульний Володимир і Марія, Гудсон	\$	100,—
Іванечко Петро	\$	20,—	Карауш Андрій, Бс. Айрес	\$	200,—
Іваник родина, Кільмес	\$	550,—	Карвацька Наталія, Бс. Айрес	\$	100,—
інж. Іваник Юрій, Кільмес	\$	100,—	Карвацький Іван, Бс. Айрес	\$	500,—
д-р Іваницький Василь, Мартінез	\$	1.000,—	Карвацький Пилип, Бс. Айрес	\$	100,—
д-р Макаруха-Іваницька Лідія, Мартінез	\$	1.000,—	Карда І., Канада	дол.	10,—
Іваницький Ілько, ЗСА	дол.	10,—	Кармазин Петро, Темперлей	\$	100,—
Іваницький Роман, ЗСА	дол.	10,—	Карманін Юрій і Ольга, Канада	дол.	101,—
Іванишин Іван і Христина, Канада	\$	100,—	Кармелюк Олекса, ЗСА	дол.	4,—
Іванів, ЗСА	дол.	1,—	Карпа Степан, Лянус	\$	30,—
Іванів Наталка, Кільмес	\$	20,—	Карпинець Ю., Канада	дол.	1,—
Іванків Володимир, ЗСА	дол.	3,—	Карпо Володимир, ЗСА	дол.	2,—
Іванюх Семен, Авежанеда	\$	50,—	Карпук Дмитро, В. Альсіна	\$	100,—
Івасечко Василь, Олівос	\$	50,—	Карпук Іван, Плятанос	\$	100,—
Івасівка Михайло, ЗСА	дол.	5,—	Карпук Прохор і сини, В. Альсіна	\$	50,—
Івашків Іван, Авежанеда	\$	100,—	Карпук Теодор, Гудсон	\$	100,—
Івашків Катерина, Саранді	\$	10,—	Карпюк Василь, Гудсон	\$	110,—
Івашків Теодор, Саранді	\$	5,—	Карпюк Іван, Бс. Айрес	\$	100,—
Івсюлен Есперанса, Сан Мартін	\$	10,—	Каса Гарція, В. Альсіна	\$	5,—
Івнатенко Тетяна, Фльоріда	\$	50,—	Касперський Степан, ЗСА	дол.	5,—
Ігнаш І., Канада	дол.	2,—	Каспрук Василь, Берналь	\$	50,—
Ілечко Ір., ЗСА	дол.	2,—	Касячук Василь, Бс. Айрес	\$	100,—
Іліч Микола	\$	30,—	Каталак Мартин, Канада	дол.	5,—
Ільків Дмитро, Канада	дол.	1,—	Катариноюк Андрій, Саранді	\$	15,—
Ільків О., Канада	дол.	2,—	Катедральний Хор, Бс. Айрес	\$	1.000,—
інж. Ільницький Ростислав і Іванка, Л. де Замора	\$	2.010,—	Кахник Т., ЗСА	дол.	1,—
Ільчишин Василь, ЗСА	дол.	5,—	Кахній Іван, Канада	дол.	1,—
Інститут Студій Советознавства, Канада	дол.	10,—	Качан Василь,	\$	10,—
Іскало Іван, ЗСА	дол.	2,—	Качан Олекса, Лянус	\$	500,—
Іщук Яків, В. Альсіна	\$	10,—	Качанівський Едвард і Юлія, Бс. Айрес	\$	100,—
— K —					
К... Михайло	\$	50,—	Качмар Микола, Бс. Айрес	\$	30,—
Кабанців Ніна, Вільде	\$	45,—	Качмарський Анатоль, ЗСА	дол.	10,—
Каваць Я., Канада	дол.	2,—	Качор Богдан, Олівос	\$	100,—
Кавка Степан, ЗСА	дол.	10,—	Качорас Анна, ЗСА	дол.	5,—
Кавчак Михайло, Канада	дол.	1,—	Качурак Василь, Монте Гранде	\$	50,—
Кавуля Наталка, Канада	дол.	5,—	Каштанюк Володимир, ЗСА	дол.	10,—
Кадикало А., Канада	дол.	5,—	Кашуба Головенько Анна, Саранді	\$	50,—
Кадішин Микола, Рамос Мепія	\$	10,—	Кашуба Іван, Ляважоль	\$	50,—
Казимирчук Дмитро	\$	10,—	Кашуба Леонард	\$	20,—
Казимирчук Петро, Бс. Айрес	\$	15,—	Кашуба Петро, Ляважоль	\$	50,—
Казук Марцеля, Беріссо	\$	2,—	Кашуба Юлія, Вероніка	\$	100,—
Калинич Михайло, Канада	дол.	50,—	Кашій Володимир, Канада	дол.	5,—
інж. Калинич Любомир, ЗСА	дол.	5,—	о. Кащук Дмитро, Беріссо	\$	30,—
Калитин Олександр, Вільде	\$	1.030,—	Кащук Параска, Берналь	\$	100,—
Каліман Іван, Фр. Соляно	\$	10,—	Квартюк Іван, Канада	дол.	10,—
			Кварцяний Петро, Хозе К. Паз	\$	10,—
			Квас Вальтер, ЗСА	дол.	100,—
			Квасній Любомир, Берналь	\$	50,—
			Квасній Петро	\$	50,—
			д-р Квітковський Деніс, ЗСА	дол.	50,—
			інж. Кебузницький Михайло, Лонгшампе	\$	50,—
			Кедринський А., ЗСА	дол.	10,—
			інж. Кекіш Борис, ЗСА	дол.	5,—
			Керницька Юстина, Сан Мартін	\$	20,—

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Керпатий, ЗСА	дол.	5,—	Коза Роман,	\$	10,—
Кечічян Задорецька Агафія, Бс. Айрес	\$	100,—	Козак Володимир, В. Домініко	\$	20,—
Кибюк С., Канада	дол.	3,—	Козак Григорій, Темперлей	\$	10,—
Кирейко Віктор, ЗСА	дол.	5,—	Козак І., Канада	дол.	2,—
Кириченко А., Канада	дол.	1,—	Козак Михайло, Бс. Айрес	\$	100,—
Кислюк Лука, Канада	дол.	10,—	Козак Ольга, Канада	дол.	20,—
Кишакевич Текля, Л. де Замора	\$	10,—	Козак Осип, Віля Домініко	\$	10,—
д-р Кишакевич Юрій, ЗСА	дол.	150,—	Козак Петро і Юлія, Гурлінгтам	\$	500,—
Кібіч Степан, Берналь	\$	10,—	Козак Роман, Сан Андрес	\$	100,—
інж. Кізіма Богдан, ЗСА	дол.	5,—	Козарук М., Канада	дол.	2,—
д-р Кізіма Степан, ЗСА	дол.	1,—	інж. Козачек Вадим, Пальомар	\$	100,—
Кізло Григорій, В. Домініко	\$	150,—	Козачук Марко, Берасатеґі	\$	250,—
Кізло Степан, В. Домініко	\$	50,—	Козачук Павло, Ріо Негро	\$	100,—
Кізюк Михайло, Сан Ісідро	\$	100,—	інж. Козбур Тарас, ЗСА	дол.	15,—
Кізюк Осип, Бс. Айрес	\$	20,—	Козира Л., ЗСА	дол.	2,—
Кікта Степан, ЗСА	дол.	10,—	Козіцький Петро, Лібертад	\$	200,—
Кіляр Володимир, ЗСА	дол.	5,—	Козлюк Олександр, Тігре	\$	75,—
Кінах Іван, Авежанеда	\$	30,—	Козодій Амброзій, Еспелета	\$	10,—
Кінащук Михайло, Дон Боско	\$	10,—	Кокіль Осип, Канада	дол.	20,—
Кіріченко Петро, Берналь	\$	10,—	Колодій Андрій, Рамос Мехія	\$	200,—
Кірічук Євдокія, Лянус	\$	100,—	Колодій Володимир, Док Суд	\$	100,—
Кіт Теодор, В. Домініко	\$	100,—	Колодій Іван, Сан Мартін	\$	10,—
Кіцула, Канада	дол.	15,—	Колодій Іван, ЗСА	дол.	1,—
Кіцула Осип, Канада	\$	150,—	Колодій Михайло, Темперлей	\$	200,—
Кічак Андрій, Альдо Бонзі	\$	50,—	Колодій Михайло, ЗСА	дол.	10,—
Кішка Еронім, Росаріо	\$	10,—	Колодій Михайло і Марта, Канада	дол.	5,—
Кішко Б. Лідія, Гурлінгтам	\$	20,—	Колодій Петро, Касерос	\$	100,—
Кішко Богдан, Віжа Бош	\$	10,—	Колодій Франц, ЗСА	дол.	2,—
Кланцак С., Канада	дол.	2,—	Колодійчук Антін	\$	5,—
Клим Павло і Ольга, ЗСА	дол.	25,—	Коломонець Дмитро, Канада	дол.	1,—
Климкович Захар, Мунро	\$	10,—	Колтало Михайло, Канада	дол.	1,—
Климців С., Канада	дол.	1,—	о. Колтуцький Михайло, ЗСА	дол.	5,—
Кліш Гриць, Канада	дол.	1,—	Колцун Михайло, ЗСА	дол.	1,—
Кліщук Тимотей, Парагвай	\$	10,—	Кольба Дмитро, В. Караса	\$	50,—
Клось Володимир, ЗСА	дол.	5,—	Комар Василь, ЗСА	дол.	5,—
інж. Клось Володимир і Вікторія ЗСА	дол.	10,—	д-р Комаринський В., ЗСА	дол.	10,—
Клось Осип, Ля Плята	\$	100,—	Комарницький Григорій, Канада	дол.	2,—
Клюба Антін, Парагвай	\$	20,—	Комаровська Наталія, Берналь	\$	100,—
Клюба Іван, В. Еліса	\$	100,—	Комаровська Стефанія, Берналь	\$	100,—
Клюба Теодор, В. Еліса	\$	50,—	Комаровський Михайло, Берналь	\$	150,—
Клюс Анна, В. Домініко	\$	50,—	Комітет Українок Канади,	дол.	100,—
Ключник І., ЗСА	дол.	1,—	Комітет Українців Канади, Монреаль	дол.	50,—
Кметь Андрій, Сан Мартін	\$	200,—	Комнацький Косма, І. Касанова	\$	10,—
Кметь Василь, Гурлінгтам	\$	2,50	«Кондор Пляст», В. Бажестер	\$	200,—
Кметь Володимир, В. Альсіна	\$	2.500,—	Кондратюк Іван, Лянус	\$	30,—
Кміть Е., Канада	дол.	10,—	Коник О., Канада	дол.	1,—
Кобзістий Іван, Касерос	\$	50,—	Коник Степан, В. Аделіна	\$	200,—
Кобіляк Дмитро, Чако	\$	21,—	Конопадський П. Канада	дол.	2,—
Кобілянський Іван, Ляважоль	\$	10,—	Коноплюк Максим, В. Альсіна	\$	100,—
Кобрин Роман, ЗСА	дол.	10,—	Консенсторія Української Автокеф. Правосл.		
Коваленко Л., Канада	дол.	5,—	Церкви, ЗСА	дол.	500,—
Ковалик О., Канада	дол.	1,—	Концідайло Остап, Формоза	\$	100,—
Ковалишин Адам, ЗСА	дол.	1,—	Копій М., Канада	дол.	2,—
Ковалишин Дмитро Олівос	\$	60,—	Кооп. «Будучність», Канада	дол.	100,—
Коваль Володимир, ЗСА	дол.	2,—	Кооп. «Відродження», Бс. Айрес	\$	1.000,—
Коваль Іван, Сан Мартін	\$	50,—	Кооп. «Кредитівка», ЗСА	дол.	10,—
Коваль Степан і Марія, В. Аделіна	\$	50,—	Кооп. Кред. Спілка, Канада	дол.	350,—
Ковальський Василь, Берасатеґі	\$	10,—	Кооп. «Тризуб», Бс. Айрес	\$	279,25
Ковальський Степан, Канада	дол.	1,—	Кооп. «Фортуна», Бс. Айрес	\$	500,—
Ковальчик Михайло, Мунро	\$	10,—	Корбутяк Михайло, Бс. Айрес	\$	1.010,—
Ковальчук Пилип, Беріссо	\$	100,—	Корда Іван, Темперлей	\$	100,—
Ковальчук Юрій, Чако	\$	10,—	Кордуба Тома, ЗСА	дол.	5,—
Ковальчук Юхим, Флоріда	\$	10,—	Корзан Марія Катерина, Олівос	\$	100,—
Ковалячук Явдоха, Кордоба	\$	20,—	Корінець Микола, Канада	дол.	5,—
Когут Лев, Канада	дол.	1,—	інж. Корінь Володимир, ЗСА	дол.	2,—
Когут Маркіян, Канада	\$	5.000,—	Кордятович Володимир, ЗСА	дол.	10,—
Когут Н., Канада	дол.	5,—	Корнага Володимир, ЗСА	дол.	10,—
Когуць Юрій	\$	10,—	Кир Корниляк Платон, Німеччина	нім. м.	200,—
Кожушко І., Канада	дол.	2,—	Корнута Володислав, Місіонес	\$	30,—

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Король Іван, В. Целіна	\$ 50,—	Кропельницькі Зигмонд, І. Касанова	\$ 10,—
Кородевич Евстахій, В. Альсіна	\$ 178,—	Крупа Теодор, Ляважоль	\$ 50,—
Королюк Василь, Ляважоль	\$ 500,—	Крупка Степан і Ольга, В. Бажестер	\$ 100,—
Корсунь Максим, Сан Мігель	\$ 10,—	Крупка Степан, Євген і Ольга, В. Бажестер	\$ 50,—
Кос Йосиф, Канада	дол. 3,—	Крупка Плятон, Муиро	\$ 10,—
Кос Юрій, Канада	дол. 1,—	Кручковий Михайло, Бс. Айрес	\$ 10,—
Косінковський Михайло, С. Андрес	\$ 50,—	Крушельницький Микола, Гудсон	\$ 5,—
Костенюк Нестор, Канада	дол. 5,—	Кубин Ярослав, ЗСА	дол. 20,—
Костик Володимир, Гудсон	\$ 10,—	Куб'як Гнат, В. Альсіна	\$ 20,—
Костів Михайло, ЗСА	дол. 1,—	Кудельський Григорій, Уругвай	\$ 11,50
Костка Михайло, ЗСА	дол. 10,—	Кудловський Іван, Л. де Замора	\$ 70,—
Костовецький Петро і Юлія, Сан Мартін	\$ 50,—	Кудрій Михайло, ЗСА	дол. 5,—
Коструба Ярослав, ЗСА	дол. 50,—	Кузик Василь, ЗСА	дол. 2,—
Костюк Богдан, Кільмес	\$ 50,—	Кузик Іван, Бс. Айрес	\$ 100,—
Костюк І., Канада	дол. 2,—	Кузик Павло, Канада	дол. 10,—
Костюк Микола, Ітусайнго	\$ 100,—	Кузьма Григорій, Вероніка	\$ 100,—
Костюк Роман, Анна і Ірена, Канада	дол. 25,—	Кузьмич Осип, Бс. Айрес	\$ 1.000,—
Костюк С., Канада	дол. 2,—	Кузьмич Степан, Бс. Айрес	\$ 100,—
Косюк Василь, Бс. Айрес	\$ 1.500,—	Кузьнюк Василь, Канада	дол. 1,—
Косюк Іваночко Параскевія, Бс. Айрес	\$ 500,—	Кузьо Осип, І. Касанова	\$ 10,—
Котелевич Іван	\$ 10,—	Кукурічка Осип Мирослав, Рем. де Ескаляда	\$ 50,—
Котелевич Олександр, В. Альсіна	\$ 40,—	Кулик В., Канада	дол. 2,—
Котельчук Максим, Чако	\$ 200,—	Кулик Іван, ЗСА	дол. 10,—
Котовський Борис, Чако	\$ 200,—	інж. Кулик Іван і дружина, Бс. Айрес	\$ 500,—
Котовський Микола, Чако	\$ 10,—	Кулик Філько, Канада	дол. 10,—
Котовський Теодор і Іван, Чако	\$ 500,—	Кулицький Євген, Сан Мартін	\$ 30,—
Котульський Володимир, Бс. Айрес	\$ 1.000,—	Кулицький Осип, Сан Мартін	\$ 11,50
Кофоне, Канада	дол. 1,—	Кульчицький Павло і Марія, Лібертад	\$ 700,—
Коцабюк Анна, Кордоба	\$ 100,—	Кульчицький Роман, ЗСА	дол. 1,—
Коцабюк Дмитро, Кордоба	\$ 100,—	Кундель Михайло, В. Бажестер	\$ 100,—
Коцан Дмитро, Канада	дол. 2,—	Кундуш Олександр, Кордоба	\$ 20,—
Коційовський М., Канада	дол. 2,—	Купич Б., Канада	дол. 1,—
Коцік Михайло, Кільмес	\$ 100,—	Купратий Д., Канада	дол. 1,—
Коцко Евстахій, Ляважоль	\$ 100,—	Купчак Іван, Вільде	\$ 1,—
Кравець Василь, В. Бажестер	\$ 50,—	Купрян	\$ 10,—
Кравець Сидір, ЗСА	дол. 25,—	Курилець Володимир, Фльоріда	\$ 100,—
інж. Кравчук Евстахій, ЗСА	дол. 10,—	Курилець Іван, Канада	дол. 2,—
Кравчук Юлія, Рамос Мехія	\$ 100,—	Курилюк Антін, Док Суд	\$ 100,—
Крайник Теодор, Гудсон	\$ 100,—	Курич Василь, Канада	дол. 10,—
Крамар Дмитро, Вільде	\$ 10,—	Курнявка Михайло, Канада	дол. 2,—
Крамар З., Канада	дол. 2,—	Куровицький Е., ЗСА	дол. 50,—
Крамар Зеппон, Канада	дол. 10,—	Курцеба Павло, Канада	дол. 25,—
Крапец Катерина, В. Бажестер	\$ 10,—	Кустрин Іван, Пасо дель Рей	\$ 100,—
Кремена Клявдія, ЗСА	\$ 160,—	Кусяк Іван, Док Суд	\$ 100,—
Крет Іван, Гурлінггам	\$ 100,—	Кусяка Левко, ЗСА	дол. 5,—
Крет Степан, Тортугіас	\$ 100,—	Кузь Богдан, Беріссо	\$ 10,—
Креховецький Іван, Сан Андрес	\$ 210,—	Кузь Степан, Беріссо	\$ 10,—
Кривенький Юрій, Канада	дол. 2,—	Кутний Степан, Мар дель Плята	\$ 50,—
Кривий Іван, Гудсон	\$ 315,—	Кутянський Григорій, Гурлінггам	\$ 50,—
Кривіцький Осип, В. Альсіна	\$ 50,—	Кухаришин Іван, Канада	дол. 2,—
Кривоніс Степан, ЗСА	дол. 10,—	Кухарчук Антін, В. Бажестер	\$ 10,—
Кривяк Юрій, Муиро	\$ 50,—	Кухтин Ярослав, ЗСА	\$ 40,—
Крижанівська Марія і Меланія, Монте Гр.	\$ 10,—		і дол. 10,—
Крижанівський Микола, Гр. Родрігез	\$ 30,—	Куць Михайло, Росаріо	\$ 10,—
Крижанівський Михайло, Чако	\$ 50,—	Кучвара Роман, Беріссо	\$ 100,—
Крижанівський Остап, Польшорінес	\$ 100,—	Кучер Анна, Авежанеда	\$ 10,—
Крижанівський Петро, М. Гранда	\$ 100,—	Кушей Микола	\$ 2,—
Крижанівський Петро, Чако	\$ 10,—	Кушіль Іван, В. Домініко	\$ 50,—
Крися Василь, ЗСА	дол. 10,—		
Крися Володимир, ЗСА	дол. 10,—	— Л —	
Крися Ілько, Бс. Айрес	\$ 50,—	Лавринович І., Канада	дол. 1,—
Крисяків Роман, Ляважоль	\$ 60,—	Лавриченко Галя, Темперлей	\$ 50,—
Кріль Григорій, Канада	дол. 2,—	Лавриченко Яків і Олена, Темперлей	\$ 100,—
Кріп Василь, В. Аделіна	\$ 100,—	Лаврівський Богдан, Кільмес	\$ 5,—
Кріп Олекса, В. Аделіна	\$ 303,50	Лаврівський Ст., Канада	дол. 2,—
Крісас Степан, Мендоза	\$ 10,—	інж. Лагошняк Василь, ЗСА	дол. 20,—
Кріслатий Семен, ЗСА	дол. 4,—	Лагоцький Іван, Бс. Айрес	\$ 100,—
Крісовек Павло, Чако	\$ 20,—	Ладаінай Іван, Вал. Альсіна	\$ 150,—
Кропельницький Ярослав, Бульогне	\$ 100,—		

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Ладанай Степан	\$ 10,—	Личук Олекса, Саранді	\$ 20,—
Ладика Іван і Евфрозина, Сан Мартін	\$ 110,—	Лищук Назар	\$ 10,—
Лапецький Степан, Вільде	\$ 20,—	Лізчицька Юлія, Бс. Айрес	\$ 50,—
Лапко Василь, Канада	дол. 5,—	Лівша родина, Бс. Айрес	\$ 500,—
Лапчук М., Канада	дол. 5,—	Ліга Визв. України Голов. Управа, Канада	дол. 125,—
Лашак Евген, ЗСА	дол. 5,—	Ліга Визв. України, Бремтон, Канада	дол. 10,—
Лебідь Антін, Вероніка	\$ 50,—	Ліга Визв. України, Гвелф, Канада	дол. 10,—
Лебухорський Осип, Вал. Альсіна	\$ 20,—	Ліга Визв. України, Кіченер, Канада	дол. 10,—
Левадний Олекса, ЗСА	дол. 1,—	Ліга Визв. України, Престон, Канада	дол. 10,—
Левенець Михайло і Зофія, Франц. Соляно	\$ 100,—	Ліга Укр. Католических Жінок, Канада	дол. 25,—
Левинець С., Канада	дол. 5,—	Лінько А. і В., ЗСА	дол. 5,—
Левицька І., Канада	дол. 1,—	Лісовий Василь, Бс. Айрес	\$ 10,—
Левицький В., Канада	дол. 1,—	Логінський Михайло	\$ 50,—
Левицький Осип	\$ 10,—	Лозинський В., Канада	дол. 1,—
Левицький Прокіп, В. Целіна	\$ 6,—	Лозинський Василь, Канада	дол. 1,—
Левко Марія, Рамос Мехіа	\$ 100,—	інж. Лозицький Юрій, Авежанеда	\$ 300,—
Левко Гараваглія Феліса, Кастеляр	\$ 50,—	Лозовий Федір, ЗСА	дол. 5,—
Левко Тосоне Роса, Рамос Мехіа	\$ 50,—	Лопати І., Канада	дол. 1,—
Лезан Розалія, В. Бажестер	\$ 10,—	Лопачук Григорій, Мендоза	\$ 10,—
Лейбич Роман, В. Бажестер	\$ 1.000,—	Лопушанський Степан, Канада	дол. 1,—
Лемішка Павло, Сан Мартін	\$ 20,—	Лотоцький Василь, Канада	дол. 2,—
Ленчик Марія, Кордоба	\$ 5,—	о. Лотоцький Леонід, Венесуела	дол. 50,—
Лепак Андрій, Авежанеда	\$ 10,—	Лотоцький Степан, Кордоба	\$ 1.000,—
Лептак Петро, ЗСА	дол. 1,—	Луговий Ярослав і Лідія, Канада	дол. 5,—
Лесик Володимир, Сан Мартін	\$ 50,—	Лука Петро, Турдера	\$ 10,—
Лесик Еронім, Сан Мартін	\$ 100,—	Лукаш Теодор, Вал. Альсіна	\$ 50,—
інж. Лесик Ігор, ЗСА	дол. 1,—	Лукашик Іван, Лянус	\$ 20,—
Лесик родина, Чако	\$ 50,—	Лукіянська Анна, Турдера	\$ 100,—
Лестюк Михайло і Анна, Канада	дол. 25,—	Лукіянський Еміліо, Турдера	\$ 100,—
Лесюк Дмитро, В. Домініко	\$ 300,—	Лукомський Антін, Мунро	\$ 10,—
Леськів Микола, Беріссо	\$ 50,—	Лутчак Теодор, Беріссо	\$ 20,—
Леськів Михайло, Морон	\$ 200,—	Луцик П., Канада	дол. 5,—
Лесько М., Канада	дол. 2,—	Луцишин Микола, Беріссо	\$ 50,—
Лех Володимир, Вільде	\$ 500,—	Луцький Я., Канада	дол. 5,—
інж. Лех Петро, Беріаль	\$ 100,—	Лучкевич Роман, ЗСА	дол. 2,—
Лехняк Іван, Каннінг	\$ 100,—	Лучків Іван і Катерина, Банфільд	\$ 200,—
Лешко Теодор, ЗСА	дол. 20,—	Лучків Юрій, Канада	дол. 2,—
Лещини Михайло, ЗСА	дол. 1,—	Лучницький Яків, Гудсон	\$ 50,—
Лигач Василь і Марія, Канада	дол. 10,—	Любачівський Богдан, ЗСА	дол. 50,—
Лилик Ілько, Сан Андрес	\$ 30,—	Любуньо Явдоха, Кордба	\$ 100,—
Лилик Павло, Сан Андрес	\$ 50,—	Люкрин Станько, Парагвай	\$ 10,—
Лилик Петро, В. Бажестер	\$ 110,—	Лютний Віктор, ЗСА	дол. 10,—
Лилик Роман, Із. Касанова	\$ 100,—	Люханко Ярослав, ЗСА	дол. 10,—
Лило Василь, Вільде	\$ 10,—	Лялюк Микола, ЗСА	дол. 10,—
Липинський Іринея, Сантос Люгарес	\$ 100,—	Лялюк Михайло	\$ 20,—
Липинський родина, Сан Мартін	\$ 50,—	Ляляк Гавриїл, Мунро	\$ 100,—
Липка Іван, Гудсон	\$ 5,—	Лямпіка Конрад, Парагвай	\$ 20,—
Липка Ярослав, Бс. Айрес	\$ 100,—	Ляхіта Анна	\$ 10,—
Лис Сава, ЗСА	дол. 10,—	Лехович Микола і Анна, Чиле	дол. 10,—
Лис Марія, Канада	дол. 5,—	Ляшинський Микола, Вільде	\$ 20,—
Лис Пилип, Мартінез	\$ 100,—	Лушук Теодор, Сан Хусто	\$ 100,—
Лисай Іван, Формоза	\$ 20,—	Льопез Гектор, Тігре	\$ 10,—
Лисай Михайло, Сан Андрес	\$ 20,—		
Лисенко М., Канада	дол. 5,—		
Лисий Михайло, Канада	дол. 11,—		
Лисий Олександр, Сан Мартін	\$ 10,—		
Лисогір Йосиф, ЗСА	дол. 100,—		
Литвак Анна, Канада	дол. 5,—		
Литвак Петро, Чако	\$ 21,—		
Литвак С., Канада	дол. 1,—		
Литвин Олександр, Бс. Айрес	\$ 50,—		
Литвин МIRON, ЗСА	дол. 25,—		
Литвин Михайло, Місіонес	\$ 50,—		
Литвинович Богдан, Гурлінггам	\$ 250,—		
Литвинович Лідія, Гурлінггам	\$ 250,—		
Литвинюк Дмитро, Вал. Альсіна	\$ 50,—		
Литвинюк Осип, Док Суд	\$ 100,—		
Лиховид Степан	\$ 100,—		
інж. Лихолай Микола, ЗСА	дол. 30,—		
		— М —	
		Магденко Василь, Авежанеда	\$ 16,—
		Магмет Іван, Брагадо	\$ 100,—
		о. Маєвський Петро, ЗСА	дол. 10,—
		Маєвський Петро, Канада	дол. 5,—
		Мазунек Теодор, В. Караса	\$ 50,—
		Мазунек Петро	\$ 10,—
		Мазур Іван, Із. Касанова	\$ 40,—
		Мазурик Анна, Канада	дол. 20,—
		Мазяк Дмитро, Темперлей	\$ 100,—
		Майданик Василь, Вал. Альсіна	\$ 100,—
		Майка Степан, Вал. Альсіна	\$ 1.000,—
		Майковський М., Канада	дол. 1,—
		Макар Володимир і Тереса, Канада	дол. 15,—
		Макара М., ЗСА	дол. 5,—

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Макаренко Григорій, С та Круз	\$	20,—	Матійчак Василь, ЗСА	дол.	1,—
Макаренко Сергій, ЗСА	дол.	15,—	Матура Степан, Бс. Айрес	\$	200,—
Макарук Михайло, Місіонес	\$	10,—	Матченко Степан, Кордоба	\$	50,—
Макаруха Зофія, Мартінез	\$	1.000,—	Мацех Василь, ЗСА	дол.	30,—
Маковой Марія	\$	25,—	Мащина Омелян, ЗСА	дол.	10,—
Маковоз Макар, Альдо Бонзі	\$	100,—	Мащини Константин, Берналь	\$	50,—
Макогін Омелян, ЗСА	дол.	10,—	Мацканин Б., Канада	дол.	1,—
Максим Василь, В. Караса	\$	50,—	Мацюк Марія, Кільмес	\$	50,—
Максим Іван, Канада	дол.	2,—	Мацяк Іван, Льос Польворінес	\$	10,—
Максименко Галя, Бс. Айрес	\$	100,—	Мацяк Клячко Іванна, Льос Польворінес	\$	10,—
Максимів Василь, Саранді	\$	40,—	Мачула В., ЗСА	дол.	2,—
Максимів Микола, Канада	дол.	2,—	Машталір Мирослав, Ляважоль	\$	10,—
Максимович Ярослав, Монте Чінгольо	\$	50,—	Медвідь Микола, ЗСА	дол.	5,—
Макух В., ЗСА	дол.	20,—	Медвідь Михайло, ЗСА	дол.	10,—
Макух М., Канада	дол.	1,—	Медик М., Канада	дол.	1,—
Маланчин Михайло	\$	20,—	Мей Павло, Сан Мартін	\$	50,—
Маланчук Олег, ЗСА	дол.	5,—	Мельник А.	\$	5,—
Маланчук Степан, ЗСА	дол.	10,—	Мельник А., Канада	дол.	2,—
Малець І., Канада	дол.	10,—	Мельник Андрій і Акендій, Чако	\$	100,—
Малець Петро, Бс. Айрес	\$	100,—	о. Мельник Антін, Люїс Гільон	\$	100,—
Малецький Яким, Бс. Айрес	\$	500,—	Мельник Василь, Бс. Айрес	\$	1.000,—
Малиновський Антін, Беріссо,	\$	50,—	Мельник І., Канада	дол.	2,—
Малинчук Д., Канада	дол.	1,—	Мельник Іван, ЗСА	дол.	5,—
Малярук Анна, Беріссо	\$	100,—	Мельник Іван, Канада	дол.	5,—
Мамчур Василь, Сан Мартін	\$	200,—	Мельник Микола, В. Караса	\$	50,—
Манацький Евстахій, ЗСА	дол.	5,—	Мельник Микола ЗСА	дол.	10,—
Мандебур Розалія, ЗСА	дол.	5,—	Мельник Павло, Росаріо	\$	10,—
Мандзій Володимир, ЗСА	дол.	10,—	Мельник Петро, Бс. Айрес	\$	50,—
Мандзій Степан і Ксеня, Бс. Айрес	\$	120,—	Мельник Семен	\$	10,—
Мандзій Рудольф, ЗСА	дол.	10,—	Мендик Зофія, Канада	дол.	10,—
Мандрика Петро	\$	20,—	Мендик Микола, Вільде	\$	10,—
Мандрика Роман і Текля Канада	дол.	10,—	Метик Осип, В. Бажестер	\$	100,—
Манжуло Григорій, Гарін	\$	100,—	Мельнічук Дмитро, Табляда	\$	50,—
Мантика Володимир, ЗСА	дол.	10,—	Мельнічук Карно, В. Караса	\$	10,—
Маргаль М., Канада	дол.	1,—	Мельнічук Марцельо, Гурлінггам	\$	10,—
Маречко Андрій, Канада	дол.	1,—	Мельнічук Ольга, Гурлінггам	\$	10,—
Марінович, ЗСА	дол.	1,—	Мигаль Дмитро, Беріссо	\$	200,—
Маричук Лев, Амежанеда,	\$	200,—	Мигаль Е., Канада	дол.	2,—
Марішин Василь, Із. Касанова	\$	150,—	Микитась Василь, Канада	дол.	2,—
Марієс. Друж. Параф. Св. Івана Хрес.,			Микстенко Анастазія ЗСА	дол.	3,—
Монтреаль, Канада	дол.	15,—	Микитенко Андрій, ЗСА	дол.	25,—
Марійчук Анна	\$	20,—	Микитенко Аскольд, ЗСА	дол.	2,—
Марійчук Олександра	\$	10,—	Микитин Василь, Канада	дол.	2,—
Марків Григорій, Морон	\$	200,—	Микитюк Іван, В. Бажестер	\$	200,—
Марків Д., ЗСА	дол.	1,—	Милюк Степан, Амежанеда	\$	20,—
Марків І., Канада	дол.	1,—	Милусь Микола, Фльоріда	\$	15,—
Маркович Василь, В. Домініко	\$	100,—	Миносора Ксеня, Канада	дол.	5,—
Маркович Віра, В. Бажестер	\$	50,—	Мирович Осипа, Канада	дол.	20,—
Марковський родина, Кордоба	\$	100,—	Миськів М., Канада	дол.	2,—
Мартинець Павло, Канада	дол.	2,—	Миськів Михайло, ЗСА	дол.	5,—
Мартинюк Василь, Сан Мартін	\$	50,—	Мисько Ю., Канада	дол.	2,—
Мартинюк Євген, Парагвай	\$	10,—	Митко Осип, Канада	дол.	1,—
Мартинюк Михайло, Сан Мартін	\$	30,—	Михайлович Лев, ЗСА	дол.	5,—
Мартинюк Петро, Канада	дол.	5,—	Михайленко Олександр, Беріссо	\$	20,—
Марусик Андрій, Канада	дол.	25,—	Михайлик Василь, Парагвай	гвар.	300,—
Марушак Михайло, Канада	дол.	4,—	Михайлів Теодозій, Вал. Альсіна	\$	60,—
Марушак Софрон, Вал. Альсіна	\$	30,—	Михайлюк Василь, Тігре	\$	50,—
Марцінів Петро, ЗСА	дол.	3,—	Михайлович Петро, Сан Мартін	\$	10,—
Марцінковська Єлисавета, Канада	дол.	5,—	Михалишка Михайло, ЗСА	дол.	1,—
Масинюк Петро, Док Суд	\$	50,—	Михалунь Михайло, Сан Мартін	\$	50,—
Мас...ка М. (нечиткий), Канада	дол.	5,—	Михальчук Текля, Бурсако	\$	50,—
Масловський Іван, Мартінез	\$	20,—	Мицак П., Канада	дол.	5,—
Масловський Юрій	\$	50,—	Мицак Т., Канада	дол.	1,—
Маслюк Григорій, Берналь	\$	10,—	Миценко, Канада	дол.	1,—
мгр. Мастикаш Євген, Канада	дол.	10,—	Мицко Павло	\$	20,—
Матвійчук Павло, Бс. Айрес	\$	50,—	др Мігайчук Ярослав ЗСА	дол.	25,—
Матвійчук Пилип, Гурлінггам	\$	50,—	Міколинський Іван, Канада	дол.	1,—
Матвішин О., Канада	дол.	2,—	Мілянович Меланія ЗСА	дол.	5,—
Матейчук Степан, Вал. Альсіна	\$	250,—	Міньковський Г., Канада	дол.	1,—

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Міровський Максим, Пачеко	\$	100,—	Непорядний Андрій, Парагвай	\$	20,—
Мітренга Іван, В. Аделіна	\$	100,—	Нестор Осип	\$	50,—
Міхалік Іван, Гудсон	\$	50,—	Несторович Микола, Кордоба	\$	1.000,—
Міщенко Оксана, Л. де Замора	\$	100,—	Нешик Олег, Канада	дол.	1,—
Мова Михайло, Берасатеґі	\$	20,—	Немен Параска, В. Караса	\$	10,—
Могильний Василь, Санта Фе	\$	10,—	Низовий Д., Канада	дол.	1,—
Могильний Іван, Лянус	\$	10,—	Николяк Іван, Беріссо	\$	100,—
Мозговий Лев, Мунро	\$	10,—	Николяк Порфїрій, Вільде	\$	20,—
Мокей С., Канада	дол.	1,—	Никон Степан і Євгенія, Беріссо	\$	1.050,—
Молоде Життя, ЗСА	дол.	5,—	Нимерівська Теодозія, Беріссо	\$	10,—
Монастирська Дора, Кордоба	\$	50,—	Нимерівський Петро, Беріссо	\$	50,—
Монастирський Іван, Кордоба	\$	50,—	Н. Іван	\$	20,—
Мондрак Магдалина Наєт. Сест. Василянко	\$	500,—	Ніклевич Параскевія, Беріссо	\$	15,—
Бс. Айрес	\$	500,—	Н. Н.	\$	1,—
Моргун Євген, В. Караса	\$	50,—	Н. Н.	\$	1,—
Моровський І., Канада	дол.	1,—	Н. Н., ЗСА	дол.	3,—
Мороз Іван, В. Целіна	\$	50,—	Н. Н., ЗСА	дол.	3,—
Мороз Іван	\$	10,—	Н. Н., ЗСА	дол.	5,—
Мороз Михайло, Гудсон	\$	100,—	Н. Н., ЗСА	дол.	5,—
др. Мороз Роман, ЗСА	дол.	10,—	Н. Н., ЗСА	дол.	5,—
Москалюк А., Канада	дол.	1,—	Н. Н.	\$	70,—
Мосора Текля, Вільде	\$	100,—	Н. Н.	\$	1.028,77
Мосора Френцкен Дарія, ЗСА	дол.	5,—	Н. Н.	\$	50,—
Мосора Юліан, Вільде	\$	150,—	Н. Н.	\$	100,—
др. Моспанюк М., Канада	дол.	5,—	Н. Н.	\$	5,—
Мотрук Іван, ЗСА	дол.	2,—	Н. Н., ЗСА	дол.	10,—
Мотюк Д., Канада	дол.	10,—	Н. Н., Канада	дол.	20,—
Моцібора Іван, Берасо	\$	20,—	Н. Н., Канада	дол.	2,—
Моченюк Петро	\$	100,—	Н. Н.	\$	1,—
В. Пр. Митроп. Мстислав, ЗСА	дол.	50,—	Н. Н.	\$	10,—
Мудрий Василь, Олівос	\$	50,—	Н. Н.	\$	3,—
Мудрий Дмитро, Олівос	\$	50,—	Н. Н.	\$	5,—
Мудрий Петро, Канада	дол.	10,—	Н. Н.	\$	5,—
Мудрик М., Канада	дол.	1,—	Н. Н.	\$	5,—
Мужилівський Микола, Лянус	\$	34,—	Н. Н.	\$	10,—
Музика М. Канада	дол.	1,—	Н. Н.	\$	5,—
Музичук Андрій	\$	30,—	Н. Н.	\$	10,—
Муринець Адольф	\$	10,—	Н. Н.	\$	5,—
Муха Леся і Катерина, Канада	дол.	5,—	Н. Н.	\$	10,—
Муха Михайло, Сан Мартін	\$	100,—	Н. Н.	\$	10,—
Муць Олександр, ЗСА	дол.	5,—	Н. Н.	\$	20,—
Мушак Іван, Бс. Айрес	\$	50,—	Н. Н.	\$	10,—
Мушинський Михайло і Валентина, ЗСА	дол.	25,—	Н. Н.	\$	55,—
Мялюк Антін, Фльоріда	\$	100,—	Н. Н., Австралія	дол.	20,—
Мялюк Петро, Фльоріда	\$	100,—	Новак Микола, ЗСА	дол.	5,—
— Н —					
Нагірняк Василь, Ляважоль	\$	100,—	Новак Олекса, Берасатеґі	\$	30,—
Нагнибіда Л., ЗСА	дол.	3,—	Новак Петро, В. Караса	\$	10,—
Назарик Ярослав, Монте Чінгольо	\$	50,—	Новаківська Марія, Гурлінггам	\$	50,—
Назаркевич Осип, Канада	дол.	7,—	Новаківська Марія, Ляважоль	\$	10,—
Назарко Богдан, Канада	дол.	15,—	Новиченко Василь і Анна, Еспелета	\$	500,—
Наконечний Василь, Ляважоль	\$	50,—	Новинські Вацлав, Бс. Айрес	\$	10,—
Наконечний Євген, Сан Мартін	\$	10,—	Новосад Михайло, Із. Касанова	\$	100,—
Наконечний Іван, ЗСА	\$	60,—	Новатарський Василь, Бс. Айрес	\$	500,—
Наконечний Іван, Сан Мартін	\$	50,—	Нозар В., Канада	дол.	1,—
Наконечний Михайло, Сан Мартін	\$	10,—	Ной Андрій, Сан Мартін	\$	20,—
Накутний Іван, Сан Андрес	\$	10,—	Норка Іван, ЗСА	дол.	5,—
Нарвкні ЗСА	дол.	1,—	Нос Володимир, Із. Касанова	\$	10,—
Натуркач Іванна, Парагвай,	\$	10,—	Носик С., Канада	дол.	2,—
Наумлюк Степан, Бс. Айрес	\$	50,—	Носик Я., Канада	дол.	1,—
Небелюк І., ЗСА	дол.	1,—	Нунціо Віктор і Леся, Льос Польворінес	\$	50,—
Недогон Микола, Бс. Айрес	\$	100,—	— О —		
Недопитальський Роман, Док Суд	\$	30,—	Обедн. Україн. Амер. Куп. і Профес. в		
Недошитко В., Канада	дол.	10,—	Льос Анджелес, ЗСА	дол.	25,—
Незбрицький Павло, Мендоза	\$	50,—	Обеднання Укр. Жінок, Венесуеля	дол.	137,77
Немелінський Микола, Росаріо	\$	5,—	Обед. Укр. Педагогів, Канада	дол.	25,—
Немий А., Канада	дол.	5,—	Овчак В., ЗСА	дол.	25,—
			Огар Володимир, Канада	дол.	1,—

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

інж. Огієнко Анатоль, ЗСА	дол.	40,—	Палашевська Стефанія, Матанса	\$	100,—
Огородник Михайло, Муиро	\$	60,—	Палиняк С., Канада	дол.	2,—
Одуляк А., ЗСА	дол.	10,—	Палій Микола і Марія, Бс. Айрес	\$	156,—
Ожеївський Іван, Росаріо	\$	5,—	Палій Михайло, Бс. Айрес	\$	150,—
Ожеївський Петро, Вал. Альсіна	\$	50,—	Паломар Михайло, Сан Хусто	\$	50,—
Озаркевич Розалія, Бс. Айрес	\$	50,—	інж.Пальчук Теодор, ЗСА	дол.	5,—
Окренець Никон, Ольга і Андрій, Чако	\$	30,—	Панас Степан	\$	10,—
Олексишин Роман, ЗСА	дол.	2,—	Панібудьласка Надія, Бс. Айрес	\$	25,—
Олексіків Семен, Фльор. Вареля	\$	115,—	Панченко Олександр, ЗСА	дол.	1,—
Олексюк Антоніна, Парагвай	\$	5,—	Паньків Іван, Канада	дол.	2,—
д-р Олесюк Андрій, ЗСА	дол.	15,—	Паньків П., Канада	дол.	2,—
Олеськів Марко, Бс. Айрес	\$	1.000,—	Паньків Федір, Канада	дол.	2,—
Олещук Петро, Вероніка	\$	10,—	Паньковецька Дарія, Бс. Айрес	\$	300,—
Оліп'їр Петро, Адрогє	\$	50,—	Паньчишин, ЗСА	дол.	5,—
Олійник Василь, Бс. Айрес	\$	200,—	о. Паньчишин В., Канада	дол.	25,—
Олійник Володимир, ЗСА	дол.	20,—	Паньчук Іван, Сіудаделя	\$	10,—
Олійник Володимир, Парагвай	\$	10,—	Паньчук Микола, Бс. Айрес	\$	50,—
Олійник Гриць, Бс. Айрес	\$	500,—	Паньчук Тихон, Сіудаделя	\$	20,—
Олійник Дмитро, ЗСА	дол.	5,—	Парадюк Данило, Вал. Альсіна	\$	100,—
Олійник Микола, Канада	дол.	20,—	Паренюк Михайло, Сан Андрес	\$	50,—
Олійник Мирон, Канада	дол.	5,—	Паринюк Р., Канада	дол.	1,—
Олійник Олена	\$	10,—	Парій Володимир, Ляважоль	\$	50,—
Оліферович Микола, Бежа Віста	\$	500,—	Парохія о. Василян, Місіонес	\$	100,—
Ольшанецький Володимир, Бс. Айрес	\$	1.000,—	Парохія Св. Володимира в Гартфорт, ЗСА	дол.	105,—
Ольшанецький Євген, Берналь	\$	400,—	Парохія Укр. Правос. Церкви в Віндзор, Канада	дол.	50,—
Омельчук Михайло, ЗСА	дол.	2,—	Парубчак Степан і Ольга, ЗСА	дол.	10,—
Омінюка Станислав, Місіонес	\$	5,—	Парфан Дмитро, Касерос	\$	100,—
Онаї Петро, ЗСА	дол.	5,—	Пархуць Степан, Фльор. Вареля	\$	20,—
Онацька Ніна, Бс. Айрес	\$	100,—	Пасіка Іван, Ляважоль	\$	10,—
проф. Онацький Євген, Бс. Айрес	\$	100,—	Пасіка Степан, Берасатері	\$	50,—
Онипко Оксана, Монте Гранде	\$	200,—	Пасічник І., ЗСА	дол.	5,—
Ониськів Маріян, Канада	дол.	2,—	Пасічник Іван, Мендоза	\$	10,—
Онищенко Іван	\$	5,—	Пасічник Іван, ЗСА	дол.	2,—
Онищук Семен, Авежанеда	\$	50,—	Паславський Мирослав, Бс. Айрес	\$	1.000,—
Онісенко Г., ЗСА	дол.	3,—	Паславський Петро	\$	20,—
Онушко Павло	\$	100,—	Пастернак Ілько, Рамос Мехія	\$	100,—
Опалевич Богдан, Канада	дол.	10,—	Пастух Василь	\$	30,—
Опалко М., Канада	дол.	1,—	Пастушак, Канада	дол.	5,—
Орган. Українок Канади, Канада	дол.	100,—	Пастушак Володимир, Вікторія	\$	200,—
Орган. Чотирьох Свобід України, ЗСА	дол.	162,—	Патер Василь, Канада	дол.	1,—
Орденас Григорій, Авежанеда	\$	90,—	Патер Т., Канада	дол.	2,—
Оренчук Степан, Канада	дол.	5,—	д р Патоля Зенон, Санта Круз	\$	100,—
Орозко Еміліо	\$	10,—	Патр. Осер. НТШ в Сарсель філія Монреаль, Канада	дол.	5,—
Осадчук В., ЗСА	дол.	5,—	Паук Михайло, Гудсон	\$	10,—
Остапчук Ілько, Вал. Альсіна	\$	10,—	Паук Наум, Гудсон	\$	5,—
Осташевський Михайло, ЗСА	дол.	1,—	Пац Василь, Вільде	\$	5,—
Островець Роман	\$	100,—	Пашинський Гнат, Канада	дол.	1,—
Островський Степан, ЗСА	дол.	2,—	Пашін Марія, ЗСА	дол.	25,—
Острожнюк Володимир	\$	10,—	Пашко Олександр, ЗСА	дол.	5,—
— П —					
Павків Грабинська Марія, Бенавідєз	\$	50,—	Пашук Ілько, ЗСА	дол.	10,—
Павленко В., Канада	дол.	1,—	д р Пелєх, Канада	дол.	50,—
Павлик Іван, Авежанеда	\$	30,—	Пелєх Володимир і Неоніля, ЗСА	дол.	10,—
Павлик Маріян, Із. Касанова	\$	100,—	Пелєх Маріян, Бс. Айрес	\$	50,—
д-р Павлишин Дмитро, ЗСА	дол.	10,—	Пена Данило, Авежанеда	\$	400,—
Павлишин Іван, Із. Касанова	\$	5,—	Пенца: Теодор, Рамос Мехія	\$	100,—
Павлишин Марія, Фльоріда	\$	10,—	Перегінець Б., Канада	дол.	1,—
Павлишин Осип, Фльоріда	\$	50,—	Перейма Іван, Авежанеда	\$	100,—
Павлів Марія, Бурсако	\$	10,—	Перекліта Микола, В. Караса	\$	50,—
Пагута Володимир, Вероніка	\$	50,—	Перецька М., ЗСА	дол.	10,—
Падалка Василь, ЗСА	дол.	5,—	Першин Адам, Саранді	\$	50,—
Палагнюк Володимир, Ляважоль	\$	20,—	Петрашко Василь, Канада	дол.	5,—
Палагнюк Петро, Ляважоль	\$	20,—	Петрашко М., Канада	дол.	10,—
Палайда Дмитро, ЗСА	дол.	10,—	Петренко, Канада	дол.	5,—
Паламар Михайло і дружина, Сан Хусто	\$	50,—	Петрик Василь, Гаєдо	\$	30,—
Паламар Пилип і Катерина, Росаріо	\$	50,—	Петрина Антін, Чако	\$	100,—
Паламарчук Катерина, Беріссо	\$	20,—	Петрина Михайло, ЗСА	дол.	15,—
			Петринчин Лев, Австралія	\$	20,—

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Петрицюк Михайло, Кастеляр	\$	10,—	Поночовний Андрій, Канада	дол.	1,—
Петришин, Хосе Інхенерос	\$	35,—	Попадинець Дмитро і родина, Канада	дол.	25,—
Петришин Григорій, Саранді	\$	20,—	Попель Роман, Лянус	\$	150,—
Петришин Григорій, Вал. Альсіна	\$	10,—	о. Поперечний Дмитро, Венесуеля	\$	2.500,—
Петришин Іван	\$	5,—	Попович Антін, Авежанеда	\$	50,—
Петришин Мирон, Франціско Соляно	\$	50,—	Попович Володимир, ЗСА	дол.	25,—
Петришин Н., ЗСА	дол.	5,—	Попович Іван, ЗСА	дол.	5,—
Петришин Степан, Бс. Айрес	\$	100,—	Попович Михайло, Ляважоль	\$	100,—
Петришин Степан, Лянус	\$	100,—	Попович М. І., ЗСА	дол.	2,—
Петришин Ірена і Юрко, Вал. Альсіна	\$	50,—	Попович Ф., Канада	дол.	1,—
Петришин родина, Мендоза	\$	500,—	Поповиченко Борис, Вал. Альсіна	\$	10,—
Петрів Павло, Канада	дол.	2,—	Поравчук Микола, ЗСА	дол.	20,—
Петрів Панас, Морено	\$	110,—	Порайко Осип, ЗСА	дол.	10,—
Петрук Богдан, В. Бажестер	\$	20,—	Порліція М., Канада	дол.	2,—
Петрук Марія, Мендоза	\$	25,—	Портакевич Павло, Парагвай	\$	10,—
Песцьоровський Володимир, Беріссо	\$	10,—	Портакевич Петро, Парагвай	\$	10,—
інж. Песцьоровський Омелян, Беріссо	\$	500,—	Послушний Василь, ЗСА	\$	40,—
Пилевська Стефанія, Канада	дол.	5,—	Постолівка Константин, Бс. Айрес	\$	50,—
Пидипенко Лев, ЗСА	\$	100,—	Постолівка Михайло, В. Целіна	\$	100,—
Пилипців Анна, Росаріо	\$	20,—	інж. Постоловський Антін, В. Караса	\$	100,—
Пилипчак Степан, Канада	дол.	1,—	Потенжни В., ЗСА	дол.	2,—
Пилупчак М., ЗСА	дол.	2,—	Потоцький Іван і родина, Кастеляр	\$	100,—
Пиндюра Павло, Канада	дол.	1,—	д-р Похляк Василь, Бс. Айрес	\$	300,—
Пирський Михайло, ЗСА	дол.	35,—	Похульський Володимир, ЗСА	дол.	10,—
Пискір Антін, Канада	дол.	50,—	Поцюрко Михайло і Володимира, Гурлінггам	\$	1.000,—
Пищ Кирило, ЗСА	дол.	2,—	Почтар Роман, ЗСА	дол.	25,—
Підгайний Б., Канада	дол.	1,—	П. П.	\$	10,—
Підгірський Віктор, Ля Плята	\$	10,—	Прадейчук Захарій, Сіудаделя	\$	10,—
Підгірський Павло, ЗСА	дол.	5,—	Працьовитий Василь, Гаедо	\$	50,—
Підгородецький, ЗСА	дол.	3,—	Кир Прашко Іван, Австралія	англ. фунт.	11,61
Піддубрівна Катерина	\$	2,—	Преворська Антонія, Муиро	\$	100,—
Підлуський Богдан, ЗСА	дол.	5,—	Предко Михайло, Канада	дол.	5,—
Підмогильний Євген і Володимир, Чако	\$	500,—	Пригодницький Д., Канада	дол.	1,—
Піз Іван, ЗСА	дол.	2,—	Придаток Іван, Вал. Альсіна	\$	50,—
Пітила Степан, Бс. Айрес	\$	30,—	Приймак Віталій, Бульогне	\$	50,—
Піх Г., Канада	дол.	1,—	Приймак Тимотей, Бульогне,	\$	50,—
Пйонтковський Домінік і Павлина, Вільде	\$	260,—	Приймак Юхим, ЗСА	\$	123,45
Плаксій Володимир, Мендоза	\$	30,—	Приско Степан, Ляважоль	\$	50,—
д-р Плаксій Микола, ЗСА	дол.	2,—	Пристай Марія, Канада	дол.	5,—
Пласконіс Василь, Канада	дол.	30,—	Пристайко Василь, Темперлей	\$	10,—
Пласконіс Степан і Текля, Беріссо	\$	100,—	Пристайко Микола, Мон. Чінгольо	\$	50,—
Плахетко Степан, Вал. Альсіна	\$	100,—	Приступа Григорій, Вал. Альсіна	\$	20,—
Плесків Антін, Гурлінггам	\$	30,—	Припула Михайло, Канада	дол.	1,—
Плетень Павло, ЗСА	дол.	5,—	Приходько Віктор, ЗСА	дол.	2,—
Пливачук Теодор, Парагвай,	гвар.	100,—	Прокопів Степан, В. Домініко	\$	100,—
Побивайло Богдан, Чако	\$	30,—	Прокопович Володимир, ЗСА	дол.	1,—
Побивайло Осип, ЗСА	дол.	3,—	Прокопович Марія і Олена, ЗСА	дол.	50,—
Побідинський родина, Ітусайнго	\$	110,—	Прокопович Роман, Франціско Соляно	\$	50,—
Поврозник Михайло, Банфілд	\$	100,—	Прокопович Юрій, Франціско Соляно	\$	10,—
Повх Дмитро	\$	10,—	Протас Іван, Канада	дол.	2,—
Подільчак І., Канада	дол.	1,—	інж. Прохода Василь, ЗСА	дол.	3,—
Подолук Володимир, В. Бош	\$	100,—	Процик Микола, ЗСА	дол.	20,—
Подолук Євген, В. Бош	\$	50,—	Проців Зофія, Канада	дол.	10,—
Подолук Іван, В. Бош	\$	50,—	Процький А., Канада	дол.	1,—
Познахівський Ярослав, Канада	дол.	1,—	Прус Ярослава, Вал. Альсіна	\$	100,—
Поламаний Степан, Матанса	\$	50,—	Пуидик Михайло, Мендоза	\$	50,—
Поліщук Іларіон, ЗСА	дол.	20,—	Пуидик Юрій, ЗСА	дол.	10,—
Полотнянка Борис	\$	100,—	Путикевич Степан, ЗСА	дол.	5,—
Полотнянка Степан, В. Домініко	\$	100,—	Пуцентило Юліан	\$	100,—
Полтава Леонід, ЗСА	дол.	15,—	Пушан І., Канада	дол.	1,—
д-р Полтнянко Мирослав, ЗСА	дол.	2,—			
Полудень Лука, Із. Касанова	\$	50,—	— P —		
Полюга Дмитро, Вал. Альсіна	\$	50,—			
Полянська Анна, ЗСА	\$	50,—	Рабій М., Канада	дол.	7,—
Полянський Ледік, Беріссо	\$	15,—	Рабцун Семен, Тукуман	\$	200,—
проф. Полянський Юрій і Марія, Бс. Айрес	\$	1.000,—	Равський Віктор, Чако	\$	50,—
Помазанський Петро, Вероніка	\$	100,—	Рада за Патріярхат Монреаль, Канада	дол.	5,—
Помірко Володимир, Канада	дол.	1,—	Радек Роман, В. Караса	\$	20,—
Пона Іван, Монте Гранде	\$	110,—	Радзик С., ЗСА	дол.	25,—

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Радолицький М., ЗСА	дол.	10,—	Рудків родина, Карапачай	\$	500,—
Радомський Андрій, ЗСА	дол.	10,—	Рудник Григорій, ЗСА	дол.	2,—
Радь В., Канада	дол.	1,—	Рулик Зарицька Августина, Вал. Альсіна	\$	50,—
інж. Райтарівський Ізидор, Гаедо	\$	1.000,—	Русин Теодор, В. Целіна	\$	30,—
Райца Василь, ЗСА	дол.	10,—	Рутка Іван, ЗСА	дол.	50,—
Райца Сидір, ЗСА	дол.	5,—	Руфало, Канада	дол.	1,—
Рак Теодор Іван, Лянус	\$	500,—			
Раковський Ігор, ЗСА	дол.	5,—	— С —		
Ратич Анна, ЗСА	дол.	10,—	Савен Григорій, ЗСА	дол.	5,—
Раточко Юрій, ЗСА	дол.	5,—	Савіцький Віктор, Лянус	\$	10,—
Регей Анна	\$	50,—	Савка Олександр, Росаріо	\$	5,—
Регей Григорій	\$	50,—	Савків Степан, Парагвай	гвар.	100,—
Регей Іван, Кільмес	\$	200,—	Савкович І., Канада	дол.	10,—
Река Лев, Чако	\$	50,—	Савоньчак Теодор, Вероніка	\$	100,—
Ржиська Ольга, Гудсон	\$	10,—	Савранчук Михайло, Канада	дол.	5,—
д-р Рибак Євген, Чако	\$	200,—	Савченко, ЗСА	дол.	5,—
д-р Рибак Степан, ЗСА	дол.	10,—	Савчин Осип, Вільде	\$	50,—
Рибалт Ярослав, ЗСА	дол.	50,—	інж. Савчин Петро, ЗСА	дол.	10,—
Рип'як Корнило, Ля Плята	\$	50,—	Савчук, ЗСА	дол.	5,—
Рицар Микола, Глев	\$	10,—	Савчук Варвара, Парагвай	\$	10,—
Рівас Антоніо, Гаедо	\$	50,—	Савчук Василь	\$	50,—
Рівний Олександр, ЗСА	дол.	5,—	Савчук Іван	\$	10,—
Рідна Укр. Національ. Віра, Чікаго, ЗСА	дол.	25,—	Савчук Михайло	\$	10,—
Рідна Школа, Бс. Айрес	\$	415,80	Савчук Михайло і Ольга, Канада	дол.	20,—
Рідна Школа при Укр. Прав. Катедри			Савчук Осип, Гудсон	\$	25,—
Св. Володимира, Канада	дол.	25,—	Савчук Семен, Сан Мартін	\$	60,—
Рідна Школа Просвіта, Бс. Айрес	\$	20,—	Савчук Теодор, Кордоба	\$	20,—
Рідна Школа Просвіта, Вал. Альсіна	\$	69,—	Саган Степан, Ля Плята	\$	70,—
Рідна Школа Просвіта, Ляважоль	\$	21,60	Саган Іван, ЗСА	дол.	25,—
Різник Іван, Вал. Альсіна	\$	100,—	Садівник Іван, Темперлей	\$	100,—
Рій Гельга, ЗСА	дол.	5,—	Садковий Михайло, Із. Касанова	\$	100,—
Рій Петро, ЗСА	дол.	10,—	Саєвич Ярослав і діти, Бс. Айрес	\$	1.000,—
Рій Семен, Кільмес	\$	400,—	Сайнюк Юрій, Гаедо	\$	4,—
Ріпак Д., Канада	дол.	10,—	Саленко В., ЗСА	дол.	2,—
Ріссолатті Алесіо, Бульогне	\$	70,—	Салій П., Канада	дол.	1,—
Р. К.	\$	50,—	Сало Юрій, ЗСА	дол.	10,—
Роговик Марія, Пальомар	\$	100,—	Самбірський М., Канада	дол.	1,—
Роговський Віктор, ЗСА	дол.	10,—	Самоверська Євгенія, Берналь	\$	10,—
Родак Василь, Вал. Альсіна	\$	10,—	Самоверська Ірина, Берналь	\$	10,—
Рожанівська Юлія, Бурсако	\$	10,—	Самоверська Марія, Берналь	\$	10,—
Рожок Володимир, ЗСА	дол.	5,—	Самоверська Татяна, Берналь	\$	10,—
Роздольський Адам і Текла, Канада	дол.	50,—	Самоверська Уляна, Берналь	\$	10,—
Роздольський Юрій, Мартінез	\$	10,—	Самоверський Мирослав, Берналь	\$	10,—
Рой Макар, ЗСА	дол.	10,—	Самогоник Дмитро, Канада	дол.	5,—
Рокуш Михайло, Кільмес	\$	1.450,—	Кир Сапеляк Андрій, Бс. Айрес	\$	1.000,—
Романина Степан, Росаріо	\$	50,—	Сапович Григорій, Док Суд	\$	200,—
Романів Василь, Кордоба	\$	100,—	Сарак Данило, Хаврегі	\$	1.000,—
Романів Григорій, Чако	\$	200,—	Сасерін Акім, Кільмес	\$	50,—
Романів Іван, Чако	\$	100,—	Сасик Марія Христина, Хосе Мармоль	\$	10,—
Романовський Теодор, Канада	дол.	5,—	д-р Сасик Мирослав, ЗСА	дол.	25,—
Романюк Анатоль, Чако	\$	100,—	Сасик Ольга, Хосе Мармоль	\$	30,—
Романюк Володимир і Зіна, ЗСА	дол.	5,—	Сасик Роман, Хосе Мармоль	\$	100,—
мгр. Романюк Іван, Льом. де Замора	\$	500,—	Сасик Юрій, Хосе Мармоль	\$	10,—
інж. Романюк Леонід, ЗСА	дол.	5,—	Сасовський Теодор, Чако	\$	100,—
Романюк О., Канада	дол.	2,—	Сахрин В., Канада	дол.	1,—
Ромашко Андрій і Ельза	\$	100,—	Сверлик Іван, Л. де Замора	\$	150,—
Ромашко Марія, ЗСА	дол.	1,—	Сверлик Михайло, Банфільд	\$	500,—
Ромашко Михайло	\$	10,—	Свистун Гнат, Док Суд	\$	100,—
Роставецький Конрад, Сан Мартін	\$	100,—	Свистун Іван, Вероніка	\$	30,—
Рубінець Михайло, Авежанеда	\$	400,—	Свистун Іван, Сан Мартін	\$	50,—
Рубінець Горішний Михайло Ангел,			Свистун Михайло	\$	100,—
Авежанеда	\$	100,—	Свірська Марія, ЗСА	дол.	4,—
Рубінець Дубинська Ольга, Авежанеда	\$	100,—	Селемба Я., Канада	дол.	2,—
Рубінець Голембіовська Зофія, Авежанеда	\$	100,—	Селешко Михайло, Канада	дол.	10,—
Руда Анна, Беккар	\$	100,—	Селянський Мирослав, Сан Ізідро	\$	1.000,—
Рудакевич Володимир, ЗСА	дол.	15,—	Сембай І., Канада	дол.	20,—
Рудек Гавриїл, Лянус	\$	40,—	д-р Сембай Сидір, Арболедас	\$	300,—
Рудий Данило, Канада	дол.	2,—	Семенець Михайло, Канада	дол.	5,—
Рудик Іван і Марія, Муиро	\$	160,—			

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Семенів Марія, Сан Мартін	\$ 50,—	Сліпанський Іван, Чако	\$ 100,—
Сементух Боніфаций, Лянус	\$ 200,—	Сліпець Михайло, ЗСА	дол. 10,—
Сементух Сергій, Лянус	\$ 200,—	інж. Сліпченко Микола, Ляважоль	\$ 50,—
Семенців Василь, Вероніка	\$ 50,—	Слободян Марія, Бс. Айрес	\$ 100,—
Семенюк Петро, ЗСА	дол. 5,—	Слободян Павло, Надя і Марія, ЗСА	дол. 50,—
Семенюк Радіце Анна, Бс. Айрес	\$ 100,—	Слободян Петро, Парагвай	гвар. 50,—
Семенюк Мирон	\$ 50,—	Словський Євген, ЗСА	дол. 0,50
Семенюк Михайло, Док Суд	\$ 10,—	Слон Семен, Канада	дол. 10,—
Семенюк Петро, Бс. Айрес	\$ 150,—	Слотияк Володимир, Фльоренсіо Вареля	\$ 10,—
Семіраз Данило, Тукуман	\$ 100,—	Слюсар Григорій, ЗСА	дол. 5,—
Семків Іван, Рамос Мехія	\$ 100,—	Слюсарчук Василь, Бс. Айрес	\$ 1.000,—
Семкіяш Анна	\$ 30,—	Смалюк Роза, В. Караса	\$ 20,—
Семкіяш Михайло, Док Суд	\$ 50,—	Смаль Олександр і Ольга, ЗСА	дол. 10,—
Семчишин Михайло, Сан Мартін	\$ 100,—	Смаль Петро, Сан Фернандо	\$ 30,—
Семчишин Осип	\$ 10,—	Смалько Теодор	\$ 20,—
Семчишин П., ЗСА	дол. 1,—	Смеречинський Микола, В. Караса	\$ 100,—
Вл. Митроп. Сенишин Амброзій, ЗСА	дол. 200,—	Сметанюк, ЗСА	дол. 1,—
Сенишин Іван, Уругвай	дол. 10,—	д-р Смик, ЗСА	дол. 50,—
Сенишин Петро, Уругвай	дол. 10,—	Смик О., Канада	дол. 5,—
Сенів Петро, Франціско Соляно	\$ 50,—	Смігельський Лев, Канада	дол. 2,—
Сенів Степан, Вал. Альсіна	\$ 200,—	Смішкевич О., ЗСА	дол. 2,—
Сеніцький С., Канада	дол. 2,—	Смолінський Тимотей, В. Целіна	\$ 50,—
Сенюк Атанас, Мендоза	\$ 50,—	Смочек Степан, Хосе Мармоль	\$ 20,—
Сенюк Михайло, Мендоза	\$ 50,—	Снилик Олег Денис, Канада	дол. 25,—
Сенюк Тадей, Мендоза	\$ 50,—	Собенко Володимир, Бс. Айрес	\$ 50,—
Сербенюк Михайло, Канада	дол. 2,—	Собенко Євген, Беріссо	\$ 50,—
Сербин Іван, Канада	дол. 1,—	Собенко Михайло, Беріссо	\$ 50,—
Серветник Степан, Олівос	\$ 100,—	Собенко Степан, Вал. Альсіна	\$ 100,—
Сергієнко Іван, Канада	дол. 5,—	Соболта Степан, Вільде	\$ 10,—
о. Сергійчук Степан, Матанса	\$ 500,—	Соболь Григорій, Сан Мартін	\$ 100,—
Середя Павло, Канада	дол. 1,—	Собор Св. Софії, Монреаль, Канада	дол. 25,—
д-р Середяк Христина, Бс. Айрес	\$ 50,—	Сов'як Олекса, Бс. Айрес	\$ 20,—
Середяк Юліан і Анна, Бс. Айрес	\$ 100,—	Созоник Арсеній, Монте Гранде	\$ 500,—
Сернюк Григорій, Бс. Айрес	\$ 250,—	Сокіл Степан, Фльоріда	\$ 50,—
Сивак Антін	\$ 10,—	Соколюк Михайло, Берналь	\$ 17,50
Сивак Василь, Канада	дол. 2,—	Соколюк Михайло, Беріссо	\$ 100,—
Сидор Михайло, Беріссо	\$ 10,—	Солов'єв Віктор	\$ 5,—
Сидоренко Микола, Кільмес	\$ 3,—	Сологуб Павло, Бс. Айрес	\$ 1.000,—
Сидоренко Олена, Кільмес	\$ 10,—	Солодкий Василь, Монте Гранде	\$ 70,—
Сильчак Петро, ЗСА	дол. 5,—	Солодковський Михайло, Бс. Айрес	\$ 1.000,—
Симко Орест, ЗСА	дол. 3,—	Соломон Павло, Канада	дол. 2,—
Симончук Андронік, ЗСА	дол. 300,—	Солтис Василь, ЗСА	дол. 50,—
Симчишин Володимир, ЗСА	дол. 15,—	Солтис М., Канада	дол. 2,—
Синиця Іван, Канада	дол. 3,—	Солтис Микола, Місіонес	\$ 100,—
Синицький Іван, Росаріо	\$ 5,—	Солтис Олександр, Кільмес	\$ 100,—
Синишин Антін, ЗСА	дол. 2,—	Солук Богдан, ЗСА	дол. 6,—
інж. Сисин Ярослав, ЗСА	дол. 2,—	Сорока Михайло, Бс. Айрес	\$ 100,—
Ситник Іван, Гудсон	\$ 10,—	Сороковий Іван, Сан Хусто	\$ 20,—
Сищик Кирило, Ляважоль	\$ 50,—	Сосенко Осип, Сан Хусто	\$ 20,—
Сікорська Олександра, Кільмес	\$ 100,—	Сосенко Степан, Бс. Айрес	\$ 50,—
Сікорський Генадій, Кільмес	\$ 100,—	Сосновський Михайло і Ольга, Карапачай	\$ 200,—
о. Сікорський Юрій, ЗСА	дол. 5,—	Соха Анастасія, Беріссо	\$ 100,—
Сірій Іван, ЗСА	дол. 2,—	Ссшенко Іван, Бс. Айрес	\$ 25,—
о. Сірій Микола, Канада	дол. 10,—	Союз Українок Америки Централя, ЗСА	дол. 100,—
інж. Сіян Володимир, ЗСА	дол. 5,—	Союз Українок Америки, Боффало, ЗСА	дол. 20,—
Скалений Володимир, Вільде	\$ 10,—	Союз Українок Аргентини, Бс. Айрес	\$ 1.000,—
Скалений Іван, Бс. Айрес	\$ 50,—	Союз Українок Канади, Канада	дол. 100,—
Скалений Степан, Док Суд	\$ 100,—	Союз Українок Канади ім. Книгині Ольги, Канада	дол. 50,—
Скалій М., Канада	дол. 1,—	Союз Україн. Ветеранів, Бс. Айрес	\$ 50,—
Скалко Іван і дружина, Л. де Мірадор	\$ 50,—	Союз Україн. Купців і Промисловців Бс. Ас.	\$ 600,—
Скарескі Станіслав, Вал. Альсіна	\$ 100,—	Союз Українців Католиків «Провидіння», ЗСА	дол. 200,—
Скоковскі Станіслав, Вал. Альсіна	\$ 10,—	Спачинський Микола, Канада	дол. 125,—
Скоп Олександр, ЗСА	дол. 10,—	Спізак Юрій, Канада	дол. 2,—
Скоропеда (брати), Бс. Айрес	\$ 100,—	Стадник Андрій, В. Аделіна	\$ 100,—
Скрипець Дмитро, Канада	дол. 5,—	Стадник Іван, ЗСА	дол. 10,—
інж. Скробко Олекса, ЗСА	дол. 1,—	Стангрет Іван, Хунін	\$ 16,—
Славис Степан, Канада	дол. 5,—	Станько Микола, ЗСА	дол. 60,—
Славський Степан, Кордоба	\$ 100,—		
Слинько І. В., Австралія	авст. дол. 20,—		

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Станько Степан, Канада	дол.	20,—	С. У. М. Гамітон, Канада	дол.	50,—
Станько Т., ЗСА	дол.	10,—	С. У. М. Кіченер, Канада	дол.	10,—
Старик Михайло, Док Суд	\$	40,—	С. У. М. Монреаль, Канада	дол.	25,—
Старик Теодор, Парагвай	гвар.	50,—	С. У. М. Нью Йорк, ЗСА	дол.	10,—
Старовійт Гліб, ЗСА	дол.	2,—	С. У. М. Престон, Канада	дол.	10,—
Старовійт Ілько, ЗСА	дол.	2,—	Сумик Юрій, Канада	дол.	5,—
інж. Старостенко Юрій, ЗСА	дол.	5,—	Супруненко Микола, ЗСА	дол.	3,—
інж. Старух Льонгин, ЗСА	дол.	10,—	Сурмач, ЗСА	дол.	5,—
Старуньо Василь, Бс. Айрес	\$	50,—	Сурмач Мирон, ЗСА	дол.	10,—
Сташишин Василь, Кордоба	\$	110,—	Сусік Лідія, Сан Мартін	\$	10,—
о. Стасів Мирон, Канада	дол.	1,—	Сусік Сергій, Сан Мартін	\$	20,—
Стасів Онофер, Росаріо	\$	50,—	Сухавінський Іван, Чако	\$	10,—
Стасів Теодор, Бс. Айрес	\$	200,—	Сухар Олег і дружина, Бс. Айрес	\$	150,—
Стасюк, ЗСА	дол.	10,—	Сухарський Макар, Парагвай	гвар.	200,—
Стасюк Іван, Лянус	\$	10,—	Сухінська Анна, Бс. Айрес	\$	30,—
Стасюк Кипріян, ЗСА	дол.	10,—	Сухінський Микола, Бс. Айрес	\$	30,—
Стацюк Михайло	\$	2,—	Сушків, ЗСА	дол.	10,—
Сташинський Ярослав, Канада	дол.	7,—	Сушик Іван, Матанса	\$	200,—
Шашків Андрій, Авежанеда,	\$	50,—	Сюрпіта Ілько, Хосе Леон Суарес	\$	160,—
Шашків Маруся, Берналь	\$	25,—	Сьмітюх Василь, Канада	дол.	10,—
Шашків Петро, Берналь	\$	100,—			
Шашків Петро Олекса, Берналь	\$	25,—	— Т —		
Шельмах Дорота	\$	50,—	Табака Іван, Сан Мартін	\$	10,—
інж. Шельмах Теодор, ЗСА	дол.	5,—	Табахарнюк Яків, Франц. Соляно	\$	20,—
Шепанюк Наталка	\$	10,—	Таурідзький родина, Кільмес	\$	100,—
Шепанюк С.,	\$	10,—	Таурідзький Ярема, Кільмес	\$	100,—
Шепанюк Тарас, Парагвай	\$	10,—	Таецький Михайло і Анна, Л. де Мірадор	\$	100,—
д-р Шернюк Богдан, Бс. Айрес	\$	1.000,—	Таланчук Степан, Вал. Альсіна	\$	50,—
Шернюк Іван, Кляйполе	\$	100,—	Танчак Микола, ЗСА	дол.	5,—
Шефанишин Михайло, Вероніка	\$	50,—	Танчак Теодор, Канада	дол.	5,—
Шефанський Василь, Сан Мартін	\$	10,—	Танчук Марія, Морон	\$	10,—
Шефанюк Ілько, Канада	дол.	2,—	Танчук Степан, Монте Гранде	\$	10,—
Шецик Іван, Кільмес	\$	50,—	Тарабан Іван, Берасатері	\$	10,—
Шещина П., ЗСА	дол.	5,—	Тараненко Григорій, Глев	\$	100,—
Шецюра Григорій, В. Бажестер	\$	50,—	Тарантюк Олександр, Берасатері	\$	100,—
Шець Ілько, Авежанеда	\$	100,—	Тарас Едвард, Саранді	\$	10,—
Шецький Осип, Мерло	\$	10,—	Тарасюк Г., Канада	дол.	10,—
Штинавська Стефанія, Канада	дол.	10,—	Тарновецький Богдан	\$	50,—
Штиранюк Василь, ЗСА	дол.	1,—	Татарин Дмитро, Вал. Альсіна	\$	20,—
Штишло Василь, Берналь	\$	50,—	Татарчук Степан, Формоза	\$	100,—
Штовба Олександр в пам'ять Виноградської			Татарчук Теодор і Марія, Канада	дол.	10,—
ЗСА	дол.	26,—	Татунчак Степан, Сан Мартін	\$	2,50
Штовба Олександр, ЗСА	дол.	10,—	Татунчак Юліян, ЗСА	\$	200,—
Штойка Михайло, Сан Андрес	\$	50,—	Таций Микола, Сальта	\$	200,—
Штойкевич Марія, Канада	дол.	5,—	Твердий Іван, Беріссо	\$	60,—
д-р Штойкевич Євген, Бс. Айрес	\$	100,—	Твердий Ренальдо, Беріссо	\$	5,—
Штойко Володимир, ЗСА	дол.	2,—	Твердохліб Теодор, Із. Касанова	\$	30,—
Столяр Микола, Гаедо	\$	50,—	Телявський Юрій, Монте Гранде,	\$	50,—
Столяр Михайло, Гудсон	\$	50,—	Терчик Марія, В. Караса	\$	10,—
Столярчик Теодор, Ляважоль	\$	50,—	Тенга Степан, Саранді	\$	100,—
Сторек Михайло, Док Суд	\$	60,—	Терчук Марія, В. Караса	\$	10,—
Сток Константин, Сан Мартін	\$	500,—	Тесленко Василь, Канада	дол.	1,—
Стрельчук Василь, Фіоріто	\$	10,—	Теслюк Павло, Беріссо	\$	10,—
Стрига Максим і Марія, Авежанеда	\$	100,—	Теста Осип	\$	5,—
Стрільчук Микола, Чако	\$	50,—	Техедурія Ляважоль, Ляважоль	\$	100,—
Стрільчук Степан, ЗСА	дол.	10,—	Тещук Ілько, ЗСА	дол.	10,—
Строжик Олекса, Касерос	\$	200,—	д-р Тепун Анна, Сан Хусто	\$	100,—
Строцький Олег, ЗСА	дол.	10,—	Тепун Тихон Станислав, Сан Хусто	\$	500,—
Струк Михайло, Вільде	\$	50,—	Тимофтевич Юлія, Бс. Айрес	\$	10,—
Струтинський Микола, Гудсон	\$	30,—	Тимків Zenon і Ольга, ЗСА	дол.	10,—
Струсь Богдан, ЗСА	дол.	2,—	Тимкович Володимир, Гудсон	\$	50,—
С. У. Б., Англія	\$	608,11	Тимочко Дмитро, Сан Мартін	\$	50,—
С. У. Б. В. Гол. Управа, Канада	дол.	25,—	Тимочко Михайло, Авежанеда	\$	10,—
Сузанський Юрій, Кордоба	\$	10,—	Тимочко Осип, Сан Мартін	\$	100,—
Сулик Михайло, Сан Мартін	\$	40,—	Тимочко Степан, Бс. Айрес	\$	100,—
Судима Максим, Бс. Айрес	\$	50,—	Тимрук Петро, Лянус	\$	10,—
С. У. М. Головна Управа, Бельгія	\$	7000,—	Тимчишин Григорій, Беріссо	\$	500,—
С. У. М., ЗСА	\$	60,60	Тимчишин О., Канада	дол.	1,—
С. У. М. Юний, Вал. Альсіна	\$	22,—			

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Тимчишин Семен, Саранді	\$	20,—	Укр. Грек.-Прав. Церква Св. Юрія в Ляшин,		
Тиравський Дмитро, Канада	дол.	1,—	Канада	дол.	50,—
Титла Олекса, Авежанеда	\$	10,—	Укр. Кред. Спілка Св. Марії — Торонто,		
Тихий Андрій, Бс. Айрес	\$	100,—	Канада	дол.	50,—
Тихонів Василь, Інх. Машвіц	\$	100,—	Укр. Національ. Кред. Спілка — Монреаль,		
Тицький Степан і родина, Бульогне	\$	50,—	Канада	дол.	25,—
Ткач Антін, Канада	\$	80,—	Укр. Педагогічна Громада, Бс. Айрес	\$	100,—
Ткач Володимир, Авежанеда	\$	150,—	Укр. Прав. Параф. Св. Володимира — Льос		
Ткач Дмитро, ЗСА	дол.	2,—	Анджелес, ЗСА	дол.	25,—
Ткач Неоніля, Канада	дол.	5,—	Укр. Стрілецька Громада, Головна Управа,		
Ткач Петро, Авежанеда,	\$	10,—	Канада	дол.	225,—
інж. Ткаченко Іван, ЗСА	дол.	1,—	Укр. Стрілецька Громада — Тандер Бей,		
Ткачук Володимир	\$	5,—	Канада	дол.	25,—
Ткачук Микола, Канада	дол.	1,—	Укр. Церква Св. Покрови — Монреаль,		
Ткачук Ілько, Бс. Айрес	\$	50,—	Канада	дол.	20,—
Ткачук Осип і Олександра, Льос Польворінес	\$	500,—	Українське Національ. Об'єднання — Веллянд,		
Т-во Високошкільників і С. А. У. С.,			Канада	дол.	100,—
Бс. Айрес	\$	1.500,—	Укр. Національ. Об'єд. — Монреаль,		
Т во Волинян, Канада	дол.	50,—	Канада	дол.	25,—
Т во Збараж, Канада	дол.	165,—	Укр. Т-во «Відродження», Беріссо	\$	500,—
Т-во Св. Імени при Кат. Церк. Льос Анджелес,			Укр. Т-во «Відродження», Бс. Айрес	\$	112,—
ЗСА	дол.	20,—	Укр. Т-во «Відродження», Мурро	\$	260,—
Т во Укр. Інженерів, ЗСА	дол.	25,—	Укр. Т-во «Відродження» — Жіноча Секція,		
Товстий Гнат, Парагвай	гвар.	100,—	Амежанеда	\$	100,—
Токар Василь, В. Бажестер	\$	50,—	Укр. Т-во «Відродження» — Жін. Секція,		
Токар Олекса, Ля Пята	\$	10,—	Вероніка	\$	14,08
Тондук Ілько, ЗСА	дол.	10,—	Укр. Т-во «Відродження» — Жін. Сек.,		
Тспурко Данило, Вал. Альсіна	\$	15,—	Мурро	\$	100,—
Топурко Дмитро, Вал. Альсіна	\$	200,—	Укр. Т-во «Просвіта», Віжа Аделіна	\$	102,—
Торохта Осип, Вільде	\$	20,—	Укр. Т-во «Просвіта», Віжа Караса	\$	50,—
Тракало Ярослав, Вільде	\$	1.050,—	Укр. Т-во «Просвіта», Вільде	\$	50,—
Транюк Микола	\$	50,—	Укр. Т-во «Просвіта», Ляважоль	\$	100,—
Третьяков Микола, Бс. Айрес	\$	500,—	Укр. Т-во «Просвіта», Сан Мартін	\$	526,60
Тріла Іван, Бс. Айрес	\$	100,—	Укр. Т-во «Просвіта», Фанц. Соляно	\$	50,—
Тріла Степан, Ляважоль	\$	30,—	Укр. Т-во «Просвіта», Уругвай	\$	147,—
Трищ Микола, Беріссо	\$	100,—	Укр. Т-во «Просвіта» — Жіноча Секція,		
Тропак Марія	\$	50,—	Бс. Айрес	\$	450,—
Тростянецький Ярослав, ЗСА	дол.	5,—	Укр. Т-во «Просвіта» — Жін. Сек.,		
Трохимчук Василь, Канада	дол.	1,—	Віжа Аделіна	\$	100,—
д р Трохимчук Роман, ЗСА	дол.	10,—	Укр. Т-во «Просвіта» — Жіноча Секція,		
Троценко Петро, Канада	дол.	5,—	Вал. Альсіна	\$	30,—
Троць Антонія, Л. де Замора	\$	1,—	Укр. Т-во «Просвіта» — Жіноча Сек. Вільде	\$	125,—
Троць Іван, Сан Мартін	\$	10,—	Укр. Т-во «Просвіта» — Секція Молоді,		
Троян Василь, Беріссо	\$	100,—	Вільде	\$	125,—
Трусь Е., Канада	дол.	5,—	Укр. Т-во «Просвіта», Віжа Караса і Сан		
Трутяк С., Канада	дол.	3,—	Мартін (театр. вистава)	\$	308,—
Труш Гнат, ЗСА	дол.	5,—	Укр. Т-во «Просвіта», Сан Мартін і Вільде		
Туневич Євген, Бересатері	\$	10,—	(театр. вистава)	\$	305,44
Тунісь Степан, ЗСА	дол.	5,—	Укр. Т-во «Просвіта», Сан Мартін і Т-во		
Тур Петро, Хосе Ц. Паз	\$	10,—	«Відродження», Мурро, (театр. вистава)	\$	220,—
Турген Петро, Парагвай	\$	10,—	Український Конгресовий Комітет Америки,		
Турик Іван, Авежанеда	\$	500,—	ЗСА	дол.	100,—
Турнак Михайло, Уругвай	дол.	4,—	Укр. Конгресовий Комітет Америки,		
Турпетко Марія, Вал. Альсіна	\$	50,—	відд. Гартфорт	дол.	50,—
Турчак Василь, Ентре Ріос	\$	100,—	Укр. Конгресовий Комітет Америки,		
Турчак Роман	\$	100,—	відд. Маямі	дол.	200,—
Турияський Іван, ЗСА	дол.	5,—	Укр. Клуб, Бс. Айрес	\$	500,—
Т. У. С. М. Нью Джерсі, ЗСА	дол.	5,—	Укр. Народн. Союз, Централя, ЗСА	дол.	300,—
			Укр. Народн. Союз, відд Монреаль,		
			Канада	дол.	25,—
			Укр. Національ. Хор, Бс. Айрес	\$	381,—
			Укр. Пласт, Бс. Айрес	\$	328,50
			Укр. Пласт, ЗСА	дол.	50,—
			Укр. Робітн. Союз, відд. Льос Анджелес,		
			ЗСА	дол.	5,—
			Улицький Володимир, Гудсон	\$	50,—
			Уляновський Микола, В. Аделіна	\$	500,—
			Уманець Ом., Канада	дол.	1,—
			Уніч Ангеліна, Парагвай	\$	10,—

— У —

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

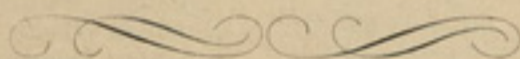
Урбанський Р., ЗСА	дол.	2,—	Хомик Роман, Вал. Альсіна	\$	100,—
Уріченко Яків, Сан Мартін	\$	50,—	Хомик Степан, Сан Мартін	\$	10,—
Устинський Григорій, Канада	дол.	70,—	Хомин Андрій, Сан Мартін	\$	50,—
Утриско Осип, ЗСА	дол.	2,—	Хомин Іван, Гудсон	\$	10,—
— Ф —					
Фар Роман, Канада	дол.	5,—	Хомин Петро, Парагвай	\$	10,—
Фарина Леонціо, В. Целіна	\$	50,—	Хомич Григорій, ЗСА	дол.	8,—
Фаріон Іван, ЗСА	дол.	20,—	Хомич Іван	\$	78,—
д-р Фаріон Олександр, ЗСА	дол.	100,—	Хомич Степан, Канада	дол.	5,—
Федевич Зенон, ЗСА	дол.	2,—	Хомич Яків, Мартінез	\$	20,—
Федевич Мирослав, ЗСА	дол.	5,—	Хомішин Андрій Мирослав, Берналь	\$	100,—
Федик Юрій, ЗСА	\$	170,—	Хомішин Любомир, Бс. Айрес	\$	100,—
Федишак Михайло, Ляважоль	\$	5,—	Хомішин Теодор, Бс. Айрес	\$	1.000,—
Федишин Василь, Сан Мартін,	\$	50,—	Хомів Іван, Росаріо	\$	20,—
Федишин Гнат, Рамос Мехія	\$	100,—	Хомко, ЗСА	дол.	10,—
Федоренко Борис, Сан Хусто	\$	50,—	Хом'як І., Канада	дол.	2,—
Федоценко Ст., Канада	дол.	2,—	Хом'як Іван, Росаріо	\$	80,—
Федірка Михайло, Л. де Замора	\$	2,—	Хоптяний Микола, Канада	дол.	1,—
Федорів Михайло, Бс. Айрес	\$	100,—	Хор Бр ва Св. Покрови, Бс. Айрес	\$	150,—
Федурко Іван, Л. де Замора	\$	100,—	Хребтак Г., Канада	дол.	25,—
Федьків Іван, Бс. Айрес	\$	100,—	Хребтак Степан, Канада	дол.	2,—
Феліш Микола, Сан Мартін	\$	50,—	Хромей Марія, Монте Гранде	\$	10,—
д-р Феняк Михайло, Вільде	\$	100,—	Хромовська І., ЗСА	дол.	3,—
Ференц Микола, Беріссо	\$	50,—	Худик Аніта, Гудсон	\$	10,—
Фесолович Маркіян, Лібертад	\$	180,—	Худик Станіслав, Парагвай	гвар.	100,—
Фесолович Юрій, Лібертад	\$	10,—	— Ц —		
Фесолович Яромір, Вільде	\$	200,—	Цап Вартоломей і Михайло, Ля Плята	\$	500,—
Фешишин В., Канада	дол.	10,—	Цап Василь і Анна, Ля Плята	\$	1.000,—
Фешишин В., Канада	дол.	10,—	Цап Теодор, Бс. Айрес	\$	100,—
інж. Філяс Гриць і Марія, В. Альсіна	\$	500,—	Цар Ярослав і родина, Вероніка	\$	50,—
Філь Леонід, Сан Ізідро	\$	500,—	Цариця Іван, Муиро	\$	100,—
Фітьо Михайло, Л. де Замора	\$	500,—	Царук Клим, Канада	дол.	100,—
Флінта Євген і Василина, Фльоріда	\$	100,—	Царук Осип, Лянус	\$	400,—
Фльорерія Гумайта, Вал. Альсіна	\$	5,—	Цебровський Віктор, Олівос	\$	60,—
Фодчук Дмитро, Канада	\$	35,—	Ценко Микола і Володимира, ЗСА	дол.	50,—
Фонд Катед. Українознавства в Льос Анджелес, ЗСА	дол.	5,—	Цепітор, Вал. Альсіна	\$	50,—
Форемський Михайло, ЗСА	дол.	5,—	Церква Св. Володимира і Ольги в Чікаго, ЗСА	дол.	50,—
Форманюк Павло, ЗСА	дол.	10,—	Цибулька Михайло, Беріссо	\$	10,—
Форович К., ЗСА	дол.	5,—	Цибух Онуфрій і Михайлина, Бс. Айрес	\$	100,—
Фотій Юрій і Олександра, Канада	дол.	20,—	Цикалюк Марія, В. Целіна	\$	10,—
Фрайдей Бінго, Бофало, ЗСА	дол.	25,—	Ци:ун Олекса, Монте Гранде	\$	100,—
Франів А., Канада	дол.	10,—	Цимбал Віктор і Татяна, ЗСА	дол.	200,—
Фреюк Микола, Лянус	\$	50,—	Цимбалістий М., Канада	дол.	2,—
Фурман Тимотей, Лянус	\$	10,—	Цимбалюк Фльор	\$	50,—
д-р Футей Богдан, ЗСА	дол.	25,—	Цинейко С., ЗСА	дол.	2,—
Футей Пилип, Ляважоль	\$	30,—	Цішкевич Теофіль, ЗСА	дол.	5,—
— Х —					
Хам Олександр, Бс. Айрес	\$	100,—	Цішецька Анна, Бс. Айрес	\$	500,—
Хамуляк Микола, Бс. Айрес	\$	1.000,—	Ці. Р.	\$	200,—
Ханик Степан, Сан Мартін	\$	20,—	Цуняк, ЗСА	дол.	5,—
Харитон Яків і Марія, Вал. Альсіна	\$	200,—	Цюпер Іван, Беріссо	\$	20,—
Харівський Володимир, Франц. Соляно	\$	70,—	Цяпало Оксана	\$	47,—
Харків Михайло, Кордоба	\$	30,—	Цвях Іван, Авежанеда	\$	100,—
Харуа Василь, Касерос	\$	10,—	Цьокан Іван, Канада	дол.	10,—
Харук Василь, ЗСА	дол.	5,—	Цьопик Володимир, Хосе К. Паз	\$	50,—
Хархут Теофіль, Сан Андрес	\$	220,—	— Ч —		
Химій Тарас і Люба, Канада	дол.	15,—	Чабан Григорій, Сан Мартін	\$	100,—
Хімчак Михайло, Канада	дол.	1,—	Чабан Іван і син, Карапачай	\$	100,—
Хімчук Анна, В. Мартелі	\$	30,—	Чабан Осип, Сан Мартін	\$	100,—
Хлан Анастазія, Саранді	\$	1,—	Чайка Микола, В. Караса	\$	50,—
мгр. Хлопецький Антін, Мерло	\$	100,—	Чайка Теодор, Вал. Альсіна	\$	50,—
Хмілевський Пилип, Гурлінгам	\$	50,—	Чайковська Лідія, Канада	дол.	25,25
Хомик брати, Хосе Інхенерос	\$	50,—	Чеплинський Теодор, Із. Касанова	\$	50,—
Хомик Петро, Альдо Бонзі	\$	50,—	Чарнецька Євгенія, Бс. Айрес	\$	10,—
			Чарнецький Іван, Бс. Айрес	\$	500,—
			Часниченко Кирило, Кільмес	\$	20,—

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Чвалюк Ольга, Канада	дол.	5,—	Шеремета Орест, ЗСА	дол.	10,—
Чекайло Василь, Вікторія	\$	100,—	інж. Шестопап Олекса, Рамос Мехія	\$	50,—
Челюк Микола, Канада	дол.	2,—	Шехай Лідія, Тукуман	\$	30,—
Чельняк Гриць, ЗСА	дол.	1,—	Шехай Наталія, Тукуман	\$	40,—
Чемеринський Іван, Росаріо	\$	50,—	д-р Шехай Роман, Тукуман	\$	70,—
Чепига Кузьма, Гудсон	\$	50,—	Шимків Петро, Бс. Айрес	\$	50,—
Чепіль, ЗСА	дол.	1,—	Шимчак Осип, Вільде	\$	30,—
Чепіль К., Канада	дол.	2,—	Шимчак Петро, Вільде	\$	30,—
Чередниченко Марія, Кільмес	\$	10,—	Ших Микола, Канада	дол.	5,—
Чередниченко Татяна, Бс. Айрес	\$	10,—	Шиян Гнат і родина, Лянус	\$	500,—
Черкас Остап, Канада	дол.	1,—	Шіпка С., ЗСА	\$	38,50
Черній Данило, В. Караса	\$	20,—	Шкартатюк Андрій, Адрогє	\$	60,—
Чернов Петро, ЗСА	дол.	5,—	Шкварок Паремон, Бс. Айрес	\$	20,—
Чернявський Степан, ЗСА	дол.	50,—	Шкільник Петро, Саранді	\$	100,—
Черняк Микола, Касерос	\$	10,—	Шкляр Зенон, Сан Мартін	\$	50,—
Чирський Я., Канада	дол.	5,—	Шклярів Микола, В. Бажестер	\$	5,—
Читалня Просвіти, Монреаль, Канада	дол.	25,—	Шкраба Василь, ЗСА	дол.	1,—
Чмир Михайло, Бс. Айрес	\$	100,—	Шлапак	\$	40,—
Чобіт Іван, Ляважоль	\$	5,—	Шлистун Яків, ЗСА	дол.	50,—
Човган Михайло, Есейса	\$	100,—	Шмирко Василь, Канада	дол.	5,—
Човган Ольга, Есейса	\$	10,—	Шовковий Микола, ЗСА	дол.	15,—
Чолій Павло, В. Бажестер	\$	10,—	Шолдра В., Канада	дол.	2,—
Чопко Богдан, ЗСА	дол.	25,—	Шостак Григорій, Парагвай	\$	20,—
Чорний Антін, Ранелаг	\$	500,—	Шостак Кирило, Парагвай	\$	10,—
Чорний Григорій, Беріссо	\$	200,—	Шпак Дмитро, В. Аделіна	\$	50,—
Чорнокошинський Маркіян, ЗСА	дол.	340,—	Шпирка Степан, Вільде	\$	50,—
Чубатий Олекса і родина, Ісля Маціель	\$	100,—	Шпикула Ярослав, Канада	дол.	5,—
Чужак Мирон, ЗСА	дол.	1,—	Шпікула С., Канада	дол.	20,—
Чума Степан, ЗСА	дол.	5,—	Шпонтак, ЗСА	дол.	5,—
Чумадевський Олександр, Бс. Айрес	\$	100,—	Штик Степан, Канада	дол.	5,—
Чумадевський Петро, ЗСА	дол.	5,—	Штиркало Родіон, Л. де Замора	\$	20,—
Чумакевич Петро, Мунро	\$	50,—	д-р Штохмаль Григорій, Гудсон	\$	100,—
Чумаченко Борис, Бс. Айрес	\$	50,—	Штуник Василь, Канада	дол.	2,—
Чупер Ярослав, Канада	\$	100,—	Шуган Степан, ЗСА	дол.	5,—
Чуха М., Канада	дол.	10,—	Шуй Теодор і родина, В. Бажестер	\$	200,—
Чухрай Микола, ЗСА	дол.	10,—	Шулупата Володимир, Кільмес	\$	100,—
Чучкевич О., ЗСА	дол.	10,—	Шукало Сергій, Олівос	\$	10,—
			Шуманський Григорій, Росаріо	\$	50,—
			Шумейко А., ЗСА	дол.	5,—
			Шумило Дмитро В. Бажестер	\$	80,—
			Шумський П., Канада	дол.	2,—
			Шуплат Дмитро, Бс. Айрес	\$	100,—
			Шуст Дора, Канада	дол.	10,—
			Шуст Михайло, Рамос Мехія	\$	50,—
			Шуст Надія	\$	10,—
			— Ш —		
Шабета Вікторія, В. Целіна	\$	20,—	Щербак Микола, Парагвай	\$	25,—
Шаварняк Осип, В. Бажестер	\$	200,—	Щербина Володимир, Кільмес	\$	200,—
Шамо Євген, Морено	\$	1.000,—	Щербина Люїса, Кільмес	\$	5,—
Шапайко Микола, В. Караса	\$	100,—	Щербина Маргарита, Гурлінгтам	\$	2,—
Шарко Іван, Гудсон	\$	100,—	Щербина Петро, Кільмес	\$	100,—
Шарко Михайло, Канада	дол.	1,—	Щетина Василь, Бс. Айрес	\$	500,—
інж. Шарунович Антін, Венесуеля	\$	250,—	Щупак Микола, Берналь	\$	5,—
Шафовал Зиновій, Дон Боско	\$	100,—	Щур Іван і Катерина, Канада	дол.	10,—
Шах Панько, ЗСА	дол.	100,—	Щур Ст., Канада	дол.	1,—
Шахрай Степан, Кастеляр	\$	40,—	Щур Ярослав і Розалія, Канада	дол.	10,—
Шаян Мирон, ЗСА	дол.	10,—	Щурик Я., Канада	дол.	2,—
Швак Михайлина, Саранді	\$	50,—			
Швед, ЗСА	дол.	1,—			
Швед Олександра, Олівос	\$	100,—			
Шведюк Михайло, Вільде	\$	50,—			
Швейко Михайло, ЗСА	дол.	5,—			
Швендюк Михайло, Гудсон	\$	5,—			
Швец Володимир, Канада	дол.	1,—			
Швец Павло, Канада	дол.	1,—			
Шевчук О., Канада	дол.	10,—			
Шевчук Осип, Беріссо	\$	50,—			
Шекало Микола, Канада	дол.	5,—			
Шекета Микола, Бс. Айрес	\$	100,—			
Шелемей Володимир, Сан Мартін	\$	100,—			
Шемрій Микола, Канада	дол.	10,—			
інж. Шенкірик Остап, ЗСА	дол.	5,—			
інж. Шепарович Юрій, ЗСА	дол.	25,—			
Шеремета Василь, ЗСА	дол.	5,—			
Шеремета Василь, Чако	\$	50,—			
			— Ю —		
			Юзва Євген і Анна, Беріссо	\$	100,—
			Юзва Олександр, Беріссо	\$	100,—
			Юзінчук Григорій, Із. Касанова	\$	10,—
			Юник Ярослав, Канада	дол.	1,—
			Юрах Степан, ЗСА	дол.	3,—
			Юрек Петро, Бс. Айрес	\$	100,—
			Юречків Ольга, Канада	дол.	5,—

ЗАГАЛЬНИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ

Юркевич Марія, ЗСА	дол.	5,—	Ямнюк Юліян,Олександра і Татяна, Олівос	\$	300,—
Юрків Іван, Бс. Айрес	\$	50,—	Яндрусишин Степан, Сан Мартін	\$	50,—
Юрків Олександр, Бс. Айрес	\$	1.000,—	Яник Ольга, Канада	дол.	10,—
Юдків Петро, В. Бажестер,	\$	50,—	Яницький С., Канада	дол.	2,—
Юрків Петро, Бс. Айрес	\$	200,—	Янко Микола	\$	10,—
Юрків Роман, Гурлінгтам	\$	90,—	Янців Володимир, Канада	дол.	5,—
Юрчишин Степан, Сан Мартін	\$	50,—	Ярема Петро, Канада	дол.	2,—
Юшко Анатоль, Канада	дол.	2,—	Ярема Степан, Канада	дол.	2,—
— Я —					
Яворський Григорій, Сан Хусто	\$	1.000,—	Яремій М., Канада	дол.	5,—
Яворський Григорій, Росаріо	\$	50,—	Яремко,ЗСА	дол.	26,—
Яворський З., ЗСА	дол.	1,—	Яремко Еміліо, Сан Мартін	\$	50,—
Яворський Мирослав, Росаріо	\$	100,—	Яремко Корнило, Парагвай	гвар.	50,—
Ягонек Евстахій, Ляважоль	\$	50,—	Яремко Тимотей, Сан Мартін	\$	40,—
Якимець Василь, ЗСА	дол.	10,—	Яремчук Микола, Чако	\$	30,—
Якимець Іван, Бульогне	\$	100,—	Ярмолук І., Канада	дол.	10,—
Якимишин Микола, ЗСА	дол.	1,—	д-р Ярославська Марія, ЗСА	дол.	100,—
Якимів Любомир, Л. де Замора	\$	20,—	д р Ярош Іван, ЗСА	дол.	10,—
Якіміз Михайло, ЗСА	дол.	100,—	Ясюк Мітренга Марія, Темперлей	\$	100,—
Якимів Осип, Фльоріда	\$	150,—	Ясінький Мирослав, Гудсон	\$	50,—
Якимович Василь, Вал. Альсіна	\$	50,—	Ясінький Ярослав, Бс. Айрес	\$	1.000,—
Якимчук Василь, Бульогне	\$	10,—	Ясінчук Юрій, Бс. Айрес	\$	100,—
Якимчук Григорій, Док Суд	\$	100,—	Ястребов Євген	\$	20,—
Якос Іван, Бс. Айрес	дол.	50,—	Ясюченко В., Канада	дол.	2,—
Якубчик Самуїл, Беріссо	\$	200,—	Яхно Богдан, Бс. Айрес	\$	200,—
Яловенко Сергій, Бурсако	\$	50,—	Яхно Олег, Бс. Айрес	\$	100,—
			Ячук Іван, Бс. Айрес	\$	50,—
			Ященко Анна, Льонгчампе	\$	10,—
			Ящук Теодор	\$	10,—

Редакційна Колегія та Управа Комітету Будови Пам'ятника з великим жалем подає до загального відома, що вже під час друкування цієї Пропам'ятної Книги невблаганна смерть виврвала 1-го серпня 1975 року з наших рядів незабутного товариша-спіробітника

сл. п. Михайла ЗАГРЕБЕЛЬНОГО.

Покійний був Заступником Секретаря Головної Управи Комітету та Секретарем Організаційно-Пропагандивної Комісії. Сумлінне виконання обов'язків, чесна й гідна праця рідній громаді, щирість і сердечність в товариській поведінці здобули Йому глибоку пошану серед усієї нашої національно-організованої спільноти.

Цю **ПРОПАМ'ЯТНУ КНИГУ** будови й відкриття пам'ятника **ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ** в Буенос-Айресі передаємо до рук українського громадянства з приводу п'ятої річниці цієї епохальної події не тільки для українців в Аргентині, але й всієї української діаспори.

З її появою сплачуємо наш довг вдячності супроти всіх тих українських патріотів, які своєю співпрацею, щедрими жертвами та присутністю на інавгураційних святкуваннях допомогли нам довершити це велике діло.

Хоча ми докладали всіх зусиль, щоб обширно та якнайбільше об'єктивно зібрати в ній вже сьогодні історичні факти для передання їх всім тим, що в будуччині цікавитимуться буттям та діяльністю української спільноти в Аргентині, то все таки не є виключені деякі недотягнення, що могли б мати місце та за які наперед перепрошуємо.

**КОМІТЕТ БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА
ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ В БУЕНОС АЙРЕСІ**

Закон ч.: 17.380

З М І С Т

	Сторінка
Присвята пам'ятника	4
Визволитель Аргентини ген. Сан Мартін	5
Державний закон ч. 17.380 про дозвіл на будову пам'ятника	6
Переклад закону на українську мову	7
Орієнтаційний план площі під будову пам'ятника	8
Текст декрету про призначення площі	9
Передмова в еспанській мові	10
Передмова в українській мові	11
Передмова в англійській мові	12
Патріярх Йосиф (портрет і промова)	13
Тарас Шевченко (в еспанській мові)	16
Переклади вибраних творів Тараса Шевченка на еспанську мову	19
Україна й українці в Аргентині (в еспанській мові)	21
Переклади "Заповіту" на чужі мови	22
Іконографія Шевченка	23
Історія повторюється	24
Управа Комітету Будови Пам'ятника	25
Комісія Сприяння Будові Пам'ятника приятелів-аргентинців	28
IN MEMORIAM	29
Незабутній Батько Тарас	32
Посвячення Наріжного Каменя	34
Почесні члени Комітету	36
Конкурс на проект пам'ятника	37
Жюрі і виставка моделей	39
Моделі	41
Три етапи довгої праці	57
"Пророк" вірш С. Черкасенка	58
Президія й члени Почесного Ювілейного Комітету	59
Відзнаки видані Комітетом	67
Комітет Будови Пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос Айресі:	
Передумови створення та початкова діяльність Комітету	68
Посвячення Наріжного Каменя — Жюрі — Кон- курс — Виставка моделей	70
Скульптор Лео Мол в Буенос Айресі — Праці над пам'ятником	76

Тиждень української культури	77
Відкриття пам'ятника	81
Бенкет і закінчення святкувань	87
Делегації наших установ перед пам'ятником	88
Вигляд щойновідкритого пам'ятника	90
Інавгураційна промова голови Комітету д-ра Василя Іваницького в еспанській та українській мовах ...	92
Привітальна промова й молитва митрополита Мстислава на відкритті пам'ятника	95
Молитва єпископа кир Андрія	96
Привіт В.Д. Джона Д. Лоджа (амбасадора ЗСА)	97
Привіт В.Д. Альфреда Біссонетта (амбас. Канади)	98
Промова голови СКВУ п. Йосифа Лисогора	99
Привіт представника "ОУН-Рев", та "УВ Фронту" д-ра Романа Малащука	100
Привіт представника ОУН п. Ярослава Гайваса	101
Привіт п. Євстахія Василичина від "У.С.С."	102
Привіт визн. громадської діячки д-р Марусі Бек	102
Привіт п. Слави Стецько від "АБН"	103
"Тарас Шевченко" промова в еспанській мові проф. А. Баттістесса	104
Промова д-ра Едварда Гарсії (колиш. презид. "ОЕА")	106
Промова полк. Л. М. Сегура Леваже та відчитана ним промова сл. п. ген. Бартоломе Е. Гажо	107
Привіт проф. Євгена Вертипороха	108
Привіт о. шамбеляна Мирослава Харини	109
Привіти одержані з приводу відкриття пам'ятника	110
Як доцінюють наш пам'ятник?	114
Три концерти	121
Дорогі гості — Хор і Балет "Калина" з Канади	123
Цінний жест національної солідарности і приклад патріотичної співпраці наших братів з ЗСА	124
Найбільш активні співробітники	127
Постанова Головної Ради з 28-го Липня 1968 р.	127
Установи і Збіркові Комітети	128
Меценати пам'ятника	135
Почесні Фундатори пам'ятника	136
Добродії пам'ятника	139
Фундатори пам'ятника	142
Перебрання пам'ятника Міським Правлінням	147
Збірка фондів на будову пам'ятника	148
Статистичне зведення жертводавців і пожертв	149
Загальний виказ жертводавців	150
Посмертна згадка про п. Михайла Загребельного	171
Звернення Головної Управи Комітету	171

Обкладинка роботи І. Ч. Чарнецького

Este libro terminó de imprimirse en el mes de octubre de 1976 en los Talleres Gráficos "Dorrego", avenida Dorrego 1102, Bs. Aires, Argentina.

"СВОЮ УКРАЇНУ ЛЮБІТЬ,
ЛЮБІТЬ ІІ!... ВО ВРЕМ'Я ЛЮТЕ,
В ОСТАННЮ, ТЯЖКУЮ МІНУТУ
ЗА НЕЇ ГОСПОДА МОЛІТЬ"

М. Шевченко

1115 (49xp)5
17- 817

115 (4 Sep)
17-817